

Promemoria

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen

Nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det andra tjänstepensions- direktivet

---

Fi2018/01129/FPM

Mars 2018

Promemorians huvudsakliga innehåll

I denna promemoria föreslås vissa nya och ändrade regler om pensionsstiftelser i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen). Förslagen gäller i huvudsak regler om investeringar, företagsstyrning och information till de personer som omfattas av pensionsstiftelsers verksamhet (förmånsberättigade) samt vissa övriga frågor. Dessutom föreslås en utvidgning av en sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Vidare finns i promemorian förslag till en ny bestämmelse i 5 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Tryggandelagen

Ifråga om pensionsstiftelsers investeringar föreslås att en pensionsstiftelsers tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. Vid en eventuell intressekonflikt ska en investering ske uteslutande i de förmånsberättigades intresse. De samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse ska vara lämpliga med hänsyn till behovet av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Investeringarna ska till övervägande del göras i noterade tillgångar. Onoterade tillgångar ska hållas på aktsamma nivåer. En pensionsstiftelse får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut.

Ifråga om pensionsstiftelsers företagsstyrning föreslås att det gällande kravet att styrelseledamöter och suppleanter individuellt ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas, i stället ska bedömas gemensamt för styrelsen. Vidare föreslås att en pensionsstiftelse, utöver styrelsen, ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten. Företagsstyrningssystemet ska bestå av ett riskhanteringssystem och en riskhanteringsfunktion samt av ett internkontrollsystem och en internrevisionsfunktion. En person som ska utföra arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs och i övrigt vara lämplig för uppgiften. En pensionsstiftelse ska upprätta och följa styrdokument för verksamheten och genomföra en egen riskbedömning. En pensionsstiftelse ska även upprätta och följa investeringsriktlinjer, en sund ersättningspolicy och en beredskapsplan. En pensionsstiftelse får, under vissa förutsättningar, uppdra åt någon annan att utföra en viss del av verksamheten genom uppdragsavtal.

Ifråga om information till de förmånsberättigade föreslås att en pensionsstiftelse, utöver gällande informationskrav, enligt lag ska tillhandahålla sin senaste årsredovisning och investeringsriktlinjerna till en ersättningsberättigad som begär det. Arbetsgivaren ska, utöver gällande informationskrav, lämna information till de förmånsberättigade om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling, utbetalningsalternativ inför pensioneringen samt ett årligt individuellt pensionsbesked.

I övriga frågor föreslås att Finansinspektionens skyldighet att samverka och utbyta information med utländska myndigheter utökas till de EU-

myndigheter som är verksamma inom det finansiella området. Möjligheterna att använda en pensionsstiftelses tillgångar till att teckna försäkring ska utvidgas till att även omfatta pensionsförmåner som tecknas i ett av de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen och motsvarande utländska tjänstepensionsinstitut inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

Offentlighets- och sekretesslagen

I fråga om offentlighets- och sekretesslagen föreslås att sekretess ska gälla i en statlig myndighets verksamhet som består i tillsyn enligt tryggandelagen, för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälares identitet. Sekretessen ska ha företräde framför meddelarfriheten.

Försäkringsrörelselagen

I fråga om försäkringsrörelselagen föreslås en ny bestämmelse för att genomföra artikel 77e.3 andra stycket i Solvens II-direktivet¹. Den föreslagna bestämmelsen innehåller, som sin motsvarighet i Solvens II-direktivet, en begränsning när det gäller användning av en s.k. volatilitetsjustering vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar. En sådan justering får enligt den föreslagna bestämmelsen endast användas för valutor och marknader som anges av Europeiska kommissionen i en genomförandeakt. Bestämmelsen införs för att fullt ut genomföra Solvens II-direktivet i Sverige.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

Innehållsförteckning

1	Förslag	8
2	Lagtext	9
2.1	Förslag till lag om ändring av lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.	9
2.2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	25
2.3	Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	27
3	Utredningsuppdraget	28
3.1	Uppdragsbeskrivningen	28
3.2	Utredningsarbetet	29
4	Bakgrund	29
4.1	Tjänstepensionsmarknaden	29
4.2	Allmänt om pensionsstiftelser	30
4.3	Det första tjänstepensionsdirektivet	32
4.4	Försäkringsföretag	32
4.5	Tjänstepensionskassor	34
4.6	Utländska tjänstepensionsinstitut	34
4.7	Det andra tjänstepensionsdirektivet	35
4.8	Tjänstepensionsföretagsutredningen	35
4.9	Tjänstepensionsbeskattningsutredningen	36
5	Allmänna utgångspunkter	37
5.1	Pensionsstiftelsers särart	37
5.2	Konsumentskydd	39
5.3	Gränsöverskridande verksamhet	40
5.4	Arbetsmarknadens parter	40
6	Direktivets tillämpningsområde	41
6.1	Direktivets tillämpning på pensionsstiftelser	41
6.2	Undantag för mindre pensionsstiftelser	42
7	Villkor för att få driva verksamhet	46
8	Gränsöverskridande verksamhet	48
8.1	Rätt att bedriva gränsöverskridande verksamhet	48
8.2	Anmälan om gränsöverskridande verksamhet	48
8.3	Finansinspektionens bedömning och meddelande till värdlandsmyndigheten	49
8.4	Information om verksamhetsregler och inledande av gränsöverskridande verksamhet	50
8.5	Värdlandets investeringsregler	51
8.6	Tillsyn och ingripande	51
9	Kapitalkrav samt tillgångar och investeringar	52
9.1	Kapitalkrav	52
9.1.1	Tekniska avsättningar och skuldtäckning	52
9.1.2	Solvenskrav	53
9.2	Tillgångar och investeringar	54

	9.2.1	Förvaring av tillgångar	54
	9.2.2	Aktsamhetsprincipen för investeringar	56
9.3		Särskilda investeringsregler.....	61
	9.3.1	Investeringar i uppdragsgivande företag.....	61
	9.3.2	Derivatinstrument	62
	9.3.3	Upplåningsbegränsning	63
	9.3.4	Förbud mot ställande av säkerhet för tredje man	63
	9.3.5	Kvantitativa investeringsregler.....	63
	9.3.6	Kreditvärderingsförfaranden.....	64
	9.3.7	Investeringsregler vid gränsöverskridande verksamhet.....	64
	9.3.8	Kapitalförvaltning och förvaringsinstitut i andra medlemsstater	64
10		Företagsstyrning.....	65
	10.1	Styrelsens ansvar	65
	10.2	Företagsstyrningssystemet.....	66
	10.2.1	Allmänna krav på företagsstyrning.....	66
	10.2.2	Dualitet i ledningen	67
	10.3	Riskhantering.....	68
	10.3.1	Riskhanteringssystemet	68
	10.3.2	Riskhanteringsfunktionen	70
	10.4	Internkontroll och internrevision	70
	10.4.1	Internkontrollsystemet	70
	10.4.2	Internrevisionsfunktionen	71
	10.4.3	Aktuariefunktionen.....	72
	10.5	Gemensamma regler för företagsstyrningsfunktionerna	72
	10.6	Styrdokument	76
	10.7	Lämplighetskrav för personer i styrelsen	78
	10.8	Egen riskbedömning	80
	10.9	Årsbokslut och förvaltningsberättelse	82
	10.10	Investeringsriktlinjer.....	83
	10.11	Utläggning av verksamhet.....	85
	10.11.1	Grundläggande regler om utläggning	85
	10.11.2	Begränsningar för utläggning av verksamhet.....	87
11		Information till de förmånsberättigade.....	88
	11.1	Allmänna principer för informationslämning	88
	11.2	Delat ansvar för informationsgivning	89
	11.3	Årligt pensionsbesked	91
	11.4	Information inför anslutning.....	92
	11.5	Information inför pensionering.....	93
	11.6	Information under utbetalning	94
	11.7	Information som lämnas på begäran.....	94
12		Verksamhetsöverlåtelse	95
	12.1	Beståndsöverlåtelse	95
	12.2	Överlåtelse av arbetsgivaren.....	97
13		Associationsrätt och avtalsrätt.....	98

13.1	Associationsrätt	98
13.1.1	Grundläggande bestämmelser	98
13.1.2	Skadeståndsansvar	99
13.1.3	Likvidation	100
13.2	Avtalsrätt	101
14	Tillsyn och ingripande samt uppgiftshantering	101
14.1	Delad tillsyn	101
14.2	Länsstyrelsernas tillsyn	103
14.2.1	Länsstyrelsernas tillsynsområden	103
14.2.2	Ingripande av länsstyrelserna	104
14.3	Finansinspektionens tillsyn	104
14.3.1	Finansinspektionens tillsynsområden	104
14.3.2	Ingripande av Finansinspektionen	105
14.4	Uppgiftslämning till myndigheter m.m.	107
14.4.1	Upplysningar till Finansinspektionen	107
14.5	Myndigheternas informationshantering	109
14.5.1	Transparens och ansvarighet	109
14.5.2	Tystnadsplikt	109
14.5.3	Användning och utbyte av konfidentiella uppgifter	110
14.5.4	Överföring av uppgifter till centrala institutioner	111
14.5.5	Uppgiftslämning till central förvaltning med ansvar för finansiell lagstiftning	112
14.5.6	Villkor för informationsutbyte	112
14.5.7	Skydd för uppgiftslämnare	112
15	Grupper och finansiella konglomerat	113
15.1	Grupper	113
15.2	Finansiella konglomerat	113
16	Vissa övriga frågor	113
16.1	Allmän stiftelsereglering	113
16.2	Finansinspektionens verksamhetsreglering	114
16.3	Särskild pensionsreglering	115
16.4	Obeståndslagstiftning	116
16.5	Allmän associationsrätt	116
16.6	Bankrörelselagstiftning	117
16.7	Skattelagstiftning	117
16.8	Nationell särreglering	118
16.8.1	Anpassning till regleringen för de nya tjänstepensionsföretagen	118
16.8.2	Övrig nationell särreglering	120
16.9	Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension	121
16.10	Skydd för visselblåsare	123
16.11	Tydligare regler om volatilitetsjustering vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar	126
17	Ikraftträdande och övergångsbestämmelser	127
17.1	Ikraftträdande	127
17.2	Övergångsbestämmelser	127

18	Förslagets konsekvenser.....	128
18.1	Bakgrund	128
18.2	Konsekvenser för pensionsstiftelserna	128
18.3	Konsekvenser för arbetsgivarna	131
18.4	Konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden	132
18.5	Konsekvenser för kapitalmarknaden	133
18.6	Konsekvenser för de förmånsberättigade	134
18.7	Konsekvenser för myndigheterna	135
18.8	Konsekvenser för domstolarna	136
18.9	Samhällsekonomiska konsekvenser	136
18.10	Konsekvenser av den föreslagna ändringen i försäkringsrörelselagen.....	137
19	Författningskommentar	138
19.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse mm.	138
19.2	Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)	149
19.3	Förslaget till ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)	150
Bilaga 1	Uppdragsbeskrivning till sakkunnig om nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det reviderade tjänstepensionsdirektivet.....	151
Bilaga 2	Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (omarbetning).....	154

1 Förslag

Denna promemoria innehåller förslag till

1. lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelser m.m.,
2. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
3. lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

2 Lagtext

2.1 Förslag till lag om ändring av lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.

Härigenom föreskrivs² i fråga om lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m.³

dels att 15 e § ska upphöra att gälla,

dels att nuvarande 10 § ska betecknas 9 b §,

dels att 7, 9, 9 a, 10 a–10 d, 15 b, 15 c, 16 a, 30, 31, 34, 34 a och 35 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas 12 nya paragrafer, 10, 10 e, 10 f och 11 a–11 i §§, och närmast före 9 a, 10, 10 d, 11 a, 11 e–11 h, 34 och 35 §§ nya underrubriker av följande lydelse,

dels att det närmast före den nya 9 b § ska införas en ny underrubrik som ska lyda "Särskilda bestämmelser om tryggnad",

dels att det närmast före 11 § ska införas en ny underrubrik som ska lyda "Lån och säkerhet samt förfoganderätt".

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

Posten avsatt till pensioner får icke minskas under arbetsgivarens pensionsreserv i vidare mån än denna har täckning i pensionsstiftelsens förmögenhet.

Till den del arbetsgivarens pensionsreserv avser pensionsutfästelse, som tryggas även av pensionsstiftelse, anses pensionsreserven täckt av stiftelsen, så långt dess förmögenhet förslår. Tryggar stiftelsen samtidigt utfästelse som icke får medräknas i pensionsreserven, anses stiftelsen i första hand täcka upplupen del av sådan utfästelse. Finns flera pensionsstiftelser som är knutna till samma arbetsgivare och tjänar stiftelserna helt eller delvis till tryggnad av samma pensionsutfästelser, anses upplupen del av utfästelserna i första hand täckt av stiftelse, som omfattar en trängre krets av personer, eller, om stiftelserna omfattar samma krets av personer, av den äldre stiftelsen.

Att pensionsstiftelse endast i vissa fall anses trygga arbetsgivarens utfästelse enligt allmän pensionsplan, framgår av 10 §.

Att pensionsstiftelse endast i vissa fall anses trygga arbetsgivarens utfästelse enligt allmän pensionsplan, framgår av 9 b §.

² Jfr. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

³ Senaste lydelse av 11 § 2005:1124
15 e § 2005:1124.

9 §⁴

Med pensionsstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

Med pensionsstiftelse avses en av arbetsgivare grundad stiftelse vars uteslutande ändamål är att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

Med förmånsberättigad avses den som omfattas av en sådan utfästelse som anges i första stycket.

En pensionsstiftelse skall ha ett namn. Namnet skall innehålla ordet pensionsstiftelse.

Tillämpning beroende på storlek

9 a §⁵

Bestämmelserna i 10 a § andra femte styckena, 10 b–10 d §§ och 11 § fjärde och femte styckena, 15 a–15 e och 16 a §§ gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 sådana personer som avses i 9 § första stycket, och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna i 10–10 d §§, 10 f §§, 11 § fjärde och femte styckena, 11 a–11 i §§, 15 a–15 e och 16 a §§ gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna i 10–10 c §§ och 11 a § första och andra styckena gäller för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 15 förmånsberättigade och för vilka avsättningar har gjorts till stiftelsen.

Bestämmelserna får tillämpas även av andra pensionsstiftelser i enlighet med 31 §, dock inte beträffande egenföretagares tryggande i stiftelse för egen räkning.

Investeringar

10 §

En pensionsstiftelses styrelse svarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens

⁴ Senaste lydelse 1994:1223.

⁵ Senaste lydelse 2005:1124.

ändamål.

En pensionsstiftelses tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen.

För en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § första och andra styckena gäller 10 a–10 c §§ i stället för vad som anges om nöjaktig placering av förmögenheten i första stycket.

10 a §⁶

En pensionsstiftelses styrelse svarar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och för att stiftelsens medel inte används för annat än stiftelsens ändamål.

För en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska i fråga om placering av förmögenheten i stället för första stycket bestämmelserna i tredje–femte styckena gälla.

Pensionsstiftelsen ska placera tillgångarna på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås. Tillgångarna ska placeras på det sätt som bäst gagnar dem som omfattas av stiftelsens ändamål och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Av tillgångarna får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av arbetsgivaren, och

2. tio procent utgöras av sådana tillgångar som avses i 1 och som getts ut av företaget i en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning, vari arbetsgivaren ingår. Med en

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska investera förmögenheten på det sätt som bäst gagnar de förmånsberättigades intressen och också i övrigt på ett aktsamt sätt. Vid en eventuell intressekonflikt ska investeringen göras uteslutande i de förmånsberättigades intresse.

De samlade tillgångarna i pensionsstiftelsen ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Investeringarna ska ske på ett sådant sätt att lämplig riskspridning uppnås för de samlade tillgångarna.

Investeringarna ska till övervägande del göras i tillgångar som är föremål för handel på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade marknader ska hållas på aktsamma nivåer.

Pensionsstiftelsen får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut.

⁶ Senaste lydelse 2015:708.

sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen eller därför att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i tredje stycket 1 och 2 gäller inte sådana tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

Optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument får användas för att sänka den finansiella risken i en pensionsstiftelse eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar. Pensionsstiftelsen ska tillämpa föreskrifter som har meddelats med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 14 § 3 försäkringsrörelselagen (2010:2043) om användning av derivatinstrument, utom när föreskrifterna gäller effektivisering av förvaltningen av skulderna.

10 b §⁷

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall upprätta och följa placeringsriktlinjer. Sådana riktlinjer skall innehålla principerna för placering av samtliga tillgångar. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad riktlinjerna skall innehålla.

Av tillgångarna i en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a §, får högst

1. fem procent utgöras av aktier och andra värdepapper som kan jämföras med aktier samt obligationer och andra skuldförbindelser, om värdepapperen eller skuldförbindelserna getts ut av

⁷ Senaste lydelse 2005:1124.

Senast när placeringsriktlinjer börjar användas, skall de ges in till Finansinspektionen. Pensionsstiftelsen skall samtidigt lämna in en redogörelse för de konsekvenser som riktlinjerna får för stiftelsen och dem som omfattas av stiftelsens ändamål. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad redogörelsen skall innehålla.

Bestämmelserna i andra stycket gäller också vid ändring av placeringsriktlinjer.

arbetsgivaren, och

2. tio procent utgöres av sådana tillgångar som avses i 1 och som getts ut av företag i en grupp av emittenter eller låntagare med inbördes anknytning, vari arbetsgivaren ingår. Med en sådan grupp avses två eller flera fysiska eller juridiska personer som utgör en helhet från risksynpunkt därför att någon av dem har direkt eller indirekt ägarinflytande över en eller flera av de övriga i gruppen eller därför att de utan att stå i sådant förhållande har sådan inbördes anknytning att någon eller samtliga av de övriga kan råka i betalningssvårigheter om en av dem drabbas av finansiella problem.

Begränsningarna i första stycket gäller inte för tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för.

10 c §⁸

Styrelsen skall fastställa placeringsriktlinjer enligt 10 b §. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och skall fortlöpande pröva om de behöver ändras.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § får använda derivatinstrument för att sänka den finansiella risken i stiftelsen eller för att i övrigt effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar.

Pensionsstiftelsen ska tillämpa föreskrifter som har meddelats med stöd av bestämmelserna i 6 kap. 14 § 3 försäkringsrörelselagen (2010:2043) om användning av derivatinstrument, utom när föreskrifterna gäller effektivisering av förvaltningen av skulderna.

⁸ Senaste lydelse 2005:1124.

10 d §⁹

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § skall till de personer som anges i den bestämmelsen ge den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet. En arbetsgivare skall till de personer som avses i 9 a § ge den information som behövs om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse skall lämna.

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska till de förmånsberättigade ge den information som behövs om stiftelsen och dess verksamhet.

Pensionsstiftelsen ska till en förmånsberättigad som begär det, tillhandahålla

- 1. sin senaste årsredovisning, och*
- 2. investeringsriktlinjerna.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna och hur informationen ska lämnas.

10 e §

En arbetsgivare vars utfästelse om pension tryggas i en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket, ska till de förmånsberättigade ge den information som behövs om

- 1. villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling,*
- 2. de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna, och*
- 3. utbetalningsalternativ inför pensioneringen.*

Arbetsgivaren ska årligen ge de förmånsberättigade ett pensionsbesked som innehåller den information som behövs om de individuella förmånerna och en

⁹ Senaste lydelse 2005:1124.

upplysning om var ytterligare information finns.

10 f §

Informationen i 10 d § och 10 e § första stycket 1 och 2 ska också ges till den som erbjuds pensionsförmåner som tryggas i en pensionsstiftelse som avses i 9 a §.

Företagsstyrningssystem

11 a §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten.

Företagsstyrningssystemets utformning ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

11 b §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska ha ett riskhanteringssystem och en riskhanteringsfunktion.

Riskhanteringssystemet ska omfatta lämpliga processer och rutiner för att identifiera, hantera och rapportera de väsentliga riskerna i verksamheten, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

Riskhanteringssystemet ska vara integrerat i stiftelsens organisations- och beslutsstruktur.

Riskhanteringsfunktionen ska på ett objektivt sätt bistå styrelsen och stiftelsen i övrigt i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

11 c §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska ha ett internkontrollsystem och en internrevisionsfunktion.

Interkontrollsystemet ska omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

Internrevisionsfunktionen ska på ett objektivt sätt utvärdera lämpligheten och effektiviteten hos interkontrollsystemet och andra delar av företagsstyrningssystemet.

Den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen får inte utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas.

11 d §

En person som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra arbete inom funktionen och i övrigt vara lämplig för uppgiften.

En person får inte utföra uppgifter i båda funktionerna.

De personer som utför arbete inom funktionerna ska regelbundet rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen.

Styrdokument

11 e §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska upprätta och följa skriftliga riktlinjer för

- 1. riskhantering*
- 2. internrevision, och*
- 3. verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.*

Pensionsstiftelsen ska upprätta och vid behov följa en beredskapsplan som säkerställer att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt.

Pensionsstiftelsen ska upprätta och följa en sund ersättningspolicy för personer som leder eller övervakar verksamheten eller

annars kan påverka riskerna i verksamheten.

De styrdokument som anges i första–tredje styckena ska antas av styrelsen och ses över vid behov, dock minst vart tredje år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om vad de styrdokument som anges i första–tredje styckena ska innehålla.

Investeringsriktlinjer

11 f §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska upprätta, följa och offentliggöra investeringsriktlinjer som innehåller principerna för investeringar av stiftelsens samtliga tillgångar.

Senast när investeringsriktlinjerna börjar användas, ska de ges in till Finansinspektionen.

Pensionsstiftelsen ska samtidigt ge in en redogörelse för de konsekvenser som investeringsriktlinjerna får för stiftelsen och de förmånsberättigade. Detsamma gäller vid ändring av investeringsriktlinjerna.

Styrelsen ska fastställa investeringsriktlinjerna. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och ska fortlöpande pröva om de behöver ändras.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela närmare föreskrifter om vad investeringsriktlinjerna och redogörelsen enligt andra stycket ska innehålla.

Egen riskbedömning

11 g §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska genomföra

en egen riskbedömning av de risker som verksamheten är utsatt för på kort och lång sikt. Den egna riskbedömningen ska beaktas när stiftelsen fattar strategiska beslut.

Den egna riskbedömningen ska behandla

1. hur den egna riskbedömningen beaktas i stiftelsens beslutsfattande,

2. riskhanteringssystemets effektivitet,

3. de operativa riskerna,

4. hur intressekonflikter förebyggs om en arbetsgivare utför uppgifter åt stiftelsen,

5. risker avseende hållbarhetsfaktorer om dessa beaktas i stiftelsens investeringsbeslut, och

6. metoden för genomförande av den egna riskbedömningen.

Den egna riskbedömningen ska genomföras vart tredje år eller utan dröjsmål vid en väsentlig förändring av riskerna.

Uppdragsavtal

11 h §

En pensionsstiftelse får uppdra åt någon annan att utföra en viss del av verksamheten (uppdragsavtal). Ett sådant uppdrag inskränker inte stiftelsens eller styrelsens ansvar enligt denna lag.

Pensionsstiftelsen ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera parternas skyldigheter och rättigheter.

11 i §

En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket får inte ingå ett uppdragsavtal som avser

verksamhet av väsentlig betydelse om det kan leda till att

1. kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras,

2. de operativa riskerna ökar väsentligt,

3. tillsynsmyndighetens eller Finansinspektionens möjligheter att utöva tillsyn försämras, eller

4. verksamheten inte kan bedrivas kontinuerligt.

Pensionsstiftelsen ska underrätta Finansinspektionen innan ett uppdragsavtal som avses i första stycket träder i kraft. Detsamma gäller vid betydande förändringar avseende sådana uppdragsavtal.

15 b §¹⁰

Varje gång en pensionsstiftelse åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a § *skall* stiftelsen lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen.

Underrättelsen *skall* innehålla uppgift om

1. den arbetsgivare som *skall* göra inbetalningar till pensionsstiftelsen, *och*

2. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som *skall* ligga till grund för trygghandet.

Varje gång en pensionsstiftelse åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet enligt 15 a § *ska* stiftelsen lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen.

Underrättelsen *ska* innehålla uppgift om

1. den arbetsgivare som *ska* göra inbetalningar till pensionsstiftelsen,

2. de länder inom EES där arbetsgivarens utfästelser om pension *ska* fullgöras, *och*

3. det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som *ska* ligga till grund för trygghandet.

15 c §¹¹

Finansinspektionen *skall*, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om

Finansinspektionen *ska*, om de förutsättningar som anges i andra stycket är uppfyllda, inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § tagits emot lämna meddelande om

¹⁰ Senaste lydelse 2005:1124.

¹¹ Senaste lydelse 2005:1124.

underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *skall* bedrivas.

Ett meddelande enligt första stycket *skall* lämnas, om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. pensionsstiftelsens organisation är ändamålsenlig,
2. pensionsstiftelsens finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, och
3. företrädaren för pensionsstiftelsen har tillräcklig kompetens och i övrigt är lämpad att leda den gränsöverskridande verksamheten.

Finansinspektionen *skall* samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten *skall* bedrivas, *skall* inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om det. Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall *två månader* efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *skall* bedrivas tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger, *skall* inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut om det *skall* fattas inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot.

underrättelsen till den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *ska* bedrivas.

Ett meddelande enligt första stycket *ska* lämnas, om det inte finns skäl att ifrågasätta att

1. pensionsstiftelsens organisation är ändamålsenlig,
2. pensionsstiftelsens finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning, och
3. företrädaren för pensionsstiftelsen har tillräcklig kompetens och i övrigt är lämpad att leda den gränsöverskridande verksamheten.

Finansinspektionen *ska* samtidigt som den lämnar meddelandet enligt första stycket underrätta pensionsstiftelsen om att meddelandet lämnas.

Om Finansinspektionen, med anledning av ett sådant meddelande som avses i första stycket, får veta vilka verksamhetsbestämmelser som är tillämpliga i det land där verksamheten *ska* bedrivas, *ska* inspektionen underrätta pensionsstiftelsen om det. Den gränsöverskridande verksamheten får inledas efter det att stiftelsen tagit emot underrättelsen från Finansinspektionen, eller i varje fall *sex veckor* efter att den behöriga myndigheten i det land där den gränsöverskridande verksamheten *ska* bedrivas tagit emot inspektionens meddelande enligt första stycket.

Om Finansinspektionen finner att förutsättningar för att bedriva gränsöverskridande verksamhet inte föreligger, *ska* inspektionen vägra att lämna meddelande enligt första stycket. Beslut om det *ska* fattas inom tre månader från det att en underrättelse enligt 15 b § togs emot.

16 a §¹²

En ledamot eller suppleant i En ledamot eller suppleant i

¹² Senaste lydelse 2014:837.

styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften.

styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att *gemensamt i styrelsen* delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften.

Av 11 § lagen (2014:836) om näringsförbud följer att den som har näringsförbud inte får vara ledamot eller suppleant i styrelsen i en pensionsstiftelse.

30 §¹³

Beträffande personalstiftelse äger bestämmelserna i 10 a §, 15 § tredje och fjärde styckena, 16--20 samt 22 och 24 §§ motsvarande tillämpning.

Beträffande personalstiftelse äger bestämmelserna i 10–10 c §§, 15 § tredje och fjärde styckena, 16–20 samt 22 och 24 §§ motsvarande tillämpning.

Sedan medel vid stiftelses likvidation avsatts för den skuld stiftelsen själv kan ha ådragit sig, användes återstående medel till att främja välfärd för dem som omfattas av stiftelsens ändamål.

31 §¹⁴

En pensions- eller personalstiftelse står under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist. Regeringen meddelar föreskrifter om vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län.

Styrelsen för en pensions- eller personalstiftelse ska anmäla stiftelsen för tillsyn senast sex månader efter det att styrelsen har tagit emot sitt uppdrag. En pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket ska dock anmälas för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot.

Anmälan enligt andra stycket ska innehålla uppgift om stiftelsens postadress och telefon samt om styrelseledamöternas namn, personnummer, bostadsadress, postadress och telefon. Till anmälan ska fogas en bestyrkt kopia av de handlingar som arbetsgivaren upprättat avseende stiftelsen samt, om möjligt, uppgift om storleken och arten av stiftelsens förmögenhet. När en ändring har inträtt i något förhållande som tidigare har anmälts, ska detta genast anmälas till tillsynsmyndigheten.

När en pensionsstiftelses verksamhet når den omfattning som anges i 9 a § första stycket, ska dess styrelse genast göra en anmälan till tillsynsmyndigheten. Detsamma gäller när en pensionsstiftelse har beslutat att tillämpa de bestämmelser som anges i nämnda stycke.

Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, efter ansökan från en pensionsstiftelse vars verksamhet inte längre har den omfattning som anges i 9 a § första stycket eller som inte längre vill tillämpa dessa

¹³ Senaste lydelse 1994:1223.

¹⁴ Senaste lydelse 2009:246.

bestämmelser i enlighet med vad som anges i 9 a § andra stycket besluta att stiftelsen inte längre ska tillämpa de regler som anges i det förstnämnda stycket.

Tillsynsmyndigheten ska föra ett register över anmälda stiftelser.

Tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om en anmälan enligt andra stycket andra meningen eller fjärde stycket. Finansinspektionen ska underrätta tillsynsmyndigheten om en ansökan enligt femte stycket och om det beslut som <i>nspektionen</i> fattar med anledning av en sådan ansökan.	ska Tillsynsmyndigheten ska underrätta Finansinspektionen om en anmälan enligt andra stycket andra meningen eller fjärde stycket. Finansinspektionen ska underrätta tillsynsmyndigheten om en ansökan enligt femte stycket och om det beslut som <i>inspektionen</i> fattar med anledning av en sådan ansökan.
---	--

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn och registrering enligt denna lag.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om ingivning av anmälningar i registreringsärenden.

Finansinspektionens tillsyn

34 §¹⁵

Finansinspektionen <i>skall</i> utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket förvaltas i enlighet med bestämmelserna i 10 a § <i>andra-femte styckena</i> , 10 b-10 d §§, 11 § fjärde och femte styckena, 15 a-15 e och 16 a §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Inspektionen <i>skall</i> utöva sådan tillsyn också över förvaltningen av en stiftelse som med stöd av 9 a § <i>andra</i> stycket beslutat att tillämpa de bestämmelserna.	Finansinspektionen <i>ska</i> utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse som avses i 9 a § första stycket förvaltas i enlighet med bestämmelserna i 10–10 f §§, 11 § fjärde och femte styckena, 11 a–11 i §§, 15 a–15 e och 16 a §§ samt i enlighet med föreskrifter som meddelats med stöd av någon av dessa bestämmelser. Inspektionen <i>ska</i> utöva sådan tillsyn också över förvaltningen av en stiftelse som med stöd av 9 a § <i>tredje</i> stycket beslutat att tillämpa de bestämmelserna.
--	--

Finansinspektionen <i>skall</i> i sin tillsynsverksamhet samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.	Finansinspektionen <i>ska</i> i sin tillsynsverksamhet samarbeta <i>och utbyta information</i> med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter, <i>Europeiska kommissionen</i> , <i>Europeiska systemrisknämnden</i> , <i>Europeiska</i>
---	--

¹⁵ Senaste lydelse 2005:1124.

försäkrings- och
tjänstepensionsmyndigheten,
Europeiska bankmyndigheten samt
Europeiska värdepappers- och
marknadsmyndigheten i den
utsträckning som följer av
Sveriges medlemskap i
Europeiska unionen.

34 a §¹⁶

Finansinspektionens tillsyn över en pensionsstiftelse som avses i 34 § första stycket ska även omfatta lämpligheten i

1. stiftelsens kreditvärderingsförfaranden, och
2. stiftelsens användning av hänvisningar i *placeringsriktlinjerna* till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

Finansinspektionens tillsyn över en pensionsstiftelse som avses i 34 § första stycket ska även omfatta lämpligheten i

1. stiftelsens kreditvärderingsförfaranden, och
2. stiftelsens användning av hänvisningar i *investeringsriktlinjerna* till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

*Ingripande av
Finansinspektionen*

35 §¹⁷

Finansinspektionen får meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs.

Finansinspektionen ska förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelser skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket,
2. *placeringsriktlinjerna* inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning, eller
3. stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden eller hänvisningar i *placeringsriktlinjerna* till kreditbetyg som har utfärdats av ett kreditvärderingsinstitut.

Finansinspektionen ska förelägga pensionsstiftelsen eller styrelsen att vidta rättelse, om inspektionen finner att

1. avvikelser skett från någon av de bestämmelser som anges i 34 § första stycket,
2. *styrdokumenten, investeringsriktlinjerna eller den egna riskbedömningen* inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning, eller
3. stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden eller hänvisningar i *investeringsriktlinjerna* till kreditbetyg som har utfärdats av

¹⁶ Senaste lydelse 2014:1016.

¹⁷ Senaste lydelse 2015:708.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för *personer som anges i 9 a § första stycket* på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Finansinspektionen får även begränsa pensionsstiftelsens förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om det bedöms vara nödvändigt för att skydda de personer som anges i tredje stycket. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen ska förvaltas efter ett sådant beslut.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt ska bestämmelserna i 17 kap. 5 §, 7 § *andra stycket*, 8 § 1, 13 § första stycket första meningen och andra stycket, 29 § samt 18 kap. 9, 15 och 27 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) samt föreskrifter som meddelats med stöd av 17 kap. 30 § samma lag tillämpas på motsvarande sätt.

ett kreditvärderingsinstitut.

Om Finansinspektionen bedömer att en stiftelse förvaltar medel som avsatts till stiftelsen för *förmånsberättigade* på ett sådant sätt som innebär att dessa personers intressen hotas, får inspektionen besluta om att utse en särskild företrädare att sköta hela eller delar av driften av stiftelsen.

Finansinspektionen får även begränsa pensionsstiftelsens förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige, om det bedöms vara nödvändigt för att skydda de personer som anges i tredje stycket. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen ska förvaltas efter ett sådant beslut.

I fråga om styrelsens skyldighet att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning och beträffande tillsynen i övrigt ska bestämmelserna i 17 kap. 5 §, 7 §, 8 § 1, 13 § första stycket första meningen och andra stycket, 29 § samt 18 kap. 9, 15 och 27 §§ försäkringsrörelselagen (2010:2043) samt föreskrifter som meddelats med stöd av 17 kap. 30 § samma lag tillämpas på motsvarande sätt.

Denna lag träder i kraft den 13 januari 2019

2.2 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Häri genom föreskrivs¹⁸ att 30 kap. 4 b § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

4 b §¹⁹

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden, försäkringsväsendet eller enligt lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (1998:1479) om värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument eller lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse i lag eller annan författning som gäller för värdepapperscentralers och utsedda kreditinstituts verksamhet respektive för verksamhet i värdepappersinstitut, börser och leverantörer av datarapporterings tjänster, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet enligt lagen (2017:317) med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om faktablad för Priip-produkter för uppgift om en enskilds personliga och ekonomiska förhållanden i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndigheten utövar tillsyn över enligt den lagen, om uppgiften kan avslöja den anmäldes identitet och det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att denne lider skada eller men.

Sekretessen enligt andra och tredje styckena gäller inte beslut om sanktioner eller sanktionsförelägganden.

¹⁸ Jfr. Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

¹⁹ Senaste lydelse 2017:697.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

Denna lag träder i kraft den 13 januari 2019.

2.3 Förslag till lag om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

Härigenom föreskrivs²⁰ att 5 kap. 9 § försäkringsrörelselagen (2010:2043) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

5 kap.

9 §²¹

Ett försäkringsföretag får använda en volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

Ett försäkringsföretag får använda en volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna.

En volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur får endast användas för valutor och marknader som anges i föreskrifter som meddelas av Europeiska kommissionen genom en genomförandeakt.

Denna lag träder i kraft den 13 januari 2019.

²⁰ Jfr. Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelse enligt Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU.

²¹ Senaste lydelse 2015:700.

3 Utredningsuppdraget

3.1 Uppdragsbeskrivningen

Ämnessakkunnig

I augusti 2017 tillsatte Finansdepartementet juristen Anders Lindkvist som ämnessakkunnig för att utreda hur Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut ska genomföras för pensionsstiftelser inom ramen för lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. samt om, och i så fall hur, dessa regler ska anpassas till kommande svensk reglering för tjänstepensionsföretag. Uppdraget skulle presenteras senast den 31 december 2017.

I denna promemoria används uttrycket ”det andra tjänstepensionsdirektivet” för att beteckna Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut. Direktivet finns i *bilaga 2*.²² Lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. benämns tryggandelagen i denna promemoria.

Uppdragsbeskrivningen

Enligt uppdragsbeskrivningen, som finns i *bilaga 1*, ska den sakkunnige analysera och överväga hur det andra tjänstepensionsdirektivet bör genomföras för pensionsstiftelser. Därutöver ska den sakkunnige, med beaktande av pensionsstiftelsernas särart, analysera och överväga förstärkta konsumentskyddsregler för pensionsstiftelserna (exempelvis om information) med den nya nationella tjänstepensionsregleringen för tjänstepensionsföretag som utgångspunkt.

I uppdraget ingår att föreslå bestämmelser avseende pensionsstiftelser, med tillhörande författningskommentarer och skälavsnitt samt konsekvensanalys, som avser genomförande av det andra tjänstepensionsdirektivet. Den sakkunnige ska även analysera och, om lämpligt, lämna förslag på hur reglerna för pensionsstiftelser kan anpassas till den kommande regleringen för tjänstepensionsföretag. Därutöver är den sakkunnige fri att presentera förslag som är av relevans för uppdraget.

Den sakkunnige ska samråda och samordna sina förslag med Finansdepartementet (Fi/FMA/FPM) och Justitiedepartementet (Ju/L1). Den sakkunnige ska i sitt arbete vid behov ha en dialog med intresse- och branschorganisationer samt samråda med berörda myndigheter såsom Finansinspektionen och länsstyrelserna.

Den sakkunnige ska presentera en konsekvensanalys av de lagförslag som lämnas. Analysen ska beskriva konsekvenser och kostnader som uppstår för anställda, arbetsgivare, pensionsstiftelser, Finans-

²² I uppdragsbeskrivningen används uttrycken ”IORP II-direktivet” och ”det reviderade tjänstepensionsdirektivet”.

inspektionen, länsstyrelserna och staten i övrigt. Eventuella konsekvenser för statsbudgeten ska redovisas på lång och kort sikt.

Den analys och de förslag som den sakkunnige presenterar ska utformas i form av ändringar i tryggandelagen. Vidare ska den sakkunnige lämna förslag till följdändringar som behövs i annan lagstiftning. Lagtexten ska kompletteras med författningskommentarer och motiveras med bakgrunds- och skälavsnitt. Konsekvensanalys ska presenteras i enlighet med vad som anges ovan.

3.2 Utredningsarbetet

Denna promemoria har utformats av den sakkunnige med viss ytterligare bearbetning i Finansdepartementet. Undret arbetets gång har den sakkunnige haft muntliga överläggningar med Finansdepartementets enhet för försäkring, pension och myndighetsstyrning under Finansmarknadsavdelningen (Fi/FMA/FPM), Justitiedepartementets enhet Ju/L1, Finansinspektionen, Länsstyrelsen i Stockholms län och Svenska pensionsstiftelsers förening.

Länsstyrelsen i Stockholms län valdes ut att representera länsstyrelserna eftersom denna länsstyrelse har tillsyn över huvuddelen (47) av de pensionsstiftelser som är registrerade som tjänstepensionsinstitut (75). Länsstyrelsen i Stockholms län har tillhandahållit uppgifter om det aktuella antalet pensionsstiftelser.

Finansinspektionen, Länsstyrelsen i Stockholms län och Svenska pensionsstiftelsers förening har granskat och lämnat skriftliga synpunkter på ett delningsutkast som visade de väsentliga förslag till ändringar i tryggandelagen som finns i denna promemoria. Den sakkunnige har även besökt ett föreningsmöte i Svenska pensionsstiftelsers förening för att diskutera förslagen i delningsutkastet med företrädare för de pensionsstiftelser som är medlemmar i föreningen. Omkring 40 av de 75 pensionsstiftelser som omfattas av förslagen är medlemmar i Svenska pensionsstiftelsers förening.

Denna promemoria innefattar slutrapporten för uppdraget.

4 Bakgrund

4.1 Tjänstepensionsmarknaden

På den svenska tjänstepensionsmarknaden²³ förvaltas tillgångar till ett sammanlagt värde av drygt 2 000 miljarder kronor. Tillgångarna för-

²³ Uppgifterna om förvaltade tillgångar i detta avsnitt är hämtade från betänkandet Tjänstepension – tryggandelagen och skattereglerna (SOU 2015:68) s 110–111. Uppgifterna gäller år 2012 men det bedöms inte ha inträffat någon genomgripande förändring av tjänstepensionsmarknaden sedan dess. Uppgifterna uttrycks dock i ungefärlig form.

valtas i huvudsak på fyra olika sätt. Livförsäkringsföretagen är överlägset störst på tjänstepensionsmarknaden och förvaltar omkring 75 procent av tillgångarna. Av de resterande tillgångarna förvaltas omkring 10 procent av arbetsgivare genom avsättningar i balansräkningen i förening med kreditförsäkring. Omkring 10 procent av tillgångarna förvaltas av pensionsstiftelser och omkring 5 procent förvaltas i tjänstepensionskassor, som är understödsföreningar. Tjänstepensionsmarknaden är emellertid under förändring. Verksamhetsreglerna förändras för såväl försäkringsföretagen som för tjänstepensionskassorna. Dessutom utarbetas en ny lagstiftning om tjänstepensionsföretag.

Den lagstiftning som gäller för tjänstepensionskassorna är upphävd men fortsätter att tillämpas under en övergångsperiod till utgången av juni månad 2019.²⁴ Under övergångsperioden kan tjänstepensionskassorna ombildas till försäkringsföreningar enligt försäkringsrörelselagen. Vid utgången av övergångsperioden träder de tjänstepensionskassor som eventuellt inte har ombildats i tvångslikvidation.

I Regeringskansliet bereds förslag till en ny reglering för tjänstepensionsföretag. Förslaget bygger på Tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande *En ny reglering för tjänstepensionsföretag* (SOU 2014:57). Förslagen i slutbetänkandet innebär att tjänstepensionsföretag införs som ett nytt slags tjänstepensionsinstitut i svensk rätt. Den föreslagna nya regleringen om tjänstepensionsföretag bygger i huvudsak på det andra tjänstepensionsdirektivet. Det medför att tjänstepensionsverksamhet enligt förslagen kan bedrivas utan många av de omfattande krav som idag gäller för livförsäkringsföretagen till följd av Solvens II-regelverket. Slutbetänkandet innehåller även vissa förslag till nationell reglering, som bl.a. innebär förstärkta solvenskrav i förhållandet till det andra tjänstepensionsdirektivet. Avsikten med förslagen är att såväl tjänstepensionskassor som försäkringsföretag ska kunna ombildas till tjänstepensionsföretag; givetvis under vissa förutsättningar. Det kommer dock enligt förslagen fortfarande att vara möjligt för livförsäkringsföretagen att fortsätta att bedriva verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar enligt de regler som följer av Solvens II-regelverket, se avsnitt 4.4 nedan. Tjänstepensionsföretagsutredningen behandlas närmare i avsnitt 4.8 nedan.

Den svenska tjänstepensionsmarknaden berörs inte i någon större utsträckning av gränsöverskridande verksamhet till eller från utlandet, se närmare avsnitt 4.6 nedan.

4.2 Allmänt om pensionsstiftelser

Pensionsstiftelser har haft en särskild reglering i svensk rätt sedan 1937. Detta år infördes lagen (1937:521) om aktiebolags pensions- och andra personalstiftelser. Lagen infördes i huvudsak för att komma tillrätta med brister i den då rådande ordningen med avsättningar till interna pensions-

²⁴ 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

fonder i aktiebolagen. Med tiden uppstod även brister i hanteringen av pensionsstiftelser, bl.a. genom att pensionsstiftelser grundades utanför lagens tillämpningsområde, vilket medförde att lagstiftningen reformerades i två steg. Först infördes den provisoriska lagen (1961:583) med vissa bestämmelser om pensionsstiftelser. Därefter infördes lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelser m.m. (tryggandelagen). Tryggandelagen trädde ikraft den 1 mars 1968 och gäller fortfarande.²⁵

Regleringen av pensionsstiftelser i tryggandelagen bygger på tre grundläggande principer. För det första är det alltid arbetsgivaren som ansvarar för pensionsutfästelsen gentemot en anställd och dennes efterlevande (de förmånsberättigade). En arbetsgivare kan inte heller begränsa sitt ansvar för pensionsutfästelserna till de tillgångar som finns i en pensionsstiftelse. För det andra utgör pensionsstiftelsen en pant för arbetsgivarens pensionsutfästelse. Denna pant får i första hand tas i anspråk av arbetsgivaren för att infria sina pensionsutfästelser. Endast i sista hand kan panten utnyttjas direkt till förmån för de förmånsberättigade. För det tredje ska förmögenheten i en pensionsstiftelse bestå av reella tillgångar, inte av fordringar på arbetsgivaren.

Användningen av pensionsstiftelser och deras verksamhet har ett nära samband med skattereglerna. Från arbetsgivarens perspektiv är det viktigt att avsättningar till pensionsstiftelser sker på ett sådant sätt att de är avdragsgilla i fråga om inkomstskatt. Vidare är det viktigt att notera att pensionsstiftelser är befriade från inkomstskatt, men skyldiga att betala avkastningsskatt på pensionsmedel. Vidare ska arbetsgivaren betala särskild löneskatt på pensionskostnaderna. De skattemässiga frågorna faller emellertid utanför ramen för denna promemoria, se närmare avsnitten 4.9 och 16.7 nedan.

Reglerna om pensionsstiftelser i tryggandelagen reviderades när Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut genomfördes i svensk rätt den 1 januari 2006. Detta direktiv benämns ”det första tjänstepensionsdirektivet” i denna promemoria. Det första tjänstepensionsdirektivet behandlas övergripande i avsnitt 4.3 nedan och genomgående i avsnitten med förslag och överväganden.

Det fanns totalt 1 641 pensionsstiftelser i december 2017. De flesta pensionsstiftelserna är små och avser t.ex. ledningspersoner i familjeföretag. Endast 75 pensionsstiftelser är registrerade som tjänstepensionsinstitut som omfattas av de reglerna i tryggandelagen som följer av det första tjänstepensionsdirektivet. Detta avser i första hand sådana större pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 personer. I den kretsen av personer inräknas såväl arbetstagare som deras efterlevande.²⁶ Gränsen på 100 personer är en följd av EU-lagstiftningen om tjänstepensioner, vilket behandlas närmare i avsnitt 4.3 nedan.

Sedan tryggandelagen infördes har det förekommit vissa ansatser till att modernisera lagen eller att ersätta den med en helt ny lag.²⁷ Dessa ansatser har dock inte fullföljts. Inte heller denna promemoria tar ett

²⁵ En utförlig beskrivning av pensionsstiftelsernas historik finns i prop. 1967:83 s. 40–52.

²⁶ Se författningskommentaren till 9 a § i tryggandelagen, prop. 2004/05:165 s. 246.

²⁷ Tjänstepension – tryggande och beskattning (SOU 1985:63).

helhetsgrepp på tryggandelagens utformning. Syftet med promemorian är att inom ramen för tryggandelagens befintliga struktur föreslå nya och ändrade regler med anledning av förändrade EU-regler på tjänstepensionsområdet, se avsnitt 4.7 nedan.

4.3 Det första tjänstepensionsdirektivet

Tryggandelagens bestämmelser om pensionsstiftelser utökades fr.o.m. den 1 januari 2006 till följd av det första tjänstepensionsdirektivet²⁸ inom EU. Det första tjänstepensionsdirektivet syftade till att skapa minimi-harmoniserade regler om tjänstepensionsverksamhet inom EU och EES. Det första tjänstepensionsdirektivet gällde för tjänstepensionsinstitut som, oavsett associationsform, förvaltade tillgångar i syfte att tillhandahålla tjänstepensioner. Direktivet innehöll i huvudsak bestämmelser om tillgångsförvaltning, begränsningar ifråga om skuldförbindelser, kapitalkrav, gränsöverskridande verksamhet och lämplighetskrav för ledande personer. Därmed infördes bestämmelser inom dessa regelområden i tryggandelagen – med undantag för kapitalkrav, som inte kan tillämpas på pensionsstiftelser. De regler som följer av det första tjänstepensionsdirektivet gäller endast för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer. Det beror på att direktivet tillåter att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tillgångar för pensionsplaner med färre än 100 medlemmar undantas från direktivet tillämpningsområde.

Sedan det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes 2006 har inga betydande förändringar skett i tryggandelagen.

4.4 Försäkringsföretag

Som nämns i avsnitt 4.1 ovan förvaltar livförsäkringsföretagen omkring tre fjärdedelar av de samlade tillgångarna på den svenska tjänstepensionsmarknaden. Försäkringsföretagens rörelsereglering finns i försäkringsrörelselagen (2010:2043), i vilken omfattande ändringar har gjorts som trädde ikraft den 1 januari 2016. Förändringarna i försäkringsrörelselagen följer av EU:s Solvens II-regelverk. Solvens II-regelverket är omfattande och består övergripande av Solvens II-direktivet²⁹ (ändrat genom Omnibus II-direktivet³⁰), EU-kommissionens delegerade Solvens

²⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

²⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiven 2003/71/EG och 2009/138/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 1094/2010 och (EU) nr 1095/2010 med avseende på befogenheterna för Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) och Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten).

II-förordning³¹ och ett flertal rättsligt bindande tekniska standarder antagna av EU-kommissionen³². Den Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (Eiopa) har utfärdat vägledande riktlinjer för tillämpningen av Solvens II-regelverket.³³

Jämfört med det tidigare och mindre omfattande Solvens I-regelverket, innehåller Solvens II-regelverket bl.a. utförliga bestämmelser om riskbaserade kapitalkrav, företagsstyrning och grupp tillsyn. En väsentlig skillnad är att kapitalkraven beräknas utifrån de risker som varje försäkringsföretag är utsatt för, i fråga om såväl försäkringsåtagandena som tillgångarna som ska täcka åtagandena.

För försäkringsföretag som driver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkringar finns en särskild övergångsregel. Denna övergångsregel grundas på artikel 308b.15 i Solvens II-direktivet. Enligt övergångsregeln gäller väsentliga delar av de äldre bestämmelserna i försäkringsrörelselagen för den verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkring till utgången av år 2019.³⁴ Övergångsregleringen innebär bl.a. att de äldre kapitalkraven enligt Solvens I-direktivet samt särskilda bestämmelser till följd av det första tjänstepensionsdirektivet fortsätter att gälla för den del av verksamheten som avser tjänstepensionsförsäkring. För försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet och som endast har en ringa övrig livförsäkringsverksamhet, gäller de tillämpliga äldre reglerna även för den övriga verksamheten. Däremot tillämpas de nya reglerna om företagsstyrning, associationsrätt, beståndsöverlåtelse och grupp tillsyn även på tjänstepensionsverksamheten. Ett försäkringsföretag kan emellertid välja att omfattas helt av det nya Solvens II-regelverket genom en underrättelse till Finansinspektionen.

I december 2017 finns 38 svenska livförsäkringsföretag, varav 25 tillhandahåller tjänstepensionsförsäkringar. Av livförsäkringsföretagen som tillhandahåller tjänstepensionsförsäkringar har fem företag en ringa övrig livförsäkringsverksamhet, åtta företag har blandad verksamhet som omfattas av både äldre och nya försäkringsrörelseregler och tolv företag omfattas fullt ut av Solvens II-regelverket.³⁵

I tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande föreslås att livförsäkringsföretag ska kunna ombildas till tjänstepensionsföretag och därmed omfattas av de regler som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet i stället för Solvens II-regelverket, SOU 2014:57 s. 332–336.

³¹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II).

³² <https://eiopa.europa.eu/publications/technical-standards>

³³ <https://eiopa.europa.eu/publications/eiopa-guidelines>

³⁴ Punkten 2 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043), se även prop. 2015/16:9 och bet. 2015/16:FiU7.

³⁵ Enligt uppgift från Finansinspektionen i december 2017.

4.5 Tjänstepensionskassor

Tjänstepensionskassor är understödsföreningar som bedriver verksamhet som avser tjänstepensionsförsäkring. Tjänstepensionskassorna och de övriga understödsföreningarna driver verksamhet enligt den upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar. För tjänstepensionskassornas del innehåller lagen om understödsföreningar hänvisningar till bestämmelser i den äldre försäkringsrörelselagen (1982:713). Den upphävda lagen om understödsföreningar fortsätter att tillämpas till utgången av juni månad 2019.³⁶ Under övergångsperioden kan alla understödsföreningar, inbegripet tjänstepensionskassorna, ansöka om ombildning till försäkringsföreningar enligt försäkringsrörelselagen. Vid utgången av övergångsperioden kommer alla understödsföreningar som inte har ansökt om ombildning att träda i tvångslikvidation.

I tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande föreslås att tjänstepensionskassorna även ska få möjlighet att ombilda sig till tjänstepensionsföretag. Utifrån det gällande rättsläget och den föreslagna regleringen om tjänstepensionsföretag, kommer tjänstepensionskassorna och de övriga understödsföreningarna att börja försvinna från marknaden under 2019.

4.6 Utländska tjänstepensionsinstitut

Inom EU har det länge funnits en uppfattning att den gränsöverskridande verksamheten ifråga om tjänstepensioner är alltför begränsad och bör uppmuntras och underlättas.³⁷ Därför innehöll det första tjänstepensionsdirektivet bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet. För pensionsstiftelsernas del är dessa bestämmelser genomförda i tryggandelagen. För de utländska tjänstepensionsinstitutens del är bestämmelserna genomförda i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige. I sammandrag innebär reglerna att ett tjänstepensionsinstitut inom EES kan tillhandahålla tjänstepensioner i ett annat EES-land genom en anmälan till den behöriga tillsynsmyndigheten i hemlandet. Om hemlandsmyndigheten inte invänder mot den gränsöverskridande verksamheten, underrättas den behöriga tillsynsmyndigheten i värdlandet. Därefter får den gränsöverskridande verksamheten inledas en viss tid efter underrättelsen till värdlandsmyndigheten.

Såvitt framgår av Finansinspektionens institutregister förekommer inte gränsöverskridande verksamhet avseende tjänstepensioner till eller från Sverige i någon nämnvärd omfattning.

³⁶ Se not 5.

³⁷ Se t.ex. skäl 6 till det första tjänstepensionsdirektivet och skäl 11 till det andra tjänstepensionsdirektivet.

4.7 Det andra tjänstepensionsdirektivet

Under hösten 2016 antogs det andra tjänstepensionsdirektivet³⁸ inom EU. Direktivet utgör en vidareutveckling av det första tjänstepensionsdirektivet. Av skälen till direktivet framgår att direktivet bl.a. syftar till att förbättra förutsättningarna för gränsöverskridande verksamhet och att höja nivån på den information som ska lämnas till dem som omfattas av tjänstepensionsförmåner.³⁹ Därför innehåller direktivet nya bestämmelser om gränsöverskridande beståndsöverlåtelser mellan tjänstepensionsinstitut. Vidare innehåller direktivet utökade bestämmelser om information till de förmånsberättigade. Den stora nyheten i direktivet får dock anses vara bestämmelserna om företagsstyrning. Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll inga sådana bestämmelser. Bestämmelserna om företagsstyrning i andra tjänstepensionsdirektivet har utformats med tydlig förebild i Solvens II-direktivet. Bestämmelserna om företagsstyrning är dock mindre omfattande. Det innebär bl.a. att Solvens II-direktivets krav på en särskild regelefterlevnadsfunktion inte har överförts till det andra tjänstepensionsdirektivet.

En annan väsentlig skillnad jämfört med Solvens II-direktivet är att det andra tjänstepensionsdirektivet inte innehåller några bemyndiganden för EU-kommissionen att besluta om sekundära rättsakter såsom förordningar eller tekniska standarder. Därför kommer tjänstepensionsområdet att sakna en sådan omfattande sekundär normgivning på EU-nivå som finns på försäkringsområdet.

Det andra tjänstepensionsdirektivet är, liksom det första, ett minimiharmoniseringsdirektiv. Direktivet innehåller bestämmelser som uttryckligen tillåter medlemsstaterna att anta mer utförliga nationella regler om information till förmånsberättigade och kapitalkrav om det är berättigat av aktsamhetsskäl.

Det andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras i medlemsstaternas nationella rätt. De nationella bestämmelser som genomför direktivet ska träda i kraft senast den 13 januari 2019, vid vilken tidpunkt det första tjänstepensionsdirektivet ska upphöra att gälla (artikel 65 i andra tjänstepensionsdirektivet).⁴⁰

4.8 Tjänstepensionsföretagsutredningen

Under våren 2013 tillsatte regeringen en särskild utredning med uppgift att lämna förslag till en ny reglering för tjänstepensionsinstitut, benämnd Tjänstepensionsföretagsutredningen. Utredningen lämnade sitt slutbetänkande *En ny reglering för tjänstepensionsföretag* (SOU 2014:57) i augusti 2014. I slutbetänkandet föreslås en helt ny rörelselag för tjänstepensionsföretag, som föreslås bli ett nytt slags tjänstepensions-

³⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut. Se avsnitt 3.1 om benämningen ”det andra tjänstepensionsdirektivet”.

³⁹ Se skälen 11 och 16 till det andra tjänstepensionsdirektivet.

⁴⁰ Artikel 64.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

institut i svensk rätt. Förslaget till ny lag om tjänstepensionsföretag bygger på systematiken i försäkringsrörelselagen som den såg ut innan Solvens II-direktivet genomfördes i den lagen. Förslagen bygger vidare på det första tjänstepensionsdirektivet med beaktande av ett utkast till det andra tjänstepensionsdirektivet som offentliggjordes våren 2014, innan direktivet fick sin slutliga form. I skrivande stund pågår beredning i Regeringskansliet av ett uppdaterat förslag till reglering för tjänstepensionsföretag. I denna promemoria hänvisas emellertid till tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande i fråga om de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen. Utformningen av förslagen i denna promemoria utgår emellertid från den slutliga lydelsen av andra tjänstepensionsdirektivet. Det innebär att förslag från tjänstepensionsföretagsutredningen, som byggde på delar av direktivutkastet som sedermera förändrades, inte har fått något genomslag i denna promemoria.

De föreslagna nya tjänstepensionsföretagen skiljer sig från pensionsstiftelserna i flera viktiga avseenden. För det första föreslår tjänstepensionsföretagsutredningen tre associationsformer för tjänstepensionsföretag, nämligen tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsföreningar. Detta motsvarar de associationsformer som är tillgängliga för försäkringsföretag. Förslagen innebär också att tjänstepensionsföretagen kommer att ha ägare eller medlemmar och en stämma som högsta beslutande organ. De associationsrättsliga reglerna innebär bl.a. att tjänstepensionsföretag kommer att kunna ägas av andra företag och ingå i grupper av företag.

Vidare innebär förslagen i slutbetänkandet att tjänstepensionsföretag, till skillnad mot pensionsstiftelserna, kommer att svara för pensionsåtagandena direkt gentemot de förmånsberättigade. Därmed ingår tjänstepensionsföretagen avtal om tjänstepensionsförmåner och har en pensionsskuld till de förmånsberättigade.

4.9 Tjänstepensionsbeskattningsutredningen

Under våren 2012 tillsattes en offentlig utredning med uppgift att se över regleringen om tjänstepension och beskattningen av livförsäkringsföretag, benämnd Tjänstepensionsbeskattningsutredningen. Utredningen lämnade i juni 2015 slutbetänkandet *Tjänstepension – tryggandelagen och skattereglerna* (SOU 2015:68). Slutbetänkandet innehåller bl.a. förslag till ändringar i tryggandelagen och inkomstskattelagen (1999:1229). Förslagen till materiella ändringar i tryggandelagen berör huvudsakligen en arbetsgivares pensionsavsättningar i balansräkningen och överföringar av tillgångar till pensionsstiftelser. De föreslagna ändringarna syftar till att uppnå en bättre överensstämmelse mellan tryggandelagens bestämmelser och den nu gällande skattelagstiftningen. I fråga om de bestämmelser som gäller för pensionsstiftelsernas förvaltning, föreslås i huvudsak språkliga ändringar som syftar till att modernisera språket i lagen.

Förslagen i denna promemoria berör inte de bestämmelser om arbetsgivarens avsättningar och överföringar som omfattas av tjänstepensionsbeskattningsutredningens förslag till materiella för-

ändringar. När det gäller utredningens förslag till språklig modernisering bör sådana ändringar genomföras på ett enhetligt sätt i hela lagen. Därmed ingår inte tjänstepensionsbeskattningsutredningens förslag till språkliga ändringar i förslagen i denna promemoria. Sådana ändringar kan införas i ett senare skede i den mån tjänstepensionsbeskattningsutredningens förslag genomförs i lagstiftningen. Tjänstepensionsbeskattningsutredningens förslag bereds i Regeringskansliet.

5 Allmänna utgångspunkter

5.1 Pensionsstiftelsers särart

I denna promemoria görs bedömningen att pensionsstiftelsernas särart behöver beaktas i samband med såväl de förslag och bedömningar som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet som i samband med övriga förslag och bedömningar. Ett sådant tillvägagångssätt synes ha använts när det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes, se t.ex. prop. 2004/05:165 s. 110 och s. 154–155. Detta fick till följd att tjänstepensionsregleringen för pensionsstiftelserna delvis fick en annan karaktär än för försäkringsföretagen och tjänstepensionskassorna.

Pensionsstiftelsernas särart jämfört med försäkringsföretag och tjänstepensionskassor kan sammanfattas i följande sju punkter:

1. Pensionsstiftelser behöver inte auktoriseras innan verksamheten inleds. En pensionsstiftelse grundas av arbetsgivaren. Därefter ska styrelsen anmäla pensionsstiftelsen till den behöriga länsstyrelsen för tillsyn.
2. En pensionsstiftelse har ingen ägare, inga medlemmar och ingen stämma. Styrelsen ansvarar för verksamheten i en pensionsstiftelse. Styrelseledamöterna utses av arbetsgivaren och arbetstagarerna till lika antal.
3. En pensionsstiftelse får inte utfästa pension. Därmed har en pensionsstiftelse ingen pensionsskuld till de förmånsberättigade.
4. Arbetsgivaren ansvarar för pensionsutfästelserna och ansvarar för att avsätta rätt belopp för pensionsskulden i sin balansräkning.
5. Utbetalningar från pensionsstiftelser sker i första hand genom gottgörelse (ersättning) till arbetsgivaren för dennes utgifter för pensioner.
6. Pensionsstiftelser har ingen verksamhet för anskaffning, förvaltning eller fullgörande av avtal om pensionsförmåner.
7. I sista hand kan de förmånsberättigade få del av stiftelsens förmögenhet. Det gäller t.ex. vid likvidation eller om arbetsgivaren har bristande betalningsförmåga.

Punkten 1 ovan har betydelse för reglerna om villkoren för att inleda och bedriva verksamhet. Punkten 2 har betydelse för de associationsrättsliga reglerna och reglerna om grupper. Punkterna 3–5 har betydelse för bestämmelserna om investeringar och kapitalkrav. Punkten 6 har betydelse för reglerna om företagsstyrning. Punkten 7 har betydelse för reglerna om likvidation och arbetsgivares obestånd.

Villkor för att inleda och bedriva verksamhet

Pensionsstiftelserna har stått under tillsyn av behöriga länsstyrelser sedan tryggandelagen infördes. Det finns inget krav på att pensionsstiftelser ska ansöka om tillstånd innan verksamheten inleds. I stället ska styrelsen i en pensionsstiftelse anmäla stiftelsen för tillsyn hos den behöriga länsstyrelsen inom en viss tid. Till skillnad mot vad som gäller för de flesta reglerade finansiella institut, såsom försäkringsföretag, banker, fondbolag och värdepappersföretag, görs ingen myndighetsgranskning av en pensionsstiftelse innan den får tillstånd att inleda verksamheten. Utgångspunkten för förslagen i promemorian bör vara att inte ändra den gällande ordningen om registrering, utöver vad som eventuellt kan följa av andra tjänstepensionsdirektivet.

Associationsrätt och gruppregler

Det andra tjänstepensionsdirektivet är neutralt vad gäller tjänstepensionsinstitutens associationsform. Direktivet är enligt sin lydelse tillämpligt även när pensionsmedel förvaltas i en form som inte utgör en egen juridisk person. Direktivet förutsätter inte heller att ett tjänstepensionsinstitut måste ansvara för pensionsutfästelserna. I huvudsak är det förvaltningen av tjänstepensionsmedel av någon annan än arbetsgivaren själv som regleras. En väsentlig utgångspunkt för förslagen i denna promemoria är således att det andra tjänstepensionsdirektivet inte kräver en ändring av de grundläggande förutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet. Det gäller även ansvarsfördelningen mellan arbetsgivaren och pensionsstiftelsen. Direktivet innehåller vissa bestämmelser om förvaltnings-, lednings- och tillsynsorgan som bör beaktas på ett sätt som är förenligt med den rådande associationsrättsliga ordningen för pensionsstiftelser.

Pensionsstiftelser får anses ha begränsade möjligheter att ingå i grupper som omfattas av särskild tillsyn. Det beror dels på att pensionsstiftelserna inte kan ägas av andra företag, dels på att pensionsstiftelsernas uteslutande syfte ska vara att trygga arbetsgivares utfästelser om pension. Det senare innebär begränsade möjligheter att äga företag som ägnar sig åt andra reglerade finansiella verksamheter.

Investeringar och kapitalkrav

En pensionsstiftelses verksamhet består i huvudsak av att förvalta de medel som arbetsgivaren har avsatt till stiftelsen. Därmed är investeringsreglerna i andra tjänstepensionsdirektivet av stor betydelse för pensionsstiftelsernas del. Det gäller särskilt i fråga om aktsamhetsprincipen för investeringar och möjligheten att ta hänsyn till investeringsbeslutens långsiktiga konsekvenser vad gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (här "hållbarhetsfaktorer"). Förslagen till investeringsregler i denna promemoria bör därför utformas så att de ligger så nära direktivet som möjligt. De grundläggande investeringsreglerna bör också utformas med förebild i de regler om aktsamhetsprincipen som redan gäller för försäkringsföretag.

En väsentlig del av reglerna i det andra tjänstepensionsdirektivet syftar till att säkerställa tjänstepensionsinstitutens förmåga att fullgöra sina åtaganden gentemot de förmånsberättigade. Det gäller i synnerhet bestämmelserna om tekniska avsättningar, skuldtäckning och solvens-

krav. Liksom vid genomförande av det första tjänstepensionsdirektivet, måste det ifrågasättas om sådana regler är relevanta för pensionsstiftelser. Det följer av att pensionsstiftelser saknar direkta åtaganden gentemot de förmånsberättigade. I stället ska en pensionsstiftelse utgöra en pant, bestående av verkliga tillgångar, för arbetsgivarens utfästelse om pension till de förmånsberättigade. För pensionsstiftelsernas del är det därmed mer relevant med regler som syftar till att säkerställa en betryggande förvaltning av stiftelsens förmögenhet och en ändamålsenlig sammansättning av den samlade tillgångsmassan.

Företagsstyrning

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll inga konkreta bestämmelser om företagsstyrning. De relativt omfattande bestämmelserna om företagsstyrning i andra tjänstepensionsdirektivet utgör således en av de mest betydelsefulla nyheterna jämfört med det första direktivet. Pensionsstiftelserna har emellertid en enklare verksamhet än sådana institut som själva står för utfästelserna gentemot de enskilda. Förslagen i denna promemoria bör därför omfatta alla bestämmelser om företagsstyrning som är tillämpliga på pensionsstiftelser. Förslagen bör också anpassas till de särskilda förutsättningar som gäller för pensionsstiftelsernas verksamhet, när det är lämpligt och möjligt. Pensionsstiftelserna bör inte omfattas av krav på företagsstyrning som inte fyller någon praktisk funktion i förhållande till pensionsstiftelsernas relativt begränsade verksamhet.

Likvidation och arbetsgivares obestånd

Tryggandelagens bestämmelser om likvidation och arbetsgivares bristande betalningsförmåga är i väsentliga delar oförändrade sedan lagen trädde ikraft. Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga sådana bestämmelser. Därmed bör utgångspunkten för denna promemoria vara att inte ändra den gällande ordningen annat än om det bedöms vara nödvändigt på grund av annan reglering.

Informationskrav

Reglerna om information till de förmånsberättigade är lika relevanta för pensionsstiftelser som för försäkringsföretag och de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen. En förmånsberättigad bör inte gå miste om väsentlig information om sin pension enbart på grund av att arbetsgivaren har valt att trygga pensionsutfästelsen i en pensionsstiftelse. Utformningen av informationsregler måste med nödvändighet ta hänsyn till ansvarsfördelningen mellan pensionsstiftelsen och arbetsgivaren. Ansvarsfördelningen innebär bl.a. att en pensionsstiftelse inte kan antas ha kännedom om de förmånsberättigades individuella pensionsförmåner eller andra personliga förhållanden.

5.2 Konsumentskydd

Konsumentskyddet för förmånsberättigade vars pensioner tryggas i en pensionsstiftelse består i huvudsak av tre delar. Den första delen är att

arbetsgivaren gör tillräckliga avsättningar för sina pensionsutfästelser. Detta ansvar följer av nationell rätt och faller utanför det andra tjänstepensionsdirektivet. Den andra delen av konsumentskyddet består av att tillgångarna i en pensionsstiftelse förvaltas på ett betryggande sätt så att de är tillräckliga och ändamålsenliga för att bekosta arbetsgivarens pensionsutfästelser. Om en pensionsstiftelse förvaltar medel för tryggnad av utfästelser om avgiftsbestämd pension är det även viktigt att stiftelsens förmögenhetsförvaltning genererar en tillräcklig avkastning för att ge de förmånsberättigade goda pensioner. Den tredje delen av konsumentskyddet består i att de förmånsberättigade får tillräcklig information om sina pensioner och om pensionsstiftelsens verksamhet. De två senare delarna av konsumentskyddet omfattas av direktivets bestämmelser.

I sista hand består konsumentskyddet av de regler om stiftelsens förmögenhet som gäller om arbetsgivaren skulle komma på obestånd eller om en pensionsstiftelse likvideras. Dessa regler följer av nationell rätt. Det andra tjänstepensionsdirektivet reglerar inte dessa förhållanden. Tryggandelagens regler är i dessa delar väsentligen oförändrade sedan lagen trädde ikraft.

5.3 Gränsöverskridande verksamhet

Av skälen till det andra tjänstepensionsdirektivet (se bl.a. skäl till 12) framgår att direktivet bl.a. syftar till att ytterligare uppmuntra gränsöverskridande verksamhet avseende tjänstepensioner. För pensionsstiftelsernas del är det viktigt att beakta dels att de inte kan tillhandahålla direkta tjänstepensionsförmåner över gränserna, dels att de inte har några tjänstepensionsbestånd i egentlig mening. Pensionsstiftelser kan endast tillhandahålla förvaltning av tillgångar som är avsedda att täcka arbetsgivarens utfästelser om pension.

5.4 Arbetsmarknadens parter

Det framgår uttryckligen av det andra tjänstepensionsdirektivet att bestämmelserna inte påverkar den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituterna.⁴¹ Därför bör denna promemoria inte innehålla några förslag som kan begränsa arbetsmarknadens parter nuvarande roll på tjänstepensionsmarknaden.

⁴¹ Artikel 20.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

6 Direktivets tillämpningsområde

6.1 Direktivets tillämpning på pensionsstiftelser

Promemorians bedömning: Pensionsstiftelser är tjänstepensionsinstitut som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Promemorians förslag: Ett nytt uttryck –”förmånsberättigad” – ska införas i tryggandelagen för att beteckna en arbetstagare och dennes efterlevande som omfattas av en arbetsgivares pensionsutfästelse som tryggas i en pensionsstiftelse.

Bakgrund: Andra tjänstepensionsdirektivet ska enligt artikel 2.1 tillämpas på tjänstepensionsinstitut. Enligt artikel 6.1 definieras tjänstepensionsinstitut som ett institut som, oavsett sin rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepensioner i samband med yrkesutövning. Pensionsförmånerna ska grundas på överenskommelser som har slutits enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller med egenföretagare (artikel 6.1.a och b). Bestämmelserna om direktivets tillämpningsområde och definitionen av tjänstepensionsinstitut har inte ändrats jämfört med artiklarna 2.1 och 6 a i det första tjänstepensionsdirektivet.

En pensionsstiftelse är en stiftelse som, i enlighet med 9 § i tryggandelagen, har grundats av en arbetsgivare och som har som uteslutande ändamål att trygga arbetsgivarens utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande.

Tryggandelagen innehåller bestämmelser i 11 § som syftar till att hålla stiftelsens medel åtskilda från arbetsgivaren. Enligt 11 § första stycket får en pensionsstiftelse inte ta emot avsättningar i form av en fordran på arbetsgivaren. Stiftelsen får dock låna ut mottagna medel till arbetsgivaren mot en betryggande säkerhet eller med tillsynsmyndighetens medgivande. Enligt 11 § andra stycket får en pensionsstiftelse inte heller ta emot egendom från arbetsgivaren med villkor som väsentligt begränsar stiftelsens förfoganderätt över egendomen. Vidare får en pensionsstiftelse som har grundats av ett aktiebolag inte, utan tillstånd av tillsynsmyndigheten, äga aktier i det bolaget eller i andra bolag inom samma koncern.

Skälen för promemorians bedömning och förslag: En pensionsstiftelse har till uppgift att förvalta de medel som arbetsgivaren har avsatt till stiftelsen för att trygga utfästelse om pension, prop. 2004/05:165 s. 109. Genom att medel för utfästa pensioner förvaltas i en stiftelse som är en egen juridisk person, minskar beroendet av arbetsgivarens finansiella ställning.

När det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt behandlades frågan om pensionsstiftelsernas ställning särskilt. Av prop. 2004/05:165 s. 109–110 framgår att svenska företrädare förde diskussioner med företrädare för Europeiska kommissionen i frågan. En grundläggande frågeställning var om definitionen av tjänstepensionsinstitut i artikel 6 a i det första tjänstepensionsdirektivet innebar att direktivet endast var tillämpligt på de institut som själva tillhandahåller

tjänstepensionsförmåner. Med en sådan tolkning skulle pensionsstiftelserna inte ha omfattats, eftersom de inte själva får göra pensionsutfästelser och normalt inte betalar pensionsförmåner direkt till de förmånsberättigade. Behandlingen av frågan mynnade ut i ställningstagandet att ett tjänstepensionsinstitut inte behöver tillhandahålla pensionsförmåner. I stället är det tillräckligt att tillgångar förvaltas utifrån ett syfte att tillhandahålla pensionsförmåner. Därmed fastslogs att pensionsstiftelserna är att beteckna som tjänstepensionsinstitut enligt direktivets ordalydelse och bakomliggande syften, prop. 2004/05:165 s. 109–110. Ställningstagandet följde av att arbetsgivaren, genom att göra avsättningar till en pensionsstiftelse, fonderar medel i en egen separat juridisk person utifrån syftet att tillhandahålla tjänstepension. Därmed saknade det betydelse att en pensionsstiftelse inte själv får göra en pensionsutfästelse.

Definitionen av tjänstepensionsinstitut har inte ändrats i artikel 6.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Det har inte heller skett några ändringar i tryggandelagen som har ändrat grundförutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet. Därmed är pensionsstiftelser fortfarande att betrakta som tjänstepensionsinstitut som ska omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet undantogs mindre pensionsstiftelser från direktivets tillämpningsområde. Detta behandlas vidare i avsnitt 6.2 nedan. Dessutom medförde stiftelsernas särskilda karaktär av pant utan egna åtaganden att direktivets bestämmelser om tekniska avsättningar, skuldtäckning och kapitalkrav inte ansågs tillämpliga. Dessa frågor behandlas i avsnitt 9.1 om kapitalkrav.

En arbetstagare och dennes efterlevande som omfattas av en arbetsgivares pensionsutfästelse är intressenter enligt flera bestämmelser i tryggandelagen. De blir också intressenter enligt de bestämmelser om investeringar och informationsgivning som föreslås i denna promemoria, se avsnitt 9 och 11. Av redaktionella skäl är det därför lämpligt att införa ett särskilt uttryck för denna krets av personer i lagen. Ett sådant uttryck markerar också att dessa personer är intressenter. Därför föreslås att uttrycket ”förmånsberättigad” införs i den övergripande bestämmelsen om pensionsstiftelser i 9 § tryggandelagen. Med ”förmånsberättigad” avses den som omfattas av arbetsgivares utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande, såsom anges i 9 § första stycket. Den krets av personer som omfattas av en pensionsstiftelses verksamhet förblir såldes densamma, men får en egen benämning i lagen. Det nya uttrycket förenklar de bestämmelser som hänvisar till de personer som omfattas av verksamheten i en pensionsstiftelse.

6.2 Undantag för mindre pensionsstiftelser

Promemorians bedömning: Pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för färre än 100 personer ska vara fortsatt i huvudsak undantagna från de regler som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Det ska vara fortsatt möjligt för en sådan mindre stiftelse att välja att frivilligt omfattas av regelverket genom en anmälan till tillsyns-

myndigheten. Pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för fler än 15 personer ska dock omfattas av de regler som genomför de grundläggande bestämmelserna i direktivet om investeringar och företagsstyrning.

De regler som följer av direktivet ska fortsätta att gälla för en pensionsstiftelse som har tryggt pensionsutfästelser för minst 100 personer, även om verksamheten sedermera minskar så att den inte längre har den omfattningen. Om det finns särskilda skäl får Finansinspektionen, efter ansökan, besluta att de regler som följer av direktivet inte längre ska gälla för en sådan stiftelse. Detsamma gäller om en mindre stiftelse vill ta tillbaka ett frivilligt val att omfattas av regelverket.

Bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet ska fortsatt gälla endast för pensionsstiftelser som omfattas av alla regler i tryggandelagen som följer av direktivet.

Bestämmelser som följer av direktivets bestämmelser om kapitalförvaltningsuppdrag och förvaring av tillgångar ska dock gälla även för mindre pensionsstiftelser.

Bakgrund

Det andra tjänstepensionsdirektivet

Artikel 5 första stycket i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om direktivets tillämpning på små tjänstepensionsinstitut. Bestämmelserna innebär att medlemsstaterna får välja att helt eller delvis undanta tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner för färre än 100 medlemmar från tillämpningen av direktivet. Ett sådant undantag får dock inte avse artiklarna 32–35, som reglerar kapitalförvaltningsuppdrag och förvaringsinstitut. Vidare framgår att bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet i artikel 11 får tillämpas endast på tjänstepensionsinstitut som helt omfattas av direktivet. Dessutom anges att investeringsreglerna i artikel 19.1 och de allmänna kraven på företagsstyrning i artiklarna 21.1 och 21.2, ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar.

Bestämmelserna om mindre tjänstepensionsinstitut i artikel 5 i det andra tjänstepensionsdirektivet har i stort sett samma materiella innehåll som i artikel 5 i det första tjänstepensionsdirektivet. Det enda undantaget är den nya bestämmelsen om att investeringsreglerna och de allmänna kraven på företagsstyrning ska tillämpas på pensionsstiftelser som förvaltar pensionsplaner med fler än 15 medlemmar.

Artikel 5 andra stycket i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om institut som tillhandahåller tjänstepensioner enligt lag där pensionerna garanteras av en offentlig myndighet. Motsvarande bestämmelse finns i det första tjänstepensionsdirektivet och bedömdes inte vara tillämplig på svenska förhållanden, se prop. 2004/05:165 s. 115.

Gällande rätt

Enligt den gällande lydelsen av 9 a § första stycket tryggandelagen, omfattas pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser till minst 100 personer av särskilda bestämmelser i lagen. Dessa särskilda bestämmelser har sin grund i det första tjänstepensionsdirektivet. Det gäller inledningsvis 10 a § andra–femte styckena om aktsamhetsprincipen för investeringar och vissa investeringsbegränsningar samt 10 b och 10 c §§ om placeringsriktlinjer. Enligt 10 d § ska stiftelserna lämna behövlig information till de förmånsberättigade om stiftelsen och dess verksamhet. Vidare gäller 11 § fjärde stycket om upplåningsbegränsningar och 11 § femte stycket om förbud mot att ställa säkerhet för tredje man. Bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet finns i 15 a–15 e §§. Slutligen ska styrelseledamöter och suppleanter i dessa stiftelser enligt 16 a § uppfylla särskilda krav på insikt, erfarenhet och lämplighet.

En mindre pensionsstiftelse som tryggar pensionsutfästelser för färre än 100 personer kan enligt 9 a § andra stycket välja att omfattas av de bestämmelser som anges i stycket ovan. Detta sker genom en anmälan till tillsynsmyndigheten enligt 31 § fjärde stycket.

Om en pensionsstiftelse vill upphöra att tillämpa de bestämmelser som följer av direktivet, måste stiftelsen ansöka hos Finansinspektionen enligt 31 § femte stycket. Det gäller både om verksamheten har minskat så att den inte längre avser 100 personer eller om en mindre stiftelse vill återta ett frivilligt val att tillämpa bestämmelserna. Finansinspektionen får, om det finns särskilda skäl, besluta att bestämmelserna inte längre ska gälla för stiftelsen.

Skälen för promemorians bedömning

Undantag för mindre pensionsstiftelser

När det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i tryggandelagen utnyttjades möjligheten i artikel 5 i direktivet att helt undanta pensionsstiftelser som tryggar utfästelser till färre än 100 personer. Övervägandena finns i prop. 2004/05:165 s. 111–115. I enlighet med direktivet infördes även en möjlighet för de undantagna mindre stiftelserna att tillämpa bestämmelserna som följde av direktivet genom ett frivilligt val. En sådan frivillig tillämpning är nödvändig t.ex. för att en mindre stiftelse ska kunna tillämpa bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet.

Som huvudsakligt motiv för undantaget för mindre pensionsstiftelser anförde regeringen i prop. 2004/05:165 s. 114 att det inte fanns tillräckliga resurser inom tillsynen för att uppnå en effektiv och ändamålsenlig tillsyn av mindre pensionsstiftelser. Det ansågs inte heller vara befogat att tillföra ytterligare resurser för att kunna bedriva tillsyn av mindre pensionsstiftelser. Dessutom ansågs att de nya reglerna skulle kunna bli omotiverat betungande för många mindre stiftelser.

De skäl som angavs för att undanta mindre pensionsstiftelser från tillämpningen av de regler som följer av det första tjänstepensionsdirektivet är alltså giltiga. Finansinspektionen har visserligen tillförts resurser för den finansiella tillsynen sedan det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Det har emellertid skett mot bakgrund av att

regelverken på det finansiella området generellt har ökat i omfattning och kräver större resurser i tillsynen. Således finns inget överskott av tillsynskapacitet som kan användas för mindre pensionsstiftelser. Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller nya regler som skulle vara än mer betungande för många mindre pensionsstiftelser än första tjänstepensionsdirektivet var. Därmed saknas anledning att utöka tillämpningen av det andra tjänstepensionsdirektivet till pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för färre än 100 personer. Dessa stiftelser bör således även i fortsättningen vara undantagna från tillämpningen av de bestämmelser i tryggandelagen som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Däremot bör det, i enlighet med direktivets krav, vara möjligt för en sådan mindre pensionsstiftelse att frivilligt tillämpa bestämmelserna genom en anmälan till tillsynsmyndigheten.

Bestämmelserna i det andra tjänstepensionsdirektivet är av en sådan art att de bör tillämpas konsekvent över tiden för de pensionsstiftelser som omfattas av dem. Därmed är det befogat att behålla ordningen att endast Finansinspektionen får besluta att en pensionsstiftelse inte längre ska omfattas av de bestämmelser som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Det bör även i fortsättningen krävas särskilda skäl för ett sådant beslut.

Kapitalförvaltning och förvaring av tillgångar

Enligt artikel 5 första stycket första meningen i det andra tjänstepensionsdirektivet får mindre tjänstepensionsinstitut inte undantas från bestämmelserna i artiklarna 32–35. Dessa artiklar innehåller bestämmelser om kapitalförvaltningsuppdrag och förvaring av tillgångar. I den mån nationella regler införs till följd av dessa artiklar bör de även gälla för mindre pensionsstiftelser som i övrigt är undantagna från direktivets tillämpningsområde. Dessa frågor behandlas i avsnitt 9.2.1 om förvaring av tillgångar.

Investeringsregler och företagsstyrning

Artikel 5 första stycket i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller en bestämmelse i fjärde meningen som är ny i förhållande till det första tjänstepensionsdirektivet. Den nya bestämmelsen anger att investeringsreglerna i artikel 19.1 och de allmänna kraven på företagsstyrning i artikel 21.1 och artikel 21.2 ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner med fler än 15 medlemmar. De nämnda artiklarna ska alltså tillämpas på mindre pensionsstiftelser som i övrigt är undantagna från direktivets tillämpningsområde, dvs. som tryggar pensionsutfästelser för minst 16 och högst 99 personer. Detta innebär att andra tjänstepensionsdirektivets tillämpningsområde vidgas i förhållande till första tjänstepensionsdirektivet. Det betyder att ändringar ska göras i tryggandelagen så att vissa av dess regler om investeringar och företagsstyrning görs tillämpliga på den nu behandlade kategorin pensionsstiftelser.

7 Villkor för att få driva verksamhet

Promemorians bedömning: Tryggandelagens bestämmelser om anmälan för tillsyn och registrering av pensionsstiftelser är förenliga med andra tjänstepensionsdirektivet.

Direktivets nya bestämmelser om huvudsaklig förvaltningsort förleder ingen ändring i tryggandelagen.

Bakgrund

Enligt artikel 9 i andra tjänstepensionsdirektivet ska alla tjänstepensionsinstitut registreras av tillsynsmyndigheten i ett nationellt register eller vara auktoriserade av tillsynsmyndigheten. Registrering eller auktorisation ska ske inom det territorium där tjänstepensionsinstitutet har sin huvudsakliga förvaltningsort, vilket är den plats där institutet fattar sina viktigaste strategiska beslut. Informationen från registret ska meddelas till Eiopa, som ska offentliggöra den på sin webbplats. Vid gränsöverskridande verksamhet ska värdländerna antecknas i registret.

Motsvarande bestämmelse om registrering eller auktorisation fanns i artikel 9.1 a i det första tjänstepensionsdirektivet. Uttrycket huvudsaklig förvaltningsort, som nämns ovan, är dock nytt i artikel 9 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt 31 § första stycket tryggandelagen står en pensionsstiftelse under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist. Enligt andra stycket i samma paragraf ska styrelsen för en pensionsstiftelse anmäla stiftelsen till den behöriga länsstyrelsen för tillsyn. För mindre pensionsstiftelser ska anmälan ske inom sex månader från det att uppdraget togs emot. För större stiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer ska anmälan dock ske genast. Enligt paragrafens sjätte stycke ska länsstyrelsen föra ett register över anmälda stiftelser. Länsstyrelsen ska enligt paragrafens sjunde stycke underrätta Finansinspektionen om anmälningar från pensionsstiftelser som tryggar åtaganden för minst 100 personer. Finansinspektionen ska underrätta den behöriga länsstyrelsen om en anmälan om frivillig tillämpning av tjänstepensionsregelverket från en mindre pensionsstiftelse.

Skälen för promemorians bedömning

Anmälan och registrering

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet är det en grundläggande förutsättning att ett tjänstepensionsinstitut antingen registreras eller auktoriserats för att få bedriva verksamhet. Samma krav gällde enligt första tjänstepensionsdirektivet.

Den gällande ordningen med anmälan för registrering framstår som ändamålsenlig för pensionsstiftelserna. Verksamheten inleds i en pensionsstiftelse när stiftelsen tar emot tillgångar för att trygga en arbetsgivares pensionsutfästelser. Detta ger dock inte upphov till något nytt rättsförhållande mellan pensionsstiftelsen och de personer som omfattas av arbetsgivarens utfästelser. Arbetsgivaren svarar alltså för ut-

fästelserna gentemot de personer som omfattas av utfästelserna. När det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt, ansågs det inte förenligt med direktivet att en pensionsstiftelse skulle anmäla sig för tillsyn inom sex månader. Därför infördes regeln i 31 § andra stycket sista meningen i tryggandelagen, att pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer ska anmäla sig för tillsyn genast efter det att uppdraget har tagits emot. Genom denna ändring ansågs direktivets krav på registrering vara uppfyllt. Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller ingen materiell ändring vad avser kravet på registrering eller auktorisering. Det har inte heller skett några väsentliga förändringar i grundförutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet sedan det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Därför är det lämpligt att behålla den gällande ordningen med anmälan för tillsyn och registrering.

Huvudsaklig förvaltningsort

Artikel 9 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller det nya uttrycket huvudsaklig förvaltningsort. Uttrycket definieras i artikeln som den plats där tjänstepensionsinstitutet fattar sina viktigaste beslut. Den huvudsakliga förvaltningsorten avgör inom vilken medlemsstat som ett tjänstepensionsinstitut ska vara registrerat eller auktoriserat enligt artikel 9.

Enligt gällande rätt ska en pensionsstiftelse stå under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sin hemvist (31 § första stycket tryggandelagen). Därmed skulle det kunna uppstå en skillnad mellan ett tjänstepensionsinstituts huvudsakliga förvaltningsort enligt direktivet och en pensionsstiftelses hemvist enligt tryggandelagen. Direktivets bestämmelse syftar emellertid till att bestämma inom vilken medlemsstat som ett tjänstepensionsinstitut ska vara registrerat eller auktoriserat. Därmed får tryggandelagens bestämmelse om stiftelsens lokalisering inom Sverige ingen inverkan på direktivets bestämmelse. Vidare ska en pensionsstiftelse drivas av styrelsen, vars ledamöter utses till lika antal av arbetsgivaren och arbetstagarna. Därmed får en pensionsstiftelse i praktiken ofta en geografisk förankring i arbetsgivarens hemvist, så att den sammanfaller med stiftelsens huvudsakliga förvaltningsort. Ändrade regler om pensionsstiftelsers hemvist skulle dessutom kunna få stora konsekvenser för såväl stiftelserna som länsstyrelserna, vilket knappast är befogat med hänsyn till frågans begränsade betydelse. Av dessa skäl saknas det anledning att föreslå en ny reglering avseende pensionsstiftelsernas hemvist.

8 Gränsöverskridande verksamhet

8.1 Rätt att bedriva gränsöverskridande verksamhet

Promemorians bedömning: Tryggandelagen innehåller redan bestämmelser som uppfyller den grundläggande regleringen av gränsöverskridande verksamhet i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 11. 1 i andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna tillåta att deras tjänstepensionsinstitut bedriver gränsöverskridande verksamhet. Det ska också vara tillåtet för andra företag att stödja tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet. Det första tjänstepensionsdirektivet innehåller en motsvarande bestämmelse i artikel 20.1.

Försäkringsföretag omfattas av bestämmelser om gränsöverskridande verksamhet inom EES i 3 kap. FRL. Bestämmelserna följer av Solvens II-direktivet och har stora likheter med de regler som gäller för tjänstepensionsinstitut enligt tjänstepensionsdirektiven.

Enligt 15 a § i tryggandelagen får en pensionsstiftelse åta sig ett uppdrag att trygga utfästelse om pension som ska fullgöras i ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (gränsöverskridande verksamhet). Därmed har pensionsstiftelser redan en sådan grundläggande rätt att bedriva gränsöverskridande verksamhet inom EES som avses i artikel 11.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet, varför ytterligare lagstiftningsåtgärder inte krävs för att tillgodose den nämnda artikeln.

8.2 Anmälan om gränsöverskridande verksamhet

Promemorians bedömning: Tryggandelagen innehåller redan bestämmelser som i huvudsak motsvarar det andra tjänstepensionsdirektivets krav på förhandsgodkännande av hemlandsmyndigheten innan gränsöverskridande verksamhet inleds.

Promemorians förslag: Anmälan om gränsöverskridande verksamhet ska, utöver vad som redan anges i tryggandelagen, innehålla uppgift om de länder inom EES där utfästelser om pension ska fullgöras.

Skälen för promemorians bedömning och förslag

Förhandsgodkännande

Enligt artikel 11.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet måste ett tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva gränsöverskridande verksamhet godkännas i förväg av den behöriga myndigheten i hemlandsmedlemsstaten (hemlandsmyndigheten). Godkännandet utverkas genom en särskild anmälan till hemlandsmyndigheten i enlighet med artikel 11.3. Det första tjänstepensionsdirektivet innehåller motsvarande bestämmelser i artiklarna 20.2 och 20.3.

Enligt den nuvarande lydelsen av 15 b § tryggandelagen ska en pensionsstiftelse lämna en särskild underrättelse till Finansinspektionen varje gång stiftelsen åtar sig ett uppdrag att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Av 15 c § fjärde stycket framgår att pensionsstiftelsen får inleda den gränsöverskridande verksamheten en viss tid efter att stiftelsen fått vissa underrättelser med anledning av anmälan.

I materiellt avseende innebär tryggandelagen således att en pensionsstiftelse inte kan inleda gränsöverskridande verksamhet innan en viss tid har förflutit från det att stiftelsen lämnade en särskild underrättelse till Finansinspektionen. Därmed uppfyller bestämmelserna i tryggandelagen redan kravet på förhandsgodkännande enligt det andra tjänstepensionsdirektivet.

Innehållet i anmälan

Enligt artikel 11.3 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska en anmälan om en avsikt att bedriva gränsöverskridande verksamhet innehålla uppgifter om a) värdmedlemsstaterna, b) den uppdragsgivande arbetsgivaren och c) det viktigaste innehållet i den aktuella pensionsplanen.

Enligt den nuvarande lydelsen av 15 b § tryggandelagen ska anmälan endast innehålla uppgifter om den arbetsgivare som ska göra inbetalningar till pensionsstiftelsen och det huvudsakliga innehållet i de överenskommelser som ska ligga till grund för tryggandet. I samband med genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet infördes inte krav på uppgift om värdmedlemsstaterna. Det andra tjänstepensionsdirektivet syftar dock till att bl.a. underlätta gränsöverskridande verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar, se skäl 11 till direktivet. Med tilltagande rörlighet kan således flera medlemsstater beröras av en anmälan om gränsöverskridande verksamhet. Därför ska en pensionsstiftelses anmälan om gränsöverskridande verksamhet även innehålla en uppgift om de länder inom EES där utfästelser om pension ska tryggas. I enlighet med vad som anges i direktivet bör uppgiften komma från den arbetsgivare som ska göra inbetalningar till pensionsstiftelsen.

8.3 Finansinspektionens bedömning och meddelande till värdlandsmyndigheten

Promemorians bedömning: Tryggandelagen innehåller redan bestämmelser som uppfyller det andra tjänstepensionsdirektivets krav på bedömning av hemlandsmyndigheten och underrättelse till värdlandsmyndigheten vid en anmälan om gränsöverskridande verksamhet.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 11.5 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska hemlandsmyndigheten underrätta värdlandsmyndigheten om en anmälan om gränsöverskridande verksamhet inom tre månader efter att ansökan togs emot. Hemlandsmyndigheten ska samtidigt informera tjänstepensionsinstitutet om detta. Hemlandsmyndigheten ska dock inte underrätta värdlandsmyndigheten om tjänstepensionsinstitutet inte uppfyller vissa grundläggande krav. De grundläggande kraven innebär att tjänstepensionsinstitutets administ-

rativa uppbyggnad, finansiella ställning och lednings anseende, yrkeskvalifikationer och erfarenhet ska vara förenliga med den föreslagna gränsöverskridande verksamheten. Om så inte är fallet ska hemlandsmyndigheten utfärda ett motiverat beslut till tjänstepensionsinstitutet inom tre månader efter att anmälan togs emot. Beslutet ska kunna överklagas till domstol.

Enligt 15 c § tryggandelagen ska Finansinspektionen meddela värdlandsmyndigheten om en anmälan om gränsöverskridande verksamhet inom tre månader efter att anmälan togs emot. Finansinspektionen ska underrätta pensionsstiftelsen samtidigt som meddelandet till värdlandsmyndigheten lämnas. Meddelandet ska dock inte lämnas om det finns anledning att ifrågasätta att pensionsstiftelsens organisation är ändamålsenlig, att pensionsstiftelsens finansiella situation är tillfredsställande med hänsyn till den planerade verksamhetens art och omfattning och företrädaren för pensionsstiftelsen har tillräcklig kompetens och i övrigt är lämpad att leda den gränsöverskridande verksamheten. Om Finansinspektionen finner att förutsättningarna för gränsöverskridande verksamhet inte är uppfyllda, ska myndigheten fatta beslut om att vägra lämna meddelande till värdlandsmyndigheten inom tre månader efter att ansökan togs emot. Finansinspektionens beslut får enligt 36 § i tryggandelagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Av ovanstående framgår att tryggandelagens bestämmelser om Finansinspektionens prövning och meddelande till värdlandsmyndigheten, alternativt beslut att inte lämna ett sådant meddelande, i sak överensstämmer med bestämmelserna i det andra tjänstepensionsdirektivet. Någon lagändring behövs således inte i detta avseende.

8.4 Information om verksamhetsregler och inledande av gränsöverskridande verksamhet

Promemorians förslag: Den frist som en värdlandsmyndighet har att informera om verksamhetsbestämmelser innan en tjänstepensionsstiftelse får inleda gränsöverskridande verksamhet ska ändras från två månader till sex veckor.

Skälen för promemorians förslag: Enligt artikel 11.7 i andra tjänstepensionsdirektivet ska värdlandsmyndigheten informera hemlandsmyndigheten om viss lagstiftning i värdlandet inom sex veckor från det att meddelandet om gränsöverskridande verksamhet togs emot. Hemlandsmyndigheten ska lämna den informationen till tjänstepensionsinstitutet. Tjänstepensionsinstitutet får, enligt artikel 11.8, inleda den gränsöverskridande verksamheten när institutet tar emot meddelandet om värdlandets lagstiftning. Om tjänstepensionsinstitutet inte får ett sådant meddelande får det inleda den gränsöverskridande verksamheten efter utgången av tidsfristen för värdlandsmyndigheten att informera om lagstiftningen.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehåller en motsvarande bestämmelse i artikel 20.5. I det första tjänstepensionsdirektivet är värd-

landets tidsfrist för att lämna information om lagstiftningen längre än i det andra tjänstepensionsdirektivet, nämligen två månader.

Enligt 15 c § fjärde stycket tryggandelagen ska Finansinspektionen underrätta en pensionsstiftelse om verksamhetsbestämmelser i värdlandet som inspektionen får kännedom om med anledning av ett meddelande till en värdlandsmyndighet om gränsöverskridande verksamhet. Enligt samma stycke får pensionsstiftelsen inleda den gränsöverskridande verksamheten efter att stiftelsen har fått en sådan underrättelse. Om stiftelsen inte får en sådan underrättelse får stiftelsen inleda den gränsöverskridande verksamheten två månader efter det att värdlandsmyndigheten har tagit emot Finansinspektionens underrättelse.

Tryggandelagens regler om när gränsöverskridande verksamhet får inledas skiljer sig således endast i ett avseende från bestämmelserna det andra tjänstepensionsdirektivet. Den frist på två månader som följer av det första tjänstepensionsdirektivet måste ändras till de sex veckor som anges i andra tjänstepensionsdirektivet. I övrigt behövs ingen ändring av reglerna.

8.5 Värdlandets investeringsregler

Av artikel 18.7 i första tjänstepensionsdirektivet framgår att ett tjänstepensionsinstitut ska tillämpa värdlandets särskilda investeringsregler om värdlandet begär det. En sådan bestämmelse finns i 15 e § tryggandelagen. Bestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 9.3.7 om investeringsregler vid gränsöverskridande verksamhet.

8.6 Tillsyn och ingripande

Promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivet föranleder ingen ändring i tryggandelagens bestämmelser om tillsyn och ingripande avseende pensionsstiftelser som bedriver gränsöverskridande verksamhet.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 11.10 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska hemlandsmyndigheten, efter underrättelse från värdlandsmyndigheten, vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att ett tjänstepensionsinstitut upphör med överträdelse av verksamhetsbestämmelser i värdlandet. Hemlandsmyndigheten ska vidta åtgärderna i samordning med värdlandsmyndigheten.

Enligt 34 § första stycket i tryggandelagen ska Finansinspektionen utöva tillsyn över att en pensionsstiftelse följer reglerna om bl.a. gränsöverskridande verksamhet i 15 a–15 e §§ i tryggandelagen. Enligt andra stycket i samma paragraf ska Finansinspektionen samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av medlemskapet i Europeiska unionen. Enligt 35 § första stycket får Finansinspektionen meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs. Därmed medger tryggandelagens bestämmelser att Finansinspektionen i samarbete med

vårdlandsmyndigheter kan ingripa om en pensionsstiftelse inte följer de bestämmelser som gäller för gränsöverskridande verksamhet. Det behövs inga ytterligare lagstiftningsåtgärder i denna del för genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet.

9 Kapitalkrav samt tillgångar och investeringar

9.1 Kapitalkrav

9.1.1 Tekniska avsättningar och skuldtäckning

Promemorians bedömning: Bestämmelserna om tekniska avsättningar och skuldtäckning i andra tjänstepensionsdirektivet är inte tillämpliga på pensionsstiftelserna.

Bakgrund: Artikel 13 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om tekniska avsättningar. Artikel 14 innehåller bestämmelser om skuldtäckning av tekniska avsättningar.

Enligt artikel 13.1 ska tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner alltid ha tillräckliga tekniska avsättningar som motsvarar deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal. De tekniska avsättningarna ska enligt artikel 13.2, i tillämpliga fall, täcka biometrisk risker eller garantier om en viss avkastning eller förmånsnivå. De tekniska avsättningarna ska enligt artikel 13.4 beräknas och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på området. Beräkningarna ska ske enligt nationellt vedertagna aktuariella principer och vissa aktsamma principer som anges i artiklarna 13.4 a–d. Enligt artikel 13.5 är det tillåtet att införa nationella regler om tekniska avsättningar som går utöver direktivets krav.

Enligt artikel 14.1 ska varje tjänstepensionsinstitut alltid ha tillräckliga och lämpliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar. Enligt artikel 14.2 får medlemsstaterna under en övergångsperiod tillåta att tjänstepensionsinstitut har otillräckliga tillgångar för skuldtäckning, under vissa angivna förutsättningar. Enligt artikel 14.3 ska de behöriga myndigheterna ingripa om ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet inte har tillräckliga tillgångar för att skuldäcka alla pensionsplaner som förvaltas.

Artiklarna 15 och 16 i det första tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om tekniska avsättningar och skuldtäckning som i huvudsak motsvarar andra tjänstepensionsdirektivet i dessa delar. Tryggandelagen innehåller inga regler om tekniska avsättningar eller skuldtäckning för pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians bedömning: I samband med att första tjänstepensionsdirektivet genomfördes konstaterades att direktivets bestämmelser om tekniska avsättningar och skuldtäckning inte kunde tillämpas på pensionsstiftelser. Enligt de överväganden som då gjordes (se

prop. 2004/05:165 s. 154–155) beror detta på att pensionsstiftelserna inte står för några pensionsåtaganden, i motsats till vad som gäller för försäkringsföretagen. Enligt 12 § i tryggandelagen är det uttryckligen förbjudet för en pensionsstiftelse att utfästa pension. En pensionsstiftelse utgör i stället en pant för den pensionsutfästelse som arbetsgivaren har gjort. Därmed finns det ingen pensionsskuld hos pensionsstiftelsen. Pensionsskulden finns i stället hos arbetsgivaren. Sammantaget innebär detta att en pensionsstiftelse är uppbyggd på ett sådant sätt att det första tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om tekniska avsättningar inte blir tillämpliga. Därmed kan pensionsstiftelserna inte heller omfattas av reglerna om skuldtäckning och kapitalkrav i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Övervägandena som gjordes i samband med första tjänstepensionsdirektivets genomförande om reglerna om tekniska avsättningar och skuldtäckning är fortfarande giltiga. Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller regler om tekniska avsättningar och skuldtäckning som motsvarar det första tjänstepensionsdirektivet i materiellt avseende. Vidare har de grundläggande verksamhetsförutsättningarna för pensionsstiftelser inte förändrats sedan det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i tryggandelagen. Bestämmelserna i det andra tjänstepensionsdirektivet om tekniska avsättningar och skuldtäckning är därmed inte tillämpliga på pensionsstiftelserna. Därför ska några regler om tekniska avsättningar och skuldtäckning inte heller nu införas i tryggandelagen.

9.1.2 Solvenskrav

Promemorians bedömning: Bestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet om erforderlig solvensmarginal och tillgänglig solvensmarginal är inte tillämpliga på pensionsstiftelserna.

Bakgrund: Artiklarna 15–18 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om solvenskrav för tjänstepensionsinstitut. Enligt artikel 15.1 ska tjänstepensionsinstitut som täcker biometrisk risker eller garanterar en viss avkastning eller ersättningsnivå ha kompletterande tillgångar utöver de tekniska avsättningarna. De kompletterande tillgångarna ska fungera som en buffert för att kompensera skillnader mellan förväntade och verkliga kostnader och intäkter. Artikel 16 innehåller bestämmelser om de tillgångar som får användas som en disponibel solvensmarginal för att täcka solvenskravet. Artikel 17 innehåller bestämmelser om den föreskrivna solvensmarginalen som utgör nivån på solvenskravet. I huvudsak ska den föreskrivna solvensmarginalen beräknas som en andel av de tekniska avsättningarna för pensionsförmåner som motsvarar livförsäkring. Artikel 18 innehåller bestämmelser om beräkning av den erforderliga solvensmarginalen för pensionsförmåner som motsvarar skadeförsäkring. I huvudsak ska den föreskrivna solvensmarginalen beräknas på grundval av ett premieindex eller ett skadeindex, där det högsta beloppet ska användas.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll samma solvensregler genom en övergripande bestämmelse om solvenskrav och en hänvisning till de utförliga solvensbestämmelserna i det reviderade livförsäkrings-

direktivet (2002/83/EG) och skadeförsäkringsdirektivet (73/239/EEG). Dessa tidigare försäkringsdirektiv upphävdes i samband med att Solvens II-direktivet trädde ikraft. Genom Solvens II-direktivet (se dess artikel 303) överfördes de fullständiga solvensreglerna från de tidigare försäkringsdirektiven till det första tjänstepensionsdirektivet. Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller i stort sett samma solvensregler. Ett undantag är bestämmelserna i det första tjänstepensionsdirektivet om garantibelopp som den lägsta nivån på solvenskravet. Garantibeloppet har slopats i andra tjänstepensionsdirektivet.

Tryggandelagen innehåller inga bestämmelser om solvenskrav för pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians bedömning: I samband med genomförandet av första tjänstepensionsdirektivet konstaterades att direktivets solvenskrav inte kunde tillämpas på pensionsstiftelser. Skälen för denna bedömning var desamma som för reglerna om tekniska avsättningar och skuldtäckning, se avsnitt 9.1.1 ovan. Även solvenskravens utformning förutsätter att tjänstepensionsinstitutet har ett direkt åtagande gentemot de förmånsberättigade. Detta är särskilt tydligt för solvenskraven för pensionsförmåner som liknar livförsäkring, eftersom de i huvudsak beräknas som en andel av de tekniska avsättningarna.

Vidare framgår av lydelsen av artikel 15 i det andra tjänstepensionsdirektivet att solvenskraven gäller endast om det är tjänstepensionsinstitutet, inte det uppdragsgivande företaget, som står för åtagandet att täcka biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning eller förmånsnivå. För pensionsstiftelsernas del är det uppenbart att de aldrig kan stå för sådana åtaganden eftersom de, enligt 12 § tryggandelagen, är förbjudna att göra utfästelser om pension.

Av samma skäl som angavs vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet (prop. 2004/05:165 s. 154–155) kan det andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om solvenskrav inte tillämpas på pensionsstiftelser. Därför ska det inte heller nu införas några bestämmelser om solvenskrav för pensionsstiftelser.

9.2 Tillgångar och investeringar

9.2.1 Förvaring av tillgångar

Promemorians förslag: En pensionsstiftelses tillgångar ska förvaras så att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen.

Promemorians bedömning: Det bör inte vara obligatoriskt för en pensionsstiftelse att anlita ett förvaringsinstitut. Inga särskilda regler föreslås om förvaringsinstituts hantering av pensionsstiftelsers tillgångar.

Bakgrund

Enligt artiklarna 33.1 och 33.2 i andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna införa ett krav på att tjänstepensionsinstitut ska anlita förvaringsinstitut. Denna möjlighet fanns även enligt artikel 19.2 andra stycket i första tjänstepensionsdirektivet.

Enligt artikel 33.4 i andra tjänstepensionsdirektivet ska tillsynsmyndigheterna kunna förbjuda förvaringsinstitut att förfoga över ett tjänstepensionsinstituts tillgångar på begäran av hemlandsmyndigheten. Bestämmelsen fanns även i artikel 19.3 i det första tjänstepensionsdirektivet.

Förvaringsinstitut ska enligt artikel 35 utföra vissa uppgifter i samband med uppdrag åt tjänstepensionsinstitut. Uppgifterna omfattar att följa institutets anvisningar, regler och nationell rätt att, betala ersättningar för transaktioner till tjänstepensionsinstitutet inom sedvanliga frister och att säkerställa att inkomster används i enlighet med tjänstepensionsinstitutets regler. Om inget förvaringsinstitut anlitas, ska tjänstepensionsinstitutet självt utföra dessa uppgifter.

Artikel 34 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller nya bestämmelser om förvaring av tillgångarna i tjänstepensionsinstitut. Artiklarna 34.1–34.4 innehåller bestämmelser om förvaringsinstitutens hantering av tillgångar som förvaras åt tjänstepensionsföretag. Dessa bestämmelser omfattar bl.a. kontoföring och registrering av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, samt ansvar för brister i förvaringen. Artikel 34.5 innehåller bestämmelser om förvaring när ett tjänstepensionsinstitut inte anlitar ett förvaringsinstitut. Enligt den artikeln ska pensionsstiftelser hantera finansiella instrument med vederbörlig omsorg och skydd och föra register som gör det möjligt att alltid och utan dröjsmål identifiera alla tillgångar. Pensionsstiftelser ska även vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter när det gäller förvaringen av tillgångar och på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras.

Vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet framhölls att försäkringsföretag, tjänstepensionskassor och pensionsstiftelser inte omfattades av något krav på anlitan av förvaringsinstitut. Någon ny sådan reglering ansågs inte heller behövas. (prop. 2004/05:165 s. 212)

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Inget krav att anlita förvaringsinstitut

Vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet ansågs det inte föreligga något behov av ett krav på att pensionsstiftelser ska anlita förvaringsinstitut. Situationen har inte förändrats i något avseende som föranleder en annan bedömning. Därför bör något sådant krav inte heller nu införas.

Förvaringsinstitutets hantering av tillgångar

Artiklarna 34.1–34.4 och artikel 35 innehåller bestämmelser om förvaringsinstitutets uppgifter och ansvar vid förvaring av tillgångar åt tjänstepensionsinstitut.

Enligt artikel 33.4 ska tillsynsmyndigheterna ha befogenheter att förbjuda ett inhemskt förvaringsinstitut att förfoga över tillgångar som förvaras åt ett tjänstepensionsinstitut i en annan medlemsstat, på begäran hemlandsmyndigheten. Bestämmelsen finns även i artikel 19.3 i det första tjänstepensionsdirektivet men föranledde då inget regelförslag, jfr prop. 2004/05:165 s. 212.

Eftersom det alltså inte heller nu införs regler för pensionsstiftelserna om krav på anlåtande av förvaringsinstitut finns det inte heller skäl att införa bestämmelser om vilka uppgifter förvaringsinstitutet skulle ha. Därför bör inga lagstiftningsåtgärder vidtas med anledning av artikel 34.1–31.4 och 35 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Egen förvaring av tillgångar

Artikel 34.5 innehåller bestämmelser om förvaring av tillgångar när ett tjänstepensionsinstitut inte anlitar ett förvaringsinstitut. Eftersom det inte bör vara obligatoriskt att anlita ett förvaringsinstitut finns det anledning att införa regler om pensionsstiftelsers förvaring av tillgångar. Detta behov förstärks av att pensionsstiftelser inte omfattas av sådana regler om tillgångsregister som gäller för försäkringsföretag (se 6 kap. 11 och 12 §§ försäkringsrörelselagen).

Den föreslagna utvidgningen av aktsamhetsprincipen i avsnitt 9.2.2 nedan har viss betydelse för pensionsstiftelsernas förvaring av tillgångar. Det gäller särskilt kravet på att de samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Mot bakgrund av innehållet i artikel 34.5 är det befogat att komplettera aktsamhetsprincipens generella bestämmelse om tillgångarnas karaktär med en särskild bestämmelse om förvaring av tillgångarna.

I Denna promemoria görs bedömningen att det grundläggande syftet med artikel 34.5 är att pensionsstiftelserna ska ha kontroll över sina tillgångar. Ett minimikrav för att en pensionsstiftelse ska ha en sådan kontroll är att tillgångarna åtminstone är identifierbara och åtkomliga. Detta minimikrav kan i regel antas vara uppfyllt för tillgångar som är införda i ett oberoende konto- eller registersystem i pensionsstiftelsens namn. För tillgångar som inte är införda i ett sådant system, bör stiftelsen föra ett eget register som är tillräckligt utförligt för att tillgångarna ska vara identifierbara och åtkomliga.

Därför ska det införas en ny regel i tryggandelagen som innebär att en pensionsstiftelsers tillgångar ska förvaras på ett sådant sätt att de alltid är identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. Eftersom regeln ska gälla även för mindre pensionsstiftelser föreslås att bestämmelsen införs i den nya 10 § som innehåller övergripande bestämmelser om en pensionsstiftelsers förmögenhet.

9.2.2 Aktsamhetsprincipen för investeringar

Promemorians förslag: För pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 15 personer ska uttrycket ”investeringar” ersätta uttrycket ”placeringar” i tryggandelagen.

Tryggandelagen ska få utökade bestämmelser om aktsamhetsprincipen för investeringar. Utöver vad som redan anges om aktsamhetsprincipen ska följande framgå av lagen.

- Tillgångarna ska investeras på det sätt som bäst gagnar de förmånsberättigades intressen. Vid en eventuell intressekonflikt ska investeringen göras uteslutande i de förmånsberättigades intresse.

- De samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet.
- En pensionsstiftelse ska investera sina medel till övervägande del i noterade tillgångar. Investeringar i onoterade tillgångar ska hållas på aktsamma nivåer.
- En pensionsstiftelse får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i sina investeringsbeslut.

Promemorians bedömning: Det saknas behov av ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om aktsamhetsprincipen.

Bakgrund

Enligt artikel 19.1 i andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstituten investera sina tillgångar i enlighet med aktsamhetsprincipen. Av skäl 46 i ingressen till direktivet framgår att aktsamhetsprincipen är den grundläggande principen för kapitalinvesteringar enligt direktivet. Innebörden av aktsamhetsprincipen utvecklas vidare genom kvalitativa bestämmelser under artikel 19.1.

Enligt artikel 19.1 a ska tillgångarna investeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar de förmånsberättigades intressen. Vid en eventuell intressekonflikt ska investeringen göras uteslutande i de förmånsberättigades intresse.

Enligt artikel 19.1 d ska medlen i ett tjänstepensionsinstitut till övervägande del investeras i noterade tillgångar. Detta hindrar dock inte att medel till viss del får investeras i långsiktiga finansiella instrument som är onoterade, enligt artikel 19.6 c.

Vidare ska tillgångarna, enligt artikel 19.1 f, investeras så att riskerna i investeringsportföljen sprids på ett lämpligt sätt. Det innebär att tjänstepensionsinstituten ska undvika att ett alltför stort beroende av enskilda tillgångar eller motparter. De samlade tillgångarna ska, enligt artikel 19.1 c, vara investerade på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet i investeringsportföljen.

Inom ramen för aktsamhetsprincipen får tjänstepensionsinstituten, enligt artikel 19.1 b, ta hänsyn till långsiktiga miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringsbeslut.

Direktivet innehåller även kvantitativa och kvalitativa begränsningar för tjänstepensionsinstitutens investeringar. Dessa behandlas i avsnitt 9.3 nedan.

Reglerna i artikel 19.1 i andra tjänstepensionsdirektivet gäller för alla tjänstepensionsinstitut som har fler än 15 medlemmar (se artikel 5 första stycket fjärde meningen i direktivet).

Även i det första tjänstepensionsdirektivet utgjorde aktsamhetsprincipen den grundläggande principen för kapitalinvesteringar. Artikel 18 i det första tjänstepensionsdirektivet innehöll bestämmelser som i huvudsak motsvarar artikel 19 i andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen i artikel 19.1 b om långsiktiga miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer är dock ny i andra tjänstepensionsdirektivet.

Aktsamhetsprincipen infördes i svensk rätt vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet. Den närmare innebörden av aktsamhets-

principen behandlas i prop. 2004/05:165, s. 101–103. I tryggandelagen infördes bestämmelser i 10 a § tredje stycket som nu motsvarar artiklarna 19.1 (aktsamhetsprincipen), 19.1 a första meningen (förmånsberättigades intressen) och 19.1 f (lämplig riskspridning) i andra tjänstepensionsdirektivet.

För pensionsstiftelser som hör till en bank eller ett kreditmarknadsföretag gäller ytterligare regler om tillgångarna utöver vad som anges i tryggandelagen. Enligt 13 kap. 15 § lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, ska Finansinspektionen se till att stiftelsens tillgångar placeras med skälig säkerhet, förutsatt att stiftelsens förmögenhet huvudsakligen kommer från medel som har tillskjutits av banken eller kreditmarknadsföretaget. Vid den bedömningen ska stiftelsens ändamål beaktas och hänsyn tas till placeringsreglerna i bank- och finansieringslagen.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Komplettering av aktsamhetsprincipen

Vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet, utelämnades flera av de kvalitativa tillgångsbestämmelserna från tryggandelagen, prop. 2004/05:165 s. 173–174. Anledningen var att dessa bestämmelser i huvudsak kopplades samman med skuldtäckningstillgångarna i försäkringsföretag, vilket inte ansågs vara tillämpligt på pensionsstiftelser.

Aktsamhetsprincipen är emellertid en väsentlig del av skyddet för de förmånsberättigades intressen. De kvalitativa bestämmelserna i artikel 19.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet ger aktsamhetsprincipen en närmare innebörd. Motsvarande bestämmelser har redan införts i FRL. De förmånsberättigade har likartade intressen, oavsett vilken form för tryggnad som arbetsgivaren har valt. Vidare anses aktsamhetsprincipen numer gälla för alla tillgångarna i ett tjänstepensionsinstitut, inte som tidigare enbart för skuldtäckningstillgångarna i ett försäkringsföretag. Därför bör aktsamhetsprincipen, i tillämpliga delar, regleras på ett likartat sätt för pensionsstiftelser som för försäkringsföretag.

Av redaktionella skäl är det lämpligt att samla alla allmänna regler som följer av direktivets bestämmelser om aktsamhetsprincipen i en paragraf. I den gällande lydelsen av tryggandelagen regleras aktsamhetsprincipen i 10 a § tredje stycket, tillsammans med de övriga investeringsreglerna. Denna paragraf bör delas upp. Således föreslås att reglerna som hör till aktsamhetsprincipen samlas i 10 a § med en i huvudsak ny lydelse.

Den särskilda bestämmelsen i 13 kap. 15 § i bank- och finansieringsrörelselagen med placeringsregler för pensionsstiftelser som hör till ett kreditmarknadsinstitut gäller utöver placeringsbestämmelserna i tryggandelagen, prop. 2004/05:165 s. 170. Därför föreligger inget hinder mot att de kvalitativa bestämmelser som följer av aktsamhetsprincipen i grunden gäller även för sådana stiftelser.

Det nya uttrycket investeringar

I den nuvarande lydelsen av tryggandelagen används uttrycket ”placeringar” med avseende på pensionsstiftelsernas tillgångar. Andra

tjänstepensionsdirektivet använder istället uttrycket ”investeringar”. Därmed uppstår frågan om uttrycket ”placeringar” i tryggandelagen behöver ersättas med uttrycket ”investeringar”.

Av lydelsen av artikel 19.1 framgår att aktsamhetsprincipen gäller för alla tillgångar i ett tjänstepensionsinstitut. Detta får anses vara särskilt givet för pensionsstiftelser, som enligt 9 § i tryggandelagen har som uteslutande ändamål att trygga pensionsutfästelser. Därmed sker all förvaltning i en pensionsstiftelse i de förmånsberättigades intresse.

När aktsamhetsprincipen i Solvens II-direktivet genomfördes i försäkringsrörelselagen valdes uttrycket ”investeringar” istället för ”placeringar”. Detta val markerar att aktsamhetsprincipen gäller alla tillgångar, inte bara de tillgångar som, enligt redovisningsreglerna, tas upp under rubriken placeringstillgångar i balansräkningen, prop. 2015/16:9 s. 254.

Av de skäl som anges ovan ska uttrycket ”placeringar” i tryggandelagen ersättas med uttrycket ”investeringar” vad gäller regler som följer av direktivet. För mindre pensionsstiftelser, som inte omfattas av aktsamhetsprincipen, sker dock ingen ändring eftersom uttrycket nöjaktiga placeringar har en etablerad innebörd sedan lång tid tillbaka. Ändringen berör alla bestämmelser i tryggandelagen som innehåller uttrycket ”placeringar” utom när de avser endast mindre pensionsstiftelser.

Intrassekonflikter vid investeringar

Om det skulle uppstå en intrassekonflikt i samband med ett investeringsbeslut, ska investeringen, enligt artikel 19.1 a i det andra tjänstepensionsdirektivet, göras uteslutande i förmånstagarnas intresse.

Risken för intrassekonflikter kan antas vara mindre i en pensionsstiftelse än i vissa andra företag som tillhandahåller tjänstepensioner. Det beror på att en stiftelses verksamhet avser en avgränsad krets av personer med viss intressegemenskap, dvs. arbetstagare hos en eller flera arbetsgivare, samt arbetstagarnas efterlevande. En pensionsstiftelse har dock en nära anknytning till arbetsgivaren. Därmed är det möjligt att en pensionsstiftelse i samband med investeringsbeslut också beaktar arbetsgivarens intressen. Det är också tänkbart att en intrassekonflikt kan uppstå om styrelsen i en pensionsstiftelse väljer att beakta sina egna eller utomstående intressen i samband med investeringsbeslut.

Tryggandelagen innehåller redan bestämmelser som begränsar en stiftelses utrymme att göra investeringar i arbetsgivarens intresse. Det gäller t.ex. de kvantitativa begränsningarna för investeringar i en uppdragsgivande arbetsgivare och företag inom samma koncern i 10 a § tredje stycket och särskilda villkor för återlån till arbetsgivaren i 11 § tryggandelagen.

Eftersom aktsamhetsprincipen trots allt innebär en omfattande investeringsfrihet, kan det uppstå intrassekonflikter i samband med investeringsbeslut. Därför bör tryggandelagen innehålla en bestämmelse om att investeringar ska göras uteslutande i de förmånsberättigades intresse, om det föreligger en konflikt med ett annat intresse.

Säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet

Tryggandelagen saknar övergripande krav på säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet i pensionsstiftelsernas tillgångsportföljer. Sådana krav får anses som viktiga för såväl de förmånsberättigade som för den arbetsgivare som tryggar sina pensionsutfästelser i pensionsstiftelsen. Om investeringarna i en pensionsstiftelse inte uppfyller dessa krav, kan det öka arbetsgivarens kostnader för pensionsutfästelserna, vilket på sikt kan äventyra förmågan att infria utfästelserna.

Aktsamhetsprincipen får anses innebära att pensionsstiftelsen ska göra en avvägning av behovet av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet i förhållande till den eller de pensionsplaner som stiftelsens verksamhet avser. Denna avvägning bör regleras på en övergripande nivå i en pensionsstiftelsens investeringsriktlinjer, se avsnitt 10.10.

Av de skäl som anges ovan, bör tryggandelagen kompletteras med en bestämmelse som motsvarar artikel 19.1 c i andra tjänstepensionsdirektivet.

Övervägande andel noterade tillgångar

Enligt artikel 19.1 d i det andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut till övervägande del investera i tillgångar på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer.

FRL innehåller en bestämmelse i 6 kap. 6 § om att investeringar i tillgångar som inte är upptagna till handel på en reglerad marknad ska hållas på aktsamma nivåer, vilket följer av artikel 132.4 tredje stycket i Solvens II-direktivet.

I enlighet med direktivets krav bör det framgå av tryggandelagen att pensionsstiftelser till övervägande del ska investera i finansiella instrument som är föremål för handel på reglerade marknader. Likaså bör det framgå att tillgångar som inte är föremål för sådan handel ska hållas på aktsamma nivåer.

Onoterade tillgångar med långsiktig ekonomisk profil

I skäl 48 till det andra tjänstepensionsdirektivet framhålls att tjänstepensionsinstitut har förutsättningar att investera i instrument med en långsiktig ekonomisk profil och som inte är upptagna till handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar. Med instrument med långsiktig ekonomisk profil avses, enligt skäl 49 till direktivet, värdepapper som inte är överlåtbara och som därmed inte har tillgång till likviditeten på andrahandsmarknader. Dessa instrument kan innebära åtaganden med fast tidsfrist, vilket begränsar säljbarheten. De kan omfatta andelar och skuldinstrument i, eller lån till, infrastrukturprojekt, icke-börsnoterade tillväxtföretag och fastigheter. Koldioxidsnåla och klimattåliga infrastrukturprojekt har ofta denna form.

Enligt promemorians bedömning innebär de föreslagna nya bestämmelserna om aktsamhetsprincipen inget hinder mot att investera i onoterade instrument med långsiktig ekonomisk profil. Sådana investeringar måste dock alltid ske inom ramen för aktsamhetsprincipen. Det innebär bl.a. att sådana investeringar ska hållas på aktsamma nivåer. Pensions-

stiftelsen ska också beakta investeringens inverkan på den samlade investeringsportföljen. Dessa avvägningar bör behandlas på en övergripande nivå i pensionsstiftelsens investeringsriktlinjer, se avsnitt 10.10.

Miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer

Enligt artikel 19.1 b ska tjänstepensionsinstitut tillåtas att ta hänsyn till investeringsbeslutens långsiktiga konsekvenser vad gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (här ”hållbarhetsfaktorer”). Som anges ovan finns ett utrymme att, inom aktsamma gränser, investera i instrument med långsiktig ekonomisk profil. Vidare är det vedertaget att pensionsstiftelser och försäkringsföretag som tillhandahåller tjänstepensionsförsäkringar och även andra företag får välja en etisk inriktning på sin investeringsstrategi.

Aktsamhetsprincipen kan inte anses tvinga en pensionsstiftelse att välja en investering som framstår som olämplig med hänsyn till dess långsiktiga miljömässiga, sociala och företagsstyrningsmässiga konsekvenser. Tvärtom riskerar underlåtenhet att beakta hållbarhetsfaktorer vid investeringsbeslutet öka risken i förvaltningen, utan motsvarande ökning av förväntad avkastning, vilket inte ligger i de förmånsberättigades intresse. Hållbarhetsriskernas betydelse för den finansiella avkastningen uppmärksammas alltmer och ett omfattande arbete för att identifiera och kvantifiera sådana risker bedrivs internationellt och nationellt.

Mot den bakgrunden är det befogat att införa en uttrycklig regel i tryggandelagen att pensionsstiftelser får beakta hållbarhetsfaktorer i sina investeringsbeslut. En pensionsstiftelse bör i investeringsriktlinjerna ange hur hållbarhetsfaktorer beaktas, se avsnitt 10.10.

Inget behov av myndighetsföreskrifter

För pensionsstiftelsernas del föreslås att de väsentliga delarna av aktsamhetsprincipen regleras i lag. Bestämmelserna om investeringsriktlinjer innebär även att pensionsstiftelserna bör behandla sin tillämpning av aktsamhetsprincipen på övergripande nivå i sina investeringsriktlinjer. Med hänsyn till att pensionsstiftelser har en mer begränsad verksamhet än sådana företag som själva tillhandahåller pensionsförmåner, bör den föreslagna regleringen vara tillräcklig utan att det finns behov av kompletterande föreskrifter på lägre nivå än lag. Därför föreslås inte något bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om aktsamhetsprincipen.

9.3 Särskilda investeringsregler

9.3.1 Investeringar i uppdragsgivande företag

Promemorians bedömning: Tryggandelagens bestämmelse om kvantitativa begränsningar för investeringar i uppdragsgivande företag och företag inom dess koncern motsvarar redan kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 19.1 g i andra tjänstepensionsdirektivet får ett tjänstepensionsinstitut inte investera mer än fem procent av de samlade tillgångarna i ett uppdragsgivande företag. Tjänstepensionsinstitutet får inte investera mer än tio procent av de samlade tillgångarna i en koncern där ett uppdragsgivande företag ingår. Medlemsstaterna får undanta statsobligationer från begränsningen.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll motsvarande bestämmelse i artikel 18.1 f. Bestämmelsen är införd i 10 a § tredje stycket i tryggandelagen med ett undantag för tillgångar som svenska staten eller utländsk stat svarar för i paragrafens fjärde stycke. Bestämmelsen är materiellt oförändrad i andra tjänstepensionsdirektivet. Därmed behöver tryggandelagen inte ändras materiellt i denna del.

Av redaktionella skäl är det lämpligt att flytta begränsningsregeln till en egen paragraf i tryggandelagen, 10 b §, och där infoga undantaget för statsobligationer. Någon materiell ändring avses inte.

9.3.2 Derivatinstrument

Promemorians bedömning: Tryggandelagen innehåller redan bestämmelser om användning av optioner, terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument som motsvarar kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Promemorians förslag: Uttrycket ”optioner, terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument” ska ersättas med uttrycket ”derivatinstrument”.

Bakgrund: Tjänstepensionsföretag får, enligt artikel 19.1 e i andra tjänstepensionsdirektivet, investera i derivatinstrument, under vissa förutsättningar. Sådana investeringar får göras endast om de minskar investeringsriskerna eller underlättar förvaltningen av portföljen. Artikel 19.1 e innehåller vidare bestämmelser om värdering av derivatinstrument och riskspridning.

Motsvarande bestämmelse fanns i artikel 18.1 d i första tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen har där redan införts i 10 a § femte stycket tryggandelagen. Enligt den bestämmelsen ska pensionsstiftelser även tillämpa föreskrifter om användning av derivatinstrument som har meddelats enligt ett bemyndigande i försäkringsrörelselagen. Sådana föreskrifter har ännu inte meddelats.

En motsvarande bestämmelse finns även i 6 kap. 5 § FRL, till följd av artikel 132.4 andra stycket i Solvens II-direktivet.

Skälen för promemorians bedömning och förslag: Tryggandelagens bestämmelse om optioner, terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument i 10 a § femte stycket tryggandelagen motsvarar kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet. Därför bör bestämmelsen behållas. Av redaktionella skäl bör uttrycket ”derivatinstrument” ersätta uttrycket ”optioner, terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument”. Därmed kommer samma uttryck att användas som i direktivet och i försäkringsrörelselagen. Vidare bör bestämmelsen anpassas redaktionellt till de nya och ändrade investeringsreglerna i tryggandelagen. Därmed

bör bestämmelsen brytas ut till en egen paragraf i tryggandelagen, 10 c §, utan att någon materiell ändring avses.

9.3.3 Upplåningsbegränsning

Promemorians bedömning: Tryggandelagens begränsningsregler för pensionsstiftelsernas upplåning motsvarar redan kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Skälen för promemorians bedömning: Tjänstepensionsinstitut får, enligt artikel 19.3 i andra tjänstepensionsdirektivet, endast ta upp lån under en begränsad tid för att tillgodose ett likviditetsbehov. Bestämmelsen fanns även i artikel 18.2 i första tjänstepensionsdirektivet. Den är genomförd i 11 § fjärde stycket tryggandelagen. Motsvarande bestämmelse finns i försäkringsrörelselagen. Därför bör bestämmelsen behållas i tryggandelagen.

9.3.4 Förbud mot ställande av säkerhet för tredje man

Promemorians bedömning: Tryggandelagen uppfyller redan det andra tjänstepensionsdirektivets förbud mot ställande av säkerhet för tredje man.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 19.3 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska det vara förbjudet för tjänstepensionsinstitut att ställa säkerhet för tredje man. Det första tjänstepensionsdirektivet hade samma bestämmelse i artikel 18.2. Bestämmelsen är redan genomförd i 11 § femte stycket tryggandelagen. I enlighet med andra tjänstepensionsdirektivets krav ska bestämmelsen behållas.

9.3.5 Kvantitativa investeringsregler

Promemorians bedömning: Det bör inte införas några kvantitativa investeringsregler utöver dem som redan finns i tryggandelagen.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artiklarna 19.6 och 19.7 i andra tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna, med vissa villkor och begränsningar, fastställa mer detaljerade investeringsregler, inbegripet begränsande kvantitativa regler. Motsvarande bestämmelser fanns i artiklarna 18.5 och 18.6 i det första tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen utnyttjades inte för pensionsstiftelsernas del vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet. I denna promemoria görs bedömningen att de utökade reglerna om aktsamhetsprincipen innebär en tillräcklig skyddsnivå. Därför bör inga kvantitativa investeringsregler införas utöver dem som redan finns i tryggandelagen.

9.3.6 Kreditvärderingsförfaranden

Promemorians bedömning: Finansinspektionens tillsyn bör fortsatt omfatta även lämpligheten i pensionsstiftelsers kreditvärderingsförfaranden.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 19.2 i andra tjänstepensionsdirektivet ska de behöriga myndigheterna övervaka lämpligheten hos tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden. Motsvarande bestämmelse fanns i artikel 18.1 a i första tjänstepensionsdirektivet och har genomförts i 34 a och 35 §§ tryggandelagen. Någon ytterligare lagstiftningsåtgärd behövs därmed inte nu för pensionsstiftelsernas del, jfr prop. 2013/14:108 s. 15–19.

9.3.7 Investeringsregler vid gränsöverskridande verksamhet

Promemorians förslag: Bestämmelsen i tryggandelagen om tillämpning av mer strikta placeringsregler i ett annat EES-land utmönstras.

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 18.7 i första tjänstepensionsdirektivet innehöll bestämmelser om investeringsregler vid gränsöverskridande verksamhet. Enligt artikeln skulle ett tjänstepensionsinstitut som bedrev gränsöverskridande verksamhet tillämpa särskilda kvantitativa begränsningar för investeringarna som fanns i värdlandet, om det landet begärde det. Artikel 18.7 är genomförd i 15 e § i tryggandelagen, se övervägandena i prop. 2004/05:165 s 181. Motsvarande bestämmelse saknas i andra tjänstepensionsdirektivet. I stället föreskrivs i artikel 19.8 att den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten för ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet inte får fastställa investeringsregler utöver dem som anges i artikel 19.1–19.6.

Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet förbjuder värdmedlemsstaterna att uppställa striktare investeringsregler för de tjänstepensionsinstitut som driver gränsöverskridande verksamhet, kommer det inte längre att kunna lämnas någon begäran från ett annat EES-land till en pensionsstiftelse om att stiftelsen ska tillämpa striktare nationella investeringsregler. Därför ska bestämmelsen i 15 e § tryggandelagen utmönstras.

9.3.8 Kapitalförvaltning och förvaringsinstitut i andra medlemsstater

Promemorians bedömning: Enligt svensk rätt är det redan tillåtet för pensionsstiftelser att anlita kapitalförvaltare eller förvaringsinstitut som är auktoriserade i andra länder inom EES, på det sätt som förutsetts i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artiklarna 32 och 33.3 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut ha rätt att

anlita kapitalförvaltare eller förvaringsinstitut som är auktoriserade i en annan medlemsstat. Motsvarande bestämmelser fanns i artiklarna 19.1 och 19.2 i det första tjänstepensionsdirektivet.

Vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet bedömdes att svensk rätt redan tillåter att svenska institut anlitar kapitalförvaltare och förvaringsinstitut i andra medlemsstater, prop. 2004/05:165 s. 212.

Rättsläget har inte förändrats i detta avseende. Därmed krävs inga lagstiftningsåtgärder för att uppfylla direktivets krav i den aktuella delen.

10 Företagsstyrning

10.1 Styrelsens ansvar

Promemorians bedömning: Styrelsens ansvar för pensionsstiftelsens verksamhet och regelefterlevnad framgår redan av bestämmelser i tryggandelagen.

Det behövs ingen särskild bestämmelse i lag om arbetsmarknadsparternas roll i förvaltningen av pensionsstiftelserna.

Bakgrund: Enligt artikel 20.1 i andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan ha det yttersta ansvaret för att institutet följer lagar och andra författningar som antas enligt direktivet. I artikel 20.2 finns ett klargörande att direktivet inte påverkar den roll som arbetsmarknadsparterna spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituten. Bestämmelsen om styrelsens ansvar saknar motsvarighet i det första tjänstepensionsdirektivet.

En pensionsstiftelse ska ha en styrelse. Enligt tryggandelagen har styrelsen ett uttryckligt reglerat ansvar för några av de skyldigheter som följer av direktivet. Det gäller anmälan för tillsyn (31 §), förvaltning av förmögenheten (10 a §) och kraven på investeringsriktlinjer (10 c §). Dessutom får Finansinspektionen, enligt 35 §, förelägga styrelsen för en pensionsstiftelse att vidta rättelse om avvikelser har skett från någon av de bestämmelser i tryggandelagen som följer av det första tjänstepensionsdirektivet (dessa anges i 34 § första stycket). Detsamma gäller om stiftelsens placeringsriktlinjer inte längre är tillfredsställande eller om dess kreditvärderingsförfaranden är olämpliga.

Enligt 17 § i tryggandelagen får arbetstagarorganisationer i vissa fall utse styrelseledamöter och suppleanter för arbetstagarnas räkning.

Skälen för promemorians bedömning: Styrelsen är det enda associationsrättsliga styrningsorganet i en pensionsstiftelse. Därför kan det styrnings- eller tillsynsorgan som avses i artikel 20 i andra tjänstepensionsdirektivet endast vara styrelsen. Styrelsen har således det yttersta ansvaret för att stiftelsen följer de bestämmelser som följer av direktivet. Tryggandelagens bestämmelser innebär att styrelsen dels har direkt ansvar för vissa uppgifter, dels kan föreläggas av Finansinspektionen att vidta rättelse. Ett sådant föreläggande kan omfatta alla bestämmelser i tryggandelagen som följer av tjänstepensionsdirektivet. Därigenom får det anses redan framgå av lagen att styrelsen

har det yttersta ansvaret för att stiftelsen följer den reglering som följer av direktivet.

Ansvaret för de nya regler som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet bör därför regleras på samma sätt som tidigare. Styrelsen ska ha ett direkt ansvar för vissa regler och ska även kunna bli föremål för ett föreläggande om rättelse avseende alla regler som följer av direktivet.

De regler som införs till följd av andra tjänstepensionsdirektivet bedöms inte påverka arbetsmarknadsparternas roll. Därmed saknas behov av klargörande i lagen som till innehållet motsvarar artikel 20.2 i andra tjänstepensionsdirektivet.

10.2 Företagsstyrningssystemet

10.2.1 Allmänna krav på företagsstyrning

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet ska ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarsfull styrning av verksamheten.

Företagsstyrningssystemet ska uppfylla särskilt angivna krav på riskhanteringssystem, internkontrollsystem, centrala funktioner, styrdokument, investeringsriktlinjer, egen riskbedömning och utläggning av verksamhet.

Företagsstyrningssystemet utformning ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Bakgrund: Enligt artikel 21.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska alla tjänstepensionsinstitut upprätta ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av verksamheten. Företagsstyrningssystemet ska bl.a. omfatta en tydlig organisation och ansvarsfördelning samt effektiva rapporteringsvägar. I samband med investeringsbeslut ska företagsstyrningssystemet beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Företagsstyrningssystemet ska ses över regelbundet.

Företagsstyrningssystemet ska, enligt artikel 21.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet, stå i proportion till arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Reglerna i artikel 21.1 och 21.2 ska enligt artikel 5 första stycket tillämpas på alla tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har mer än 15 medlemmar.

Det första tjänstepensionsdirektivet saknar bestämmelser om företagsstyrningssystem. I gällande svensk rätt finns inga bestämmelser om företagsstyrningssystem för pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians förslag: Det är naturligt för varje organisation att ha en organisationsstruktur som innebär en fördelning av uppgifter och ansvar samt rapporteringsvägar för information och beslut. Även en pensionsstiftelse, som förvaltar pensionsmedel, har behov av en organisationsstruktur som ger en sund och ansvarsfull ledning. Därför bör det grundläggande kravet på företagsstyrningssystem i andra tjänstepensionsdirektivet införas även i tryggandelagen för de pensionsstiftelser som omfattas av direktivet.

Proportionalitet är en viktig princip för företagsstyrningsreglerna i andra tjänstepensionsdirektivet. Proportionalitetsprincipen gäller för de allmänna kraven på företagsstyrning (artikel 21.2) men återkommer även i de särskilda bestämmelserna om ersättningspolicy (artikel 23), nyckelfunktioner (artikel 24.3), riskhantering (artikel 25), internrevision (artikel 26) och egen riskbedömning (artikel 28). Därför är det ändamålsenligt att låta proportionalitetsprincipen gälla som en övergripande princip för hela företagsstyrningssystemet.

Pensionsstiftelser skiljer sig i flera avseenden från försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkringar. En pensionsstiftelse ansvarar inte för pensionsutfästelserna gentemot de förmånsberättigade. Därmed ägnar sig pensionsstiftelser inte åt anskaffning, förvaltning eller (i normalfallet) fullgörande av avtal eller utfästelser om pensionsförmåner. Pensionsstiftelser har inte heller någon pensionssskuld som ska beräknas eller täckas med tillgångar. Således saknar pensionsstiftelser behov av sådana företagsfunktioner som är knutna till förmåner och åtaganden gentemot kunder och förmånsberättigade.

När det gäller verksamhetens art och komplexitet, kan den huvudsakliga verksamheten i en pensionsstiftelse beskrivas som en relativt renodlad och enkel investeringsverksamhet.

Detta innebär att proportionalitetsprincipen får särskilt stor betydelse för kraven på företagsstyrning. Som utgångspunkt bör företagsstyrningssystemet säkerställa att investeringarna sker i enlighet med aktsamhetsprincipen, investeringsriktlinjerna och reglerna om investeringsbegränsningar. Därutöver bör företagsstyrningssystemet naturligtvis säkerställa att stiftelsen drivs i enlighet med de övriga krav som gäller för verksamheten.

Omfattningen av en pensionsstiftelses verksamhet kan bestämmas dels utifrån förmögenhetens storlek och antalet förmånsberättigade, dels utifrån antalet arbetsgivare och pensionsplaner som verksamheten avser. Ju mer omfattande verksamhet, desto högre krav bör ställas på företagsstyrningen.

Proportionalitetsprincipen ska gälla för alla delar av företagsstyrningssystemet. Det omfattar bl.a. företagsstyrningssystemets utformning och bemanning samt styrdokumentens innehåll och omfattning. Proportionalitetsprincipen innebär att företagsstyrningssystemet inte behöver vara mera omfattande än vad som krävs med hänsyn till verksamheten i en pensionsstiftelse.

Det allmänna kravet på företagsstyrningssystem ska omfatta de särskilda krav på riskhanteringssystem, internrevisionssystem, centrala funktioner, styrdokument, investeringsriktlinjer, egen riskbedömning och utläggning av verksamhet som införs i lagen.

10.2.2 Dualitet i ledningen

Promemorians bedömning: Andra tjänstepensionsdirektivets krav på att verksamheten i praktiken ska ledas av minst två personer är redan uppfyllt genom att en pensionsstiftelse ska ha en styrelse med minst två ledamöter. Därför behövs ingen särskild bestämmelse om dualitet i ledningen av en pensionsstiftelse.

Bakgrund: Enligt artikel 21.6 i andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitutet ha minst två personer som i praktiken leder institutet. Det kan tillåtas att endast en person leder ett tjänstepensionsinstitut med hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll i den samlade ledningen av institutet samt verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet. Det första tjänstepensionsdirektivet innehåller ingen uttrycklig bestämmelse om dualitet i ledningen.

Styrelsen ansvarar för verksamheten i en pensionsstiftelse. Enligt 16 § första stycket tryggandelagen ska styrelsen bestå av ledamöter och eventuella suppleanter som utses i lika antal av arbetsgivaren och arbetstagarna eller deras representant. Enligt tredje stycket är styrelsen beslutför, när minst hälften av hela antalet styrelseledamöter är närvarande. Av ledamöterna ska lika många närvara från vardera sidan.

Skälen för promemorians bedömning: Styrelsen är enda och därmed högsta företagsorganet i en pensionsstiftelse. Styrelsen har alltid det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs i enlighet med tryggandelagens regler, se avsnitt 10.1 ovan. Styrelsen ska alltid bestå alltid av minst två ledamöter, eftersom arbetsgivaren och arbetstagarna ska utse lika antal ledamöter och eventuella suppleanter. Om en styrelse endast består av två personer måste båda personerna närvara för att styrelsen ska vara beslutför. Det följer av kravet på att lika många ledamöter måste närvara från arbetsgiversidan och arbetstagsidan. Styrelsens funktion och sammansättning uppfyller således det andra tjänstepensionsdirektivets krav på att verksamheten ska ledas av minst två personer. Därmed behövs ingen särskild lagregel om dualitet för att genomföra artikel 21.6 i direktivet.

10.3 Riskhantering

10.3.1 Riskhanteringssystemet

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade ska ha ett riskhanteringssystem. Riskhanteringssystemet ska omfatta lämpliga processer och rutiner för att identifiera, hantera och rapportera de väsentliga riskerna i verksamheten, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal. Riskhanteringssystemet ska vara integrerat i stiftelsens organisations- och beslutsstruktur.

Bakgrund: Varje tjänstepensionsinstitut ska enligt artikel 25.1 i andra tjänstepensionsdirektivet ha ett riskhanteringssystem. Riskhanteringssystemet ska utgöras av strategier, processer och rapporteringsrutiner för att spåra, mäta, hantera och rapportera de risker som institutet och dess pensionsplaner är eller kan bli utsatta för. Det omfattar även inbördes beroenden mellan riskerna. Riskerna ska rapporteras förvaltnings-, lednings eller tillsynsorganet. Riskhanteringssystemet ska vara effektivt och väl integrerat i tjänstepensionsinstitutets organisationsstruktur och beslutsprocesser.

Enligt artikel 25.2 ska riskhanteringssystemet stå i proportion till arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verk-

samhet. Riskhanteringssystemet ska även täcka riskerna i sådan verksamhet som utförs av någon annan enligt ett uppdragsavtal.

Artikel 25.2 innehåller även en lista över områden som riskhanteringssystemet ska täcka, såsom teckningsrisker, matchning av tillgångar och skulder, investeringar, likviditets- och koncentrationsrisker, operativ risk, återförsäkring och andra riskreduceringstekniker samt hållbarhetsfrågor. Om de förmånsberättigade står risk enligt pensionsplanen ska riskhanteringssystemet beakta riskerna även ur deras synvinkel (artikel 25.3).

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll inga bestämmelser om riskhanteringssystem. Enligt gällande rätt finns inget krav på att pensionsstiftelser ska ha ett riskhanteringssystem.

Skälen för promemorians förslag: Verksamheten i en pensionsstiftelse är utsatt för risker. Det gäller främst risker med anknytning till såväl de enskilda investeringstillgångarna som den samlade massan av investeringstillgångar. Dessutom är stiftelsens förvaltning utsatt för operativa risker. I verksamheter som förvaltar medel för andras räkning finns alltid risker för att intressekonflikter ska uppstå. Det gäller särskilt om arbetsgivaren utför uppgifter för stiftelsens räkning. Även risker avseende hållbarhetsfaktorer är relevanta för pensionsstiftelser i den mån de beaktas i verksamheten. Andra tjänstepensionsdirektivets krav på riskhanteringssystem tillämpliga på pensionsstiftelser som omfattas av direktivet.

Kraven på riskhanteringssystem måste emellertid anpassas till pensionsstiftelsernas särart. Det gäller framförallt förhållandet att stiftelserna inte är utsatta för risker med anknytning till pensionsförmånerna och pensionsskulden. Därför ska riskhanteringssystemet inte omfatta de teckningsrisker, matchningsrisker och återförsäkringsrisker som anges i punkterna a, b och f i artikel 25.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Avsaknaden av en pensionsskuld innebär också att stiftelsen blir mindre utsatt för risker med inbördes beroenden, även om sådana beroenden kan finnas mellan olika tillgångsslag. Motsvarande gäller även för koncentrationsrisker.

Den mer renodlade investeringsverksamheten i en pensionsstiftelse medför också att stiftelserna i regel har en enklare organisation med färre funktioner än vad som finns i andra finansiella företag som svarar för åtaganden gentemot enskilda. Även om en pensionsstiftelse normalt sett inte står för åtagandena gentemot de förmånsberättigade, behöver stiftelsen upprätthålla den likviditet som krävs över tid för att tillgodose arbetsgivarens anspråk på gottgörelse ur stiftelsens medel.

Sammanfattningsvis ska en pensionsstiftelse ha ett riskhanteringssystem som är anpassat till de faktiska risker som verksamheten i stiftelsen är eller kan bli utsatt för.

I enlighet med den valmöjlighet som finns i artikel 5 i andra tjänstepensionsdirektivet ska kravet på riskhanteringssystem inte gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till färre än 100 förmånsberättigade.

10.3.2 Riskhanteringsfunktionen

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade ska ha en riskhanteringsfunktion. Riskhanteringsfunktionen ska på ett objektivt sätt bistå styrelsen och stiftelsen i övrigt i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

Bakgrund: Tjänstepensionsinstitutet ska, enligt artikel 25.1 i andra tjänstepensionsdirektivet, ha en effektiv och proportionellt utformad riskhanteringsfunktion. Riskhanteringsfunktionen ska underlätta hanteringen av riskhanteringssystemet.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om en riskhanteringsfunktion. Enligt gällande rätt finns inget krav på att en pensionsstiftelse ska ha en riskhanteringsfunktion.

Skälen för promemorians förslag: Riskhanteringsfunktionens uppgift är att understödja användningen av riskhanteringssystemet i ett tjänstepensionsföretag. Eftersom pensionsstiftelser ska ha ett riskhanteringssystem, bör de även ha en motsvarande stödfunktion, vilket bör framgå av lag.

Det bör även i lag preciseras att riskhanteringsfunktionen ska bistå styrelsen och stiftelsen i övrigt i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet. Stödet bör dock inte knytas till andra funktioner, eftersom en pensionsstiftelse har färre funktioner än tjänstepensionsinstitut som har egna åtaganden i förhållande till förmånstagarna. Exempelvis saknas en aktuariefunktion, som annars har ett naturligt samband med riskhanteringsfunktionen.

Reglerna om riskhanteringsfunktionen bör höra ihop med reglerna om riskhanteringssystemet på grund av deras nära inbördes samband.

Proportionalitetsprincipen innebär att riskhanteringsfunktionen inte behöver vara mer omfattande än vad som motiveras av stiftelsens verksamhet och riskhanteringssystemets utformning

Bestämmelser om de personer som utför riskhanteringsfunktionen behandlas i avsnitt 10.5 nedan. Utläggning av bl.a. riskkontrollfunktionen hanteras i avsnitt 10.11 nedan.

I enlighet med den valmöjlighet som finns i artikel 5 i andra tjänstepensionsdirektivet ska kravet på riskhanteringsfunktion inte gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till färre än 100 förmånsberättigade.

10.4 Internkontroll och internrevision

10.4.1 Internkontrollsystemet

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade ska ha ett internkontrollsystem. Internkontrollsystemet ska omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

Bakgrund: Enligt artikel 21.4 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska varje tjänstepensionsinstitut upprätta ett effektivt system för internkontroll. Ett sådant system ska omfatta institutets administration, redovisning, ramar för internkontroll och lämpliga rapporteringsrutiner.

Det första tjänstepensionsdirektivet saknar motsvarande bestämmelser om internkontrollsystem. Enligt gällande rätt finns inget krav på att en pensionsstiftelse ska ha ett internkontrollsystem. Enligt artikel 5 i andra tjänstepensionsdirektivet finns möjlighet för medlemsstaterna att undanta mindre pensionsstiftelser – med färre än 100 medlemmar – från att omfattas av kravet på internkontrollsystem

Skälen för promemorians förslag: Reglerna om internkontrollsystem i 21.4 i andra tjänstepensionsdirektivet bör tas in i tryggandelagen. En bestämmelse motsvarande den artikeln i direktivet bör därför införas i tryggandelagen.

I enlighet med den valmöjlighet som finns i artikel 5 i andra tjänstepensionsdirektivet ska kravet på internkontrollsystem inte gälla för pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till färre än 100 förmånsberättigade.

10.4.2 Internrevisionsfunktionen

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade ska ha en internrevisionsfunktion.

Internrevisionsfunktionen ska på ett objektivt sätt utvärdera internkontrollsystemet och andra delar av företagsstyrningssystemet, inklusive utlagda verksamheter.

Den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen får inte utföra uppgifter i den verksamhet som utvärderas.

Bakgrund: Enligt artikel 26 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska varje tjänstepensionsinstitut inrätta en effektiv och proportionellt utformad internrevisionsfunktion. Internrevisionsfunktionen ska utvärdera lämpligheten och effektiviteten hos systemet för internkontroll samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, inklusive utlagda verksamheter. Enligt artikel 24.2 i direktivet får ett tjänstepensionsinstitut låta en enda person eller organisatorisk enhet utöva flera nyckelfunktioner, med undantag för internrevisionsfunktionen, som ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner.

Det första tjänstepensionsdirektivet saknade bestämmelser om system för internkontroll och internrevisionsfunktion. Enligt gällande rätt finns inget krav på att pensionsstiftelser ska ha en internrevisionsfunktion.

Skälen för promemorians förslag: Som framgår ovan omfattas pensionsstiftelserna av kraven på företagsstyrningssystem och internkontrollsystem. Därmed ska en pensionsstiftelse även ha en internrevisionsfunktion som utvärderar internkontrollsystemet och andra delar av stiftelsens förvaltning. Internrevisionsfunktionen ska vara anpassad till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Internrevisionsfunktionen behöver därmed inte vara mer omfattande än

vad som motiveras av stiftelsens verksamhet, organisationsstruktur, internkontrollsystem och företagsstyrningssystem i övrigt.

Av redaktionella skäl bör reglerna om internrevisionsfunktionen anges i anslutning till reglerna om internkontrollsystemet på grund av deras nära inbördes samband.

Det särskilt viktig att internrevisionsfunktionen är oberoende (se artikel 24.2 i andra tjänstepensionsdirektivet). Med oberoende avses att den eller de personer som utför arbete inom internrevisionsfunktionen inte själva utför arbete inom de verksamheter som utvärderas eller utför uppgifter i riskhanteringsfunktionen. Däremot behöver internrevisionsfunktionen inte vara helt fristående i förhållande till stiftelsen.

10.4.3 Aktuariefunktionen

Promemorians bedömning: Pensionsstiftelserna behöver inte ha någon aktuariefunktion.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 27 i andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut inrätta en aktuariefunktion om institutet står för biometriska risker eller garanterar en viss avkastning eller nivå på förmånerna.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehåller ett krav på att ett tjänstepensionsinstituts tekniska avsättningar ska bestyrkas av en aktuarie eller en person med liknande kompetens. Enligt gällande rätt finns inget krav på att en pensionsstiftelse ska ha en aktuarie eller en aktuariefunktion.

Pensionsstiftelser står inte för biometriska risker eller några garantier avseende pensionsförmånerna. Därför är det inte obligatoriskt att införa bestämmelser om aktuariefunktion enligt det andra tjänstepensionsdirektivet. Vidare är aktuariefunktionens uppgifter i huvudsak kopplade till de tekniska avsättningarna i ett tjänstepensionsinstitut. Eftersom pensionsstiftelser inte har tekniska avsättningar, skulle en aktuariefunktion inte fylla någon funktion för stiftelsernas del. Därför föreslås inga bestämmelser om en aktuariefunktion för pensionsstiftelser.

10.5 Gemensamma regler för företagsstyrningsfunktionerna

Promemorians förslag: En person som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra funktionen och i övrigt vara lämplig för uppgiften.

En person får inte utföra uppgifter i både riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen.

De personer som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen ska regelbundet rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen.

Promemorians bedömning: En pensionsstiftelse ansvarar för att de personer som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen uppfyller kraven.

Bakgrund

I denna promemoria används det etablerade svenska uttrycket ”centrala funktioner” istället för direktivets uttryck ”nyckelfunktioner”.

Artikel 22 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller krav på lämplighet och redbarhet för personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför centrala funktioner. Kraven gäller även för personer som utför sådana uppgifter enligt uppdragsavtal. Enligt artikel 22.1 a ii och 22.1 a iii ska de personer som utför centrala funktioner ha tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att utföra sina centrala funktioner på ett tillfredsställande sätt. Enligt artikel 22.1 b gäller ett krav på redbarhet som innebär högst ställda krav på anseende och integritet. Artikel 22.2 innebär att de behöriga myndigheterna måste ha möjlighet att bedöma om bl.a. de personer som utför centrala funktioner uppfyller lämplighetskraven.

Enligt artikel 24.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitutet säkerställa att personer som innehar nyckelfunktioner kan utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt.

Enligt artikel 24.2 får en person eller organisatorisk enhet utöva flera centrala funktioner, utom internrevisionsfunktionen, som ska vara oberoende från andra centrala funktioner.

En central funktion bör, enligt artikel 24.3, inte utföras av samma person eller enhet som utför samma funktion i ett uppdragsgivande företag. Sådana delade centrala funktioner är dock tillåtna om det är motiverat av proportionalitetsskäl. Tjänstepensionsinstitutet ska då kunna förklara hur intressekonflikter förhindras eller hanteras.

De centrala funktionerna ska, enligt artikel 24.4, rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet.

Personer som innehar centrala funktioner ska, enligt artikel 24.5, underrätta den behöriga myndigheten om förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorganet inte vidtar tillräckliga åtgärder med anledning av befarade eller konstaterade brister av allvarlig karaktär. Sådana personer ska omfattas av ett rättsligt skydd.

Det första tjänstepensionsdirektivet saknar bestämmelser om centrala funktioner. Enligt gällande rätt finns ingen reglering om centrala funktioner för pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians förslag och bedömning

Allmänt om centrala funktioner

I denna promemoria används uttrycket ”centrala funktioner” istället för direktivets uttryck ”nyckelfunktioner”. Det beror på att uttrycket ”centrala funktioner” används i detta avseende i försäkringsrörelselagen. Det bedöms inte som nödvändigt att använda uttrycket ”centrala funktioner” i

tryggandelagen. Det beror dels på att pensionsstiftelserna bara behöver ha två centrala funktioner och att en stiftelse i övrigt kan ha en relativt enkel organisation jämfört med t.ex. försäkringsföretag. Denna relativa enkelhet motiverar att reglerna för centrala funktioner utformas på ett enklare sätt än för företag som anskaffar, förvaltar och fullgör avtal om pensionsförmåner.

Lämplighetskrav

De personer som utför centrala funktioner i ett tjänstepensionsinstitut ska ha tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att utföra sina centrala funktioner på ett tillfredsställande sätt. Det innebär en skillnad i kraven jämfört med de personer som ingår i styrelsen. De personer som utför centrala funktioner i pensionsstiftelser behöver inte uppfylla krav som syftar till en sund och ansvarsfull ledning av stiftelsen som helhet. Däremot ska utförarna ha sådan kompetens som gör det möjligt att utföra de uppgifter som ska utföras av riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen.

För att undvika en sammanblandning med kraven för de personer som ingår i styrelsen, är det lämpligt att kraven för de personer som utför uppgifter inom centrala funktioner regleras i en särskild bestämmelse i anslutning till bestämmelserna om centrala funktioner.

Personer som utför arbete inom centrala funktioner ska, utöver kraven på insikt och erfarenheter, vara i övrigt lämpliga för uppgiften. De centrala funktionerna har dock begränsade ansvarsområden jämfört med styrelsen, som ansvarar för hela verksamheten. Denna skillnad behöver beaktas i bedömningen av lämplighetskraven för personer som utför centrala funktioner.

Vidare uppkommer frågan om de personer som utför centrala funktioner ska anmälas till Finansinspektionen för lämplighetsprövning. Av skäl 55 till andra tjänstepensionsdirektivet framgår att endast personer som innehar centrala funktioner bör omfattas av krav på anmälan till den behöriga myndigheten. Personer som utför arbete inom centrala funktioner bör således inte anmälas. Detta motsvarar skäl 33 till Solvens II-direktivet. Som jämförelse innebär Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:08) om försäkringsrörelse, att försäkringsföretag ska anmäla personer som ansvarar för centrala funktioner för lämplighetsprövning. Personer som utför uppgifter inom centrala funktioner i försäkringsföretag behöver dock inte anmälas.

För pensionsstiftelsernas del är det inte ändamålsenligt att alltid skilja mellan personer som ansvarar för (innehar) en central funktion och personer som utför uppgifter inom en central funktion. Det följer av att en pensionsstiftelses verksamhet och organisationsstruktur är enkel i förhållande till försäkringsföretag och tjänstepensionsinstitut som själva står för pensionsåtagandena. Dessutom har styrelsen alltid det yttersta ansvaret för stiftelsens verksamhet, inklusive för de centrala funktionerna. Därmed är det tillräckligt att en pensionsstiftelse i första hand prövar att den som ska utföra uppgifter inom en central funktion uppfyller kraven. Däremot ska en pensionsstiftelse inte behöva anmäla den som utför uppgifter inom en central funktion till Finansinspektionen för lämplighetsprövning. Finansinspektionen har möjlighet att inom ramen för tillsynen

granska att de personer som utför centrala funktioner i en stiftelse uppfyller lämplighetskraven. Därmed uppfylls direktivets krav på myndighetskontroll.

I vissa fall kan det av proportionalitetsskäl vara motiverat att låta en person som ingår i styrelsen utföra en central funktion. Det gäller om verksamheten är så liten och enkel att det vore orimligt betungande att anställa eller anlita en person särskilt för att utföra den centrala funktionen. I dessa fall ska den styrelseledamot eller suppleant som ska utföra den centrala funktionen uppfylla kraven för båda uppdragen.

Objektivitet och oberoende

Det grundläggande syftet med de centrala funktionerna får anses vara att objektivt övervaka väsentliga delar av företagsstyrningssystemet och att rapportera väsentlig information om detta till styrelsen. Därför ska pensionsstiftelserna omfattas av en gemensam bestämmelse om att de centrala funktionerna ska utföras objektivt och att de ska rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen.

Uppgifterna i de centrala funktionerna behöver utföras regelbundet. Men i mindre pensionsstiftelser behöver det inte vara ett heltidsuppdrag att utföra uppgifter i en central funktion. Därmed är det tänkbart att låta personer som också har andra uppgifter inom en pensionsstiftelse utföra arbetsuppgifter inom en central funktion. En sådan person får emellertid inte utföra uppgifter i den andra centrala funktionen. En person som utför uppgifter i internrevisionsfunktionen får inte heller utföra uppgifter i de verksamheter som utvärderas av funktionen. Eftersom de centrala funktionerna rapporterar till styrelsen finns inget som hindrar att en styrelseledamot utför uppgifter i funktionen, förutsatt att ledamoten uppfyller de krav som ställs. Uppgifter inom de centrala funktionerna kan också läggas ut, se avsnitt 10.11 nedan.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet kan det godtas att en arbetsgivare utför centrala funktioner åt ett tjänstepensionsinstitut, om det är befogat av proportionalitetsskäl. Detta förutsätter emellertid att tjänstepensionsinstitutet ska kunna visa hur intressekonflikter undviks i detta fall. Detta ska behandlas i stiftelsens egen riskbedömning, se avsnitt 0 nedan. Under dessa förutsättningar bör det alltså vara möjligt för pensionsstiftelser med mindre omfattande verksamhet att låta personal hos arbetsgivaren utföra centrala funktioner. Att låta arbetsgivaren utföra uppgifter i en central funktion är att anse som utläggning av verksamhet och omfattas därmed av reglerna om uppdragsavtal, se avsnitt 10.11 nedan.

Om verksamheten har en större omfattning eller komplexitet bör det vara mer naturligt att inrätta de centrala funktionerna internt, eller att uppdra åt en oberoende tredje part att utföra dem. Så kan vara fallet om stiftelsen tryggar avsättningar för ett stort antal förmånsberättigade för flera arbetsgivare eller flera pensionsplaner.

Uppgiftslämnning till myndigheter

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska personer som innehar centrala funktioner underrätta den behöriga myndigheten om förvaltnings-, led-

nings- eller tillsynsorganet inte vidtar tillräckliga åtgärder med anledning av befarade eller konstaterade brister av allvarlig karaktär. Sådana personer ska omfattas av ett rättsligt skydd.

Enligt 30 kap. 4 b § första stycket offentlighets- och sekretesslagen gäller skydd för uppgifter i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet. Bestämmelsen gäller emellertid endast för statliga myndigheters verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet samt statliga myndigheters verksamhet avseende värdepapperscentraler och kontoföring av finansiella instrument.

Personer som lämnar uppgifter om regelöverträdelser avseende pensionsstiftelser saknar motsvarande skydd enligt offentlighets- och sekretesslagen. För att åtgärda detta och uppfylla direktivets krav på skydd för meddelare, föreslås en ändring i offentlighets- och sekretesslagen. Ändringen innebär att sekretess gäller i en statlig myndighets verksamhet som består i tillsyn enligt tryggandelagen för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Det nya sekretesskyddet kan utnyttjas av personer som utför centrala funktioner i pensionsstiftelser för att anmäla brister av allvarlig karaktär, såsom avses i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Den föreslagna nya sekretessbestämmelsen behandlas närmare i avsnitt 16.10 om skydd för visselblåsare.

10.6 Styrdokument

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade ska upprätta och följa skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Vidare ska en pensionsstiftelse upprätta och vid behov följa en beredskapsplan som säkerställer att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt. En pensionsstiftelse ska också upprätta och följa en sund ersättningspolicy för de personer som leder eller övervakar stiftelsen, eller som annars påverkar riskerna i verksamheten.

Styrdokumentet ska antas av styrelsen. Styrdokumentet ska ses över vid behov, dock minst vart tredje år.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ska få meddela närmare föreskrifter om vad styrdokumentet ska innehålla.

Bakgrund

Enligt artikel 21.3 i andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstituten upprätta och tillämpa skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision samt, i tillämpliga fall, aktuariell och utlagd verksamhet. De skriftliga riktlinjerna ska först godkännas av förvaltnings-, lednings-

eller tillsynsorganet. De skriftliga riktlinjerna ska ses över minst vart tredje år och anpassas till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området.

Tjänstepensionsinstitutet ska enligt artikel 21.5 säkerställa att verksamheten bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive upprättande av beredskapsplaner. Tjänstepensionsinstitutet ska använda lämpliga och proportionella resurser i detta syfte.

Tjänstepensionsinstitutet ska enligt artikel 23 upprätta och tillämpa en sund ersättningspolicy för alla personer som leder verksamheten, utövar centrala funktioner eller har en väsentlig inverkan på institutets riskprofil. Ersättningspolicyerna ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Artikel 23 innehåller närmare principer för upprättandet av en ersättningspolicy. Tjänstepensionsinstitutet ska regelbundet offentliggöra information om ersättningspolicyerna, om inte annat föreskrivs av den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679.

Det första tjänstepensionsdirektivet saknar bestämmelser om styrdokument utöver kravet på riktlinjer för placeringsverksamheten i artikel 12. Med undantag för placeringsriktlinjer omfattas pensionsstiftelser inte av krav på sådana styrdokument som anges i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Försäkringsföretag omfattas av motsvarande krav på styrdokument och beredskapsplan enligt 10 kap. 2 och 3 §§ i försäkringsrörelselagen. Solvens II-förordningen (EU) 2015/35 innehåller bestämmelser om styrdokument för ersättningar i artiklarna 258.1 l och 275.

Skälen för promemorians förslag

Skriftliga riktlinjer

Skriftliga riktlinjer får anses vara en förutsättning för att företagsstyrningssystemet ska kunna fungera på rätt sätt. Därför ska pensionsstiftelser omfattas av krav på skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Genom de skriftliga riktlinjerna kan en pensionsstiftelse bestämma vilka uppgifter som ska utföras i företagssystemet, när och hur uppgifterna ska utföras och vem som ska utföra dem. Riktlinjerna bör också ange när och hur rapportering ska ske till styrelsen. De skriftliga riktlinjerna bör, liksom företagsstyrningssystemet i övrigt, vara anpassat till verksamhetens art, omfattning och komplexitet.

Beredskapsplan

Tjänstepensionsinstitutet ska enligt direktivet utarbeta beredskapsplaner som ska bidra till att säkerställa att verksamheten kan bedrivas med kontinuitet och på ett korrekt sätt. Motsvarande bestämmelse finns för försäkringsföretagen i Solvens II-direktivet.

Pensionsstiftelser skiljer sig från försäkringsföretag och tjänstepensionsinstitut som själva står för åtagandena gentemot de förmånsberättigade. Pensionsstiftelserna har ingen verksamhet som avser tecknande, förvaltning och fullgörande av avtal som avser pensionsförmåner. Kravet på kontinuitet och korrekthet i verksamheten avser

därmed i första hand investeringsverksamheten och arbetsgivarens rätt till gottgörelse ur stiftelsens medel i enlighet med tryggandelagens bestämmelser.

Ersättningspolicy

Pensionsstiftelserna ägnar sig i huvudsak åt investeringsverksamhet. Kraven på företagsstyrningssystem, styrdokument och centrala funktioner ska bidra till en sund styrning av verksamheten. Utöver detta kan riskerna i verksamheten också påverkas av den ersättningspolicy som gäller inom stiftelsen. En ersättningspolicy som genom sin utformning uppmuntrar till ett överdrivet risktagande kan undergräva en sund och effektiv riskhantering i stiftelsen, se skäl 53 till andra tjänstepensionsdirektivet.

En pensionsstiftelse ska av de skäl som anges ovan upprätta en sund ersättningspolicy. För att en ersättningspolicy ska anses vara sund ska den motverka ett överdrivet risktagande. Närmare bestämmelser om utformningen av en investeringspolicy ska kunna tas in i föreskrifter som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Översyn av styrdokument

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska de skriftliga riktlinjerna och ersättningspolicyn ses över och uppdateras åtminstone vart tredje år. Direktivet anger inte hur ofta en beredskapsplan ska ses över och uppdateras. Med hänsyn till arten av pensionsstiftelsernas verksamhet saknas anledning att kräva regelbunden översyn av styrdokumentet oftare än vart tredje år, vilket även bör gälla för beredskapsplanen. Det är dock viktigt att styrdokumentet ses över och uppdateras om ett behov uppstår i verksamheten. Det kan t.ex. avse förändringar i stiftelsens organisationsstruktur, ändrade marknadsförhållanden eller andra faktorer som påverkar förvaltningen av stiftelsen.

Föreskriftsbemyndigande

Proportionalitetsprincipen har särskild betydelse för pensionsstiftelser. Därmed är det inte lämpligt att i lag ange i vad styrdokumentet ska innehålla. Sådana krav kan bli alltför omfattande för mindre stiftelser med enkel verksamhet och organisationsstruktur. Däremot bör det finnas en möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vad styrdokumentet ska innehålla. Genom en sådan reglering kan det säkerställas att styrdokumentet i en stiftelse inte på ett obefogat sätt avviker från vad som gäller för försäkringsföretag och andra finansiella företag.

10.7 Lämplighetskrav för personer i styrelsen

<p>Promemorians förslag: En person som ska vara ledamot eller suppleant i styrelsen för en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att gemensamt i styrelsen delta i led-</p>
---

ningen av en sådan stiftelse, samt ska i övrigt vara lämplig för uppgiften.

Bakgrund: Enligt artikel 22 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitutet säkerställa att de personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut eller utför centrala funktioner ska uppfylla krav på lämplighet och redbarhet enligt artikel 22 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Lämplighetskravet innebär att personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet ska, enligt artikel 22.1.a.i, kollektivt ha tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av institutet.

Kravet på redbarhet innebär att personernas anseende och integritet motsvarar högt ställda krav, artikel 22.1.b.

Enligt artikel 22.2 ska de nationella regelverken säkerställa att de behöriga tillsynsmyndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför centrala funktioner uppfyller kraven på lämplighet och redbarhet.

Artiklarna 22.3–22.7 behandlar intyg avseende kravet på redlighet.

Enligt artikel 9 b i det första tjänstepensionsdirektivet skulle ett tjänstepensionsinstituts faktiska verksamhet drivas av personer med god vandel som antingen själva har nödvändig yrkesmässig kompetens och erfarenhet på området eller anlitar rådgivare som har sådan kompetens och erfarenhet.

Enligt 16 a § första stycket tryggandelagen ska en ledamot eller suppleant i styrelsen för en sådan pensionsstiftelse som omfattas av tjänstepensionsdirektivet ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften. Enligt andra stycket får den som har näringsförbud inte vara ledamot eller suppleant i styrelsen i en pensionsstiftelse.

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om lämplighetsprövning av styrelseledamöter och suppleanter i pensionsstiftelser. Enligt 10 kap. 2 § tredje stycket Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2015:8 om försäkringsrörelse ska en pensionsstiftelse lämna skriftliga uppgifter till Finansinspektionen i samband med att en styrelseledamot utses eller avses bli utsedd i stiftelsen. Av bilaga 2 a till föreskrifterna framgår att pensionsstiftelsen ska lämna uppgifter om bl.a. personernas utbildning, erfarenhet, anseende och eventuella intressekonflikter. Pensionsstiftelser ska dock inte lämna uppgifter om styrelsens samlade kompetens enligt bilaga 2 b till föreskrifterna.

Skälen för promemorians förslag: Enligt gällande rätt ska den som ska vara styrelseledamot eller suppleant i en pensionsstiftelse som omfattas av tjänstepensionsdirektivet ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse och även i övrigt vara lämplig för uppgiften. Dessa krav motsvarar andra tjänstepensionsdirektivets krav på tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter för att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet, samt kravet på redbarhet.

Till skillnad från gällande bestämmelser i tryggandelagen innebär direktivet att kravet på tillräckliga kvalifikationer, kunskaper och er-

farenheter ska bedömas kollektivt för styrelsen. Det får anses innebära att styrelseledamöternas och suppleanternas samlade kompetenser ska vara tillräckliga för att säkerställa en sund och ansvarsfull ledning. En sådan kollektiv bedömning skiljer sig från en individuell bedömning där varje styrelseledamot, var för sig, ska uppfylla kraven.

Med ändring av gällande rätt ska kravet på tillräckliga insikter och erfarenheter bedömas kollektivt för styrelsen. Det innebär att varje enskild ledamot eller suppleant fortfarande ska lämna uppgifter om sin utbildning och erfarenhet. Frågan om kraven är uppfyllda ska dock bedömas med hänsyn till övriga ledamöters och suppleanternas utbildning och erfarenhet. Det innebär att olika ledamöter och suppleanter kan tillföra styrelsen olika kompetenser, t.ex. i fråga om pensionsmarknaden, företagsstyrning, finansiell analys och verksamhetsregler.

Det gällande kravet på att styrelseledamöter och suppleanter ska vara i övrigt lämpliga för uppgiften motsvarar direktivets krav på redbarhet. Detta krav ska uppfyllas av varje ledamot eller suppleant för sig. Bedömningen ska således göras individuellt, utan hänsyn till övriga ledamöters eller suppleanternas lämplighet i övrigt.

10.8 Egen riskbedömning

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till minst 100 förmånsberättigade ska genomföra och dokumentera en egen riskbedömning av de risker som verksamheten är utsatt för på kort och lång sikt. Den egna riskbedömningen ska beaktas när stiftelsen fattar strategiska beslut.

Den egna riskbedömningen ska beskriva

1. hur den egna riskbedömningen beaktas i stiftelsens beslutsfattande
2. riskhanteringssystemets effektivitet,
3. de operativa riskerna,
4. hur intressekonflikter förebyggs om en arbetsgivare utför uppgifter åt stiftelsen,
5. nya och kommande hållbarhetsrisker om dessa beaktas i stiftelsens investeringsbeslut, och
6. metoden för genomförande av den egna riskbedömningen.

Den egna riskvärderingen ska genomföras vart tredje år, eller oftare om riskerna förändras väsentligt.

Bakgrund: Tjänstepensionsinstitutet ska, enligt artikel 28 i andra tjänstepensionsdirektivet, utföra en egen riskbedömning. Den egna riskbedömningen ska dokumenteras och ska stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Ett tjänstepensionsinstitut ska genomföra den egna riskbedömningen minst vart tredje år, eller utan dröjsmål om riskprofilen för tjänstepensionsinstitutet eller dess pensionsplaner förändras betydligt.

Enligt artikel 28.2 ska den egna riskbedömningen, med beaktande av proportionalitet, innehålla följande

- en beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser (artikel 28.2 a),
- en bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet (artikel 28.2 b),
- en beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med arbetsgivare som utför centrala funktioner åt stiftelsen (artikel 28.2 c),
- en bedömning av tjänstepensionsinstitutets totala finansieringsbehov, inklusive en beskrivning av en tillämplig återhämtningsplan (artikel 28.2 d),
- en bedömning av riskerna för de förmånsberättigade avseende utbetalningarna av deras pensionsförmåner och effektiviteten hos eventuella justeringsmekanismer, såsom indexering eller nedsättning (artikel 28.2 e),
- en kvalitativ bedömning av skyddsmekanismerna för pensionsförmånerna, såsom garantiordningar, återförsäkring etc. (artikel 28 2 f).
- en kvalitativ bedömning av de operativa riskerna (artikel 28 2 g), och
- en bedömning av nya eller framväxande hållbarhetsrisker, om dessa beaktas vid investeringsbeslut (artikel 28 2 h).

Tjänstepensionsinstitutet ska, enligt artikel 28.3, ha proportionella metoder för att kartlägga och bedöma risker på kort och lång sikt, som kan påverka institutets förmåga att fullgöra sina skyldigheter. Metoderna ska beskrivas i den egna riskbedömningen.

Den egna riskbedömningen ska enligt artikel 28.4 beaktas vid tjänstepensionsinstitutets strategiska beslut.

Det första tjänstepensionsdirektivet saknade bestämmelser om egen riskbedömning. Enligt gällande rätt omfattas pensionsstiftelser inte av några bestämmelser om egen riskbedömning.

Skälen för promemorians förslag: Den egna riskbedömningen är ett centralt moment i företagsstyrningen i ett tjänstepensionsinstitut. Det följer av att den egna riskbedömningen ska beaktas vid ett tjänstepensionsinstituts strategiska beslutsfattande. Pensionsstiftelser är utsatta för flera av de risker som ska behandlas i den egna riskbedömningen. Det gäller t.ex. operativa risker och intressekonflikter vid utläggning av delar av verksamheten till arbetsgivaren. Det gäller även hållbarhetsrisker, om de beaktas i pensionsstiftelsernas investeringsbeslut.

Därför ska pensionsstiftelser som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet omfattas av krav på en egen riskbedömning. Kraven ska förenklas så att den egna riskbedömningen inte omfattar de risker som inte är aktuella för pensionsstiftelser. De risker som kan tas bort är finansieringsbehov, utbetalning av förmåner och skyddsmekanismer i artikel 28.2. d–f i direktivet. Även i övrigt kan kraven uttryckas på ett förenklat sätt med hänsyn till pensionsstiftelsernas enklare form av tjänstepensionsverksamhet.

Den egna riskbedömningen ska vidare stå i proportion till verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Det innebär att den egna riskbedömningen inte behöver vara mer omfattande än vad som motiveras av verksamheten.

Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inget krav på att tjänstepensionsinstitut självmant ska underrätta de behöriga myndigheterna om resultatet av den egna riskbedömningen. Däremot ska de behöriga myndigheterna kunna få tillgång till den egna riskbedömningen enligt artikel 50 c i direktivet. Denna ordning bedöms som lämplig för pensionsstiftelserna. Därmed införs inget krav på att pensionsstiftelserna ska underrätta Finansinspektionen om den egna riskbedömningen. Om Finansinspektionen begär det, ska styrelsen tillhandahålla den egna riskbedömningen i enlighet med den allmänna upplysningsplikt som gäller enligt 35 § femte stycket tryggandelagen.

10.9 Årsbokslut och förvaltningsberättelse

Promemorians bedömning: Svensk rätt uppfyller redan kraven på upprättande och offentliggörande av årsbokslut och förvaltningsberättelse i andra tjänstepensionsdirektivet.

Bakgrund: Enligt artikel 29 i andra tjänstepensionsdirektivet ska varje tjänstepensionsinstitut upprätta och offentliggöra årsbokslut och förvaltningsberättelser som omfattar alla pensionsplaner som institutet förvaltar. De ska ge en rättvisande bild av tjänstepensionsinstitutets finansiella ställning och betydande investeringsinnehav. Årsboksluten och uppgifterna i förvaltningsberättelserna ska, i enlighet med nationell rätt, vara konsekventa, uttömmande och sakliga samt godkända av auktoriserade personer.

Första tjänstepensionsdirektivet innehöll motsvarande bestämmelser om årsbokslut och förvaltningsberättelser i artikel 10. Det första tjänstepensionsdirektivet saknade dock krav på offentliggörande av årsbokslut och förvaltningsberättelser.

Pensionsstiftelser är bokföringsskyldiga enligt 2 kap. 3 § tredje stycket 6 bokföringslagen (1999:1078). Sådana stiftelser ska även upprätta en årsredovisning, vilket följer av 6 kap. 1 § första stycket 5 bokföringslagen och 1 kap. 1 § andra stycket årsredovisningslagen (1995:1554). Årsredovisningen ska enligt 2 kap. 1 § första stycket 4 årsredovisningslagen innehålla en förvaltningsberättelse. Av 6 kap. 2 § i bokföringslagen och 8 kap. 3 § första stycket 4 i årsredovisningslagen följer att en pensionsstiftelse ska offentliggöra sin årsredovisning genom att lämna in den till den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet. I 8 kap. 14 och 15 §§ årsredovisningslagen finns bestämmelser om vad som gäller om ett företag väljer att dessutom publicera sin årsredovisning.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Av skäl 59 till det andra tjänstepensionsdirektivet framgår att årsredovisningen och förvaltningsberättelsen är en mycket betydelsefull informationskälla för medlemmarna och förmånstagarna i en pensionsplan. I samma skäl framhålls även att de behöriga myndigheterna med stöd av årsredovisningarna och förvaltningsberättelserna kan bedöma om tjänstepensionsinstitutet drivs på ett sunt sätt och har förmåga att infria sina åtaganden. Enligt skäl 59 bör årsbokslut och förvaltningsberättelser därför offentliggöras, antingen på en webbplats eller på annat sätt som t.ex. att tryckta exemplar tillhandahålls på begäran.

Pensionsstiftelserna ska redan enligt gällande rätt upprätta en årsredovisning och offentliggöra den genom att lämna in den till den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet. Årsredovisningen ska även innehålla en förvaltningsberättelse. Svensk rätt uppfyller således andra tjänstepensionsdirektivets krav på upprättande och offentliggörande av en årsredovisning och förvaltningsberättelse. I förhållande till de förmånsberättigade finns dock skäl att tydligare reglera tillgången till pensionsstiftelsernas årsredovisningar. Detta behandlas i avsnitt 11 om information till de förmånsberättigade.

10.10 Investeringsriktlinjer

Promemorians förslag: Tryggandelagens befintliga bestämmelser om placeringsriktlinjer ändras i redaktionellt avseende. Uttrycket ”investeringsriktlinjer” ska ersätta uttrycket ”placeringsriktlinjer”. Bestämmelserna om investeringsriktlinjer ska föras ihop till en paragraf i anslutning till de nya bestämmelserna om företagsstyrning.

Bakgrund: Enligt artikel 30 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstituten upprätta investeringsriktlinjer. Dessa riktlinjer ska åtminstone omfatta metoder för att mäta investeringsrisker, införda riskhanteringsprocesser och den strategiska tillgångsallokeringen. Investeringsriktlinjerna ska även ange hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Investeringsriktlinjerna ska ses över minst vart tredje år, eller genast om investeringspolicyn ändras. Riktlinjerna ska offentliggöras.

Artikel 12 i det första tjänstepensionsdirektivet innehöll bestämmelser om placeringsriktlinjer som i huvudsak motsvarar artikel 30 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelsen om miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer är dock ny i det andra direktivet. Enligt artikel 13.1.c i det första tjänstepensionsdirektivet skulle de behöriga myndigheterna regelbundet få tillgång till bl.a. placeringsriktlinjerna i tjänstepensionsinstituten.

Enligt 10 b § i tryggandelagen ska en pensionsstiftelse som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 personer upprätta och följa placeringsriktlinjer som innehåller principerna för placering av samtliga tillgångar. Placeringsriktlinjerna ska, enligt 10 c §, fastställas av styrelsen, som också ansvarar för att de följs. Styrelsen ska fortlöpande pröva om placeringsriktlinjerna behöver ändras.

Placeringsriktlinjerna ska lämnas till Finansinspektionen senast när de börjar gälla. Pensionsstiftelsen ska samtidigt lämna en redogörelse för placeringsriktlinjernas konsekvenser för stiftelsen och de förmånsberättigade.

I 10 b § tryggandelagen finns bemyndiganden för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om vad placeringsriktlinjerna och konsekvensanalysen ska innehålla. Finansinspektionen har meddelat föreskrifter (Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:11] om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser). Föreskrifterna innehåller närmare bestämmelser om vad riktlinjerna ska innehålla i fråga om placeringsstrategi, organi-

sation för riskstyrning, mätning av placeringsrisker samt riskkontroll och riskuppföljning. Föreskrifterna anger även vad konsekvensanalysen ska innehålla. Enligt bilaga 1 till Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension, ska en pensionsstiftelse lämna information om sina placeringsriktlinjer på begäran av en informationsberättigad.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Tryggandelagens bestämmelser om placeringsriktlinjer i 10 b och 10 c §§ uppfyller redan delar av kraven i artikel 30 i andra tjänstepensionsdirektivet. Det saknas dock i gällande lydelse av tryggandelagens bestämmelser om hänsyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer samt om offentliggörande av riktlinjerna.

Inledningsvis ska uttrycket placeringsriktlinjer ändras till investeringsriktlinjer. Detta följer av att uttrycket placeringar generellt ändras till investeringar i tryggandelagen i enlighet med vad som anges i avsnitt 9.2.2 om investeringar. Vidare markerar uttrycket ”investeringar” den materiella skillnaden i investeringsreglerna för större pensionsstiftelser i förhållande till de mindre pensionsstiftelsernas uttryck ”placeringar”.

En av nyheterna i det andra tjänstepensionsdirektivet är att tjänstepensionsinstitut uttryckligen får beakta hållbarhetsfaktorer, dvs. miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer, i sina investeringsbeslut. För pensionsstiftelser som utnyttjar den möjligheten blir hållbarhetsfaktorerna en del av stiftelsens investeringspolicy. I dessa fall måste hållbarhetsfaktorerna behandlas i investeringsriktlinjerna för att dessa ska bli fullständiga.

Risker relaterade till hållbarhetsfaktorer har fått ökad betydelse de senaste åren. Att inte beakta sådana risker i förvaltningen kan innebära en ökad riskprofil för tillgångsportföljen som inte kompenseras av motsvarande förväntad avkastning. Mot bakgrund av detta förväntas t.ex. EU-kommissionen att under våren 2018 föreslå åtgärder inom ramen för EU:s regelverk för att förtydliga att hållbarhet ska ingå som en av flera faktorer i investeransvaret. Enligt gällande rätt ges bestämmelser om innehållet i placeringsriktlinjer i föreskrifter som har meddelats av Finansinspektionen med stöd av bemyndigandet i 10 b § första stycket i tryggandelagen. Det är lämpligt att behålla denna ordning och den redigerade bestämmelsen om investeringsriktlinjer ska därför innehålla motsvarande föreskriftsbemyndigande. Det innebär att Finansinspektionen kan meddela föreskrifter om beaktande av hållbarhetsfaktorer i investeringsriktlinjerna.

Enligt artikel 30 sista meningen i det andra tjänstepensionsdirektivet ska investeringsriktlinjerna offentliggöras. Av skäl 60 till det andra tjänstepensionsdirektivet framgår att investeringsriktlinjerna bör göras tillgängliga på begäran för varje pensionsplans medlemmar och förmånsberättigade. Finansinspektionens föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för pensionsstiftelser innehåller en bestämmelse att en pensionsstiftelse ska lämna information om placeringsriktlinjerna till en informationsberättigad som begär det. Med informationsberättigad avses en person som omfattas av verksamheten en pensionsstiftelse. Denna bestämmelse i direktivet behandlas närmare i avsnitt 11 om information till de förmånsberättigade.

För att artikel 30 i andra tjänstepensionsdirektivet fullt ut ska bli genomförd bör nu en bestämmelse införas i tryggandelagen om att en pensionsstiftelse ska offentliggöra sina investeringsriktlinjer. Hur detta offentliggörande ska ske bör kunna avgöras av den enskilda pensionsstiftelsen utefter vad som bedöms lämpligast.

10.11 Utläggning av verksamhet

10.11.1 Grundläggande regler om utläggning

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse får, oavsett stiftelsens storlek, uppdra åt någon annan att utföra en viss del av verksamheten genom ett uppdragsavtal. Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera parternas rättigheter och skyldigheter. Pensionsstiftelsen ska välja uppdragstagaren med omsorg och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

Styrelsen är fortsatt ansvarig för den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Bakgrund

Enligt artikel 31.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet får en medlemsstat tillåta eller kräva att ett tjänstepensionsinstitut helt eller delvis överlåter verksamheter, inbegripet centrala funktioner och ledningen av dessa tjänstepensionsinstitut, till en tjänsteleverantör som arbetar för tjänstepensionsinstitutets räkning. I denna promemoria används uttrycket ”utläggning” istället för direktivets uttryck ”utkontraktering”.

Ett tjänstepensionsinstitut som lägger ut verksamhet behåller, enligt artikel 31.2, det fulla ansvaret för att uppfylla förpliktelserna enligt det andra tjänstepensionsdirektivet.

Tjänstepensionsinstitutet ska, enligt artikel 31.4, säkerställa att utlagda verksamheter fungerar väl genom valet av tjänsteleverantör och genom löpande övervakning av tjänsteleverantörens verksamheter.

Tjänstepensionsinstitut som lägger ut verksamheter som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet ska, enligt artikel 31.5, ingå ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören. Avtalet ska vara rättsligt bindande och tydligt ange parternas rättigheter och skyldigheter.

Enligt artikel 9.4 i det första tjänstepensionsdirektivet får medlemsstaterna tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut helt eller delvis överlåter driften till andra enheter som agerar för institutens räkning. Pensionsstiftelserna omfattas inte av några gällande regler om utläggning av verksamhet eller uppdragsavtal.

Skälen för promemorians förslag

Tillämpningsområde

Enligt gällande rätt saknas regler om utläggning och uppdragsavtal för pensionsstiftelser. I praktiken lär utläggning förekomma, t.ex. genom att

arbetsgivarens anställda utför uppgifter för pensionsstiftelsens räkning eller genom användning av konsulter. Detta gäller även för mindre pensionsstiftelser som inte omfattas av tjänstepensionsdirektivet.

En pensionsstiftelse kan således ha ett intresse av utläggning av verksamhet, oavsett stiftelsens storlek. Av det skälet bör de grundläggande bestämmelserna om uppdragsavtal gälla för alla pensionsstiftelser, även de som tryggar pensionsutfästelser för färre än 100 förmånsberättigade. Genom en sådan reglering kommer det att framgå av lag att utläggning är tillåten samt vilka grundläggande villkor som gäller i sådana fall. För svenskt vidkommande bör alltså artikel 31 genomföras på så sätt att Sverige tillåter men inte kräver utläggning av den tjänstepensionsverksamhet som bedrivs av pensionsstiftelserna.

Grundläggande reglering i lag

Det är en grundläggande princip att styrelsen inte kan överlåta sitt ansvar för verksamheten genom ett uppdragsavtal. Därför ska det framgå av lag att styrelsen behåller det fulla ansvaret för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. För att styrelsen ska kunna fullgöra sitt ansvar är det viktigt att utläggningen regleras i ett skriftligt avtal, att stiftelsen väljer uppdragstagare med omsorg och löpande följer upp den utlagda verksamheten. Dessa grundläggande principer för utläggning ska därför framgå av lagen och gälla även för mindre pensionsstiftelser.

Vissa delar av verksamheten kan läggas ut

Enligt artikel 31.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet kan utläggning tillåtas av hela eller delar av verksamheter, inklusive centrala funktioner och ledningen av tjänstepensionsinstitutet. För pensionsstiftelsernas del kan det dock aldrig bli fråga om att överlåta ledningen av stiftelsen, eftersom den alltid ska utföras av styrelsen. Därmed kan inte hela stiftelseverksamheten läggas ut. Ett uppdragsavtal ska därför alltid avse en viss del av verksamheten.

Riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ska kunna läggas ut, liksom operativa verksamheter som t.ex. hela eller delar av investeringsverksamheten. En utläggning av en central funktion behöver hållas åtskild från en utläggning av operativ verksamhet. Detta är nödvändigt för att de centrala funktionerna ska kunna utföras objektivt och, i internrevisionsfunktionens fall, oberoende.

Tillsyn

Stiftelser som tryggar pensionsutfästelser för färre än 100 förmånsberättigade omfattas av tillsyn enbart av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist. För en sådan stiftelse kommer de grundläggande villkoren för utläggning att ingå i länsstyrelsens tillsyn av att stiftelsen förvaltas i enlighet med tryggandelagens bestämmelser. För större pensionsstiftelser, som omfattas av tjänstepensionsdirektivet, kommer utläggning av verksamhet att ingå i Finansinspektionens tillsyn. Vid behov kan myndigheterna hjälpa varandra i tillsynen enligt den allmänna bestämmelsen om samverkan mellan myndigheter i 6 § förvaltningslagen (1986:223).

Den delade tillsynen mellan länsstyrelserna och Finansinspektionen behandlas närmare i avsnitt 14.1.

10.11.2 Begränsningar för utläggning av verksamhet

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som omfattas av andra tjänstepensionsdirektivet får inte ingå ett uppdragsavtal som avser verksamhet av väsentlig betydelse om det kan leda till att

- kvaliteten i företagsstyrningssystemet försämras,
- den operativa risken ökar väsentligt,
- verksamheten inte kan bedrivas utan avbrott, eller
- tillsynsmyndighetens eller Finansinspektionens tillsyn försvåras.

En pensionsstiftelse som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet ska underrätta Finansinspektionen innan ett uppdragsavtal avseende verksamhet av väsentlig betydelse träder ikraft.

Bakgrund: Enligt artikel 31.3 i det andra tjänstepensionsdirektivet, får centrala funktioner eller andra verksamheter inte läggas ut på ett sådant sätt att:

- kvaliteten på företagsstyrningssystemet försämras,
- den operativa risken ökas otillbörligt,
- tillsynsmyndigheterna får sämre möjligheter att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller sina förpliktelser, eller
- kontinuiteten i verksamheten undergrävs.

Tjänstepensionsinstitutet ska informera tillsynsmyndigheterna i god tid om all utläggning av verksamhet som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet. Om utläggningen avser centrala funktioner eller ledning av tjänstepensionsinstitut ska informationen lämnas innan avtalet träder ikraft. Tjänstepensionsinstitutet ska även informera tillsynsmyndigheterna om väsentliga ändringar avseende utlagd verksamhet.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll inga regler om utläggning av verksamhet. Pensionsstiftelserna omfattas inte av några gällande begränsnings- eller informationsregler avseende utläggning av verksamhet.

Skälen för promemorians förslag: Det är viktigt att en utläggning av verksamhet inte får en negativ effekt på verksamheten i en pensionsstiftelse eller myndigheternas tillsyn över stiftelsen. Därför ska andra tjänstepensionsdirektivets begränsnings- och informationsregler avseende utlagd verksamhet genomföras i tryggandelagen för pensionsstiftelser som omfattas av direktivet. Reglerna ska gälla för utläggning av verksamhet som är av väsentlig betydelse. Med verksamhet som är av väsentlig betydelse avses dels centrala funktioner, dels sådan verksamhet som är nödvändig för att en pensionsstiftelse ska uppfylla sitt grundläggande syfte enligt lag och stadgar.

Direktivets krav på att ett tjänstepensionsinstitut ska föranmäla en utläggning av verksamhet är viktigt för tillsynen. Genom föranmälan får den mottagande myndigheten en möjlighet att anpassa sin tillsyn. Enligt artikel 31.6 i det andra tjänstepensionsdirektivet gäller kravet på föranmälan för verksamhet som omfattas av direktivet. Därmed bör anmälningskravet endast gälla för pensionsstiftelser som tryggar

pensionsutfästelser för minst 100 förmånsberättigade. Kravet på för-
anmälan får inte anses innebära någon skyldighet för Finansinspektionen
att vare sig godkänna utläggningen eller vidta någon annan åtgärd med
anledning av anmälan. Det är tillräckligt att uppgiften används i den
fortsatta tillsynen över den berörda pensionsstiftelsen. I första hand är det
pensionsstiftelsen som ska säkerställa att en utläggning av verksamhet
inte får negativa konsekvenser som utgör ett hinder mot utläggningen.

11 Information till de förmånsberättigade

11.1 Allmänna principer för informationslämning

Promemorians förslag: Det befintliga bemyndigandet för regeringen
eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare
föreskrifter om den information som ska lämnas till förmåns-
berättigade, ska utvidgas till att även avse hur information ska lämnas.

Bakgrund: Artikel 36 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller
allmänna principer för tjänstepensionsinstitutens information till de
förmånsberättigade. Enligt artikel 36.1 ska tjänstepensionsinstituten
tillhandahålla viss information till presumtiva medlemmar, medlemmar
och förmånstagare. Enligt artikel 36.2 ska informationen bl.a. lämnas
kostnadsfritt antingen i elektronisk form på varaktiga medier eller på en
webbplats, eller i pappersform. Informationen ska uppdateras regel-
bundet och ska vara uttryckt på ett enkelt, lättläst, rättvisande och conse-
kvent sätt. Enligt artikel 36.3 får medlemsstaterna införa informations-
regler som går utöver direktivets krav.

Artikel 11 i det första tjänstepensionsdirektivet innehöll mindre ut-
förliga bestämmelser om information till medlemmar och förmånstagare.
De bestämmelser i det andra tjänstepensionsdirektivet som nämns i
stycket ovan saknade direkt motsvarighet i det första tjänstepensions-
direktivet.

Enligt 10 d § första stycket i tryggandelagen ska en pensionsstiftelse
som omfattas av tjänstepensionsdirektivet ge den information som be-
hövs om stiftelsen och dess verksamhet till de personer som omfattas av
pensionsutfästelser som tryggas av stiftelsen. Arbetsgivaren ska ge dessa
personer den information som behövs om pensionerna och de överens-
kommelser som ligger till grund för pensionerna.

Enligt andra 10 d § andra stycket i tryggandelagen får regeringen eller
den myndighet som regeringen bestämmer meddela närmare föreskrifter
om vilken information som en pensionsstiftelse skall lämna. Sådana
föreskrifter finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd
(FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänste-
pension, främst i bilaga 1. Föreskrifterna innebär i huvudsak att en
pensionsstiftelse på begäran ska lämna sin senast upprättade års-
redovisning och information om innehållet i placeringsriktlinjerna.

Skälen för promemorians förslag: De som är berättigade till
pensionsförmåner är beroende av information för att kunna ta tillvara

sina intressen. För att informationen ska vara av nytta för de förmånsberättigade behöver den lämnas på rätt sätt, i rätt tid och med rätt innehåll. Det gäller även för förmånsberättigade som omfattas av verksamheten i en pensionsstiftelse. En väsentlig skillnad jämfört med försäkringsföretagen är dock att pensionsstiftelserna inte behöver hantera individuell information om de förmånsberättigade eller deras pensionsförmåner. Enlig gällande rätt ska därför arbetsgivarna lämna information om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Det andra tjänstepensionsdirektivets principer för hur information ska lämnas gäller även för den information som enligt svensk rätt ska lämnas av pensionsstiftelserna. Därmed finns ett behov av sådan reglering. Den nuvarande ordningen med övergripande bestämmelser i lag och kompletterande föreskrifter i lag lämpar sig väl för en sådan reglering. Därför ska föreskriftsbemyndigandet i anslutning till informationsbestämmelsen i tryggandelagen utvidgas. Bemyndigandet ska således avse både innehållet i informationen och sättet som informationen ska lämnas på. Därigenom skapas utrymme för att genom föreskrifter på lägre nivå än lag införa regler motsvarande relevanta delar av artikel 36 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

11.2 Delat ansvar för informationsgivning

Promemorians bedömning: Tryggandelagens delade ansvar för informationsgivningen gentemot de förmånsberättigade kan behållas. Det innebär att en pensionsstiftelse även i fortsättningen ska lämna information om sin verksamhet medan en arbetsgivare ska lämna information om pensionsplanerna och pensionerna.

Promemorians förslag: Arbetsgivarens skyldighet att lämna information till de förmånsberättigade ska utvidgas till att gälla avse information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling. Vidare ska tryggandelagens bestämmelser om informationsgivning gentemot de förmånsberättigade delas i två paragrafer där den ena gäller för pensionsstiftelsen och den andra gäller för arbetsgivaren.

Bakgrund: Enligt artikel 37 i andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitutet säkerställa att medlemmar och förmånstagare hålls tillräckligt informerade om de pensionsplaner som tjänstepensionsinstitutet förvaltar. För detta syfte ska institutet tillhandahålla en rad uppgifter, särskilt vad gäller rättigheter och skyldigheter (artikel 37.1 b), eventuella garantier (artikel 37.1 e), om de förmånsberättigade står någon risk (artiklarna 37.1 g och 37.2), valmöjligheter avseende pensionsförmånerna (artikel 37.1 i), m.m. Om reglerna för pensionsplanen ändras ska de förmånsberättigade få information om detta inom skälig tid (artikel 37.3). Det är tjänstepensionsinstitutet som ska tillhandahålla den allmänna informationen om pensionsplanen som anges i artikeln (artikel 37.4).

Artikel 11 i det första tjänstepensionsdirektivet innehöll bestämmelser om information till förmånstagarna som var mer begränsade än motsvarade bestämmelser i det andra tjänstepensionsdirektivet. Vissa lik-

heter finns dock, t.ex. vad gäller information om ändringar i pensionsplanens regler (artikel 11.2 b) och individuell information ifall den förmånsberättigade själv står för en del av investeringsrisken (artikel 11.4 c).

Enligt 10 d § första stycket i tryggandelagen ska arbetsgivaren lämna den information som behövs till förmånstagarna om pensionerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Skälen för promemorians bedömning och förslag: Av skäl 16 till det andra tjänstepensionsdirektivet framgår att direktivet syftar till att höja miniminivån för den mängd information som lämnas till medlemmar och förmånstagare, dvs. i förhållande till det första tjänstepensionsdirektivet. Enligt skäl 63 till andra tjänstepensionsdirektivet bör tjänstepensionsinstitutet ge information till förmånsberättigade som stöd för deras beslut om pensionering. Informationskraven syftar till att säkerställa transparens under pensionsplanens alla faser, inför anslutningen, under medlemskapet, inför pensioneringen och under pensioneringen. Informationen bör omfatta intjänade pensionsrättigheter, beräknad nivå på pensionsförmånerna, risker och garantier samt kostnader. Om de förmånsberättigade står för en investeringsrisk är det också mycket viktigt med ytterligare information om investeringsprofilen, tillgängliga alternativ och historisk avkastning. Informationen bör beakta behoven hos personer med funktionsnedsättningar. Medlemsstater kan välja att närmare specificera vem som får lämna informationen till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare, inbegripet genom insamling av pensionsuppgifter (pension tracking services).

Enligt 10 d § i tryggandelagen är ansvaret för att ge informationen till de förmånsberättigade uppdelat mellan pensionsstiftelsen och arbetsgivaren. Skälen till uppdelningen framgår av Finansutskottets betänkande 2005/06:FiU7, s. 15. Enligt betänkandet är det naturligt att en pensionsstiftelse ska lämna information om stiftelsen och dess verksamhet. Det omfattar stiftelsens verksamhetsvillkor, som stadgar och placeringsriktlinjer samt stiftelsens ekonomiska ställning. Däremot är det arbetsgivaren som ska lämna information om pensionsförmånerna och de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna. Det följer av att arbetsgivaren står för pensionsåtagandena. Därmed är det inte givet att en pensionsstiftelse har tillgång till uppgifterna om åtagandena eller kan kontrollera att de uppgifter som finns hos arbetsgivaren är riktiga.

Den befintliga uppdelningen av ansvaret för informationsgivningen mellan pensionsstiftelserna och arbetsgivarna framstår fortfarande som ändamålsenlig. Liksom tidigare är utgångspunkten för informationsreglerna att de förmånsberättigade ska få del av relevant information. Av skäl 63 till andra tjänstepensionsdirektivet framgår att medlemsstaterna kan välja att närmare specificera vem som får lämna information till de som är eller kan bli förmånsberättigade.

Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller mer omfattande bestämmelser om vilken information som ska lämnas till de som är eller kan bli förmånsberättigade. Av skäl 16 framgår att direktivet ska höja miniminivån på den information som ska lämnas till de förmånsberättigade. Syftet är att skapa transparens under alla faser av en pensionsplan. Det gäller inför anslutningen, under medlemskapet, inför utbetalningen och under utbetalningen. De utökade informationskraven

gäller framför allt sådana uppgifter om pensionsförmånerna och de underliggande överenskommelserna som en arbetsgivare ska lämna. Därför bör de nya informationsbestämmelserna gälla för arbetsgivarna medan pensionsstiftelserna ska lämna samma information som tidigare.

De utökade kraven på information om pensionerna bör komma till uttryck i lagen som information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling. Denna information ska omfatta de delar av direktivets informationskrav som är relevanta i det enskilda fallet.

Av redaktionella skäl ska tryggandelagens bestämmelser om informationsgivning delas upp på två paragrafer. Den ena paragrafen ska innehålla regler om pensionsstiftelsens informationsgivning gentemot de förmånsberättigade medan den andra paragrafen behandlar arbetsgivarens informationsgivning.

11.3 Årligt pensionsbesked

Promemorians förslag: En arbetsgivare vars utfästelser om pension tryggas i en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension åt minst 100 förmånstagare, ska årligen ge de förmånsberättigade ett pensionsbesked som innehåller den information som behövs om de individuella förmånerna och en upplysning om var ytterligare information finns.

Bakgrund: Artiklarna 38–40 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om pensionsbesked och kompletterande information. Enligt artikel 38 ska tjänstepensionsinstitutet upprätta ett kostnadsfritt årligt pensionsbesked i kortfattad form för varje förmånsberättigad. Enligt artikel 39 ska pensionsbeskedet innehålla vissa basfakta om den förmånsberättigades pensionsförmåner. Dessa basfakta omfattar pensionsålder, tjänstepensionsinstitutets identitet, uppgift om eventuella garantier, prognoser för pensionsförmånens slutliga värde, intjänade rättigheter, arbetsgivarens bidrag till pensionen, avdragna kostnader och pensionsplanens finansieringsnivå. Enligt artikel 40 ska pensionsbeskedet ange var kompletterande information kan inhämtas. Den kompletterande informationen ska omfatta praktisk information om valmöjligheter, tillgång till årsredovisning och information om investeringsriktlinjer, den förmånsnivå som gäller om anställningen upphör och information om pensionsplanen innebär att den förmånsberättigade står för investeringsrisken.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll inga särskilda bestämmelser om årliga pensionsbesked. Tryggandelagen innehåller inga uttryckliga bestämmelser om årliga försäkringsbesked.

Skälen för promemorians förslag: De uppgifter som ett årligt pensionsbesked ska innehålla enligt det andra tjänstepensionsdirektivet, är i huvudsak sådana uppgifter som en pensionsstiftelse inte kan tillhandahålla. Det är arbetsgivaren som ansvarar för pensionsutfästelsen och därmed beräknar värdet av pensionsförmånerna. Därför är det arbetsgivaren som i praktiken har möjlighet att tillhandahålla de årliga pensionsbeskeden.

Tryggandelagens bestämmelser innebär emellertid att arbetsgivarna inte står under tillsyn av tillsynsmyndigheten eller Finansinspektionen. Som påtalades i prop. 2004/05:165 s. 153 är det varken lämpligt eller praktiskt genomförbart att ställa varje berörd arbetsgivare under tillsyn.

Av skäl 66 till det andra tjänstepensionsdirektivet framgår att pensionsbeskedet bör innehålla viktig personlig och allmän information om pensionsplanen. Pensionsbeskedet bör vara tydligt och fullständigt och innehålla sådan information som underlättar förståelsen av pensionsrättigheter och främjar arbetskraftens rörlighet.

När en arbetsgivare tryggar sina pensionsutfästelser i en pensionsstiftelse råder delvis andra förutsättningar än när pensionerna tryggas i ett tjänstepensionsinstitut som självt står för utfästelsen. Denna skillnad i förutsättningarna är inte av sådan art att de förmånsberättigade bör gå miste om årliga individuella pensionsbesked i enlighet med det andra tjänstepensionsdirektivets krav. Därför ska arbetsgivaren ha en skyldighet att ge de förmånsberättigade årliga pensionsbesked med de individuella uppgifter om förmånerna som behövs. Pensionsbeskedet ska också innehålla en upplysning om var de förmånsberättigade kan vända sig för att få ytterligare information om sina pensioner.

Skyldigheten att lämna årliga pensionsbesked bör rimligen kunna uppfyllas på olika sätt. Arbetsgivaren bör t.ex. kunna upprätta separata pensionsbesked eller tillhandahålla uppgifterna inom ramen för sin löneadministration. Arbetsgivaren bör också kunna uppdra åt en tjänstleverantör att upprätta pensionsbeskeden eller ansluta sig till en webbaserad pensionsportal som tillhandahåller uppgifterna till de förmånsberättigade. Det väsentliga är att de förmånsberättigade får informationen.

I enlighet med direktivets bestämmelser behöver de årliga pensionsbeskeden lämnas såväl under intjänandetiden som under utbetalning. Denna skyldighet följer av att det inte införs någon tidsbegränsning i arbetsgivarens skyldighet att lämna årliga pensionsbesked i tryggandelagen, se även avsnitt 11.6 nedan.

Förhållandet att arbetsgivarna inte står under tillsyn enligt tryggandelagen innebär att frågor som rör pensionsbesked i första hand får hanteras i ett arbetsrättsligt sammanhang.

11.4 Information inför anslutning

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension åt minst 100 förmånstagare och en arbetsgivare som tryggar sina pensionsutfästelser i en sådan stiftelse ska lämna information till den som erbjuds att ansluta sig till en pensionsförmån som tryggas i pensionsstiftelsen. Informationen ska motsvara den information som ska lämnas till förmånsberättigade med undantag för information om utbetalningsalternativ inför pensionering och årligt pensionsbesked.

Bakgrund: Artikel 41 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva förmånsberättigade. Informationen ska omfatta de alternativ som de förmåns-

berättigade har, inklusive investeringsalternativ. Vidare ska informationen omfatta typen av förmåner och andra relevanta inslag i pensionsplanen. Om hållbarhetsfaktorer beaktas i investeringsstrategin ska sådan information lämnas. En presumtiv förmånsberättigad ska också informeras om var ytterligare information finns tillgänglig. Förmånsberättigade som ansluts automatiskt till en pensionsplan ska få den nämnda informationen direkt efter anslutningen. För pensionsplaner där de förmånsberättigade står investeringsrisk ska presumtiva förmånsberättigade få information om den historiska avkastningen under en femårsperiod. Information ska också lämnas om avgiftsstrukturen i sådana fall.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll inga bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva förmånsberättigade. Enligt gällande rätt finns inga särskilda krav på att presumtiva förmånsberättigade ska få information innan de ansluts till en pensionsförmån som tryggas i en pensionsstiftelse.

Skälen för promemorians förslag: Presumtiva förmånsberättigade har behov av information om pensionsförmånerna för att kunna tillvarata sina intressen. Av den anledningen är det naturligt att införa ett lagstadgat krav att den som erbjuds att ansluta sig till en pensionsförmån som tryggas i en pensionsstiftelse ska få motsvarande information som befintliga förmånsberättigade. Kravet ska gälla för sådan information som ska lämnas av såväl pensionsstiftelsen som av arbetsgivaren. Information om utbetalningsalternativ inför pensioneringen behöver dock inte lämnas. Av naturliga skäl behöver inte heller ett årligt pensionsbesked lämnas till presumtiva förmånsberättigade.

11.5 Information inför pensionering

<p>Promemorians förslag: En arbetsgivare ska lämna information om utbetalningsalternativ till en förmånsberättigad inför pensioneringen.</p>

Bakgrund: Artikel 42 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om information som ska lämnas till medlemmar före pensionering. Tjänstepensionsinstituterna ska i god tid innan pensionsåldern uppnås lämna information om de utbetalningsalternativ som de förmånsberättigade har. Det första tjänstepensionsdirektivet innehåller likartade bestämmelser om information i samband med pensionering i artikel 11.

Enligt gällande rätt finns inga särskilda bestämmelser om information som ska lämnas inför pensioneringen till förmånsberättigade som omfattas av en pensionsstiftelse.

Skälen för promemorians förslag: Det är av väsentlig betydelse att en enskild förmånsberättigad får individuell information om de utbetalningsalternativ som finns för pensionsförmånerna. Därmed ska en sådan informationsskyldighet införas även i tryggandelagen till förmån för förmånsberättigade som omfattas av en större pensionsstiftelses verksamhet. Informationsskyldigheten ska åligga arbetsgivaren i enlighet med den uppdelning av ansvaret för informationen som behandlas i avsnitt 11.2 ovan.

11.6 Information under utbetalning

Promemorians bedömning: När en förmånsberättigad har en pensionsförmån under utbetalning ska samma information lämnas som under intjänandetiden. Det gäller bl.a. information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling. Därför behövs inga särskilda bestämmelser om information under utbetalningsperioden.

Bakgrund: Artikel 43 i andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om information som ska lämnas till den förmånsberättigade under utbetalningsfasen. Informationen ska avse de förmåner som ska utbetalas och tillämpliga utbetalningsalternativ. Vidare ska information lämnas tre månader i förväg om ett tjänstepensionsinstitut har beslutat att reducera förmånsnivåerna. Slutligen ska förmånstagarna regelbundet få behövlig information om de står för en betydande del av investeringsrisken.

Enligt gällande rätt finns inga särskilda regler om information som ska lämnas under utbetalningsfasens till förmånsberättigade som omfattas av pensionsutfästelser som tryggas i en pensionsstiftelse.

Skälen för promemorians bedömning: Den väsentliga information som enligt ska lämnas under utbetalningstiden omfattas av arbetsgivarens allmänna skyldighet att lämna information om villkoren för pensionsförmånerna och deras värdeutveckling. Informationen ska fortsätta att lämnas även under utbetalningsperioden eftersom det inte finns någon tidsbegränsning eller annat undantag i den allmänna informationsbestämmelsen. Därmed finns det inget behov av att införa en särskild bestämmelse om information under utbetalningsperioden.

11.7 Information som lämnas på begäran

Promemorians förslag: En pensionsstiftelse ska till en förmånsberättigad som begär det tillhandahålla sin senaste årsredovisning och investeringsriktlinjerna.

Bakgrund: Artikel 44 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om kompletterande information som ska lämnas till förmånsberättigade på begäran. Informationen omfattar dels pensionsstiftelsens årsredovisning och investeringsriktlinjer, dels information om de antaganden som ligger till grund för prognoser om pensionsförmånernas värdeutveckling. Artikel 11 i det första tjänstepensionsdirektivet innehåller motsvarande bestämmelser om årsredovisning och placeringsriktlinjer men inte antaganden som ligger till grund för prognoser.

Enligt den nuvarande lydelsen av 10 d § första stycket i tryggandelagen ska en pensionsstiftelse lämna den information som behövs om stiftelsens verksamhet till de personer som omfattas av utfästelse som tryggas i stiftelsen. Pensionsstiftelser omfattas delvis av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension. Enligt bilaga 1 till föreskrifterna ska en

pensionsstiftelse på begäran tillhandahålla den senaste årsredovisningen och information om placeringsriktlinjerna.

Skälen för promemorians förslag: Skyldigheten för en pensionsstiftelse att tillhandahålla sin årsredovisning och information om placeringsriktlinjerna framgår enligt gällande rätt av Finansinspektionens föreskrifter. Utformningen av dessa föreskrifter kan göra det svårt för enskilda förmånsberättigade att få kännedom om sin rätt att begära viss information från en pensionsstiftelse. Av skäl 59 och 60 till det andra tjänstepensionsdirektivet framgår att årsredovisningen och investeringsriktlinjerna är viktiga källor till information om tjänstepensionsinstituten. De förmånsberättigades rätt att ta del av denna information får därmed anses så betydelsefull att den hellre bör framgå av lag än myndighetsföreskrifter.

Enligt gällande rätt behöver pensionsstiftelser inte lämna ut sina fullständiga placeringsriktlinjer till förmånsberättigade. Istället är det tillräckligt att stiftelserna lämnar sammanfattande information om innehållet i riktlinjerna. Denna ordning kan inte anses förenlig med andra tjänstepensionsdirektivet, som dels kräver att investeringsriktlinjerna ska tillhandahållas de förmånsberättigade (artikel 44 b), dels att investeringsriktlinjerna ska offentliggöras (artikel 30).

Därför ska det införas en särskild bestämmelse i tryggandelagen att en pensionsstiftelse, till en förmånsberättigad som begär det, ska tillhandahålla stiftelsens senaste årsredovisning och investeringsriktlinjerna. Bestämmelsen hindrar inte att en pensionsstiftelse publicerar uppgifterna på en webbplats och hänvisar de förmånsberättigade dit.

12 Verksamhetsöverlåtelser

12.1 Beståndsöverlåtelser

<p>Promemorians bedömning: Pensionsstiftelser bör inte omfattas av bestämmelser om beståndsöverlåtelser eller överlåtelse av tillgångarna.</p>

Bakgrund: Enligt artikel 12.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska ett tjänstepensionsinstitut kunna överlåta alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar, till ett mottagande tjänstepensionsinstitut (beståndsöverlåtelse).

En sådan beståndsöverlåtelse måste förhandsgodkännas av en majoritet av de förmånsberättigade (artikel 12.3.a), av det uppdragsgivande företaget (artikel 12.3 b) och av de behöriga myndigheterna för de mottagande och överlåtande tjänstepensionsinstituten (artikel 12.4). De behöriga myndigheterna ska samverka om ansökan i en särskilt angiven process med vissa tidsfrister (artiklarna 12.7–12.11).

Det första tjänstepensionsdirektivet saknade bestämmelser om beståndsöverlåtelser. Pensionsstiftelser omfattas inte av några bestämmelser om beståndsöverlåtelser enligt gällande rätt. Det finns en möjlig-

het för en arbetsgivare att ändra tryggtandeform genom att teckna pensionsförsäkringar för de förmånsberättigade. I ett sådant fall får arbetsgivaren gottgöra sig för avgiften ur pensionsstiftelsens medel enligt 14 § första stycket tryggandelagen. En pensionsstiftelse kan även åta sig att trygga pensionsutfästelser som ska fullgöras i ett annat land inom EES enligt bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet i 15 a–15 e §§ tryggandelagen.

Skälen för promemorians bedömning: Pensionsstiftelserna skiljer sig från försäkringsföretag, som själva står för pensionsutfästelserna. Pensionsstiftelserna får inte utfästa pensionsförmåner utan förvaltar endast de medel som en arbetsgivare har avsatt för att trygga sina utfästelser om pensioner. Därför saknar pensionsstiftelser sådana skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som kan överlåtas till ett annat tjänstepensionsinstitut. Endast tillgångarna finns i stiftelsen. Därmed kan en pensionsstiftelse inte sägas ha ett överlåtbart bestånd av pensionsförmåner.

Tryggandelagen begränsar pensionsstiftelsernas förmåga att avhända sig tillgångarna till ett fåtal ändamål som anges i 14 § tryggandelagen. En pensionsstiftelse får använda tillgångarna till att gottgöra en arbetsgivare för utlägg för pensionspost, avgift för pensionsförsäkring eller annan utgift i samband med pensionering. Vidare får gottgörande ske för engångsunderstöd till arbetstagare vid långvarig arbetsoförmåga på grund av sjukdom, lyte eller annat men eller vid avgång ur tjänsten på grund av uppnådd ålder samt engångsunderstöd till efterlevande vid arbetstagarens frånfälle eller utgift för försäkring av sådant understöd. Slutligen kan en arbetsgivare gottgöra sig för vad som särskilt redovisats under rubriken Avsatt till pensioner till fullgörande av bestämmelse i allmän pensionsplan.

I undantagsfall får en pensionsstiftelse betala en pensionspost för arbetsgivarens räkning enligt 13 § i tryggandelagen. Det gäller endast om det kan antas att den förmånsberättigade annars inte får betalning från arbetsgivaren utan avsevärt dröjsmål, eller om tillsynsmyndigheten för särskilt fall medger det.

Begränsningarna i pensionsstiftelsernas möjligheter att avhända sig tillgångar utgör en väsentlig del av stiftelsernas funktion att trygga arbetsgivarens pensionsutfästelser. Dessa lagstadgade begränsningar bör inte ändras utan att det föreligger mycket starka skäl. Frågan om en pensionsstiftelse ska kunna överlåta sina tillgångar till ett annat tjänstepensionsinstitut måste därmed bedömas utifrån styrkan i de skäl som talar för en sådan möjlighet.

Det främsta skälet som skulle tala för en möjlighet att överlåta tillgångar till ett annat tjänstepensionsinstitut vore om det andra tjänstepensionsdirektivet ovillkorligen föreskriver det. Enligt lydelsen av artikel 12.1 i direktivet framgår att en beståndsöverlåtelse ska avse såväl pensionsskulden och de tekniska avsättningarna, som de tillgångar som täcker åtagandet. En pensionsstiftelse saknar pensionsskuld och tekniska avsättningar och är därmed oförmögen att genomföra en sådan beståndsöverlåtelse som avses i det andra tjänstepensionsdirektivet.

En pensionsstiftelse får ta emot ett uppdrag att förvalta tillgångar som avser en tjänstepensionsplan som ska fullgöras i ett annat land inom EES. Ett sådant uppdrag hanteras enligt de gällande bestämmelserna om gräns-

överskridande verksamhet. Denna ordning är förenlig med det andra tjänstepensionsdirektivet och ska därför fortsätta att gälla. En pensionsstiftelse kan emellertid inte vara mottagande part vid en fullständig beståndsöverlåtelse som avses i direktivet, oavsett om den sker från ett tjänstepensionsinstitut som är etablerat i Sverige eller inom ett annat land inom EES.

Av de skäl som anges ovan ska andra tjänstepensionsdirektivets bestämmelser om beståndsöverlåtelse inte genomföras för pensionsstiftelsernas del. En pensionsstiftelse ska således inte kunna vara överlåtande eller mottagande företag i en beståndsöverlåtelse. Det innebär också att tillgångarna inte ska kunna överlåtas till ett annat tjänstepensionsinstitut eller till ett försäkringsföretag som tillhandahåller pensionsförmåner. Ett eventuellt mottagande av tillgångar för förvaltning avseende en utländsk pensionsplan sker enligt bestämmelserna för gränsöverskridande verksamhet inom EES.

12.2 Överlåtelse av arbetsgivaren

Promemorians bedömning: En arbetsgivares överlåtelse av pensionsutfästelser i samband med en överlåtelse av näringsverksamheten bör inte anses som en beståndsöverlåtelse enligt andra tjänstepensionsdirektivet.

Bakgrund: Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga särskilda bestämmelser om överlåtelse av pensionsfordran i samband med en arbetsgivares överlåtelse av sin näringsverksamhet till en annan arbetsgivare. Enligt artikel 2.2 e i det andra tjänstepensionsdirektivet ska direktivet inte tillämpas på företag som gör bokföringsmässiga avsättningar för att kunna betala ut pensionsförmåner till sina anställda.

Bestämmelser om arbetstagarnas rättigheter vid överlåtelser av näringsverksamhet finns i EU-direktiven om företagsöverlåtelser (2001/23/EG) och gränsöverskridande fusioner (2005/56/EG).

Om en arbetsgivares överlåtelse av näringsverksamhet till en annan arbetsgivare (efterträdaren) omfattar överlåtarens pensionsutfästelser krävs, enligt 23 § första stycket tryggandelagen, samtycke av innehavaren av pensionsfordringen. Tillsynsmyndigheten får dock medge att samtycke inte behöver inhämtas om efterträdaren kan anses god för pensionsutfästelsen.

Bestämmelsen i 23 § andra stycket tryggandelagen innebär att om arbetsgivarna omfattas av särskilda bestämmelser om tillvaratagande av borgenärens rätt vid fusion, gäller de istället för första stycket. Tillsynsmyndigheten kan dock medge undantag från arbetsgivares skyldighet att underrätta eller kalla på en innehavare av en pensionsfordran.

En överlåtelse av en pensionsfordran innebär, enligt 23 § tredje stycket i tryggandelagen, att utfästelsen har samma rättsverkningar som om arbetstagaren hade varit anställd hos efterträdaren samma tid som hos företrädaren. Efter överlåtelserna är företrädaren fri från ansvar för utfästelsen.

Om en pensionsstiftelse hör till företrädarens näringsverksamhet, bestämmer tillsynsmyndigheten, i enlighet med 24 § tryggandelagen, om

stiftelsen kan överlåtas till efterträdaren och i så fall på vilka villkor. Tillsynsmyndigheten får också besluta om användningen av eventuell överskott i stiftelsen, 24 § andra stycket. Tillsynsmyndigheten får också bestämma att stiftelsen endast avser den som haft pensionsfordran mot företrädaren före överlåtelsen, 24 § tredje stycket.

I 25 § tryggandelagen finns bestämmelser om en arbetsgivare som upphör med sin näringsverksamhet utan att överlåta pensionsutfästelserna till någon annan.

Om en arbetstagare som omfattas av en pensionsstiftelse som är gemensam för flera arbetsgivare byter till en annan arbetsgivare som har del i stiftelsen, får stiftelsen med tillsynsmyndighetens medgivande vidta interna omdispositioner i enlighet med 26 § i tryggandelagen.

Skälen för promemorians bedömning: En arbetsgivare som utfäster pension är inte att anses som ett tjänstepensionsinstitut, jfr artikel 2.2 e i andra tjänstepensionsdirektivet. Om en arbetsgivare överlåter sin utfästelse om pension till en annan arbetsgivare sker således ingen överlåtelse från ett tjänstepensionsinstitut till ett annat.

En pensionsstiftelse som tryggar arbetsgivarens pensionsutfästelse är visserligen ett tjänstepensionsinstitut. Men om arbetsgivaren överlåter sina pensionsutfästelser och sitt ansvar för en pensionsstiftelse, stannar tillgångarna ändå i stiftelsen. Därmed sker ingen överlåtelse till ett annat tjänstepensionsinstitut.

De grundläggande bestämmelserna om arbetsgivarens upphörande eller överlåtelse av näringsverksamhet är i huvudsak oförändrade sedan tryggandelagen infördes. Bestämmelserna har ändrats i vissa detaljer i samband med ändringar av associationsrätten för t.ex. aktiebolag och föreningssparbanker. EU-direktiven om företagsöverlåtelser och gränsöverskridande fusioner har inte medfört någon förändring av de grundläggande bestämmelserna om arbetsgivarens upphörande eller överlåtelse av näringsverksamhet.

Av de skäl som anges i ovanstående stycke ska det andra tjänstepensionsdirektivets regler om beståndsöverlåtelse inte genomföras i tryggandelagens reglering om arbetsgivarens överlåtelse av pensionsutfästelser.

13 Associationsrätt och avtalsrätt

13.1 Associationsrätt

13.1.1 Grundläggande bestämmelser

Promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivet föranleder inga nya grundläggande associationsrättsliga bestämmelser för pensionsstiftelser.

Bakgrund: Av artikel 2 i det andra tjänstepensionsdirektivet framgår att direktivet kan tillämpas på tjänstepensionsinstitut som inte är juridiska personer. Enligt artikel 8 ska dock ett tjänstepensionsinstitut vara juri-

diskt åtskilt från de uppdragsgivande företagen. Artikel 9 innehåller krav på registrering av tjänstepensionsinstitut. Tjänstepensionsinstitutets verksamhet ska enligt artikel 7 vara begränsad till verksamheter som avser pensionsförmåner inbegripet verksamheter som föranleds av dessa.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll liknande bestämmelser som det andra tjänstepensionsdirektivet om oberoende av juridisk person (artikel 2), juridisk åtskillnad från uppdragsgivare (artikel 8), registrering (artikel 9.1 a), och begränsning av verksamheten till pensionsförmåner och därav föranledd verksamhet (artikel 7).

En pensionsstiftelse är en egen juridisk person med ett eget namn och en egen styrelse, 9 och 16 §§ i tryggandelagen. En pensionsstiftelse ska enligt 9 § ha som uteslutande ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Styrelsen ansvarar för att stiftelsens förmögenhet inte används till annat än stiftelsens ändamål, 10 a § första stycket. Styrelsen ansvarar för att anmäla en pensionsstiftelse för tillsyn och tillsynsmyndigheten ska föra ett register över de anmälda pensionsstiftelserna, 31 § andra och sjätte styckena.

Skälen för promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivets lydelse är neutral vad gäller tjänstepensionsinstitutets associationsform. Ett tjänstepensionsinstitut behöver inte ens vara en egen juridisk person. Däremot innehåller direktivet, i likhet med det första tjänstepensionsdirektivet, grundläggande bestämmelser av associationsrättslig natur. Dessa bestämmelser innebär att ett tjänstepensionsinstitut ska registreras och ska vara juridiskt åtskilt från arbetsgivaren. Vidare ska verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut vara begränsad till verksamhet som avser pensionsförmåner och verksamheter som föranleds av dessa.

För pensionsstiftelsernas del innehåller tryggandelagen redan bestämmelser som uppfyller det andra tjänstepensionsdirektivets krav i dessa delar. Därmed behöver inga ytterligare sådana bestämmelser införas i tryggandelagen.

13.1.2 Skadeståndsansvar

<p>Promemorians bedömning: Stiftelselagens bestämmelser om skadeståndsansvar för styrelseledamöter, förvaltare och revisorer ska fortsätta att gälla för pensionsstiftelser.</p>

Bakgrund: Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om skadeståndsansvar för styrelseledamöter eller särskilda förvaltare. Inte heller det första tjänstepensionsdirektivet innehöll några sådana bestämmelser.

Enligt 18 a § tryggandelagen gäller vissa bestämmelser om skadestånd i stiftelselagen (1994:1220) även för pensionsstiftelser. Det gäller 5 kap. 1–3 §§ stiftelselagen om skadeståndsansvar för styrelseledamöter, förvaltare och revisorer. Enligt 5 kap. 1 och 2 §§ stiftelselagen ska dessa personer ersätta skada som de uppsåtligt eller av oaktsamhet orsakar stiftelsen vid fullgörandet av sitt uppdrag. De ska även ersätta skada som tillfogas någon annan genom åsidosättande av stiftelseförordnandet,

stiftelselagen eller årsredovisningslagen. 5 kap. 3 § stiftelselagen innehåller bestämmelser om solidariskt ansvar och jämkning av skadestånd.

Skälen för promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivet har inga bestämmelser om skadestånd för styrelseledamöter, förvaltare eller revisorer. Tryggandelagens bestämmelser om sådant skadeståndsansvar infördes oberoende av det första tjänstepensionsdirektivet. Därmed föranleder det andra tjänstepensionsdirektivet ingen ändring i tryggandelagen i dessa avseenden.

13.1.3 Likvidation

Promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivet föranleder ingen ändring av tryggandelagens bestämmelser om likvidation av pensionsstiftelser.

Bakgrund: Det finns inga särskilda bestämmelser om likvidation i det andra tjänstepensionsdirektivet, bortsett från omnämningen i bestämmelserna om förlagslån i artikel 16.3.

Enligt 19 § i tryggandelagen ska en pensionsstiftelse träda i likvidation om vissa förutsättningar föreligger. Det gäller om stiftelsens medel under avsevärd tid varit helt otillräckliga för sitt ändamål, om stiftelsens medel inte längre kan anses behövliga för sitt ändamål, om arbetsgivaren blivit försatt i konkurs, eller om arbetsgivaren upphör med sin näringsverksamhet utan att stiftelsen överförs till någon annan.

Likvidation av en pensionsstiftelse ska skötas av styrelsen enligt 20 § tryggandelagen. Styrelsen ska upprätta ett förslag till fördelning av stiftelsens medel. Förslaget ska hållas tillgängligt på arbetsplatsen och tillställas en fackförening. De som har fordran på pension eller annan rätt till ersättning från stiftelsen kan anmäla klander mot styrelsens förslag hos tillsynsmyndigheten inom en månad.

I 21 § tryggandelagen finns en ordning för betalningar från en stiftelse i likvidation. Sedan medel avsatts för stiftelsens egna skulder, betalar stiftelsen förfallna pensionsbelopp. Återstående medel används i första hand till inköp av pensionsförsäkringar eller, om tillsynsmyndigheten medger det, direkt betalning av pensionsfordringar. I andra hand används medlen till understöd åt arbetstagare och efterlevande, som inte får överstiga skälig pension. Om det därefter kvarstår medel i stiftelsen används de till välgörande eller annat allmännyttigt ändamål som bestäms av tillsynsmyndigheten. Om medlen i en pensionsstiftelse i likvidation däremot inte räcker till att infria den pensionsskuld som tryggas i stiftelsen, fördelas medlen enligt de grunder som gäller för utdelning i konkurs.

Skälen för promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga särskilda bestämmelser om likvidation av tjänstepensionsinstitut. De bestämmelser om likvidation som finns i tryggandelagen är anpassade till den särskilda verksamhet som bedrivs i pensionsstiftelserna och de förmånsberättigades behov av trygghet och inflytande. Av dessa skäl saknas anledning att föreslå ändrade bestämmelser om likvidation för pensionsstiftelser.

13.2 Avtalsrätt

Promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivet för-
anleder inga nya avtalsrättsliga regler avseende tryggande av
pensionsutfästelser i pensionsstiftelser.

Bakgrund: Definitionen av tjänstepensionsinstitut i artikel 6.1 i andra
tjänstepensionsdirektivet innebär att tjänstepensionsförmåner kan grunda
sig på överenskommelser eller avtal som sluts enskilt eller kollektivt
mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras företrädare. Sådana
överenskommelser och avtal kan också slutas enskilt eller kollektivt med
egenföretagare. I övrigt innehåller det andra tjänstepensionsdirektivet
inga bestämmelser om innehåll eller former för avtal om tjänstepensions-
förmåner.

Enligt 12 § tryggandelagen får en pensionsstiftelse inte utfästa pension.
En sådan utfästelse är ogiltig. Tryggandelagen innehåller särskilda be-
stämmelser om pensionsutfästelser enligt en allmän pensionsplan. Med
allmän pensionsplan avses, enligt 4 § tryggandelagen, sådana allmänna
grunder för pensionering av arbetstagare eller arbetstagares efterlevande
som innehåller regler om tryggande av arbetsgivarens utfästelse genom
kreditförsäkring, avsättning till pensionsstiftelse eller annan likvärdig
anordning och som på arbetstagsarsidan är godkända av en central
arbetstagarorganisation.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt skäl 3 till det andra
tjänstepensionsdirektivet gäller direktivet inte frågor som rör nationell
avtalsrätt. Pensionsutfästelser och överenskommelser om att pensions-
utfästelser ska tryggas i en pensionsstiftelse tillhör det arbetsrättsliga
området. Förbudet för pensionsstiftelser att utfästa pension och ogiltig-
heten av sådana utfästelser innebär att pensionsstiftelser inte kan ingå
avtal om pensionsförmåner. Därmed uppstår inget avtalsförhållande
mellan en pensionsstiftelse och de förmånsberättigade. I stället innehåller
tryggandelagen bestämmelser som reglerar rättigheter och skyldigheter
för arbetsgivaren, pensionsstiftelsen och de förmånsberättigade. Av dessa
skäl föreslås inga nya avtalsrättsliga regler för pensionsutfästelser som
tryggas i pensionsstiftelser.

14 Tillsyn och ingripande samt uppgifts- hantering

14.1 Delad tillsyn

Promemorians bedömning: Tillsynen över pensionsstiftelser som
tryggar utfästelser om pension till minst 100 personer ska fortsatt vara
delad mellan Finansinspektionen och den länsstyrelse som är tillsyns-
myndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist.

Bakgrund: Enligt artikel 6.8 i det andra tjänstepensionsdirektivet av-
ses med behörig myndighet en nationell myndighet som har utsetts att

utföra de uppgifter som anges i direktivet. Ett flertal artiklar i behandlar den behöriga myndighetens uppgifter, befogenheter och ansvar. Det gäller bl.a. artikel 9 om registrering eller auktorisering, artikel 45 om tillsynens huvudsyfte, artikel 47 om allmänna principer för tillsyn, artikel 48 om de behöriga myndigheternas befogenheter och förpliktelser, artikel 49 om tillsynens granskningsprocess och artikel 50 om uppgiftslämning till de behöriga myndigheterna.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll en motsvarande definition av behöriga myndigheter i artikel 6 g. Direktivet innehöll även bestämmelser om de behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa och deras förpliktelser i artikel 14.

Enligt 31 § första stycket i tryggandelagen står en pensionsstiftelse under tillsyn av den länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i det län där arbetsgivaren har sitt hemvist. I lagen används uttrycket tillsynsmyndighet för den behöriga länsstyrelsen. Regeringen bestämmer vilken länsstyrelse som är tillsynsmyndighet i ett län. Länsstyrelsen ska bl.a. enligt 31 § sjätte stycket föra ett register över de pensionsstiftelser som har anmälts för tillsyn. Vidare ska den behöriga länsstyrelsen ingripa enligt 32 § om det kan antas att en pensionsstiftelse inte förvaltas i enlighet med tryggandelagen. Den behöriga länsstyrelsen får också bedriva tillsyn enligt 9 kap. 4 och 5 §§, 6 § tredje stycket samt 7 § stiftelselagen (1994:1220). Det innebär att länsstyrelsen kan begära in uppgifter, göra platsbesök eller vidta åtgärder i fråga om en pensionsstiftelses styrelse eller förvaltare.

Enligt 34 § första stycket i tryggandelagen utövar Finansinspektionen viss tillsyn över pensionsstiftelser som tryggar pensionsutfästelser för minst 100 personer och sådana mindre stiftelser som har valt att frivilligt tillämpa de bestämmelser i tryggandelagen som följer av det första tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionens tillsyn gäller endast de regler i tryggande lagen som följer av det första tjänstepensionsdirektivet, dvs. 10 a § andra–femte styckena, 10 b–10 d §§, 11 § fjärde och femte styckena, samt 15 a–15 e och 16 a §§. Tillsynen gäller också föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa bestämmelser. Finansinspektionen kan ingripa mot en pensionsstiftelse enligt 35 § tryggandelagen. Enligt bestämmelsen får Finansinspektionen bl.a. meddela anmärkningar, förelägga en stiftelse eller dess styrelse att vidta rättelse, utse en särskild företrädare eller begränsa en stiftelses förfoganderätt över sina tillgångar i Sverige. Vidare ska vissa bestämmelser om tillsyn i försäkringsrörelselagen tillämpas på motsvarande sätt på pensionsstiftelser som står under Finansinspektionens tillsyn. Det gäller 17 kap. 5 §, 7 § andra stycket, 8 § 1, 13 § första stycket första meningen och andra stycket, 29 § och 18 kap. 9, 15 och 27 §§ samt föreskrifter som meddelats med stöd av 17 kap. 30 § försäkringsrörelselagen. Dessa bestämmelser omfattar bl.a. uppgiftslämning, sammankallande av styrelsen, tillsynsavgifter, ingripande vid gränsöverskridande verksamhet, under rättelse inom EES om vissa beslut samt vitesförelägganden.

Skälen för promemorians bedömning: Den delade tillsynen mellan länsstyrelserna och Finansinspektionen infördes den 1 januari 2006 i samband med att det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Dessförinnan utövades tillsynen enbart av länsstyrelserna.

Som skäl för den delade tillsynen anförde regeringen att särskilt de nya krav på tillsynsmyndigheten som följde av aktsamhetsprincipen motiverade att Finansinspektionen tog över ansvaret för den finansiella tillsynen även för pensionsstiftelser, eftersom tillsyn av sådant slag ligger uppenbart närmare den verksamhet som Finansinspektionen bedriver. Med hänsyn till att Finansinspektionen är redan var ansvarig för den finansiella tillsynen över bl.a. försäkringsbolag och understödsföreningar framstod det därför som naturligt att även låta tillsynsansvaret för pensionsstiftelserna i detta avseende ligga på Finansinspektionen. (se prop. 2004/05:165 s. 196–198)

I denna promemoria görs bedömningen att de skäl som anfördes för en delad tillsyn fortfarande är giltiga. Därmed ska Finansinspektionen utöva tillsynen över de utökade bestämmelser i tryggandelagen som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. De behöriga länsstyrelserna ska i huvudsak utföra samma tillsyn över pensionsstiftelserna som tidigare. Tillsynen ska dock utvidgas i vissa avseenden, se avsnitt 14.2 nedan

14.2 Länsstyrelsernas tillsyn

14.2.1 Länsstyrelsernas tillsynsområden

Promemorians förslag: De behöriga länsstyrelsernas tillsyn ska, utöver vad som redan gäller, utvidgas till att omfatta mindre pensionsstiftelsers förvaring av tillgångarna och uppdragsavtal samt deras efterlevnad av aktsamhetsprincipen för investeringar och de grundläggande reglerna om företagsstyrning.

Bakgrund: Enligt artikel 5 i det andra tjänstepensionsdirektivet kan mindre tjänstepensionsinstitut inte undantas från direktivets bestämmelser om förvaltning och förvaring av tillgångarna i artiklarna 32–35. Till följd av artikel 34.5 föreslås en ny bestämmelse i tryggandelagen som innebär att en pensionsstiftelsers tillgångar ska förvaras så att de alltid är identifierbara och tillgängliga för stiftelsen, se avsnitt 9.2.1 om förvaring av tillgångar. Bestämmelsen ska gälla för alla pensionsstiftelser, även de mindre som i övrigt inte omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet. Vidare följer av artikel 5 att alla tjänstepensionsinstitut med fler än femton medlemmar omfattas av andra tjänstepensionsdirektivets regler om aktsamhetsprincipen för investeringar och principer för företagsstyrning.

Skälen för promemorians förslag: Till följd av artiklarna 31.1, 31.4 och 31.5 i det andra tjänstepensionsdirektivet föreslås nya bestämmelser om uppdragsavtal i tryggandelagen, se avsnitt 10.11. Bestämmelserna innebär att en pensionsstiftelse får uppdra åt någon att utföra en viss del av verksamheten genom uppdragsavtal. Ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera parternas skyldigheter och rättigheter. Pensionsstiftelsen ska säkerställa att den utlagda verksamheten fungerar tillfredsställande genom att välja uppdragstagare med omsorg och löpande övervaka den utlagda verksamheten. Bestämmelsen föreslås gälla även för mindre stiftelser som inte omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet. Det beror på att sådana stiftelser också har intresse av att kunna lägga ut

verksamhet på uppdragstagare. Enligt gällande rätt saknas bestämmelser om utläggning av verksamheten i pensionsstiftelser. Därför bör grundbestämmelserna om utläggning göras tillämpliga även på mindre pensionsstiftelser.

Som framgår av avsnitt 6.2 ska pensionsstiftelser som tryggar pension till fler än femton förmånsberättigade omfattas av regler om aktsamma investeringar och företagsstyrning. Så var inte fallet enligt första tjänstepensionsdirektivet.

För större pensionsstiftelser som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet ska Finansinspektionen utöva tillsyn över bestämmelserna om förvaring av tillgångar och utläggning av verksamhet, om aktsamma investeringar och företagsstyrning. Det är naturligt eftersom Finansinspektionen utövar motsvarande tillsyn över andra finansiella företag. Däremot skulle det leda för långt att utvidga Finansinspektionens tillsyn i de angivna delarna till de mindre pensionsstiftelser som nu endast står under tillsyn av länsstyrelserna. Detta skulle innebära att alla eller i stort sett alla pensionsstiftelser delvis kommer under Finansinspektionens tillsyn och därmed omfattas av särskilda regler om anmälan, tillsyn och ingripanden. Det är mer lämpligt att länsstyrelserna utövar denna tillsyn eftersom den är begränsad i förhållande till det andra tjänstepensionsdirektivet som helhet. Vid behov kan samverkan ske mellan en länsstyrelse och Finansinspektionen enligt den allmänna service-skyldigheten mellan myndigheter.

14.2.2 Ingripande av länsstyrelserna

Promemorians bedömning: De befintliga ingripandemöjligheterna är tillräckliga för länsstyrelsernas befintliga och utökade tillsyn.

Skälen för promemorians bedömning: De gällande bestämmelserna om länsstyrelsernas tillsyn och ingripande innebär att den behöriga länsstyrelsen ska ingripa om det kan antas att en pensionsstiftelse inte förvaltas i enlighet med tryggandelagen. Detta omfattar de föreslagna utökade bestämmelserna om förvaring av tillgångar och utläggning av verksamhet i pensionsstiftelser som inte omfattas av Finansinspektionens tillsyn. Den behöriga länsstyrelsen kan även begära in uppgifter, göra platsbesök eller vidta åtgärder i fråga om en pensionsstiftelses styrelse eller förvaltare. Därmed har länsstyrelserna redan tillräckliga befogenheter för att bedriva den utökade tillsyn som föreslås i denna promemoria.

14.3 Finansinspektionens tillsyn

14.3.1 Finansinspektionens tillsynsområden

Promemorians förslag: Finansinspektionens tillsyn ska även fortsättningsvis utövas över de större pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer eller de mindre stiftelser som har valt att frivilligt tillämpa de bestämmelser som följer av direktivet.

Finansinspektionens tillsyn över större pensionsstiftelser ska även omfatta de nya och ändrade bestämmelser i tryggandelagen som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Bakgrund: Enligt artikel 45 i det andra tjänstepensionsdirektivet är huvudsyftet med tillsynen att skydda de förmånsberättigades rättigheter och att säkerställa tjänstepensionsinstitutens stabilitet och sundhet. Enligt artikel 46 ska tillsynen bl.a. omfatta villkoren för att få bedriva verksamhet, investeringsregler, kapitalförvaltning, företagsstyrningssystem och information som ska lämnas till de förmånsberättigade. Enligt direktivet ska tillsynen även omfatta efterlevnaden av reglerna om tekniska avsättningar och solvenskrav, men dessa regler bedöms inte vara tillämpliga på pensionsstiftelser, se avsnitt 9.1 om kapitalkrav. Tillsynen ska enligt artikel 47 utföras av den behöriga hemlandsmyndigheten, baserat på en framåtblickande och riskbaserad metod. Den ska bestå av en lämplig kombination av åtgärder på distans och inspektioner på plats. Enligt artikel 48.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska de behöriga myndigheterna kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt tillfredsställande mekanismer för intern kontroll. Artikel 49 innebär att de behöriga tillsynsmyndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter att granska de strategier, processer och rapporteringsrutiner som tjänstepensionsinstituten inför med anledning av de nationella regler som följer av direktivet.

Skälen för promemorians förslag: Genom de ändringar som föreslås i denna promemoria kommer Finansinspektionens tillsyn att omfatta de berörda pensionsstiftelsernas investeringar och förvaring av tillgångar, företagsstyrningssystem och information som ska lämnas till de förmånsberättigade. Tillsynen omfattar även lämplighetskraven för personer som ingår i styrelsen eller utför de centrala funktionerna. Finansinspektionen ska även genom ingripanderegler bevakade de förmånsberättigades rättigheter på ett framåtblickande sätt. När det gäller de grundläggande förutsättningarna för att en pensionsstiftelse ska få bedriva verksamhet utförs den tillsynen av länsstyrelserna. Både länsstyrelserna och Finansinspektionen kan begära in information och göra platsbesök. Därmed kommer tryggandelagen att uppfylla det andra tjänstepensionsdirektivets allmänna krav på tillsynen med de föreslagna ändringarna.

14.3.2 Ingripande av Finansinspektionen

Promemorians bedömning: Tryggandelagens bestämmelser om ingripande av Finansinspektionen uppfyller redan de krav på sanktioner som finns i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Bakgrund: Enligt artikel 48.2 ska de behöriga myndigheterna ha rätt att vidta sanktioner och andra åtgärder för alla överträdelse av de nationella bestämmelser som genomför direktivet. Sanktioner och andra åtgärder ska vara effektiva, proportionella och avskräckande. Medlemsstaterna kan enligt artikel 48.3 välja straffrättsliga bestämmelser istället för administrativa sanktioner. Enligt artikel 48.4 ska de behöriga myndig-

heterna, med vissa undantag, offentliggöra alla sanktioner som har vunnit laga kraft. Beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstituts verksamhet ska, enligt artikel 48.5, vara utförligt motiverat och delges institutet och Eiopa. De behöriga myndigheterna får, enligt artikel 48.6, inskränka ett tjänstepensionsinstituts rätt att fritt förfoga över sina tillgångar. Om det behövs för att skydda de förmånsberättigades intressen får de behöriga myndigheterna, enligt artikel 48.7, utse en särskild förvaltare som övertar ledningens ansvar för driften. De behöriga myndigheterna får, enligt artikel 48.8, förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut om institutet inte kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, institutet inte längre uppfyller villkoren för att få bedriva sin verksamhet, institutet allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av, eller vid gränsöverskridande verksamhet inte följer kraven i den tillämpliga social- och arbetsmarknadslagstiftningen i värdlandet. Enligt artikel 48.9 ska beslut avseende tjänstepensionsinstitut, som fattats i enlighet med nationella regler som antagits till följd av direktivet, kunna överklagas till domstol.

Det första tjänstepensionsdirektivet innehöll bestämmelser i artikel 14 som i sak motsvarade de bestämmelser i det andra tjänstepensionsdirektivet som finns i artiklarna 48.2 och 48.5–48.9.

Enligt 35 § första stycket tryggandelagen får Finansinspektionen meddela de anmärkningar i fråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs. Enligt andra stycket får Finansinspektionen förelägga en pensionsstiftelse eller dess styrelse att vidta rättelse om avvikelse har skett från någon av de bestämmelser som inspektionen har tillsyn över. Detsamma gäller om placeringsriktlinjerna inte längre är tillfredsställande eller om stiftelsen använder olämpliga kreditvärderingsförfaranden. Ett föreläggande får förenas med vite, vilket följer av hänvisningen i femte stycket till 18 kap. 27 § försäkringsrörelselagen.

Finansinspektionen får, enligt 35 § tredje stycket, utse en särskild förvaltare att sköta hela eller delar av driften. Det gäller om inspektionen bedömer att stiftelsen förvaltar de medel som avsatts till stiftelsen på ett sätt som innebär att de förmånsberättigades intressen hotas. Vidare får Finansinspektionen enligt fjärde stycket begränsa en pensionsstiftelses förfoganderätt eller förbjuda stiftelsen att förfoga över sina tillgångar i Sverige. Det gäller om det bedöms vara nödvändigt för att skydda de förmånsberättigade. Finansinspektionen får besluta hur pensionsstiftelsen ska förvaltas efter ett sådant beslut.

Enligt 35 § femte stycket ska bl.a. 18 kap. 9 § i försäkringsrörelselagen, tillämpas på motsvarande sätt för pensionsstiftelser. Bestämmelsen innebär att Finansinspektionen ska vidta de åtgärder som behövs för att en pensionsstiftelse ska upphöra med en överträdelse i samband med gränsöverskridande verksamhet inom EES. Det gäller oavsett om Finansinspektionen eller värdlandsmyndigheten har begärt rättelse. Finansinspektionen ska underrätta värdlandsmyndigheten om de åtgärder som vidtas.

Finansinspektionens beslut om ingripande omfattas av bestämmelserna i förvaltningslagen (1986:223). Det innebär att förvaltningslagens bestämmelser om motivering av beslut (20 §) och underrättelse till berörd part (21 §) gäller. Enligt 36 § tryggandelagen får Finansinspektionens beslut enligt den lagen överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Där-

med gäller även förvaltningslagens bestämmelser om hur beslut överklagas (23–30 §§). Finansinspektionens beslut om ingripande omfattas av offentlighetsprincipen. Ingreppbeslut är därmed allmänna handlingar som enligt huvudregeln ska vara tillgängliga för envar. Finansinspektionen offentliggör regelmässigt sina beslut om ingripande på sin webbplats.

Skälen för promemorians bedömning och förslag: De bestämmelser om ingripande av Finansinspektionen som redan finns i tryggandelagen, uppfyller de krav på sanktioner som finns i det andra tjänstepensionsdirektivet. Därmed föreslås inga ändringar i denna del, förutom att Finansinspektionens tillsyn, och därmed ingripandebestämmelserna, utökas till att omfatta även de nya och ändrade bestämmelser i tryggandelagen som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Ingreppbestämmelserna bör även fortsättningsvis vara fakultativa, dvs. att Finansinspektionen fortsatt ska kunna avgöra om ett visst ingripande behövs. Det ska dock inte finnas en skyldighet för Finansinspektionen att alltid ingripa om vissa omständigheter föreligger. En sådan ordning är mer lämpad för finansiella företag som omfattas av kvantitativa krav såsom tekniska avsättningar, skuldtäckning och solvenskrav. För pensionsstiftelsernas del bör Finansinspektionen ha rätt att välja vilket ingripande – om något – som kan behöva tillgripas för att komma tillrätta med eventuella brister.

14.4 Uppgiftslämning till myndigheter m.m.

14.4.1 Upplysningar till Finansinspektionen

Promemorians förslag: Finansinspektionen ska ges befogenhet att genomföra en undersökning på plats hos en pensionsstiftelse. Det samma gäller hos ett företag som har fått i uppdrag av en pensionsstiftelse att utföra viss verksamhet eller vissa funktioner, om det behövs för tillsynen över pensionsstiftelsen.

Bakgrund: Artikel 50 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om den information som tjänstepensionsinstitutet ska lämna till de behöriga myndigheterna. Enligt artikel 50 a ska ett tjänstepensionsinstitut när som helst lämna information om alla affärsangelägenheter eller lämna över alla affärshandlingar. Skyldigheten att lämna information eller handlingar omfattar förvaltnings-, lednings- och tillsynsorganet eller de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner. Vidare ska de behöriga myndigheterna enligt artikel 50 b ha befogenhet att utöva tillsyn över tjänstepensionsinstitutets affärsförbindelser med andra företag eller tjänstepensionsinstitut i samband med utläggning av verksamhet, inklusive utläggning i senare led. Enligt artikel 50 c ska de behöriga myndigheterna ha tillgång till den egna riskbedömningen, investeringsriktlinjerna, årsbokslutet och förvaltningsberättelsen och alla andra handlingar som behövs för tillsynen. De behöriga myndigheterna ska enligt artikel 50 d ha befogenhet att fastställa vilka handlingar som behövs för tillsynen, bl.a. dokumentation som visar att investeringsriktlinjerna följs

och rapporter från revisorerna. Vad gäller platsbesök ska de behöriga myndigheterna enligt artikel 50 e ha befogenheter att utföra inspektioner på plats i tjänstepensionsinstitutens lokaler och på platser där utlagda verksamheter utförs. De behöriga myndigheterna ska också, enligt artikel 50 f, ha rätt att närsomhelst begära uppgifter från tjänstepensionsinstitutet om utlagda verksamheter, inklusive verksamheter som lagts ut i senare led.

Pensionsstiftelsernas skyldighet att lämna upplysningar och hålla handlingar tillgängliga för granskning regleras i 35 § femte stycket tryggandelagen. Enligt detta stycke ska vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen tillämpas på motsvarande sätt för pensionsstiftelser. Det gäller inledningsvis den allmänna upplysningsplikten i 17 kap. 5 § i försäkringsrörelselagen. Enligt denna bestämmelse ska en pensionsstiftelse lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär. En pensionsstiftelse som bedriver gränsöverskridande verksamhet ska även lämna de upplysningar som världslandsmyndigheten behöver. Vidare gäller 17 kap. 7 § andra stycket, som innebär att styrelsen ska hålla stiftelsens tillgångar, räkenskapsmaterial och andra handlingar tillgängliga för granskning av inspektionens befattningshavare eller av någon annan som inspektionen har förordnat. Skyldigheten att lämna upplysningar och hålla tillgångar och handlingar tillgängliga för granskning gäller enligt 17 kap. 8 § 1 även för ledningen för ett företag vars verksamhet uteslutande ska vara att biträda pensionsstiftelser eller som en pensionsstiftelse har ett bestämmande inflytande i. Finansinspektionen har enligt 17 kap. 13 § även rätt att sammankalla styrelsen i en pensionsstiftelse och i så fall att närvara och delta i styrelsesammanträdet. Bestämmelsen i 35 § femte stycket tryggandelagen innebär även att de föreskrifter som är meddelats med stöd av bemyndigandet i 17 kap. 30 § i försäkringsrörelselagen ska tillämpas på motsvarande sätt för pensionsstiftelser. Enligt 17 kap. 30 § andra stycket får regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela föreskrifter om vilka uppgifter som ska lämnas enligt 17 kap. 5 § samt när och hur de ska lämnas.

Skälen för promemorians förslag och bedömning: Tryggandelagens befintliga hänvisningar till upplysningsbestämmelser i försäkringsrörelselagen uppfyller delvis men inte helt kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet. De krav som inte uppfylls är kraven på befogenheter enligt artikel 50 e att utföra platsbesök hos stiftelserna och på platser där utlagd verksamhet utförs. Sådana befogenheter finns redan för Finansinspektionen i 17 kap. 7 § första och tredje styckena FRL vad avser försäkringsföretag och företag som har fått i uppdrag av försäkringsföretag att utföra viss verksamhet eller vissa funktioner. Därför föreslås i promemorian att även dessa delar av 17 kap. 7 § FRL ska göras tillämpliga på motsvarande sätt för pensionsstiftelser.

14.5 Myndigheternas informationshantering

14.5.1 Transparens och ansvarighet

Promemorians bedömning: Det behövs inga särskilda nya regler för att uppfylla det andra tjänstepensionsdirektivets krav på transparens kring regelverken för pensionsstiftelser eller tillsynsmyndigheternas och Finansinspektionens verksamheter.

Bakgrund: Artikel 51 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om offentliggörande av allmänna uppgifter om regelverket och tillsynen avseende tjänstepensionsinstitut. Artikel 51 innebär bl.a. att de behöriga myndigheterna ska utföra sina uppgifter enligt direktivet på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt med vederbörlig hänsyn till skyddet av konfidentiella uppgifter (artikel 51.1). Vidare ska medlemsstaterna offentliggöra författningstexter och allmän vägledning om tjänstepensionsplaner samt information om tillämpningen av direktivet enligt artiklarna 4 och 5 (artikel 51.2 a). Det gäller även information om tillsynens granskningsprocess (artikel 51.2 b), sammanlagda statistiska uppgifter om tillämpningen av centrala delar av tillsynsregelverket (artikel 51.2 c), huvudsyftet med tillsynen och de behöriga myndigheternas huvudsakliga funktioner och verksamhet (artikel 51.2 d) samt reglerna om sanktioner och andra åtgärder vid överträdelser av de nationella regelverken som följer av direktivet (artikel 51.2 e). Medlemsstaterna ska tillämpa transparenta rutiner för utnämning och entledigande av ledamöter i de behöriga myndigheternas styrelser och verkställande organ (Artikel 51.3).

Skälen för promemorians bedömning Kraven i artikel 51 i det andra tjänstepensionsdirektivet är redan uppfyllda genom de regler, instruktioner och verksamhetsformer som gäller för länsstyrelserna och Finansinspektionen. Därmed föreslås inga särskilda regler för att genomföra artikel 51.

14.5.2 Tystnadsplikt

Promemorians bedömning: Det finns redan bestämmelser i svensk rätt som uppfyller kraven på tystnadsplikt i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Bakgrund: Enligt artikel 52.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna ha regler som säkerställer att samtliga personer som tjänstgör eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer och sakkunniga som agerar för dessa myndigheters räkning, är bundna av tystnadsplikt. Dessa personer får inte röja konfidentiella uppgifter som de mottagit i tjänsten, utom i sammanfattad eller aggregerad form som säkerställer att enskilda tjänstepensionsinstitut inte kan identifieras. Enligt artikel 52.2 får konfidentiella uppgifter lämnas ut i civilrättsliga eller kommersiella förfaranden i samband med att en pensionsplan håller på att avvecklas.

Skälen för promemorians bedömning. För svenskt vidkommande regleras frågorna i artikel 52 i det andra tjänstepensionsdirektivet i första

hand i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och i brottsbalken (1962:700). Enligt 30 kap. 18 § offentlighets- och sekretesslagen gäller sekretess i verksamhet som avser tillsyn över stiftelser. Sekretessen avser uppgift om stiftelsens affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att stiftelsen lider skada om uppgiften röjs, och uppgift om någon annan enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående lider skada eller men om uppgiften röjs. Den som röjer en uppgift som är hemlig enligt lag eller annan författning kan dömas för brott mot tystnadsplikt enligt 20 kap. 3 § brottsbalken. Därmed behövs inga nya regler för att uppfylla det andra tjänstepensionsdirektivets krav på tystnadsplikt.

14.5.3 Användning och utbyte av konfidentiella uppgifter

Promemorians bedömning: Bestämmelserna om användning av konfidentiell information i det andra tjänstepensionsdirektivet är redan uppfyllda genom bestämmelser i offentlighets- och sekretesslagen.

Bakgrund: Artikel 53 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om begränsningar de behöriga myndigheternas användning av konfidentiella uppgifter enligt direktivet. Bestämmelserna innebär att konfidentiella uppgifter endast får användas för kontroll, övervakning och korrigerande åtgärder avseende tjänstepensionsinstitutens verksamhet. Uppgifterna får även användas för att publicera nyckeltal för alla tjänstepensionsinstitut om detta är tillåtet enligt nationell rätt. Vidare får uppgifter användas vid överklaganden av behöriga myndigheters beslut samt vid domstolsförfaranden om införandebestämmelserna i direktivet. Bestämmelsen saknade motsvarighet i det första tjänstepensionsdirektivet.

Enligt artikel 55 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska det vara tillåtet för behöriga myndigheter att utbyta information med andra behöriga myndigheter inom en medlemsstat eller i andra medlemsstater. Det ska även vara tillåtet att utbyta information med myndigheter eller organ som har i uppdrag att upprätthålla finansiell stabilitet, delta i avvecklingen av pensionsplaner, personer som ansvarar för lagstadgad revision i tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretag och andra finansiella institut. Tystnadsplikten ska gälla för mottagarna av uppgifterna. Information får även utbytas med myndigheter som övervaka organ eller personer som deltar i avveckling av pensionsplaner eller ansvarar för lagstadgad revision. Liknande bestämmelser finns i artiklarna 67 och 68 i Solvens II-direktivet.

Skälen för promemorians bedömning: Den här angivna direktivsbestämmelserna får anses redan vara genomförda i svensk rätt genom bestämmelser i 7–10 kap. offentlighets- och sekretesslagen (se prop. 2015/16:9 s. 361). Därför behövs inte några nya regler för att genomföra artiklarna 53 och 55 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

14.5.4 Överföring av uppgifter till centrala institutioner

Promemorians förslag: Den allmänna bestämmelsen i tryggandelagen som innebär att Finansinspektionen i sin tillsynsverksamhet ska samarbeta med behöriga myndigheter ska utvidgas till att omfatta Europeiska kommissionen, Europeiska systemrisknämnden, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Europeiska bankmyndigheten och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten. Samarbetet ska utvidgas till att omfatta utbyte av information.

Bakgrund: Artikel 56 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om överföring av uppgifter till centrala myndigheter på nationell nivå och inom EU. Enligt artikel 56.1 ska direktivets bestämmelser om tystnadsplikt inte hindra att behöriga myndigheter för över uppgifter till centralbanker, myndigheter som övervakar betalssystemen samt de europeiska myndigheterna Europeiska systemrisknämnden, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Europeiska bankmyndigheten och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten. Dessa myndigheter ska även ha rätt att vidarebefordra uppgifter som de nationella behöriga myndigheterna kan behöva i sin tillsynsverksamhet. Informationen som tas emot ska omfattas av tystnadsplikt som är minst lika sträng som den som framgår av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Av 34 § andra stycket tryggandelagen framgår av Finansinspektionen sin tillsynsverksamhet ska samarbeta med motsvarande utländska tillsynsmyndigheter i den utsträckning som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen. Bestämmelsen infördes i lagen vid genomförandet av det första tjänstepensionsdirektivet. I motsvarande bestämmelse i 17 kap. 3 § FRL anges att Finansinspektionen ska samarbeta och utbyta information med Europeiska kommissionen och Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten.

Skälen för promemorians förslag: Samarbetsbestämmelsen i tryggandelagen behöver utvidgas så att den motsvarar det utvidgade samarbetet inom EU som har tillkommit sedan det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Skyldigheten att samarbeta med europeiska myndigheter ska därför utvidgas i enlighet med artikel 56 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Det innebär att Finansinspektionen ska samarbeta även med Europeiska systemrisknämnden, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Europeiska bankmyndigheten och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten. Även Europeiska kommissionen bör anges i bestämmelsen på samma sätt som i försäkringsrörelselagen. Samarbetsbestämmelsen ska även ändras så att samarbetet uttryckligen omfattar utbyte av information.

Av 8 kap. 3 § 1 offentlighets- och sekretesslagen följer att sekretessbelagda uppgifter får röjas för en utländsk myndighet eller en mellanfolklig organisation om det sker i enlighet med särskild föreskrift i lag eller förordning. Den föreslagna ändringen av 34 § andra stycket i tryggandelagen medför således att information kan lämnas till de angivna EU-myndigheterna på det sätt som det andra tjänstepensionsdirektivet förutsätter.

14.5.5 Uppgiftslämning till central förvaltning med ansvar för finansiell lagstiftning

Promemorians bedömning: Det behövs inga nya regler om uppgiftslämning till central förvaltning med ansvar för finansiell lagstiftning. Svensk lag medger redan att sekretessbelagda uppgifter får lämnas till riksdagen eller regeringen.

Skälen för promemorians bedömning: Enligt artikel 57 i det andra tjänstepensionsdirektivet hindrar bestämmelserna om tystnadsplikt inte att uppgifter lämnas till andra avdelningar inom deras centrala förvaltning som ansvarar för tillämpningen av lagstiftning om tillsyn över tjänstepensionsinstitut, kreditinstitut, finansiella institut, investerings-tjänster och försäkringsföretag eller till inspektörer som agerar för sådana avdelningars räkning. Av 10 kap. 15 § i offentlighets- och sekretesslagen följer att sekretess inte hindrar att uppgift lämnas till riksdagen eller regeringen. Därmed kan sådan uppgiftslämning som avses i artikel 57 ske.

14.5.6 Villkor för informationsutbyte

Promemorians bedömning: Offentlighets- och sekretesslagen innehåller redan bestämmelser som uppfyller bestämmelserna om villkor för informationsutbyte i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Skälen för promemorians bedömning: Artikel 58 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om villkor för informationsutbyte enligt direktivet. Bestämmelsen har stora likheter med delar av artikel 68 i Solvens II-direktivet. Av prop. 2015/16:9 s. 362 framgår att offentlighets- och sekretesslagen redan innehåller bestämmelser som motsvarar de delar av artikel 68 som är relevanta för svenska förhållanden. Därmed görs bedömningen att det inte behövs några nya regler för att genomföra artikel 58 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

14.5.7 Skydd för uppgiftslämnare

Av artiklarna 24.5 och 24.6 i det andra tjänstepensionsdirektivet framgår att personer som utför centrala funktioner kunna lämna uppgifter om brister i tjänstepensionsinstitut under rättsligt skydd. I avsnitt 16.10 behandlas förslag till bestämmelser om sekretess för uppgifter om personer som underrättar tillsynsmyndigheterna och Finansinspektionen om regelöverträdelse i pensionsstiftelser.

15 Grupper och finansiella konglomerat

15.1 Grupper

Promemorians bedömning: Det behövs inga särskilda gruppregler för pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians bedömning: Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga särskilda gruppregler för företag som är anknutna till, eller har ägarintressen i tjänstepensionsinstitut. Däremot finns en bestämmelse i artikel 329.1 b Solvens II-förordningen som visar att tjänstepensionsinstitut kan ingå i en grupp som ett anknutet företag till ett försäkringsföretag.

I denna promemoria görs bedömningen att det inte behövs några särskilda gruppregler med avseende på pensionsstiftelser. Det följer bl.a. att en pensionsstiftelse inte kan ägas eller styras av ett annat företag. Om en stiftelse skulle ha ägarintressen i företag som omfattas av gruppregler, får förhållandet regleras enbart av de regler som gäller för de anknutna företagen.

15.2 Finansiella konglomerat

Promemorians bedömning: Det behövs inga särskilda konglomeratsregler för pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians bedömning: Tjänstepensionsinstitut omfattas inte av konglomeratsdirektivet. Inte heller det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller några konglomeratsregler.

I denna promemoria görs bedömningen att det inte finns något behov av att införa några regler om finansiella konglomerat för pensionsstiftelser. Det beror på att en pensionsstiftelse ska ha som uteslutande ändamål att trygga utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Därmed saknas förutsättningar för pensionsstiftelser att bilda eller ingå i finansiella konglomerat.

16 Vissa övriga frågor

16.1 Allmän stiftelsereglering

Promemorians bedömning: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen föranleder inga ändringar i den allmänna stiftelseregleringen.

Bakgrund: Utöver tryggandelagen finns bestämmelser om pensionsstiftelser i stiftelselagen (1994:1220), stiftelseförordningen (1995:1280) och permutationslagen (1972:205).

I stiftelselagen nämns pensionsstiftelser i 1 kap. 1 § första stycket 4 och andra stycket om bildande av stiftelse och tillämpliga bestämmelser. Stiftelseförordningen innehåller bestämmelser om registret för pensionsstiftelser, indelning av länsstyrelserna som tillsynsmyndigheter för pensionsstiftelser och avgifter för prövning av ärenden som rör pensionsstiftelser. Permutationslagen innehåller en bestämmelse i 5 § som anger att lagen inte är tillämplig på bl.a. pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians bedömning: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen innebär inga förändringar i grundförutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet. Därmed finns inget behov av att ändra bestämmelserna om pensionsstiftelser i tryggandelagen eller permutationslagen. Förslagen innebär inte heller att pensionsstiftelserna behöver anmäla några nya förhållanden till länsstyrelserna. Därmed saknas troligen behov av att ändra stiftelseförordningens bestämmelser om registret för pensionsstiftelser. Vad gäller avgifterna för prövning av ärenden som rör pensionsstiftelser, får dessa utvärderas av de berörda instanserna, dvs. regeringen och länsstyrelserna. Indelningen av länsstyrelserna som tillsynsmyndigheter för pensionsstiftelser ankommer på regeringen. Förslagen i denna promemoria torde dock inte påverka denna indelning.

16.2 Finansinspektionens verksamhetsreglering

Promemorians bedömning: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen föranleder en översyn av vissa bestämmelser i de förordningar som gäller för Finansinspektionens tillsyn. Det gäller föreskriftsbemyndiganden i försäkringsrörelseförordningen avseende placeringsriktlinjer och pensionsstiftelsers informationsgivning till förmånsberättigade. Dessutom kan det utökade föranleda en översyn av den årliga tillsynsavgiften för pensionsstiftelser.

Bakgrund: För Finansinspektionens del finns bestämmelser om pensionsstiftelser i förordningen (2001:911) om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen, förordningen (2007:721) med bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om försäkringstekniska grunder, förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet och försäkringsrörelseförordningen (2011:257).

Förordningen med bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om försäkringstekniska grunder innebär att Finansinspektionen får meddela föreskrifter om försäkringstekniska grunder för beräkning av kapitalvärde enligt 3 § tryggandelagen.

Förordningen om avgifter för prövning av ärenden hos Finansinspektionen och förordningen om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet och försäkringsrörelseförordningen innehåller bestämmelser om sådana avgifter för pensionsstiftelser.

Enligt 7 kap. 6 § försäkringsrörelseförordningen får Finansinspektionen i fråga om tryggandelagen meddela föreskrifter om vad placeringsriktlinjerna och redogörelsen enligt 10 b § tryggandelagen

ska innehålla och vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna enligt 10 d § tryggandelagen.

Skälen för promemorians bedömning: Förslagen i denna promemoria berör inte bestämmelsen om försäkringstekniska grunder i 3 § i tryggandelagen. Därmed föranleder förslagen i promemorian inte någon ändring av förordningen med bemyndigande för Finansinspektionen att meddela föreskrifter om försäkringstekniska grunder.

I denna promemoria föreslås inte att det ska tillkomma några nya tillståndsärenden för pensionsstiftelser. Däremot införs en ny skyldighet för pensionsstiftelser att anmäla uppdragsavtal som avser utläggning av verksamhet av väsentlig betydelse. I övrigt innebär förslagen fler krav på pensionsstiftelsernas verksamhet, som Finansinspektionen kommer att utöva tillsyn över. Det kan medföra att Finansinspektionens kostnader ökar för den löpande tillsynen över pensionsstiftelserna. Storleken på avgifterna för tillsyn och prövning av ärenden som gäller pensionsstiftelser kan bara utvärderas av de berörda organen, dvs. regeringen och Finansinspektionen.

Förslagen i promemorian innebär att bestämmelsen om placeringsriktlinjer i 10 b § tryggandelagen ersätts av den nya 11 f § om investeringsriktlinjer. I sak är reglerna oförändrade och därmed torde det vara tillräckligt att ändra paragrafhänvisningen i 7 kap. 6 § 1 försäkringsrörelseförordningen.

I promemorian föreslås utökade bestämmelser om den information som pensionsstiftelser ska lämna enligt 10 d § tryggandelagen. Enligt förslaget utvidgas även föreskriftsbemyndigandet till att avse hur informationen ska lämnas. Bemyndigandet för Finansinspektionen i 7 kap. 6 § 2 i försäkringsrörelseförordningen bör därför ändras i enlighet med det utökade bemyndigandet i föreslagna 10 d § tredje stycket i tryggandelagen.

16.3 Särskild pensionsreglering

<p>Promemorians bedömning: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen föranleder inga ändringar i den särskilda regleringen av vissa pensionsfrågor.</p>

Bakgrund: Särskilda bestämmelser som erkänner tryggande i pensionsstiftelse finns i lagen (1999:289) om Svenska kyrkans personal vid relationsändringen mellan staten och Svenska kyrkan den 1 januari 2000 och lagen (2002:125) om överföring av värdet av pensionsrättigheter till och från Europeiska gemenskaperna. Enligt förordningen (1980:770) om beräkning av kapitalbelopp m.m. inom sjömanspensioneringen ska vissa försäkringstekniska grunder som fastställts enligt 3 § tryggandelagen tillämpas i avseende sjömanspension.

Skälen för promemorians bedömning: Förslagen i denna promemoria förändrar inte förutsättningarna för de författningar som anges i detta avsnitt. Därmed behöver dessa författningar inte ses över med anledning av promemorian.

16.4 Obeståndslagstiftning

Promemorians bedömning: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen föranleder inga ändringar i obeståndslagstiftningen.

Bakgrund: I 4 kap. 9 § konkurslagen (1987:672) finns bestämmelser om återvinning av överföringar till pensionsstiftelser. Enligt 5 kap 3 § konkurslagen får en fordran på pension inte göras gällande i konkurs till den del den betalas av en pensionsstiftelse. Enligt 5 kap. 13 § andra stycket i konkurslagen ska en fordran på pension som inte är förfallen till betalning beräknas enligt 2 och 3 §§ i tryggandelagen.

Bestämmelser om förmånsrätt för fordran på pension finns i 12 § femte stycket i förmånsrättslagen (1970:979). Bestämmelserna innebär bl.a. att fordran på pension som intjänats hos en tidigare arbetsgivare kan i konkurs göras gällande gentemot en gäldenär som har övertagit ansvaret för pensionen enligt tryggandelagens bestämmelser.

Skälen för promemorians bedömning: Förslagen i denna promemoria förändrar inte förutsättningarna för de bestämmelser i obeståndslagstiftningen som nämns i detta avsnitt. Därmed föranleder förslagen inga ändringar i den lagstiftningen.

16.5 Allmän associationsrätt

Promemorians bedömning: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen föranleder inga ändringar i den allmänna associationsrätten.

Bakgrund: Enligt 1 kap. 2 a § lagen (1980:1102) om handelsbolag och enkla bolag får en pensionsstiftelse eller en personalstiftelse enligt tryggandelagen inte vara bolagsman i ett handelsbolag.

Ifråga om aktiebolags kontrollbalansräkningar framgår av 25 kap. 14 § första stycket 1 aktiebolagslagen (2005:551), att pensionsåtaganden som enligt 8 a § tryggandelagen har redovisats under en delpost under rubriken Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser inte får tas upp till lägre belopp än vad som är tillåtet enligt 7 § tryggandelagen.

Skälen för promemorians bedömning: Förbudet för pensionsstiftelser att vara bolagsman i ett handelsbolag följer av förbudet mot ställande av säkerhet för tredje man. Förbudet mot ställande av säkerhet för tredje man kvarstår i det andra tjänstepensionsdirektivet och föreslås i denna promemoria kvarstå i tryggandelagen. Därmed bör lagen om handelsbolag och enkla bolag inte ändras i nu behandlad del.

Denna promemoria föreslår inga materiella förändringar i 7 § eller 8 a § tryggandelagen. Därmed bör inte heller bestämmelserna om värderingen av avsättningar till pensioner i aktiebolags kontrollbalansräkning ändras.

16.6 Bankrörelselagstiftning

Promemorians bedömning: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen föranleder inga ändringar i bankrörelselagstiftningens regler om pensionsstiftelser.

Bakgrund: Enligt 7 kap. 6 § och 8 kap. 9 § sparbankslagen (1987:619) ska tryggandelagens bestämmelser om överföring av pensionsstiftelse tillämpas på en pensionsstiftelse som tillhör en sparbank som genomgår en fusion eller ombildning till bankaktiebolag. Motsvarande bestämmelse gäller för fusion av medlemsbanker enligt 10 kap. 6 § lagen (1995:1570) om medlemsbanker.

Enligt 13 kap. 15 § första stycket lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse gäller särskilda bestämmelser om tillsyn för en pensionsstiftelse som hör till ett kreditinstitut. Finansinspektionen ska se till att tillgångarna i en sådan stiftelse är placerade på ett sätt som bereder skälig säkerhet. Den bedömningen ska göras utifrån stiftelsens ändamål och placeringsbestämmelserna för kreditinstitut i lagen om bank- och finansieringsrörelse. Enligt andra stycket i samma paragraf ska stiftelsens företrädare, på begäran av Finansinspektionen, hålla stiftelsens kassa och övriga tillgångar samt böcker, räkenskaper och andra handlingar tillgängliga för granskning. Företrädaren ska även lämna alla upplysningar om stiftelsen som Finansinspektionen begär.

Skälen för promemorians bedömning: Bestämmelserna om pensionsstiftelser i sparbankslagen och lagen om medlemsbanker påverkas inte av förslagen i denna promemoria. Bestämmelserna framstår i övrigt som relevanta och bör därmed behållas.

Bestämmelserna om pensionsstiftelser i lagen om bank- och finansieringsrörelse kan eventuellt uppfattas som en dubbelreglering i förhållande till tryggandelagen. Förslagen till utökade regler om aktsamhetsprincipen innebär att de samlade tillgångarna i pensionsstiftelser som omfattas av tjänstepensionsdirektivet ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Som anges i avsnitt 9.2.2 ska bestämmelsen i lagen om bank- och finansieringsrörelse uppfattas som ett extra krav utöver de allmänna bestämmelser om investeringar som följer av tryggandelagen. Dessutom gäller bestämmelsen bank- och finansieringsrörelselagen även för mindre pensionsstiftelser som inte omfattas av aktsamhetsprincipen för investeringar. Av detta skäl är även bestämmelsen om upplysningsplikt gentemot Finansinspektionen relevant. Mindre pensionsstiftelser har ingen sådan upplysningsplikt enligt tryggandelagen. Av de skäl som anges i detta stycke bör lagen om bank- och finansieringsrörelse inte ändras i denna del.

16.7 Skattelagstiftning

Promemorians bedömning: Huruvida det finns behov av ändringar i skattelagstiftningen till följd av förslagen till ändringar i tryggandelagen bör analyseras inom ramen för arbetet med den nya regleringen

för tjänstepensionsföretag. De föreslagna ändringarna i tryggandelagen föranleder inga ändringar i skattebrottslagstiftningen.

Bakgrund: Skatterättsliga bestämmelser om pensionsstiftelser finns i lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel, lagen (1991:687) om särskild löneskatt på pensionskostnader, , inkomstskattelagen (1999:1229),, skatteförfarandelagen (2011:1244) och skatteförfarandeförordningen (2011:1261). Bestämmelserna rör i huvudsak beskattningen av arbetsgivare som tryggar pensionsutfästelser i pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians bedömning: Införandet av ren ny reglering för tjänstepensionsföretag kommer att medföra att ändringar behöver göras i skattelagstiftningen. Enligt tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande föreslås bl.a. skatteneutralitet mellan pensionsförmåner som meddelas av försäkringsföretag och de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen, SOU 2014:57 s. 809. Huruvida det finns behov av ändringar i skattelagstiftningen till följd av förslagen till ändringar i tryggandelagen i denna promemoria bör analyseras inom ramen för arbetet med den nya regleringen för tjänstepensionsföretag, som pågår i Regeringskansliet.

Enligt 1 § första stycket 3 i lagen (1997:1024) om Skatteverkets brottsbekämpande verksamhet gäller lagen bl.a. för brott mot reglerna om lån och ställande av säkerhet avseende pensionsstiftelser som hör till fåmansföretag. I 3 kap. 1 § lagen (2015:62) om identifiering av rapporteringspliktiga konton med anledning av FATCA-avtalet, respektive lagen (2015:911) om identifiering av rapporteringspliktiga konton vid automatiskt utbyte av upplysningar om finansiella konton, finns undantag för pensionsstiftelser. Tillämpningen av de nämnda lagarna påverkas inte av förslagen i denna promemoria.

16.8 Nationell särreglering

16.8.1 Anpassning till regleringen för de nya tjänstepensionsföretagen

Promemorians bedömning: De föreslagna reglerna om investeringar, företagsstyrning och information till förmånsberättigade innebär en anpassning till den skyddsnivå som föreslås av tjänstepensionsföretagsutredningen. I övrigt är pensionsstiftelsernas verksamhet så särpräglad att det inte är motiverat att samordna verksamhetsreglerna med vad som föreslås av den utredningen.

Bakgrund: Enligt uppdragsbeskrivningen ska denna promemoria analysera och, om lämpligt, lämna förslag på hur reglerna för pensionsstiftelser kan anpassas till den kommande regleringen för tjänstepensionsföretag.

Skälen för promemorians bedömning: Förslagen i denna promemoria utgår från kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet. I tolkningen av dessa krav beaktas de tidigare övervägandena när det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt. Kraven i det andra

tjänstepensionsdirektivet anpassas till sårarterna i verksamhetsregleringen för pensionsstiftelserna. Vidare beaktas andra delar av svensk rätt som påverkar tolkningen och tillämpningen av de bestämmelser som finns i andra tjänstepensionsdirektivet. I den mån utrymme finns beaktas också utformningen av motsvarande regler i förslaget till ny lagen om tjänstepensionsrörelse i tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande (SOU 2014:57).

I denna promemoria finns följande förslag och bedömningar som har materiella likheter med förslaget till lag om tjänstepensionsrörelse:

- förslaget till ny lydelse av 10 a § tryggandelagen om aktsamhetsprincipen,
- förslaget till ny lydelse av 10 b § tryggandelagen om investeringar i uppdragsgivande företag,
- förslaget till ny lydelse av 10 c § tryggandelagen om användning av derivatinstrument,
- förslaget till ny lydelse av 10 d § och ny 10 e § tryggandelagen om information till de förmånsberättigade,
- förslaget om vilka skriftliga riktlinjer som ska upprättas och följas,
- förslaget till ny 11 f § tryggandelagen om investeringsriktlinjer, utom kravet på anmälan och konsekvensanalys, och
- förslaget till nya 11 h § och 11 i § tryggandelagen om uppdragsavtal.

Följande förslag och bedömningar i denna promemoria skiljer sig från förslaget till lag om tjänstepensionsrörelse:

- bedömningen att kravet på att ha en aktuariefunktion inte är tillämpligt,
- bedömningen att reglerna om tekniska avsättningar och skuldtäckning inte är tillämpliga,
- bedömningen att reglerna om solvenskrav inte är tillämpliga,
- bedömningen att reglerna om beståndsöverlåtelse inte är tillämpliga,
- förslaget att lämplighetkraven för personer som utför centrala funktioner regleras separat från lämplighetskraven på personer som ska ingå i styrelsen,
- förslaget att tillgångarna ska förvaras så att de alltid är identifierbara och tillgängliga för pensionsstiftelsen,
- förslagen om förenklade regler om riskhanteringssystemet, riskhanteringsfunktionen, internkontrollsystemet och internrevisionsfunktionen,
- förslaget att kravet på att ha en ersättningspolicy regleras i lag, och
- förslaget om den egna riskbedömningens innehåll.

Förhållandet att en pensionsstiftelse endast utgör en pant för arbetsgivarens utfästelse om pension innebär väsentliga skillnader i förvaltningen jämfört med de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen. Skillnaden består bl.a. i att en pensionsstiftelse inte har någon verksamhet för att anskaffa, förvalta eller fullgöra avtal om pensionsförmåner. En pensionsstiftelse behöver inte heller ha någon aktuariefunktion för att beräkna pensionsskulden eller skuldtäcka pensionsåtaganden. En pensionsstiftelse behöver inte heller beräkna ett solvenskrav eller täcka ett sådant krav med tillgångar. Dessa verksamheter, som saknas i en pensionsstiftelse, utgör däremot kärnverksamheter i de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen. I en pensionsstiftelse består kärnverksamheten endast av investering av stiftelsens förmögenhet.

De väsentliga särdragen i pensionsstiftelsernas verksamhet som nämns i det föregående stycket måste med nödvändighet avspeglas i verksamhetsreglerna. Denna promemoria innehåller därför inga förslag som förändrar grundförutsättningarna för pensionsstiftelsernas verksamhet. I vissa avseenden innebär promemorians förslag ett ökat skydd för de förmånsberättigade, som motsvarar skyddet i ett tjänstepensionsföretag. De föreslagna nya reglerna om aktsamhetsprincipen innebär att pensionsstiftelsernas investeringar måste uppfylla samma kvalitetskrav som gäller för tjänstepensionsföretagen. De utökade bestämmelserna om information till de förmånsberättigade innebär också att de förmånsberättigade har samma grundläggande rätt till information om pensionerna som tjänstepensionsföretagsutredningen föreslår ska gälla för de nya tjänstepensionsföretagen.

De föreslagna nya reglerna om företagsstyrning kommer sannolikt att leda till ökad kontroll av pensionsstiftelsernas risker och beslutsfattande. Genom Finansinspektionens tillsyn av de föreslagna nya reglerna finns ökade förutsättningar att tidigt upptäcka och rätta eventuella brister i pensionsstiftelser, innan sådana brister drabbar arbetsgivaren eller de förmånsberättigade. I förhållande till arten, omfattningen och komplexiteten av verksamheten i en pensionsstiftelse, kommer företagsstyrningskraven i stort sett att motsvara vad som föreslås gälla för de föreslagna tjänstepensionsföretagen.

Av de skäl som anges ovan föreslås inga särskilda regler för anpassning till de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen, utöver vad som följer av förslagen om investeringar, företagsstyrning och information till förmånsberättigade.

16.8.2 Övrig nationell särreglering

Promemorians bedömning: Förslagen i promemorian innebär en förstärkning av konsumentskyddet för de förmånsberättigade. Konsumentskyddet stärks inom tre huvudområden, nämligen investeringar, företagsstyrning och information till förmånsberättigade. Med hänsyn tagen till pensionsstiftelsernas särart får de förmånsberättigade ett skydd som är jämförbart med tjänstepensionsföretagen inom dessa områden. Därmed saknas behov av ytterligare förslag för att stärka konsumentskyddet.

Bakgrund: Enligt uppdragsbeskrivningen ska promemorian, med beaktande av pensionsstiftelsernas särart, analysera och överväga förstärkta konsumentskyddsregler för pensionsstiftelserna (exempelvis om information) med den nya nationella tjänstepensionsregleringen för tjänstepensionsföretag som utgångspunkt.

Skälen för promemorians bedömning: Promemorian innehåller förslag på nya regler inom i huvudsak tre områden: investeringar, företagsstyrning och information till förmånsberättigade.

Inom området investeringar föreslås samma slags kvalitativa regler inom ramen för aktsamhetsprincipen, som redan gäller för försäkringsföretagen och som föreslås av tjänstepensionsföretagsutredningen. Dessutom föreslås en regel att tillgångarna ska förvaras så att de alltid är

identifierbara och åtkomliga för stiftelsen. De föreslagna nya reglerna syftar till att uppnå en hög kvalitet hos de samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse, samt att säkerställa att investeringarna sker i de förmånsberättigades intresse. Om de samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse håller en högre kvalitet ifråga om säkerhet, likviditet, lönsamhet m.m. ökar tryggheten i den pant som pensionsstiftelsen utgör för de förmånsberättigades pensionsfordringar. Det gäller såväl under löpande verksamhet som om pensionsstiftelsen måste likvideras.

De föreslagna förstärkta reglerna innebär i första hand att den interna kontrollen och transparensen förbättras i en pensionsstiftelse. Kraven på företagsstyrningssystem, styrdokument och centrala funktioner medför att alla relevanta risker ska hanteras och beaktas i beslutsfattandet i stiftelsen. Kraven innebär även en regelbunden uppföljning av stiftelsens organisation, risker, förvaltning och beslutsfattande. Genom denna ökade interna kontroll minskar risken för beslut som har en negativ inverkan på stiftelsen, arbetsgivaren och de förmånsberättigade. De centrala funktionernas rapportering till styrelsen innebär även att de förmånsberättigade, genom sina arbetstagarrepresentanter i styrelsen, kan få en ökad insyn i förhållandena i pensionsstiftelserna.

Promemorians förslag om utökade informationsregler innebär att de förmånsberättigade ska få information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling. Dessutom ska de förmånsberättigade få ett individuellt årligt pensionsbesked och information om utbetalningsalternativen inför pensioneringen. Informationen ska lämnas genom arbetsgivarens försorg. Det innebär att förmånsberättigade vars pensioner tryggas i pensionsstiftelser får samma grundläggande rätt till information om sina pensioner, som föreslås gälla för de nya tjänstepensionsföretagen. Därigenom får de förmånsberättigade ökade möjligheter att tillvarata sina intressen.

Jämfört med försäkringsföretag och de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen, saknar pensionsstiftelserna regler om tekniska avsättningar, skuldtäckning och solvenskrav. Dessa regler gäller dock för pensionskulden, vilken saknas i en pensionsstiftelse. Därmed saknas förutsättningar att införa sådana regler för pensionsstiftelser. Förslagen om nya regler för investeringar, företagsstyrning och information till förmånsberättigade innebär dock en förstärkning av konsumentskyddet som bedöms som relevant för pensionsstiftelserna och tillräcklig för de förmånsberättigade. Därmed föreslås inga ytterligare konsumentskyddsregler i denna promemoria.

16.9 Villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension

Promemorians bedömning: Den föreslagna nya lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension påverkar inte förslagen till nya regler för pensionsstiftelser i tryggandelagen.

Bakgrund: Det finns särskilda regler om tjänstepension i Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/50/EU av den 16 april 2014

om minimikrav för ökad rörlighet mellan medlemsstaterna för arbetstagare genom förbättrade villkor för intjänande och bevarande av kompletterande pensionsrättigheter. Direktivet syftar till att underlätta den fria rörligheten för arbetstagare mellan medlemsstaterna genom att minska de hinder som kan följa av pensionssystem som är knutna till anställningsförhållande (artikel 1). Direktivet innehåller minimikrav för villkoren för intjänande av pensionsrättigheter enligt sådana pensionssystem (artikel 4). Vidare innehåller direktivet bestämmelser om bevarande av vilande pensionsrättigheter (artikel 5). Slutligen innehåller direktivet bestämmelser om arbetstagares rätt till information om hur pensionen skulle påverkas av om anställningen upphörde och om värdet av och villkoren för förvärvade pensionsrättigheter (artikel 6). Även blivande förmånstagare har rätt till viss information.

En ny lag om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension som ska genomföra direktivets bestämmelser har beslutats av riksdagen (se rskr. 2017/18:165). Den nya lagen gäller för alla arbetstagare men med möjlighet till avvikelser genom överenskommelser i kollektivavtal. Den föreslagna nya lagen innehåller bestämmelser som i sak motsvarar innehållet i artiklarna 4–6 i direktivet.

Skälen för promemorians bedömning: De nya lagbestämmelserna om intjänande och bevarande av tjänstepension bedöms inte påverka genomförandet av det andra tjänstepensionsdirektivet för pensionsstiftelsernas del. Det följer av att tryggandelagen inte reglerar pensionsvillkoren i arbetsgivarens pensionsutfästelser.

Däremot innebär den nya lagen att arbetsgivare på begäran av en arbetstagare ska lämna information om följande:

1. villkor för intjänande av pensionsrättigheter och konsekvenserna av att dessa villkor tillämpas när anställningen upphör,
2. värdet av förvärvade pensionsrättigheter, och
3. villkor för värdeutvecklingen av förvärvade pensionsrättigheter efter det att anställningen har upphört.

Enligt den nya lagen ska arbetsgivaren ska även lämna information enligt punkterna 2 och 3 ovan till en blivande förmånstagare som begär det. Arbetsgivaren behöver bara lämna informationen en gång per år.

Den information som en arbetsgivare på begäran ska lämna en gång per år sammanfaller delvis med den information som en arbetsgivare självmant ska lämna enligt förslagen i avsnitt 11 i denna promemoria. Enligt artikel 6.5 i direktiv 2014/50/EU ska informationskraven enligt det direktivet komplettera men inte påverka tillämpningen av informationskraven enligt det första tjänstepensionsdirektivet. Det gäller även för informationskraven enligt det andra tjänstepensionsdirektivet enligt hänvisningsbestämmelsen i artikel 65 andra stycket och bilaga II i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Av de skäl som anges ovan påverkas förslagen till nya regler för pensionsstiftelserna inte av den föreslagna nya lagen om villkor för intjänande och bevarande av tjänstepension.

16.10 Skydd för visseblåsare

Promemorians förslag: En bestämmelse ska tas in i offentlighets- och sekretesslagen om att sekretess ska gälla i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn enligt tryggandelagen för uppgifter i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet.

Tystnadsplikten som följer av den nya sekretessbestämmelsen ska ha företräde framför meddelarfriheten.

Sekretessen ska gälla i högst femtio år.

Bakgrund: Artikel 24.5 i det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller bestämmelser om rapportering av regelöverträdelser i tjänstepensionsinstituts verksamhet. Enligt bestämmelserna ska personer med nyckelfunktioner, under vissa förutsättningar, underrätta den behöriga tillsynsmyndigheten om det föreligger en betydande risk för att ett tjänstepensionsinstitut inte ska uppfylla ett väsentligt lagstadgat krav. Sådana personer ska även underrätta den behöriga tillsynsmyndigheten om konstaterade väsentliga materiella överträdelser av lagar eller andra författningar som har ett samband med den centrala funktionen. Enligt artikel 24.6 ska medlemsstaterna säkerställa det rättsliga skyddet för personer som på detta sätt underrättar den behöriga myndigheten.

Offentlighets- och sekretesslagen innehåller flera bestämmelser om skydd för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om regelöverträdelser i reglerad finansiell verksamhet. Enligt den mest närliggande bestämmelsen i 30 kap. 4 b § första stycket, gäller sekretess i en statlig myndighets verksamhet som består i tillståndsgivning eller tillsyn med avseende på bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälarens identitet. Denna sekretess inskränker – enligt 30 kap. 30 § offentlighets- och sekretesslagen – rätten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter. Offentlighets- och sekretesslagen innehåller ingen motsvarande sekretessbestämmelse avseende tillsynen över pensionsstiftelser.

Skälen för promemorians förslag: På senare tid har sekretessskyddet stärkts för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om överträdelser i reglerade finansiella företags verksamheter. De förstärkta sekretessskydden följer i huvudsak av EU-direktiv som ställer krav på rättsligt skydd för sådana personer. Den ovan nämnda bestämmelsen i 30 kap. 4 b första stycket i offentlighets- och sekretesslagen infördes till följd av bestämmelser i kapitaltäckningsdirektivet⁴². Den omfattar dock

⁴² Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG

hela det finansiella området, även försäkringsväsendet, som inte berörs av bestämmelsen i kapitaltäckningsdirektivet.

Det gällande sekretesskyddet för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om regelöverträdelser inom bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden och försäkringsväsendet är generellt. Det är inte begränsat till en viss krets av personer. På motsvarande sätt finns skäl att överväga att införa ett generellt sekretesskydd för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om regelöverträdelser i pensionsstiftelsers verksamhet. Det framstår inte som ändamålsenligt att i endast utpeka personer med centrala funktioner i pensionsstiftelser som skyddsvärda. Även andra personer med anknytning till en pensionsstiftelse kan få kännedom om regelöverträdelser och därmed ha behov av ett sekretesskydd för att kunna underrätta tillsynsmyndigheterna. Med hänsyn till den relativt enkla verksamheten i en pensionsstiftelse och styrelsens ställning som ensam ansvarig för verksamheten och regelefterlevnaden framstår det inte heller som lämpligt att endast utpeka personer med centrala funktioner som möjliga uppgiftslämnare. En sådan ordning skulle motverka syftet med sekretesskyddet eftersom endast ett fåtal personer i varje pensionsstiftelse kan komma ifråga för sekretess. Dessa personer skulle därför kunna identifieras indirekt med ledning av den tillämpliga sekretessbestämmelsen. Det skulle sannolikt ha en avskräckande verkan på dessa personer. En begränsning av kretsen skyddade personer skulle även kunna avskräcka de personer som inte omfattas av skyddet från att lämna graverande uppgifter till tillsynsmyndigheterna. Därmed finns skäl att överväga att införa ett generellt sekretesskydd för personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om regelöverträdelser i pensionsstiftelsers verksamhet.

När det övervägs att införa en ny sekretessbestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen ska det alltid göras en avvägning mellan sekretessintresset och insynsintresset, se prop. 2013/14:228 s. 256 och där angivna förarbeten. När skyddsintresset överväger insynsintresset, graderas avvägningen i tre nivåer. En sekretessbestämmelse kan innehålla ett rakt skaderekvisit, ett omvänt skaderekvisit eller sakna skaderekvisit, s.k. absolut sekretess. Ett rakt skaderekvisit innebär att sekretess gäller bara om det kan antas att viss skada uppstår om uppgiften lämnas ut. Det omvända skaderekvisitet innebär att en uppgift bara kan lämnas ut om det står klart att en viss skada inte uppstår. Absolut sekretess innebär att uppgiften hålls hemlig utan någon bedömning av skadan.

Enligt artikel 24.6 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna "säkerställa" ett rättsligt skydd för de personer som ska underrätta tillsynsmyndigheterna om regelöverträdelser. Det motsvarar bestämmelserna i artikel 71 i kapitaltäckningsdirektivet som innebär att ska "se till" att det finns vissa rättsliga skydd för uppgiftslämnare. I direktivens engelska lydelse används rekvisitet "ensure" i detta sammanhang i båda direktiven, vilket talar för att styrkan i kraven på medlemsstaterna ska uppfattas på samma sätt.

I förarbetena till de nya kapitaltäckningsreglerna (prop. 2013/14:228 s. 257) framhölls att s.k. visselblåsarsystem syftar till att oegentligheter som påvisas inom instituten ska komma fram. För att ett sådant system ska vara effektivt och ändamålsenligt system är det angeläget att säkerställa att anmälarens identitet inte röjs. Därför är det inte tillräckligt att

göra sekretessen beroende av utfallet av en skadeprövning. För att kunna garantera anmälarens konfidentialitet är det nödvändigt att införa absolut sekretess. Det innebär att uppgifterna i fråga inte får lämnas ut även om det står klart att anmälaren inte kommer lida skada om uppgifterna röjs.

Det finns inget som talar för att personer som lämnar uppgifter om regelöverträdelse i pensionsstiftelser skulle behöva ett svagare sekretesskydd än personer som lämnar motsvarande uppgifter inom bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet. Visserligen är pensionsstiftelserna i allmänhet institut med få anställda och mindre komplicerad verksamhet. Det gäller dock även för många företag inom bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden och – i synnerhet – försäkringsväsendet, där ett starkt sekretesskydd redan råder till förmån för s.k. visselblåsare. Intresseavvägningen ger därför vid handen att sekretessintresset överväger insynsintresset till den grad att absolut sekretess bör gälla.

Meddelarfriheten enligt 1 kap. 1 § tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 2 §§ yttrandefrihetsgrundlagen har normalt företräde framför tystnadsplikten. Därmed kan det vara tillåtet att lämna en muntlig uppgift för publicering, trots att den handling som innehåller uppgiften omfattas av sekretess. Sekretessen kan dock ges företräde framför meddelarfriheten genom att detta anges i offentlighets- och sekretesslagen. Sekretesskyddet enligt 30 kap. 4 b § första stycket offentlighets- och sekretesslagen har företräde framför meddelarfriheten, enligt 30 kap. 30 § samma lag. Av prop. 2013/14:228 s. 257–258 framgår att stor återhållsamhet bör iaktas vid prövningen av om undantag från meddelarfriheten ska göras i ett särskilt fall. Vidare framgår att visselblåsarsystem syftar till att göra det möjligt för samtlig personal att utan rädsla för repressalier rapportera om allvarliga händelser begångna inom institutet. För att uppnå detta syfte är det nödvändigt att garantera konfidentialiteten för anmälaren. Därmed krävs att tystnadsplikten ges företräde framför meddelarfriheten.

Det saknas skäl att anse att personer som underrättar tillsynsmyndigheterna om regelöverträdelse i pensionsstiftelsers verksamhet skulle behöva ett svagare sekretesskydd än vad som gäller ifråga om bank- och kreditväsendet, värdepappersmarknaden eller försäkringsväsendet. Därför bör sekretesskyddet även i detta fall ges företräde framför meddelarfriheten.

Sekretessbestämmelser bör innehålla en begränsning i tiden. I prop. 2013/14:228 s. 50 framhålls att sekretess i arbetsrelaterade förhållanden brukar begränsas till att gälla i högst femtio år. Därmed bör sekretessen i detta fall gälla lika länge, dvs. i femtio år.

Av de skäl som anges ovan bör bestämmelsen om sekretess för den som underrättar tillsynsmyndigheterna om regelöverträdelse i pensionsstiftelsers verksamhet inarbetas i 30 kap. 4 b § första stycket i offentlighets- och sekretesslagen.

Ifråga om andra former av rättsliga skydd, t.ex. skydd mot repressalier, framgår av prop. 2013/14:228 s. 245–247 att svensk rätt redan innehåller sådana skydd i tillräcklig omfattning. Därmed behövs inga ytterligare skyddsregler utöver de föreslagna sekretessbestämmelserna.

16.11 Tydligare regler om volatilitetsjustering vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Promemorians förslag: Ett försäkringsföretag får endast använda en volatilitetsjustering vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar för marknader och valutor som anges i genomförandeakter som antas av Europeiska kommissionen.

Bakgrund: Enligt artikel 77d i Solvens II-direktivet⁴³ – i dess lydelse enligt det s.k. omnibus II-direktivet⁴⁴ – får försäkringsföretag använda sig av en s.k. volatilitetsjustering vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar. Av skäl 32 till omnibus II-direktivet framgår att syftet med reglerna om volatilitetsjustering är att motverka s.k. procykliskt agerande hos försäkringsföretagens investeringsprocesser. Genom volatilitetsjusteringen mildras effekterna av överdrivna eller mycket stora räntedifferenser eller spreadar för obligationer. Det har införts en möjlighet i försäkringsrörelselagen (2010:2043, FRL) för försäkringsföretagen att använda sig av en volatilitetsjustering vid beräkningen av sina försäkringstekniska avsättningar (se 5 kap. 9 § FRL). I lagförarbetena till de lagändringar varigenom Solvens II-direktivet genomfördes i svensk rätt finns överväganden kring utformningen av de nationella svenska bestämmelserna om volatilitetsjustering (se prop. 2015/16:9 s. 246 f.).

I artikel 77e i Solvens II-direktivet finns bestämmelser om att Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten Eiopa ska tillhandahålla viss teknisk information samt att Europeiska kommissionen på grundval av den informationen ska anta vissa föreskrifter, i form av genomförandeakter (se artikel 77e.2 i Solvens II-direktivet). I artikel 77e.3 andra stycket i Solvens II-direktivet anges att ingen volatilitetsjustering får tillämpas när det gäller marknader och valutor som inte anges i de genomförandeakter som Europeiska kommissionen antagit. Regeringen fann vid genomförandet av Solvens II-direktivet att artikel 77e inte krävde några lagstiftningsåtgärder (se prop. 2015/16:9 s. 247 f.).

Skälen för promemorians förslag: I artikel 77e.3 andra stycket i Solvens II-direktivet finns, som framgår ovan, en begränsning av användningsområdet för den volatilitetsjustering som regleras i artikel 77d i Solvens II-direktivet. Den får bara tillämpas för marknader och valutor som anges i kommissionens genomförandeakter. Motsvarande begränsning saknas i svensk rätt i dag. För att fullt ut genomföra Solvens II-direktivet i Sverige bör en bestämmelse motsvarande artikel 77e.3 andra stycket införas i FRL. Den placeras lämpligen tillsammans med den befintliga regeln i FRL om volatilitetsjustering, i 5 kap. 9 §.

⁴³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

⁴⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiven 2003/71/EG och 2009/138/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 1094/2010 och (EU) 1095/2010 med avseende på befogenheterna för Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) och Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten).

17 Ikraftträdande och övergångsbestämmelser

17.1 Ikraftträdande

Promemorians förslag: De föreslagna ändringarna i tryggandelagen, offentlighets- och sekretesslagen och försäkringsrörelselagen ska träda i kraft den 13 januari 2019.

Bakgrund: Enligt artikel 64.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna senast den 13 januari 2019 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa direktivet.

Skälen för promemorians förslag: Tjänstepensionsföretagsutredningens slutbetänkande med förslag till ny lag om tjänstepensionsföretag har remitterats och är för närvarande under beredning i Regeringskansliet. Avsikten är att detta ska leda till ny lagstiftning med särskilda regler för svenska tjänstepensionsinstitut, som ska träda i kraft den 13 januari 2019. Detta framgår av prop. 2017/18:3 s. 10, som gäller förlängd övergångsperiod för understödsföreningar.

Det framstår som lämpligt att den nya regleringen för pensionsstiftelser träder i kraft samtidigt som övriga svenska regler som införs på grundval av det andra tjänstepensionsdirektivet. Regleringarna kommer sannolikt att ha stora likheter i de delar som är gemensamma. Det framstår också som lämpligt att utnyttja hela den period för införande som direktivet medger. Därmed ges mesta möjliga tid dels för att genomföra lagstiftningen, dels för pensionsstiftelserna att anpassa sin verksamhet till de nya reglerna. Det gäller för de föreslagna ändringarna i såväl tryggandelagen som i offentlighets- och sekretesslagen, eftersom de följer av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Därmed föreslås att lagändringarna ska träda ikraft den 13 januari 2019.

Den föreslagna ändringen i försäkringsrörelselagen bör träda i kraft vid samma tidpunkt.

17.2 Övergångsbestämmelser

Promemorians bedömning: Det saknas rättsliga förutsättningar för en övergångsreglering för de föreslagna lagändringarna.

Bakgrund: Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller i artikel 63.2 en förlängning övergångsperioden i Solvens II-direktivet för försäkringsföretag som omfattades av bestämmelser som följde av det första tjänstepensionsdirektivet enligt den nationella optionen i artikel 4 i det direktivet. I övrigt innehåller andra tjänstepensionsdirektivet inga övergångsregler.

Skälen för promemorians förslag: Det andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga övergångsregler för de tjänstepensionsinstitut som omfattas av direktivet. Därmed finns inget rättsligt stöd för att fördröja eller fasa in tillämpningen av de föreslagna reglerna i denna pro-

memoria bortom den 13 januari 2019. Som framgår av avsnitt 18.2 om förslagets konsekvenser, bedöms att förslagen i promemorian inte kommer att vara tidskrävande att genomföra. Därmed får pensionsstiftelserna antas ha goda förutsättningar att anpassa sina verksamheter till de nya kraven även utan en övergångsreglering.

18 Förslagets konsekvenser

18.1 Bakgrund

I denna promemoria föreslås nya och utökade regler inom i huvudsak tre regelområden: investeringar, företagsstyrning och information till förmånsberättigade. I detta avsnitt analyseras de konsekvenser som förslagen kan antas få för de berörda parterna och för samhället i stort. Det finns vissa svårigheter i att ange kostnader i belopp. Det följer bl.a. av att stiftelserna har varierande storlek och varierande utgångsläge inför den nya regleringen. Även om antalet pensionsstiftelser som omfattas av tjänstepensionsdirektivet är känt, saknas uppgift om antalet arbetsgivare som tryggar utfästelser i pensionsstiftelser och antalet arbetstagare och efterlevande som omfattas av pensionsstiftelsernas verksamhet. Konsekvenserna uttrycks därför i vissa fall i belopp i andra fall i mer kvalitativa termer. Som timkostnad används 400 kronor, vilket ska motsvara en arbetsgivares genomsnittliga kostnad för arbetskraft. Enskilda pensionsstiftelser kan välja att låta dyrare externa konsulter utföra uppgifter som följer av de nya reglerna. Detta är emellertid inget krav enligt de föreslagna reglerna och ingår därmed inte i de nödvändiga kostnaderna. Konsekvenserna för mindre pensionsstiftelser och mindre arbetsgivare behandlas särskilt när det är relevant.

Enligt uppgift från Länsstyrelsen i Stockholms län finns i skrivande stund sammanlagt 1 641 pensionsstiftelser. Av dessa är endast 75 pensionsstiftelser registrerade som tjänstepensionsinstitut som omfattas av de bestämmelser i tryggandelagen som följer av det första tjänstepensionsdirektivet. Det är denna mindre grupp av pensionsstiftelser som omfattas av alla förslagen till ändringar i tryggandelagen i denna promemoria. De mindre pensionsstiftelserna omfattas endast av förslagen om förvaring av tillgångar och grundläggande bestämmelser om uppdragsavtal, samt av vissa regler om investeringar och företagsstyrning. Samtliga pensionsstiftelser omfattas av förslaget till ändring i offentlighets- och sekretesslagen.

18.2 Konsekvenser för pensionsstiftelserna

Investeringsregler

De föreslagna nya investeringsreglerna innebär i huvudsak tre slags kvalitativa krav för pensionsstiftelserna, som anges i det följande.

Inledningsvis föreslås en regel att vid en eventuell intressekonflikt i samband med ett investeringsbeslut, ska pensionsstiftelsen endast beakta de förmånsberättigades intressen. Pensionsstiftelser som tidigare har beaktat andra intressenter vid investeringsbeslut kan behöva ändra sina investeringsriktlinjer om de föreslagna reglerna införs. Med tiden kan det innebära att vissa pensionsstiftelsers investeringsportföljer får en annan sammansättning jämfört med idag. De andra förslagen om bestämmelser inom ramen för akksamhetsprincipen innebär dock att sådana ändringar går i en kvalitetshöjande riktning. Eftersom bestämmelsen innebär att förändringarna kan ske över tid, torde bestämmelsen ha en gradvis ökande positiv effekt för såväl pensionsstiftelserna som de förmånsberättigade. Även arbetsgivarna borde gynnas av att tillgångarna i en pensionsstiftelse får en entydig karaktär pant för de förmånsberättigades pensionsfordringar. Därmed beräknas den föreslagna bestämmelsen om intressekonflikter vid investeringar inte få några negativa konsekvenser för pensionsstiftelserna.

Vidare föreslås att de samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse ska vara lämpliga med hänsyn till behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet. Kraven på säkerhet, kvalitet och likviditet bör bedömas i förhållande till såväl löpande verksamhet som extraordinära händelser som t.ex. byte av tryggandeform, konkurs, likvidation eller att arbetsgivaren upphör med sin näringsverksamhet utan att överlåta den. I samband med extraordinära händelser saknas i allmänhet möjlighet att korrigera eventuella brister i investeringsportföljen. I dess egenskap av pant bör investeringsportföljen således löpande uppfylla kvalitetskraven enligt akksamhetsprincipen. Lönsamhetskravet blir särskilt viktigt för pensionsstiftelser som tryggar avgiftsbestämda pensionsförmåner. Även för förmånsbestämda pensioner är det av betydelse att avsättningarna till pensionsstiftelsen får den rimliga avkastning som arbetsgivaren räknar med. Annars kan arbetsgivaren bli tvungen att skjuta till ytterligare medel, vilket kan bli kostsamt. Pensionsstiftelser vars samlade tillgångar inte uppfyller behoven av säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet, behöver ändra sina investeringsportföljer. Sådana ändringar bör kunna ske stegvis, dels genom att kortsiktiga behov uppfylls i samband med att den nya regeln börjar gälla och mer långsiktiga behov genom gradvisa omallokeringar över tiden. Därmed kommer förslaget sannolikt att få konsekvenser för flera pensionsstiftelser. Dessa konsekvenser borde dock gå att lösa genom en ändrad investeringsstrategi som implementeras i flera steg över tiden. Därmed torde regeln inte innebära något ökat resursbehov för pensionsstiftelserna.

De tredje kvalitativa regeln som föreslås inom ramen för akksamhetsprincipen innebär att investeringar till övervägande del ska ske i noterade tillgångar samt att onoterade tillgångar ska hållas på aktsamma nivåer. Pensionsstiftelser som har en alltför hög andel onoterade tillgångar behöver då öka andelen noterade tillgångar. Det hör till saken att onoterade tillgångar endast kan avyttras eller lösas in med en betydande tidsfördröjning. Det är en av anledningarna till att andelen sådana tillgångar ska hållas på aktsamma nivåer. Därmed kan en minskning av andelen onoterade tillgångar behöva ske över tiden. Det kan innebära att avkastningen på befintliga tillgångar och nya avsättningar till stiftelsen företrädesvis investeras i noterade tillgångar, medan vissa onoterade

innehav avvecklas under ordnade former. Därmed innebär regeln inga ökade resursbehov för de berörda pensionsstiftelserna.

Företagsstyrning

Såvitt framgår av offentligt tillgängligt material förekommer redan att pensionsstiftelser som omfattas av tjänstepensionsdirektivet har vissa företagsstyrningsfunktioner, som t.ex. internrevision, riskkontroll eller regelefterlevnadsfunktioner. De föreslagna nya reglerna innebär därmed i viss mån att befintliga företagsstyrningssystem harmoniseras så att alla berörda pensionsstiftelser kommer att uppfylla gemensamma grundkrav. Det är dock inte troligt att någon pensionsstiftelse redan har ett företagsstyrningssystem som fullt ut uppfyller de tillämpliga kraven i det andra tjänstepensionsdirektivet. Därmed kommer de föreslagna reglerna om företagsstyrning att innebära att alla pensionsstiftelser som omfattas i någon mån måste vidta åtgärder för att uppfylla kraven. De åtgärder som behöver vidtas är att inrätta processer och rutiner inom företagssystemet, upprätta styrdokument och utse personer som utför arbetet inom riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen.

Proportionalitetsprincipen innebär dock att företagsstyrningssystemet inte behöver vara mer omfattande än vad som motiveras av stiftelsens verksamhet. Mindre pensionsstiftelser kan uppfylla kraven utan att anställa personer eller anlita externa konsulter. Mycket stora pensionsstiftelser kan eventuellt behöva anställa personer eller anlita extern expertis men sådana överväganden ankommer på den enskilda stiftelsen.

Tids- och resursåtgången består dels av det inledande arbetet att upprätta företagsstyrningssystemet, dels av de löpande uppgifterna inom ramen för företagsstyrningssystemet och periodisk översyn. I genomsnitt kan tidsåtgången uppskattas till motsvarande två veckors heltidsarbete för att upprätta företagsstyrningssystemet och två timmars arbete per vecka för att utföra de löpande uppgifterna. Översyn av styrdokumentet bedöms ta en arbetsvecka vart tredje år i genomsnitt.

Förslagen till regler om utläggning av verksamhet innebär att pensionsstiftelser behöver upprätta uppdragsavtal i den mån sådana saknas eller är ofullständiga. Tidsåtgången kan uppskattas till en arbetsdag per stiftelse.

Med utgångspunkt i de 75 befintliga pensionsstiftelserna som omfattas av tjänstepensionsdirektivet, blir den totala tidsåtgången för alla pensionsstiftelser under första året omkring 14 400 timmar. Följande år blir den totala tidsåtgången omkring 7 800 timmar, utom vart tredje år då arbetsåtgången blir omkring 10 800 timmar. Med en genomsnittlig timkostnad på 400 kronor, blir den totala kostnaden omkring 5,8 miljoner kronor första året, omkring 3,1 miljoner följande år, utom vart tredje år då kostnaden blir 4,3 miljoner kronor. Den genomsnittliga kostnaden per pensionsstiftelse blir omkring 77 000 kronor första året, omkring 42 000 kronor följande år, utom vart tredje år då kostnaden blir omkring 58 000 kronor. Genomsnittsberäkningen innebär att kostnaden torde vara lägre för en mindre stiftelse och högre för en större stiftelse. Kostnaden per stiftelse torde därför inte anses som betungande.

Informationsgivning

I denna promemoria föreslås inga utökade krav på pensionsstiftelser att lämna information till de förmånsberättigade. Kraven på att en pensionsstiftelse på begäran ska tillhandahålla sin årsredovisning och investeringsriktlinjerna ska regleras i lag istället för i föreskrifter på lägre nivå. Ändringen kan å ena sidan innebära att fler förmånsberättigade begär informationen. Å andra sidan kan en pensionsstiftelse tillhandahålla informationen på en webbplats, vilket innebär att arbetsbördan inte ökar om fler personer vill få tillgång till informationen. Förslagen innebär därför inga kostnadsökningar för pensionsstiftelserna.

Konsekvenser för mindre pensionsstiftelser

Proportionalitetsprincipen innebär att kraven på företagsstyrningssystemen blir lägre för mindre pensionsstiftelser med enkel verksamhet. Därmed skalas kostnaderna för företagsstyrningssystemet ner för mindre pensionsstiftelser. De föreslagna reglerna om företagsstyrningssystem innebär således inga oproportionerliga kostnader för pensionsstiftelserna. Förslagen till nya investeringsregler bedöms inte innebära några extra kostnader för små pensionsstiftelser, inte heller de föreslagna reglerna om information till förmånsberättigade.

18.3 Konsekvenser för arbetsgivarna

Investeringsregler

De föreslagna nya bestämmelserna om investeringar kan i huvudsak betraktas som förtydliganden av den aktsamhetsprincip som redan gäller enligt tryggandelagen. Det kan t.ex. inte anses vara aktsamt eller förenligt med de förmånsberättigades intressen att fatta investeringsbeslut huvudsakligen i arbetsgivarens, styrelsens eller utomståendes intressen. Den föreslagna nya bestämmelsen att investeringar ska ske uteslutande i de förmånsberättigades intressen i händelse av en intressekonflikt innebär därför inte en genomgripande materiell förändring av gällande rätt. Förslaget kan eventuellt anses minska tolkningsutrymmet för aktsamhetsprincipen. Därmed är det tänkbart att vissa pensionsstiftelser har gjort investeringar utifrån andra intressen än de förmånsberättigades. Förutsatt att de samlade tillgångarna ändå uppfyller aktsamhetsprincipens kvalitativa krav bör det inte vara nödvändigt att riva upp sådana investeringsbeslut i samband med att de föreslagna ändringarna träder ikraft. Där emot bör intressekonfliktregeln beaktas vid de investeringsbeslut som fattas efter ikraftträdandet. De eventuella konsekvenserna för arbetsgivarna bedöms därmed som begränsade.

Företagsstyrning

De föreslagna nya reglerna om företagsstyrningssystem kommer att innebära ökade administrativa kostnader för att driva pensionsstiftelser. Kostnadsökningarna kan antas vara måttliga, särskilt för pensionsstiftelser som redan har processer och funktioner för företagsstyrning. De administrativa kostnaderna löper i första hand över pensionsstiftelsernas

resultaträkning. Därmed drabbas inte en arbetsgivare direkt av kostnaderna förutsatt att pensionsstiftelsen har en tillräcklig avkastning. De belopp som det är fråga om får anses vara marginella i förhållande till värdet av pensionsavsättningarna.

Informationsgivning

Förslagen i promemorian innebär att arbetsgivarna, utöver de nu gällande kraven, ska lämna information om villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling, årliga individuella pensionsbesked och information om betalningsalternativ inför pensioneringen. Detta är uppgifter som arbetsgivare som själva står för pensionsutfästelserna ska ha. Därmed tillkommer inget arbete med att skaffa fram informationen. Däremot tillkommer arbete med att sammanställa och tillhandahålla informationen. Mest arbetskrävande får det anses vara att sammanställa årliga pensionsbesked. Arbetsgivare med ett stort antal anställda får antas automatisera framställningen av de årliga pensionsbeskeden. Endast mindre arbetsgivare torde behöva framställa dem manuellt. Därmed är det svårt att uppskatta en genomsnittlig tidsåtgång för att framställa de årliga pensionsbeskeden. Antalet arbetsgivare som tryggar pensionsutfästelser är också större än antalet pensionsstiftelser, eftersom det finns ett antal gemensamma pensionsstiftelser. Som utgångspunkt uppskattas tidsåtgången till en halv veckas arbetstid per pensionsstiftelse. Med en timkostnad på 400 kronor blir den totala kostnaden därmed omkring 600 000 kronor. Kostnaden per pensionsstiftelse blir då omkring 8 000 kronor, vilket naturligtvis kommer att variera med antalet förmånsberättigade.

Konsekvenser för mindre arbetsgivare

Den antagna genomsnittliga kostnaden för att framställa årliga pensionsbesked beräknas till 8 000 kronor per pensionsstiftelse. För en mindre arbetsgivare blir kostnaden rimligtvis lägre. Därmed kan kostnaden för att framställa årliga pensionsbesked inte betraktas som orimligt betungande ens för en mindre arbetsgivare.

18.4 Konsekvenser för tjänstepensionsmarknaden

Investeringsregler

Pensionsstiftelser konkurrerar inte direkt med andra företag som tillhandahåller tjänstepensionsförmåner. En arbetsgivares val att trygga sina utfästelser om pension i en pensionsstiftelse grundas på andra överväganden än de villkor och förutsättningar som erbjuds i andra företag. Förslagen i denna promemoria innebär emellertid att verksamheten i pensionsstiftelserna i vissa delar kommer att omfattas av likartade regler som redan gäller för försäkringsföretagen och som föreslås av tjänstepensionsföretagsutredningen. Det innebär att konsumentskyddet stärks för de personer vars pensionsförmåner tryggas i en pensionsstiftelse, samtidigt som de administrativa kostnaderna ökar något för stiftelserna och arbetsgivarna. Förslagen innebär därmed en lägre risk för att en arbetsgivare skulle välja att trygga sina pensionsutfästelser i en

pensionsstiftelse enbart för att det framstår som ett billigare alternativ med ett avsevärt lägre konsumentskydd.

De föreslagna reglerna om förtydligande av aktsamhetsprincipen innebär att pensionsstiftelser i större omfattning kan komma att placera i samma slags tillgångar som försäkringsföretagen använder. Det kan innebära en ökad konkurrens om tillgångarna och därmed högre priser. Å andra sidan får pensionsstiftelser redan idag antas ha en hög andel av tillgångar som normalt används av försäkringsföretag, såsom aktier, obligationer och fastigheter. Pensionsstiftelserna utgör också en liten andel av den totala tjänstepensionsmarknaden (omkring 10 procent). Därmed får effekten av de föreslagna nya investeringsreglerna för pensionsstiftelserna antas vara marginell.

Företagsstyrning

Förslagen i denna promemoria innebär att pensionsstiftelserna kommer att omfattas av liknande regler om företagsstyrning som redan gäller för försäkringsföretagen. Det innebär att alla aktörer på tjänstepensionsmarknaden, som har hemvist i Sverige, drivs med en viss grad av kontroll, ansvarighet och transparens. Det får anses bidra till en viss grad av stabilitet på tjänstepensionsmarknaden, vilket gynnar såväl de företag som förvaltar pensionsmedlen som arbetsgivarna och de förmånsberättigade.

Informationsgivning

Förslagen i denna promemoria innebär att de förmånsberättigade får samma grundläggande rätt till information som gäller för försäkringsföretagen och de föreslagna nya tjänstepensionsföretagen. Därmed blir det enklare att jämföra pensionsförmåner som förvaltas i olika associationsformer. Det kan leda till mer rationella beslut om val av trygghandformer.

18.5 Konsekvenser för kapitalmarknaden

Investeringsregler

Som anges i avsnitt 18.2 ovan kommer de föreslagna nya investeringsreglerna inte att medföra att pensionsstiftelserna behöver genomföra omfattande förändringar i sina tillgångsportföljer i samband med att reglerna träder ikraft. Över tiden kan de föreslagna nya reglerna innebära att vissa pensionsstiftelser ändrar sammansättningen av sina tillgångsportföljer. Det kan, som redan påtalats, medföra en ökad efterfrågan på tillgångar som också används av försäkringsföretagen och andra tjänstepensionsinstitut. Pensionsstiftelserna står emellertid för en liten andel av den totala tjänstepensionsmarknaden. Därmed kommer de eventuella effekterna på kapitalmarknaderna att spridas över en lång tidsperiod, kanske upp till tio år. Därför kan de föreslagna nya investeringsreglerna inte antas leda till några störningar i de finansiella marknaderna.

Företagsstyrning

De föreslagna nya företagsreglerna kan förväntas bidra till välunderbyggda och långsiktiga investeringsbeslut i pensionsstiftelserna. Detta kan i sin tur bidra till en ökad stabilitet på de finansiella marknaderna. Avsaknaden av kapitalkrav i pensionsstiftelser innebär också att de har ett mindre behov av att göra kortsiktiga förändringar i sina investeringsportföljer vid tillfälliga marknadsstörningar. Effekten på de finansiella marknaderna bedöms dock som marginell, utifrån pensionsstiftelsernas begränsade andel av den totala tjänstepensionsmarknaden.

Informationsgivning

De föreslagna utökade informationsreglerna kan antas ha en begränsad inverkan på de finansiella marknaderna. Över tiden kan informationen om pensionernas värdeutveckling och de individuella pensionsbeskden leda till en ökad efterfrågan på tillgångar med hög avkastning. Så kan bli fallet om andra tryggandeformer visar sig leda till högre pensioner jämfört med tryggande i pensionsstiftelser. Sådana effekter blir dock utspridda över tiden och förväntas inte leda till störningar på de finansiella marknaderna.

18.6 Konsekvenser för de förmånsberättigade

Investeringsregler

De föreslagna nya investeringsreglerna innebär ett starkt skydd för de förmånsberättigade. Det följer av att investeringar måste ske i de förmånsberättigades intresse och att den samlade investeringsportföljen ska uppfylla flera nya kvalitativa krav.

Företagsstyrning

De föreslagna nya reglerna om företagsstyrning stärker pensionsstiftelsernas beslutsfattande och kontroll över förvaltningen. Därigenom ökar förutsättningarna för välgrundade och långsiktiga placeringsbeslut som leder till en tillräcklig avkastning och säkerhet i den pant som tillgångarna utgör. De ökade administrativa kostnaderna får anses vara små i förhållande till värdet av pensionsutfästelserna. Kostnadsökningen belastar i första hand en pensionsstiftelses resultaträkning, vilket kan leda till en något lägre avkastning och därmed lägre pensioner. Enligt förslagen i denna promemoria ska investeringarna ske med hänsyn till behovet av bl.a. lönsamhet. Därmed bör investeringsbesluten baseras även på behovet att täcka de något ökade administrativa kostnaderna. Därför finns goda förutsättningar att över tiden uppväga den begränsade kostnadsökningen.

Informationsgivning

Promemorians förslag till utökade informationsregler innebär att de förmånsberättigade får en ökad kunskap om sina pensioner. Därmed får de möjlighet att jämföra värdet av sina pensioner med andra tryggandeformer. Arbetstagarna kan även, genom sina arbetstagarrepresentanter i

styrelsen, utöva ett inflytande över förvaltningen i pensionsstiftelserna. Därmed stärks de förmånsberättigades ställning och möjligheter att tillvarata sina intressen i pensionsutfästelserna.

18.7 Konsekvenser för myndigheterna

Investeringsregler

Förslagen i denna promemoria innebär ett förtydligande av den aktsamhetsprincip för investeringar som redan gäller för pensionsstiftelser. Finansinspektionens tillsyn kommer därmed att omfatta fler kvalitativa regler. De föreslagna nya reglerna emellertid stora likheter med motsvarande regler som redan gäller för försäkringsföretag. Det innebär att Finansinspektionen kan bedriva tillsyn på ett likartat sätt för alla företag som förvaltar pensionsmedel. De nya förslagen innebär därmed inte med nödvändighet en ökad arbetsbörda för Finansinspektionen. Den mer utförliga regleringen kan å andra sidan föranleda en ökning av ambitionsnivån i tillsynen. Det är en fråga som Finansinspektionen är bäst lämpad att bedöma.

Förslagen i denna promemoria innebär att de länsstyrelser som är tillsynsmyndigheter för pensionsstiftelserna ska bedriva tillsyn över de nya bestämmelserna om förvaring av tillgångar avseende de mindre pensionsstiftelserna, samt dessas tillämpning av aktsamhetsprincipen för investeringar. Dessa bestämmelser har dock ett nära samband med den nuvarande regleringen om nöjaktiga placeringar. Därmed borde den nya regleringen inte innebära någon ökad arbetsbörda för länsstyrelserna.

Företagsstyrning

Förslagen i promemorian innebär att Finansinspektionen ska bedriva tillsyn över företagsstyrningssystemen i de pensionsstiftelser som omfattas av kraven. På grund av förslagets utformning, med krav på skriftliga styrdokument, kan Finansinspektionen bedriva löpande tillsyn på distans. Det innebär att pensionsstiftelser skriftligen får redogöra för utformningen av sina företagsstyrningssystem med stöd av riktlinjer, protokoll m.m. Endast i särskilda fall kan Finansinspektionen behöva genomföra undersökningar på plats hos en pensionsstiftelse. Likheter i regelverken innebär också att Finansinspektionen kan genomföra tillsynsåtgärder gemensamt för pensionsstiftelser och andra institut som tillhandahåller tjänstepensioner. En sådan ordning är effektiv ifråga om resursåtgången.

Finansinspektionen är bäst lämpad att uppskatta resursbehovet för den utökade tillsynen av pensionsstiftelser. Regeringen har möjlighet att justera pensionsstiftelsernas årliga tillsynsavgifter för att täcka de ökade kostnaderna för Finansinspektionen.

Förslagen i promemorian innebär att de länsstyrelser som är tillsynsmyndigheter får tillsyn över utläggning av verksamhet i mindre pensionsstiftelser, samt över de mindre pensionsstiftelsernas tillämpning av de grundläggande reglerna om företagsstyrning. De berörda länsstyrelserna är bäst lämpade att bedöma det ökade resursbehovet med anledning av reglerna. Reglerna innebär däremot inget krav på anmälan eller andra

fasta tillsyns- eller tillståndsåtgärder. Därmed finns förutsättningar att bedriva sådan tillsyn inom befintliga ramar, efter en prioriteringsbedömning.

Informationsgivning

Informationsreglerna för pensionsstiftelserna ändras inte genom förslagen. Arbetsgivarna får en utökad skyldighet att lämna information till de förmånsberättigade men står inte under tillsyn. Därmed innebär de föreslagna informationsreglerna ingen ökning av myndigheternas arbetsbelastning.

Årliga tillsynsavgifter

De årliga tillsynsavgifterna regleras i 31 § åttonde stycket tryggandelagen, 20 § tredje stycket stiftelseförordningen (1995:1280) och 13 § förordningen (2007:1135) om årliga avgifter för finansiering av Finansinspektionens verksamhet. I skrivande stund uppgår en pensionsstiftelses årliga tillsynsavgift till den behöriga länsstyrelsen till 600 kronor. Pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 personer, eller som valt att frivilligt tillämpa tjänstepensionsregelverket, betalar en årlig tillsynsavgift till Finansinspektionen på 17 000 kronor, vilket sänks till 15 000 kronor 2018.

18.8 Konsekvenser för domstolarna

Förslagen i promemorian innebär att pensionsstiftelserna kommer att omfattas av fler regler än tidigare. Det kan i sin tur innebära att tillsynsmyndigheterna fattar fler beslut som rör enskilda pensionsstiftelser. Sådana beslut kan överklagas, vilket kan leda till fler mål i de allmänna förvaltningsdomstolarna. Tillsyn av kvalitativa regler kan i första hand antas bedrivas genom en dialog mellan tillsynsmyndigheterna och de enskilda tillsynsobjekten. I många fall kan uppkomna frågor lösas inom ramen för denna tillsynsdialog utan att det blir nödvändig att fatta ingripande beslut. I samband med att nya regler införs kan det ta en viss tid för tillsynspraxis att utvecklas. Därmed kan de nya förslagen inte antas leda till en anhopning i förvaltningsdomstolarna av nya mål i som avser pensionsstiftelser. Eventuella överklaganden kan i stället antas vara utspridda över tiden efter ikraftträdandet. Därmed bör eventuella överklagade beslut med anledning av de nya bestämmelserna kunna hanteras inom förvaltningsdomstolarnas befintliga ramar.

18.9 Samhällsekonomiska konsekvenser

Den beräkningsbara totala kostnaden med anledning av förslagen i denna promemoria uppgår till omkring 6,4 miljoner kronor första året, därefter 3,7 miljoner kronor årligen, utom vart tredje år då kostnaden uppgår till 4,9 miljoner kronor. Denna kostnad får anses vara liten i förhållande till storleken på pensionsavsättningarna och den förstärkning av konsumentskyddet som uppnås genom regleringen.

Förslagen i promemorian kan medföra ett ökat behov av tillsyns-åtgärder, i första hand från Finansinspektionens sida men även i viss mån från de behöriga länsstyrelserna. Tillsynen finansieras emellertid genom årliga tillsynsavgifter som betalas av pensionsstiftelserna, se avsnitt 0 ovan. I den mån myndigheternas tillsyn kräver större resurser kan de årliga tillsynsavgifterna höjas i motsvarande mån. Storleken på de årliga tillsynsavgifterna är en fråga för regeringen och de berörda myndigheterna. Avgiftsfinansieringen av tillsynen bör dock innebära att förslagens effekt på de statsfinanserna blir neutral.

De föreslagna nya reglerna kan inte antas leda till några störningar på de finansiella marknaderna. Över tiden kan efterfrågan på vissa tillgångar såsom aktier, obligationer och fastigheter öka något. Eftersom pensionsstiftelserna utgör en liten andel av den totala tjänstepensionsmarknaden, torde denna efterfrågan inte vara prisdrivande i någon märkbar omfattning.

De föreslagna nya företagsstyrningsreglerna kan antas leda till att pensionsstiftelserna fattar välunderbyggda och långsiktiga investeringsbeslut. Detta kan i sin tur bidra till ökad finansiell stabilitet och minska risken för att tillgångarna i pensionsstiftelserna är otillräckliga för att infria pensionsutfästelserna till de förmånsberättigade.

Sammantaget kan de föreslagna nya reglerna antas leda till ett stärkt konsumentskydd och i viss mån en ökad finansiell stabilitet. Därmed kan förslagen antas ha positiva samhällsekonomiska konsekvenser.

18.10 Konsekvenser av den föreslagna ändringen i försäkringsrörelselagen

Den ändring som föreslås i försäkringsrörelselagen (se avsnitt 16.11) knyter endast samman den lagen med de genomförandeakter som Europeiska kommissionen har antagit. Även utan lagändringen hade försäkringsföretagen haft att följa de nämnda genomförandeakterna, och Finansinspektionen hade haft att utöva tillsyn över att så skedde. Därför kan den föreslagna lagändringen inte antas medföra nämnvärda konsekvenser för vare sig försäkringsföretagen, försäkringstagarna, andra ersättningsberättigade till följd av försäkringsavtal eller för Finansinspektionen eller staten i övrigt.

19 Författningskommentar

19.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse mm.

7 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om arbetsgivarens pensionsreserv och redovisningsposten avsatt till pensioner. Hänvisningen i *tredje stycket* ändras till 9 b §, som är den nya numreringen för den nuvarande 10 §.

Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Pensionsstiftelser

9 §

Paragrafen innehåller grundläggande bestämmelser om pensionsstiftelser.

Det nya *andra stycket* inför det nya uttrycket ”förmånsberättigad”. Med ”förmånsberättigad” avses den som omfattas av arbetsgivares utfästelse om pension till arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Den krets av personer som omfattas av en pensionsstiftelses verksamhet förblir såldes densamma, men får en egen benämning i lagen. Det nya uttrycket förenklar de bestämmelser som hänvisar till de personer som omfattas av verksamheten i en pensionsstiftelse.

Tredje stycket om pensionsstiftelses namn motsvarar det nuvarande *andra stycket*.

Övervägandena finns i avsnitt 6.1.

Tillämpning beroende på storlek

9 a §

Paragrafen innehåller bestämmelser om tillämpningen av tryggnadslagens regler beroende på en pensionsstiftelses storlek. Bestämmelserna är förenliga med artikel 5 i det andra tjänstepensionsdirektivet, som ger medlemsstaterna en möjlighet att undanta mindre tjänstepensionsinstitut från direktivets tillämpningsområde.

Första stycket innebär att pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för minst 100 förmånsberättigade omfattas av de bestämmelser i lagen som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Stycket innehåller några redaktionella ändringar. Hänvisningarna till de paragrafer som ska tillämpas av större stiftelser justeras i enlighet med de nya paragraferna och den ändrade paragrafnreringen. Dessutom används det nya uttrycket ”förmånsberättigade” i stycket.

Andra stycket är nytt och tillkommer för att tillgodose artikel 5 första stycket fjärde meningen i det andra tjänstepensionsdirektivet. Av den meningen, liksom av den föreslagna bestämmelsen, framgår att alla pensionsstiftelser som tryggar utfästelser åt fler än 15 förmånsberättigade ska omfattas av reglerna om aktsamma placeringar (10 a–10 c §§ och

artikel 19.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet) och av de allmänna reglerna om företagsstyrning (11 a § och artikel 21.1 och 21.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet).

Tredje stycket motsvarar det tidigare andra stycket. Det ändras inte och innebär att mindre stiftelser kan välja att frivilligt tillämpa de regler som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Närmast före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Tillämpning beroende på storlek”.

Övervägandena finns i avsnitt 6.2.

Särskilda bestämmelser om tryggnad

9 b §

Paragrafen motsvarar den nuvarande 10 § med ny numrering. Numreringsändringen görs för att skapa utrymme för de utökade och redigerade investeringsreglerna i 10 § och 10 a–10 c §§.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Särskilda bestämmelser om tryggnad”.

Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

Investeringar

10 §

Paragrafen är ny och innehåller delvis nya regler om tillgångarna i en pensionsstiftelse.

Första stycket motsvarar nuvarande 10 a § första stycket. Här regleras styrelsens ansvar för att förmögenheten är placerad på ett nöjaktigt sätt och att stiftelsens medel inte används till annat än stiftelsens ändamål. Till följd av tredje och fjärde styckena gäller kravet att förmögenheten ska vara placerad på ett nöjaktigt sätt för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för färre än 15 förmånsberättigade. Uttrycket ”placerad på ett nöjaktigt sätt” har använts under lång tid och har därmed en etablerad innebörd i praxis och doktrin. Därmed behålls uttrycket för de mindre pensionsstiftelserna, medan det nya uttrycket ”investeringar” införs för de större stiftelserna som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet, se kommentaren till 10 a §.

Andra stycket är nytt och innebär att en pensionsstiftelses tillgångar ska förvaras så att de alltid är identifierbara och tillgängliga för stiftelsen. Bestämmelsen följer av den nya bestämmelsen i artikel 34.5 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Kraven gäller för alla pensionsstiftelser, även de mindre. Det följer av att mindre pensionsstiftelser, enligt artikel 5 i direktivet, inte kan undantas från bestämmelserna om förvaltning och förvaring av tillgångarna i artiklarna 32–35. Kraven i det nya stycket innebär att en pensionsstiftelse måste ha rådigheten över tillgångarna och bör ha en förteckning över tillgångarna.

Tredje stycket har en liknande funktion som den nuvarande 10 a § andra stycket. Bestämmelsen innebär att investeringsreglerna i 10 a–10 c §§ gäller för pensionsstiftelser som tryggar utfästelser för fler än 15 förmånsberättigade. Att även pensionsstiftelser som tryggar utfästelser

för fler än 15 men färre än 100 förmånsberättigade nu omfattas av mer omfattande investeringsregler föränleds av artikel 5 första stycket fjärde meningen i det andra tjänstepensionsdirektivet. Av den meningen följer att tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar ska omfattas av investeringsreglerna i artikel 19.1 i direktivet. Enligt det första tjänstepensionsdirektivet (se artikel 5 i det direktivet) kunde tjänstepensionsinstitut med färre än 100 medlemmar undantas från det direktivets regler om investeringar.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Investeringar”. Övervägandena finns i avsnitt 9.2.1.

10 a §

Paragrafen innehåller utökade bestämmelser till följd av aktsamhetsprincipen i artikel 19 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Första meningen i *första stycket* innehåller en övergripande bestämmelse om aktsamhetsprincipen som motsvarar den nuvarande 10 a § tredje stycket andra meningen. Det nuvarande uttrycket ”placeringar” ersätts med det nya uttrycket ”investeringar”. Ändringen är en anpassning till språkbruket i det andra tjänstepensionsdirektivet och andra näraliggande regelverk som innehåller en aktsamhetsprincip för investeringar. Den andra meningen i första stycket innehåller en ny bestämmelse om intressekonflikter som följer av artikel 19.1 a andra meningen.

Andra stycket innehåller bestämmelser om säkerhet, kvalitet, likviditet, lönsamhet och lämplig riskspridning hos de samlade tillgångarna i en pensionsstiftelse. Bestämmelserna följer av artikel 19.1 c och 19.1 f i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Tredje stycket innebär att investeringarna i en pensionsstiftelse i till övervägande del ska göras i noterade tillgångar. Investeringar i onoterade tillgångar ska hållas på aktsamma nivåer. Bestämmelserna följer av artikel 19.1 d i det andra tjänstepensionsdirektivet. Av artikel 19.6 c i direktivet framgår att tjänstepensionsinstitut inte ska vara förhindrade att investera i onoterade tillgångar med långsiktig investeringshorisont. Sådana investeringar måste dock alltid ske inom ramen för de bestämmelser som följer av aktsamhetsprincipen.

Fjärde stycket anger att en pensionsstiftelse får beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer (hållbarhetsfaktorer) i sina investeringsbeslut. Det är alltså tillåtet att, inom ramen för aktsamhetsprincipen, ta hänsyn till hållbarhetsfaktorer utöver de rent ekonomiska faktorerna att vid investeringsbeslut. Bestämmelsen har sin grund i artikel 19.1 b i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Övervägandena finns i avsnitt 9.2.2.

10 b §

Paragrafen får en ny lydelse som motsvarar den nuvarande 10 a § tredje stycket sista ledet och fjärde stycket. Genom paragrafen genomförs artikel 19.1 g i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Första stycket innehåller begränsningar för investeringar i uppdragsgivande företag och företag inom samma koncern.

Andra stycket anger att begräsningarna inte gäller för tillgångar som svenska staten eller en utländsk stat svarar för. Den bestämmelsen har sin grund i artikel 19.1 andra stycket i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Bestämmelserna om placeringsriktlinjer i den nuvarande 10 b § flyttas, i redigerat skick, till den nya 11 f § om investeringsriktlinjer.

Övervägandena finns i avsnitt 9.3.1.

10 c §

Paragrafen får en ny lydelse som motsvarar den nuvarande 10 a § femte stycket. Genom paragrafen genomförs artikel 19.1 e i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt *första stycket* får en pensionsstiftelse använda derivatinstrument för att sänka investeringsrisken eller effektivisera förvaltningen av stiftelsens tillgångar. Uttrycket ”derivatinstrument” ersätter det nuvarande uttrycket ”optioner och terminskontrakt eller andra liknande finansiella instrument”. Ändringen är en anpassning till språkbruket i direktivet och annan lagstiftning på det finansiella området.

Enligt *andra stycket* ska en pensionsstiftelse tillämpa vissa föreskrifter om derivatinstrument som har meddelats med stöd av bestämmelser i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Bestämmelserna i den nuvarande 10 c § om styrelsens ansvar för placeringsriktlinjer flyttas, i redigerat skick, till den nya 11 f § om investeringsriktlinjer.

Övervägandena finns i avsnitt 9.3.2.

Information till förmånsberättigade

10 d §

Paragrafen innehåller utökade bestämmelser om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna till de förmånsberättigade.

Första stycket innebär att en pensionsstiftelse även i fortsättningen ska ge den information som behövs om stiftelsens verksamhet till de förmånsberättigade. I den nuvarande lydelsen av första stycket finns även bestämmelser om vilken information som en arbetsgivare ska lämna till de förmånsberättigade. Dessa bestämmelser flyttas, i utökat skick, till 10 e §. Genom en ny hänvisning till 9 a § första stycket klargörs att det endast är de pensionsstiftelser som tryggar utfästelser om pension till fler än 100 förmånsberättigade som omfattas av informationskraven.

Andra stycket har nytt innehåll och innebär att en pensionsstiftelse, utöver de allmänna informationskraven i första stycket, också ska tillhandahålla sin senaste årsredovisning och investeringsriktlinjerna till en förmånsberättigad som begär det. Ändringen följer av artiklarna 29, 30 och 44 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Av direktivet framgår att tillgången till dessa uppgifter är av väsentligt betydelse för de förmånsberättigade. Därmed bör skyldigheten att tillhandahålla dessa handlingar regleras i lag istället för, som nu är fallet, i myndighetsföreskrifter.

Tredje stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om vilken information som en pensionsstiftelse ska lämna och hur in-

formationen ska lämnas. Bemyndigandet motsvarar delvis det nuvarande andra stycket i paragrafen men utökas till att även avse hur informationen ska lämnas. Genom ändringen kan de nya allmänna principerna för uppgiftslämning i bl.a. artikel 36 i det andra tjänstepensionsdirektivet genomföras i form av föreskrifter på lägre nivå än lag. Av denna artikel framgår bl.a. att informationen kostnadsfritt ska göras tillgänglig för förmånsberättigade antingen i elektronisk form, inbegripet varaktiga medier eller via en webbplats, eller i pappersform. Vidare innebär artikel 36 att informationen ska vara uttryckt på ett enkelt, tydligt, rättvisande och konsekvent sätt.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Information till förmånsberättigade”.

Övervägandena finns i avsnitt 11.1.

10 e §

Paragrafen innehåller bestämmelser om vilken information som en arbetsgivare ska ge till de förmånsberättigade.

Första stycket innehåller utökade informationskrav jämfört med den nuvarande lydelsen av 10 d § första stycket andra meningen. Skyldigheten att informera om pensionerna utökas till att avse villkoren för pensionerna och deras värdeutveckling. Ett nytt krav är att arbetsgivaren ska ge information om utbetalningsalternativ inför pensioneringen. En arbetsgivare ska även i fortsättningen ge information om de överenskommelser som ligger till grund för pensionerna.

Andra stycket innehåller en ny bestämmelse om att arbetsgivaren årligen ska ge de förmånsberättigade ett pensionsbesked som innehåller den information som behövs om de individuella förmånerna. Pensionsbeskedet ska också innehålla en upplysning om var de förmånsberättigade kan vända sig för att få mer information om pensionerna. Bestämmelsen följer av artiklarna 38–40 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Övervägandena finns i avsnitt 11.2 och 11.3.

10 f §

Paragrafen är ny och innebär att den information som ska lämnas till de förmånsberättigade, också ska lämnas till den som erbjuds pensionsförmåner som tryggas i en pensionsstiftelse. Det gäller dock inte information om utbetalningsalternativ inför pensioneringen eller årligt pensionsbesked. Bestämmelsen följer av artikel 41 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Övervägandena finns i avsnitt 11.4.

Företagsstyrningssystem

11 a §

Paragrafen är ny och innehåller övergripande bestämmelser om företagsstyrningssystemet i en pensionsstiftelse till följd av artikel 21.1 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt *första stycket* ska en pensionsstiftelse som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet ha ett företagsstyrningssystem som säkerställer en sund och ansvarfull styrning av verksamheten.

Andra stycket innehåller den övergripande proportionalitetsprincipen som gäller för företagsstyrningssystemets utformning till följd av artiklarna 21.2, 23.1, 24.3, 25.1–2, 26, 28.1–3 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Proportionalitetsprincipen innebär att företagsstyrningssystemet i en pensionsstiftelse inte behöver vara mer omfattande än vad som motiveras av verksamhetens art, omfattning och komplexitet. Verksamheten i pensionsstiftelserna får anses vara av en enklare art än i försäkringsföretag som tillhandahåller tjänstepensionsförmåner. Det följer av att pensionsstiftelser inte står för pensionsutfästelserna. Därmed har de ingen verksamhet avseende anskaffning, förvaltning eller (i normalfallet) fullgörande av avtal eller utfästelser om pensionsförmåner. De upprättar inte heller tekniska avsättningar eller håller skuldtäckning.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Företagsstyrningssystem”.

Övervägandena finns i avsnitt 10.2.1.

11 b §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om riskhanteringssystemet och riskhanteringsfunktionen, till följd av artikel 25 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Av *första stycket* och där intagen hänvisning till 9 a § första stycket framgår att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension till fler än 100 förmånsberättigade ska ha ett riskhanteringssystem och en riskhanteringsfunktion.

I *andra stycket* behandlas riskhanteringssystemets omfattning och integrering i stiftelsens organisations- och beslutsstruktur. Riskhanteringssystemet ska omfatta lämpliga processer och rutiner för att identifiera, hantera och rapportera de väsentliga riskerna i verksamheten, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal.

Det *tredje stycket* behandlar riskhanteringsfunktionens uppgift att på ett objektivt sätt bistå styrelsen och stiftelsen i övrigt i de uppgifter som utförs inom riskhanteringssystemet.

Övervägandena finns i avsnitt 10.3.

11 c §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om internkontrollsystemet och internrevisionsfunktionen.

Av *första stycket* framgår att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension för minst 100 förmånstagare ska ha ett internkontrollsystem och en internrevisionsfunktion.

Första stycket anger att internkontrollsystemet ska omfatta stiftelsens förvaltning, redovisning och ramar för internkontrollen, inklusive delar som omfattas av uppdragsavtal. Bestämmelsen följer av artikel 21.4.

Enligt *tredje stycket* har internrevisionsfunktionens som uppgift att på ett objektivt sätt utvärdera internkontrollsystemet och andra delar av

företagsstyrningssystemet. Bestämmelsen genomför artikel 26 i direktivet.

Enligt *fjärde stycket* får den som utför arbete inom internrevisionsfunktionen inte utföra uppgifter i den verksamhet som granskas. Bestämmelsen följer av att internrevisionsfunktionen ska vara oberoende (se artikel 24.2 i det andra tjänstepensionsdirektivet).

Övervägandena finns i avsnitt 10.4.

11 d §

Paragrafen är ny och innehåller gemensamma bestämmelser för riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen.

Enligt *första stycket* ska den som utför arbete inom riskhanteringsfunktionen eller internrevisionsfunktionen ha de insikter och den erfarenhet som behövs för att utföra funktionens uppgifter samt i övrigt vara lämplig för uppgiften. Dessa krav avser således ett mer begränsat ansvarsområde än vad som är fallet för ledamöter och suppleanter i styrelsen enligt 16 a §. Bestämmelsen genomför det andra tjänstepensionsdirektivets artikel 22.1 a ii och iii samt 22.2.

Andra stycket anger att en och samma person inte får utföra uppgifter i både riskhanteringsfunktionen och internrevisionsfunktionen. Det följer av artikel 24.2 i direktivet, som innebär att internrevisionsfunktionen ska vara oberoende från andra centrala funktioner.

Enligt *tredje stycket* ska de personer som utför arbete inom de centrala funktionerna regelbundet rapportera väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till styrelsen. Bestämmelsen följer av artikel 24.4 i direktivet.

Övervägandena finns i avsnitt 10.5.

Styrdokument

11 e §

Paragrafen är ny och behandlar de styrdokument som ska upprättas och följas av en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension för minst 100 förmånstagare. Paragrafen genomför artiklarna 21.3, 21.5, 23 och 30 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Första stycket behandlar krav på skriftliga riktlinjer om riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Enligt *andra stycket* ska pensionsstiftelsen upprätta och vid behov följa en beredskapsplan som säkerställer att verksamheten kan bedrivas kontinuerligt. I sammanhanget är det relevant att en pensionsstiftelse inte anskaffar, förvaltar eller, i normalfallet, fullgör enskilda pensionsåtaganden. En pensionsstiftelse kan därmed antas vara något mindre känslig för avbrott än sådana företag som själva står för pensionsutfästelserna.

Tredje stycket anger att pensionsstiftelsen ska upprätta en sund ersättningspolicy för de personer som leder eller övervakar verksamheten eller annars kan påverka riskerna i verksamheten.

Enligt *fjärde stycket* ska styrdokumentet antas av styrelsen och ses över vid behov, dock minst vart tredje år.

Femte stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om vad styrdokumentet ska innehålla.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Styrdokument”.

Övervägandena finns i avsnitt 10.6.

Investeringsriktlinjer

11 f §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om investeringsriktlinjer. Bestämmelserna motsvarar innehållet i de nuvarande 10 b och 10 c §§, med redaktionella ändringar. Genom paragrafen genomförs artikel 30 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Första stycket anger att en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension för minst 100 förmånstagare ska upprätta, följa och offentliggöra investeringsriktlinjer som innehåller principerna för investering av stiftelsens samtliga tillgångar. Det nuvarande uttrycket ”placeringsriktlinjer” ersätts med ”investeringsriktlinjer”, se kommentaren till 10 a §. Kravet på offentliggörande är nytt i förhållande till det första tjänstepensionsdirektivet (jfr artikel 12 i det första tjänstepensionsdirektivet).

Enligt *andra stycket* ska en pensionsstiftelse ge in investeringsriktlinjerna till Finansinspektionen tillsammans med en redogörelse för konsekvenserna för stiftelsen och de förmånsberättigade. Dessa handlingar ska ges in senast när investeringsriktlinjerna börjar användas av stiftelsen. Detsamma gäller om investeringsriktlinjerna ändras.

Investeringsriktlinjerna ska, enligt *tredje stycket*, fastställas av styrelsen. Styrelsen ansvarar för att riktlinjerna följs och ska fortlöpande pröva om de behöver ändras.

Fjärde stycket innehåller ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela närmare föreskrifter om innehållet i investeringsriktlinjerna och redogörelsen för konsekvenserna.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Investeringsriktlinjer”.

Övervägandena finns i avsnitt 10.10.

Egen riskbedömning

11 g §

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om den egna riskbedömning som ska utföras av pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension för minst 100 förmånstagare. Bestämmelserna följer av artikel 28 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Av *första stycket* framgår att en pensionsstiftelse som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföra en egen riskbedömning avseende de risker som verksamheten är utsatt för på kort och lång sikt.

Den egna riskbedömningen ska beaktas när stiftelsen fattar strategiska beslut.

Andra stycket innehåller en lista över innehållet i den egna riskbedömningen. Listan motsvarar innehållet i artikel 28.2 punkterna a–c, g och h, samt 28.3 i direktivet.

Tredje stycket anger att den egna riskutvärderingen ska genomföras vart tredje år eller tidigare om riskerna förändras väsentligt, vilket följer av artikel 28.1 andra stycket i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Det införs inget krav på att pensionsstiftelserna ska underrätta Finansinspektionen om resultatet av den egna riskbedömningen. Om Finansinspektionen begär det ska en pensionsstiftelse dock tillhandahålla den egna riskbedömningen enligt den allmänna upplysningsplikten som följer av 35 § femte stycket.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Egen riskbedömning”.

Övervägandena finns i avsnitt 10.8.

Uppdragsavtal

11 h §

Paragrafen är ny och innehåller grundläggande bestämmelser om utläggning av verksamhet. Bestämmelserna följer av artikel 31.1, 31.2, 31.4 och 31.5 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Bestämmelserna i paragrafen gäller även för mindre pensionsstiftelser som enligt artikel 5 helt eller delvis inte omfattas av direktivet. Det följer av att sådana mindre stiftelser också har behov av att lägga ut verksamhet på samma grundläggande villkor som gäller för större stiftelser.

Första stycket anger att en pensionsstiftelse får uppdra åt någon annan att utföra en viss del av verksamheten genom uppdragsavtal. En pensionsstiftelse kan inte lägga ut hela verksamheten, eftersom styrelsen alltid har det yttersta ansvaret för ledningen av verksamheten. Det framgår av stycket att ett uppdragsavtal inte inskränker stiftelsens eller styrelsens ansvar för den utlagda verksamheten.

Enligt *andra stycket* ska pensionsstiftelsen säkerställa att den utlagda verksamheten fungerar tillfredsställande. Det sker genom att stiftelsen ska välja uppdragstagaren med omsorg och löpande följa upp den utlagda verksamheten.

Av *tredje stycket* framgår att ett uppdragsavtal ska vara skriftligt och reglera både pensionsstiftelsens och uppdragstagarens skyldigheter och rättigheter.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Uppdragsavtal.”

Övervägandena finns i avsnitt 10.11.1.

11 i §

Paragrafen är ny och innehåller särskilda bestämmelser om utläggning av verksamhet som är av väsentlig betydelse.

Första stycket innebär att en pensionsstiftelse som helt omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet inte får lägga ut verksamhet av väsentlig

betydelse om det kan leda till vissa negativa konsekvenser. Det gäller om utläggningen kan leda till försämrad kvalitet i företagsstyrningssystemet, en väsentlig ökning av de operativa riskerna, att myndigheternas tillsyn försvåras eller att verksamheten inte kan bedrivas kontinuerligt. Stycket följer av artikel 31.3 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt *andra stycket* ska en pensionsstiftelse i förväg underrätta Finansinspektionen om en utläggning av verksamhet av väsentlig betydelse. Detsamma gäller vid väsentliga förändringar av utläggningen. Stycket följer av artikel 31.6 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Kravet på underrättelse enligt tredje stycket innebär inte att Finansinspektionen ska godkänna uppdragsavtalet. Inspektionen behöver inte heller besvara en sådan underrättelse, utan kan använda uppgifterna i den fortsatta tillsynen. Därmed är det i första hand pensionsstiftelsen som ska säkerställa att en utläggning av verksamhet som är av väsentlig betydelse inte får de negativa konsekvenser som anges i första stycket.

Övervägandena finns i avsnitt 10.11.2.

15 b §

Paragrafen innehåller bestämmelser om pensionsstiftelsernas skyldighet att underrätta Finansinspektionen om gränsöverskridande verksamhet. Förteckningen över vad en sådan underrättelse ska innehålla utökas med en ny punkt 2 om de länder inom EES där arbetsgivarens utfästelser om pension ska fullgöras, vilket följer av artikel 11.3 a i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Övervägandena finns i avsnitt 8.2.

15 c §

Paragrafen behandlar Finansinspektionens hantering av en anmälan om gränsöverskridande verksamhet och tidsfrister för att inleda gränsöverskridande verksamhet.

Fjärde stycket ändras så att fristen för inledande av gränsöverskridande verksamhet ändras till sex veckor istället för två månader. Ändringen följer av artiklarna 11.7 och 11.8 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

I övrigt är paragrafen i sak oförändrad.

Övervägandena finns i avsnitt 8.4.

16 a §

Paragrafen innehåller krav på de personer som ska vara ledamöter eller suppleanter i styrelsen i en pensionsstiftelse som tryggar utfästelse om pension för minst 100 förmånstagare.

Första stycket ändras så att den som ska ingå i styrelsen ska ha de insikter och den erfarenhet som måste krävas för att *gemensamt i styrelsen* delta i ledningen av en sådan pensionsstiftelse. Ändringen innebär att kraven på insikter och erfarenhet bedöms kollektivt utifrån styrelsens samlade kompetens. Kravet att en person som ska ingå i styrelsen ska vara i övrigt lämplig för uppgiften, ska dock bedömas individuellt även i fortsättningen. Ändringen följer av det andra tjänstepensionsdirektivets artikel 22.1 a i.

Andra stycket, med en hänvisning till lagen om näringsförbud, ändras inte.

Övervägandena finns i avsnitt 10.7.

30 §

Paragrafen innebär att personalstiftelser ska tillämpa vissa av de bestämmelser som gäller för pensionsstiftelser på motsvarande sätt.

Hänvisningen i *första stycket* till 10 a § justeras till de nya i 10–10 c §§.

Andra stycket om likvidation ändras inte.

Tillsyn

31 §

I *sjunde stycket* rättas en felstavning av ordet ”inspektionen”. I övrigt är paragrafen oförändrad.

Finansinspektionens tillsyn

34 §

Paragrafen innehåller bestämmelser om Finansinspektionens tillsyn över pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension för minst 100 förmånstagare.

I *första stycket* utökas omfattningen av tillsynen med de nya och ändrade bestämmelser i lagen som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet.

I *andra stycket* utökas bestämmelsen om Finansinspektionens samarbete med andra myndigheter till att omfatta även Europeiska kommissionen, Europeiska systemrisknämnden, Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten, Europeiska bankmyndigheten samt Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten. Samarbetet utökas till att även omfatta utbyte av information. Ändringen följer av artikel 56 i det andra tjänstepensionsdirektivet.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Finansinspektionens tillsyn”.

Övervägandena finns i avsnitt 14.5.4.

34 a §

Paragrafen behandlar Finansinspektionens tillsyn över pensionsstiftelsernas kreditvärderingsförfaranden. Det nya uttrycket ”investeringsriktlinjer” ersätter det nuvarande uttrycket ”placeringsriktlinjer”, se kommentaren till 10 a § och 11 f §.

35 §

Paragrafen behandlar de ingripanden som Finansinspektionen får eller ska vidta vid vissa överträdelser.

Första stycket ändras inte och innebär att Finansinspektionen får meddela de anmärkningar ifråga om en pensionsstiftelses förvaltning som inspektionen anser behövs.

Finansinspektionens skyldighet att ingripa enligt *andra stycket* punkten 2, utökas till att även avse avvikelser från de nya styrdokument och den egna riskbedömningen som införs till följd av det andra tjänstepensionsdirektivet. Det innebär att Finansinspektionen ska förelägga en pensionsstiftelse att vidta rättelse om styrdokumentet, investeringsriktlinjerna eller den egna riskbedömningen inte längre är tillfredsställande med hänsyn till omfattningen och beskaffenheten av stiftelsens förvaltning. Det nya uttrycket ”investeringsriktlinjer” förs även in i punkten 3.

I *tredje stycket* införs det nya uttrycket ”förmånsberättigade” som benämning på den krets av personer vars intressen kan skyddas genom att Finansinspektionen utser en särskild förvaltare.

Fjärde stycket ändras inte.

Enligt *femte stycket* ska flera bestämmelser om tillsyn och ingripande i 17 kap. och 18 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) tillämpas på motsvarande sätt för pensionsstiftelser som omfattas av det andra tjänstepensionsdirektivet. Hänvisningarna utökas så att hela 17 kap. 7 § i försäkringsrörelselagen ska tillämpas. Det innebär att Finansinspektionen får göra en undersökning hos en pensionsstiftelse eller ett företag som har fått i uppdrag utföra en viss del av verksamheten i stiftelsen.

Före paragrafen införs en ny underrubrik med lydelsen ”Ingripande av Finansinspektionen”.

Övervägandena finns i avsnitt 14.3.2.

19.2 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

30 kap. 4 b §

Ändringarna i paragrafens *första stycke* innebär att sekretess ska gälla i en statlig myndighets verksamhet som består i tillsyn enligt tryggandelagen för uppgift i en anmälan eller utsaga om överträdelse av bestämmelse som gäller för den som myndighetens verksamhet avser, om uppgiften kan avslöja anmälares identitet. Paragrafen införs till följd av kravet på skydd för sådana anmälare i artikel 24.5 och 24.6 i det andra tjänstepensionsdirektivet. Genom ändringen får s.k. visselblåsare samma skydd som de redan åtnjuter inom övriga delar av det finansmarknadsrättsliga området (se prop. 2013/14:228 s. 254–259 och 320).

Övriga delar av paragrafen ändras inte.

Av 30 kap. 30 § första stycket offentlighets- och sekretesslagen följer att sekretessen enligt paragrafen har företräde framför meddelarfriheten.

Övervägandena finns i avsnitten 10.5 och 16.10.

19.3 Förslaget till ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043)

5 kap. 9 §

I paragrafen införs ett nytt *andra stycke* för att genomföra artikel 77e.3 andra stycket i Solvens II-direktivet⁴⁵, i den lydelse det direktivet fått genom det s.k. Omnibus II-direktivet⁴⁶. I likhet med sin motsvarighet i det nämnda direktivet innehåller bestämmelsen ett förbud mot att använda en volatilitetsjusterad riskfri räntestruktur för valutor och marknader som inte anges i de genomförandeakter – rättsakter som antas av Europeiska kommissionen enligt artikel 291 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt – som antas med stöd av artikel 77e.2 i Solvens II-direktivet.

Europeiska kommissionen har antagit en sådan genomförandeakt, och föreskrifter om tillåtna valutor och marknader för volatilitetsjustering finns därför numera i Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2016/165 av den 5 februari 2016 om tekniska uppgifter för beräkning av försäkringstekniska avsättningar och kapitalbasmedel för rapportering med referensdatum från och med den 1 januari till och med den 30 mars 2016 i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG (Solvens II).

Övervägandena finns i avsnitt 16.11.

⁴⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II).

⁴⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/51/EU av den 16 april 2014 om ändring av direktiven 2003/71/EG och 2009/138/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009, (EU) nr 1094/2010 och (EU) 1095/2010 med avseende på befogenheterna för Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) och Europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten).

Uppdragsbeskrivning till sakkunnig om nya regler för pensionsstiftelser med anledning av det reviderade tjänstepensionsdirektivet

Den 23 december 2016 publicerades en omarbetning av Europaparlamentets och rådets direktiv om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (IORP II-direktivet). Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt senast den 13 januari 2019.

Denna promemoria avser tillsättandet av en sakkunnig som ska analysera och föreslå hur IORP II-direktivet ska genomföras för pensionsstiftelser inom ramen för lagen (1967:531) om tryggnad av pensionsutfästelse m.m. (tryggandelagen), samt om och i så fall hur dessa regler ska anpassas till kommande svensk reglering för tjänstepensionsföretag.

Bakgrund

Tjänstepensionsverksamhet regleras på EU-nivå genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (IORP I-direktivet). IORP I-direktivet definierar tjänstepensionsinstitut som ett institut som, oavsett rättslig form, förvaltar fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal och som bedriver verksamhet som direkt föranleds av dessa. Överenskommelsen eller avtalet kan ha slutits enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare, eller med en egenföretagare i enlighet med den nationella lagstiftningen.

Vid införlivandet av IORP I-direktivet i svensk rätt konstaterades att pensionsstiftelser enligt direktivets ordalydelse var att beteckna som tjänstepensionsinstitut. Lagändringar infördes därför i tryggandelagen för de pensionsstiftelser som tryggar utfästelse om pension till minst 100 arbetstagare eller arbetstagares efterlevande. Även mindre pensionsstiftelser kan under vissa förutsättningar tillämpa de regler som genomför IORP I-direktivet i svensk rätt.

Europaparlamentet och rådet har under 2016 förhandlat fram IORP II-direktivet. Målet med IORP II-direktivet är att avlägsna återstående tillsynsrelaterade hinder för gränsöverskridande verksamhet, att säkerställa god styrning och riskhantering, att säkerställa tydlig och relevant information till medlemmar samt att säkerställa att tillsynsmyndigheterna har nödvändiga verktyg för effektiv tillsyn.

Arbetet med genomförandet av IORP II i svensk lagstiftning

Finansdepartementet (Fi/FMA/FPM) avser att remittera en departementsskrivelse (Ds) med förslag till en särskild lag om tjänstepensionsrörelse. Genom den nya lagen kommer IORP II-direktivet att genomföras för sådana tjänstepensionsinstitut som står risk. Lagen kommer även att innehålla en solvensreglering som är anpassad till

tjänstepensionsverksamhet och kompletterande nationella regler som syftar till att säkerställa ett gott konsumentskydd. Dessutom kommer lagen att innehålla moderna associationsrättsliga regler för tjänstepensionsföretag och en möjlighet för nuvarande försäkringsföretag som enbart bedriver tjänstepensionsverksamhet och tjänstepensionskassor att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Parallellt med detta arbete ska den sakkunnige i en särskild promemoria analysera och lämna förslag till regler som genomför IORP II-direktivet för pensionsstiftelser samt förslag till anpassade konsumentskyddsregler som tar hänsyn till pensionsstiftelsernas särart.

Fi/FMA/FPM och den sakkunnige ska ha en nära dialog om utformningen av genomförandet av IORP II-direktivet samt kompletterande skyddsregler till följd av den nya nationella tjänstepensionsregleringen. Syftet med dialogen är att – i de delar där det är nödvändigt och lämpligt – åstadkomma en likartad reglering för samtliga aktörer, oavsett associationsform, som på ett eller annat sätt tryggar tjänstepension.

3. Uppdragsbeskrivning

Den sakkunnige uppdras att analysera och överväga hur IORP II-direktivet bör genomföras för pensionsstiftelser. Därutöver ska den sakkunnige, med beaktande av pensionsstiftelsernas särart, analysera och överväga förstärkta konsumentskyddsregler för pensionsstiftelserna (exempelvis om information) med den nya nationella tjänstepensionsregleringen för tjänstepensionsföretag som utgångspunkt.

I uppdraget ingår att:

- Föreslå bestämmelser avseende pensionsstiftelser, med tillhörande författningskommentarer och skälavsnitt samt konsekvensanalys, som avser genomförande av IORP II-direktivet.
- Analysera och om lämpligt lämna förslag på hur reglerna för pensionsstiftelser kan anpassas till den kommande regleringen för tjänstepensionsföretag.

Den sakkunnige är fri att utöver uppdraget enligt ovan presentera förslag som han eller hon anser är av relevans för uppdraget.

Konsekvensanalys

Den sakkunnige ska presentera en konsekvensanalys av de lagförslag som lämnas. Analysen ska beskriva konsekvenser och kostnader som uppstår för anställda, arbetsgivare, pensionsstiftelser, Finansinspektionen, länsstyrelserna och staten i övrigt. Eventuella konsekvenser för statsbudgeten ska redovisas på lång och kort sikt.

Samråd

Den sakkunnige ska samråda och samordna sina förslag med Fi/FMA/FPM och Ju/L1.

Den sakkunnige ska i sitt arbete vid behov ha en dialog med intresse- och branschorganisationer samt samråda med berörda myndigheter såsom Finansinspektionen och länsstyrelserna.

Den analys och de förslag som den sakkunnige presenterar ska utformas i form av ändringar i tryggandelagen. Vidare ska den sakkunnige lämna förslag till följdändringar som behövs i annan lagstiftning. Lagtexten ska kompletteras med författningskommentarer och motiveras med bakgrunds- och skälavsnitt. Konsekvensanalys ska presenteras i enlighet med vad som anges ovan.

Den sakkunnige ska senast den 31 december 2017 presentera sitt uppdrag för Fi/FMA/FPM och Ju/L1.

DIREKTIV

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV (EU) 2016/2341

av den 14 december 2016

om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut

(omarbetning)

(Text av betydelse för EES)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artiklarna 53, 62 och 114.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande ⁽¹⁾,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet ⁽²⁾, och

av följande skäl:

- (1) Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG ⁽³⁾ har ändrats väsentligt flera gånger ⁽⁴⁾. Eftersom ytterligare ändringar ska göras, bör det direktivet av tydlighetsskäl omarbetas.
- (2) På den inre marknaden bör tjänstepensionsinstitut ha möjlighet att bedriva verksamhet i andra medlemsstater, samtidigt som en hög skydds- och säkerhetsnivå säkerställs för tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare.
- (3) Detta direktiv syftar till minimiharmonisering och bör därför inte hindra medlemsstaterna från att behålla eller införa ytterligare bestämmelser för att skydda tjänstepensionsplaners medlemmar och förmånstagare, förutsatt att sådana bestämmelser står i överensstämmelse med medlemsstaternas förpliktelser enligt unionsrätten. Detta direktiv gäller inte frågor som rör nationell social-, arbets-, skatte- eller avtalsrätt, eller huruvida pensionsavsättningarna i medlemsstaterna är tillräckliga.
- (4) För att ytterligare underlätta arbetstagarnas rörlighet mellan medlemsstaterna är syftet med detta direktiv att säkerställa god företagsstyrning, tillhandahållande av information till pensionsplanernas medlemmar samt att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet.
- (5) Det finns betydande skillnader mellan medlemsstaternas utformning och reglering av tjänstepensionsinstitut. Både tjänstepensionsinstitut och livförsäkringsföretag förvaltar tjänstepensionsplaner. Därför är det inte lämpligt med en standardmodell för alla tjänstepensionsinstitut. Kommissionen och Europeiska tillsynsmyndigheten

⁽¹⁾ EUT C 451, 16.12.2014, s. 109.

⁽²⁾ Europaparlamentets ståndpunkt av den 24 november 2016 (ännu ej offentliggjord i EUT) och rådets beslut av den 8 december 2016.

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10).

⁽⁴⁾ Se bilaga I, del A.

(Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten) (Eiopa), som inrättades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010⁽¹⁾, bör i sin verksamhet ta hänsyn till medlemsstaters olika traditioner och fastställa utformningen av tjänstepensionsinstitut utan att det påverkar nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning.

- (6) Direktiv 2003/41/EG utgjorde ett första steg på lagstiftningsområdet på vägen mot en inre marknad för tjänstepensioner organiserad på unionsnivå. En verklig inre marknad för tjänstepensioner är avgörande för ekonomisk tillväxt och nya arbetstillfällen i unionen och för att det ska vara möjligt att ta itu med den utmaning som det åldrande samhället innebär. Det direktivet, från 2003, har inte ändrats i materiellt hänseende för att införa ett modernt riskbaserat företagsstyrningssystem för tjänstepensionsinstitut. Lämplig reglering och tillsyn på unionsnivå och nationell nivå är avgörande för utvecklingen av säkra och trygga tjänstepensioner i alla medlemsstater.
- (7) Som allmän princip bör tjänstepensionsinstitut där så är relevant beakta målet att säkerställa balans mellan generationerna i tjänstepensionsplaner genom att sträva efter att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner.
- (8) Lämpliga åtgärder behövs för att ytterligare förbättra kompletterande privat pensionssparande, såsom tjänstepensionsplaner. Detta är viktigt eftersom de sociala trygghetssystemen utsätts för allt större tryck, vilket innebär att tjänstepensioner i allt högre utsträckning används som ett komplement till andra pensioner. Tjänstepensionsinstitut spelar en viktig roll för den långsiktiga finansieringen av unionens ekonomi och för att erbjuda säkra pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstituten är en central del av unionens ekonomi och har tillgångar som är värda 2 500 miljarder EUR på cirka 75 miljoner medlemmars och förmånstagares vägnar. Tjänstepensioner bör förbättras, dock utan att de offentliga pensionssystemens stora betydelse ifrågasätts när det gäller ett tryggt, varaktigt och effektivt socialt skydd, som bör garantera en rimlig levnadsstandard på ålderdomen och som därför bör stå i fokus för målet att förstärka de europeiska sociala modellerna.
- (9) Mot bakgrund av den demografiska utvecklingen i unionen och situationen när det gäller nationella budgetar är tjänstepensioner ett värdefullt tillägg till offentliga pensionssystem. Ett motståndskraftigt pensionssystem förutsätter ett varierat produktutbud, mångfald bland instituten och ändamålsenlig och effektiv tillsynspraxis.
- (10) Medlemsstaterna bör skydda arbetstagarna från åldrefattigdom och främja kompletterande pensionsplaner som är kopplade till anställningskontrakt såsom kompletterande skydd till allmänna pensioner.
- (11) Detta direktiv respekterar de grundläggande rättigheterna och iakttar de principer som erkänns i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, särskilt rätten till skydd av personuppgifter, näringsfriheten, rätten till egendom, förhandlingsrätten och rätten till kollektiva åtgärder samt rätten till en hög konsumentskyddsnivå, särskilt genom att säkerställa en större transparens kring pensioner, en väl underbyggd personlig finansiell planering och pensionsplanering samt genom att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner. Detta direktiv bör tillämpas i enlighet med dessa rättigheter och principer.
- (12) Att underlätta tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner genom att klargöra de relevanta förfarandena och undanröja onödiga hinder skulle kunna få positiva effekter på de berörda företagen och deras anställda, oavsett i vilken medlemsstat de verkar, genom att förvaltningen av tjänstepensionstjänsterna centraliseras.
- (13) Tjänstepensionsinstituts gränsöverskridande verksamhet bör inte påverka nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i värdmedlemsstaten och som är tillämplig på förhållandet mellan det företag som erbjuder tjänstepensionsplanen (nedan kallat *det uppdragsgivande företaget*) och medlemmar och förmånstagare. Gränsöverskridande verksamhet och gränsöverskridande överlåtelser av pensionsplaner är skilda saker och bör styras av olika bestämmelser. Om en gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan leder till gränsöverskridande verksamhet bör bestämmelserna om gränsöverskridande verksamhet tillämpas.
- (14) Om det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet är belägna i samma medlemsstat utgör inte det faktum att en pensionsplans medlemmar eller förmånstagare är bosatta i en annan medlemsstat i sig att gränsöverskridande verksamhet föreligger.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 48).

- (15) Medlemsstaterna bör ta hänsyn till behovet av att skydda pensionsrättigheter för arbetstagare som tillfälligt utstationeras till en annan medlemsstat för att arbeta.
- (16) Trots att direktiv 2003/41/EG har trätt i kraft har den gränsöverskridande verksamheten förblivit begränsad på grund av skillnaderna i nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning. Vidare återstår viktiga tillsynsrelaterade hinder som gör det dyrare för tjänstepensionsinstitut att förvalta pensionsplaner över gränserna. Dessutom måste det nuvarande minimiskyddet för medlemmar och förmånstagare förbättras. Detta är desto viktigare på grund av att livslängds- och marknadsriskerna allt oftare bärs av medlemmar och förmånstagare i stället för av tjänstepensionsinstitutet eller det uppdragsgivande företaget. Dessutom måste den nuvarande minimivån för den mängd information som lämnas till medlemmar och förmånstagare höjas.
- (17) Syftet med de aktsamhetsregler som fastställs i detta direktiv är dels att garantera en hög grad av trygghet för alla framtida pensionärer genom att införa strikta tillsynskrav, dels att möjliggöra en sund, aktsam och effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner.
- (18) Tjänstepensionsinstitut bör vara helt åtskilda från uppdragsgivande företag och förvalta fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner. Tjänstepensionsinstitut som drivs enbart utifrån det syftet bör ha frihet att tillhandahålla tjänster och frihet att investera utan begränsningar, med förbehåll endast för samordnade aktsamhetskrav, oavsett om sådana tjänstepensionsinstitut anses vara juridiska personer eller inte.
- (19) I enlighet med subsidiaritetsprincipen bör medlemsstaterna ha det fulla ansvaret för tjänstepensionssystemens uppbyggnad, liksom för beslut om vilken roll var och en av de tre pelarna i pensionssystemet ska spela i enskilda medlemsstater. När det gäller den andra pelaren bör de också ha det fulla ansvaret för den roll och funktion som de olika institut som tillhandahåller tjänstepensionsförmåner har, t.ex. branschtäckande pensionsfonder, företagspensionsfonder och livförsäkringsföretag. Detta direktiv är inte ägnat att ifrågasätta detta medlemsstaternas prerogativ, utan syftar snarare till att uppmuntra dem att bygga upp tillräckliga, trygga och bärkraftiga tjänstepensioner och underlätta gränsöverskridande verksamhet.
- (20) Eftersom tjänstepensionerna behöver förbättras ytterligare bör kommissionen tillföra ett stort mervärde på unionsnivå genom att vidta ytterligare åtgärder för att stödja medlemsstaternas samarbete med arbetsmarknadens parter vid förbättrandet av pensionsplaner inom andra pelaren och genom att inrätta en högnivågrupp med experter för att förbättra pensionssparandet inom den andra pelaren i medlemsstaterna, inklusive främjandet av medlemsstaternas utbyte av bästa praxis, i synnerhet när det gäller gränsöverskridande verksamhet.
- (21) De nationella reglerna för egenföretagares deltagande i tjänstepensionsinstitut skiljer sig åt. I vissa medlemsstater kan tjänstepensionsinstitut drivas på grundval av överenskommelser med branschorganisationer vars medlemmar uppträder i egenskap av egenföretagare, eller direkt med egenföretagare och anställda. I vissa medlemsstater kan en egenföretagare även bli medlem i ett tjänstepensionsinstitut när egenföretagaren uppträder i egenskap av arbetsgivare eller tillhandahåller yrkesmässiga tjänster åt ett företag. I vissa medlemsstater kan inte egenföretagare bli medlemmar i ett tjänstepensionsinstitut om inte vissa villkor, inbegripet sådana som följer av social- och arbetsmarknadslagstiftning, är uppfyllda.
- (22) Institut som förvaltar sociala trygghetssystem, vilka redan har samordnats på unionsnivå, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Hänsyn bör dock tas till de specifika förutsättningar som gäller för de tjänstepensionsinstitut som i en enskild medlemsstat förvaltar såväl sociala trygghetssystem som tjänstepensionsplaner.
- (23) Institut som drivs enligt principen om kapitalfinansiering som en del av ett obligatoriskt socialt trygghetssystem omfattas inte av detta direktiv.
- (24) Finansiella institut som redan omfattas av ramlagstiftning på unionsnivå bör generellt undantas från detta direktivs tillämpningsområde. Eftersom sådana institut i vissa fall även erbjuder tjänster på tjänstepensionsområdet, är det dock viktigt att säkerställa att detta direktiv inte ger upphov till någon snedvridning av konkurrensen. Sådan snedvridning kan undvikas om aktsamhetskraven i detta direktiv tillämpas på tjänstepensionsverksamhet som bedrivs av livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG⁽¹⁾. Kommissionen bör även noggrant övervaka situationen på marknaden för tjänstepensionsplaner och beakta möjligheten att utvidga den frivilliga tillämpningen av detta direktiv till andra reglerade finansiella institut.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II) (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1).

- (25) Eftersom tjänstepensionsinstitut har som mål att säkra ekonomisk trygghet under pensionstiden bör tjänstepensionsinstitutet kunna betala ut pensionsförmånerna som livslånga utbetalningar, som betalningar som ska göras under en viss tid, i form av engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ.
- (26) Det är viktigt att säkerställa att äldre och personer med funktionsnedsättning inte riskerar fattigdom utan kan åtnjuta en rimlig levnadsstandard. Tillräcklig täckning för biometriska risker i tjänstepensionsprogram är en viktig aspekt i kampen mot fattigdom och osäkerhet bland äldre personer. När en pensionsplan inrättas bör arbetsgivare och arbetstagare, eller deras respektive företrädare, beakta möjligheten att pensionsplanen inbegriper täckning för risker kopplade till lång levnad och invaliditet samt efterlevandeskydd.
- (27) Om medlemsstaterna ges möjlighet att från tillämpningsområdet för nationell genomförandelagstiftning undanta tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har färre än 100 medlemmar, kan tillsynen underlättas i sådana medlemsstater utan att detta hindrar att den inre marknaden på detta område fungerar väl. Detta bör emellertid inte undergräva sådana tjänstepensionsinstituts rätt att utse kapitalförvaltare som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaltningen av sin investeringsportfölj, samt förvaringsinstitut som är etablerade och vederbörligen auktoriserade i en annan medlemsstat för förvaringen av sina tillgångar. Under alla omständigheter bör medlemsstaterna tillämpa särskilda bestämmelser avseende investeringsregler och företagsstyrningssystemet på tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner som tillsammans har mer än totalt 15 medlemmar.
- (28) Institut som Unterstützungskassen i Tyskland, där medlemmarna inte har någon laglig rätt till förmåner med visst belopp och där deras intressen skyddas av en obligatorisk lagstadgad obeståndsförsäkring, bör undantas från detta direktivs tillämpningsområde.
- (29) För att skydda medlemmarna och förmånstagarna bör tjänstepensionsinstitutet begränsa sina verksamheter till sådana som avses i detta direktiv och till verksamheter som direkt föranleds av dessa.
- (30) Om ett uppdragsgivande företag går i konkurs riskerar medlemmar att förlora både sitt arbete och sina intjänade pensionsrättigheter. Detta gör det nödvändigt att säkerställa en tydlig åtskillnad mellan det uppdragsgivande företaget och tjänstepensionsinstitutet samt att minimikrav på aktsamhet fastställs för att skydda medlemmarna. När aktsamhetskraven fastställs bör hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutets möjligheter att få tillgång till pensionsgarantisystem eller liknande mekanismer som skyddar intjänade individuella rättigheter för medlemmar och förmånstagare mot risken att det uppdragsgivande företaget inte kan fullgöra sina förpliktelser.
- (31) Driften av tjänstepensionsinstitut och tillsynen över dessa uppvisar betydande skillnader i de olika medlemsstaterna. I vissa medlemsstater kan tillsynen utövas inte bara över själva tjänstepensionsinstitutet utan också över de enheter eller företag som har auktoriserats för att förvalta dessa tjänstepensionsinstitut. Medlemsstaterna bör kunna ta hänsyn till sådana särdrag så länge som alla krav i detta direktiv uppfylls på ett korrekt sätt. Medlemsstaterna bör även kunna tillåta försäkringsföretag och andra finansiella företag att förvalta tjänstepensionsinstitut.
- (32) Tjänstepensionsinstitut är pensionsinstitut som har ett socialt syfte och som tillhandahåller finansiella tjänster. De har ansvar för tillhandahållandet av tjänstepensionsförmåner, och de bör därför när det gäller deras verksamhet och villkoren för att bedriva denna verksamhet uppfylla vissa minimikrav på aktsamhet, med beaktande av nationella regler och traditioner. Dessa institut bör emellertid inte behandlas som rena finansiella tjänsteleverantörer. Deras sociala funktion och trepartsförhållandet mellan arbetstagaren, arbetsgivaren och tjänstepensionsinstitutet bör beaktas på ett korrekt sätt och stödjas som vägledande principer för detta direktiv.
- (33) Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt förvaltar pensionsfonder som inte är någon juridisk person och består av enskilda medlemmars pensionsplaner och vars tillgångar är separerade från tjänstepensionsinstitutets tillgångar, bör det vara möjligt för medlemsstaterna att betrakta varje pensionsfond som en egen pensionsplan enligt detta direktiv.
- (34) Det stora antalet tjänstepensionsinstitut i vissa medlemsstater kräver en pragmatisk lösning när det gäller kravet på förhandsgodkännande av tjänstepensionsinstitut. Om ett tjänstepensionsinstitut önskar förvalta en plan i en annan medlemsstat bör det dock krävas ett förhandsgodkännande av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.
- (35) Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om pensionssystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, bör tjänstepensionsinstitutet

kunna erbjuda sina tjänster i andra medlemsstater efter erhållande av tillstånd från den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Tjänstepensionsinstitutet bör tillåtas att åta sig uppdrag för företag som är belägna i någon av medlemsstaterna och att förvalta pensionsplaner med medlemmar i fler än en medlemsstat. Detta skulle kunna medföra betydande stordriftsfördelar för sådana tjänstepensionsinstitut, förbättra konkurrenskraften hos unionens näringsliv och underlätta arbetskraftens rörlighet.

- (36) Rätten för ett tjänstepensionsinstitut som är etablerat i en medlemsstat att förvalta en tjänstepensionsplan som avtalats i en annan medlemsstat bör utövas med fullständigt iakttagande av bestämmelserna i gällande social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdmedlemsstaten i den mån den är relevant för tjänstepensionsplaner, exempelvis definitionen och utbetalningen av pensionsförmåner och villkoren för överlåtelse av pensionsrättigheter. Tillsynsreglernas omfattning bör klargöras för att säkerställa rättslig säkerhet för tjänstepensionsinstitutets gränsöverskridande verksamhet.
- (37) Tjänstepensionsinstitut bör kunna överlåta pensionsplaner till andra tjänstepensionsinstitut över gränserna inom unionen i syfte att underlätta organisationen av tjänstepensioner på unionsnivå. Överlåtelser bör bli föremål för ett godkännande av den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat efter det att den behöriga myndigheten har erhållit godkännande från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten för det tjänstepensionsinstitut som överlåter pensionsplanen. Överlåtelserna och villkoren för denna bör vara beroende av ett förhandsgodkännande av en majoritet av medlemmarna och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, en majoritet av deras företrädare, till exempel en "trustee" i en trustbaserad plan.
- (38) Vid överlåtelse av en del av en pensionsplan bör bärkraften hos både den överlåtna och den återstående delen av pensionsplanen säkerställas och alla medlemmars och förmånstagares rättigheter bör skyddas på ett fullgott sätt efter överlåtelserna, genom krav på att både det överlåtande och det mottagande tjänstepensionsinstitutet har tillräckliga och lämpliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna för den överlåtna delen och den återstående delen av planen.
- (39) För att underlätta samordningen av tillsynspraxis kan Eiopa begära information från de behöriga myndigheterna i enlighet med de befogenheter som Eiopa tilldelats genom förordning (EU) nr 1094/2010. Om det vid en fullständig eller partiell gränsöverskridande överlåtelse av en pensionsplan råder oenighet mellan de berörda behöriga myndigheterna bör det vidare vara möjligt för Eiopa att utföra medling.
- (40) Aktsamhet vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är en grundläggande förutsättning för att det ska kunna säkerställas att pensionsåtagandena kan uppfyllas både på kort och lång sikt. Tekniska avsättningar bör beräknas enligt erkända aktuariella metoder och bestyrkas av en aktuarie eller en annan expert på området. Maximiräntesatserna bör väljas på ett aktsamt sätt enligt relevanta nationella bestämmelser. De tekniska avsättningarna bör motsvara ett minimibelopp som är tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de förmåner som redan är under utbetalning till förmånstagarna och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. Aktuariefunktionen bör utövas av personer som har kunskaper i försäkrings- och finansmatematik på en nivå som motiveras av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inneboende riskerna i tjänstepensionsinstitutets verksamhet, och som kan styrka sina erfarenheter på området enligt tillämpliga yrkeskvalifikationer eller andra normer.
- (41) Det finns betydande skillnader mellan tjänstepensionsinstitutet i olika medlemsstater beträffande vilka risker som täcks. Hemmedlemsstaterna bör därför ha möjlighet att fastställa ytterligare, mer detaljerade bestämmelser för beräkningen av de tekniska avsättningarna förutom bestämmelserna i detta direktiv.
- (42) Tillräckliga och lämpliga tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna bör krävas för att skydda intressena för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare i händelse av det uppdragsgivande företags insolvens.
- (43) För att främja lika spelregler mellan inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut bör medlemsstaterna beakta skuldtäckningskraven för både inhemska och gränsöverskridande tjänstepensionsinstitut.
- (44) I många fall kan det vara det uppdragsgivande företaget och inte tjänstepensionsinstitutet självt som står för de biometrisk riskerna eller som garanterar vissa förmåner eller viss avkastning. Det förekommer dock även att tjänstepensionsinstitutet självt står för sådana risker eller lämnar sådana garantier, varvid det uppdragsgivande företaget i allmänhet har uppfyllt sina förpliktelser i och med de nödvändiga inbetalningarna. I dessa fall bör de berörda tjänstepensionsinstitutet ha ett kapital som grundas på värdet av de tekniska avsättningarna och riskkapitalet.

- (45) Tjänstepensionsinstitut är mycket långsiktiga investerare. De tillgångar som tjänstepensionsinstitut förfogar över får i regel inte lösas in annat än för tillhandahållande av pensionsförmåner. För att medlemmarnas och förmånstagarnas rättigheter ska skyddas på ett fullgott sätt bör tjänstepensionsinstitutet även ha möjlighet att välja placeringar som passar deras åtagandens specifika typ och varaktighet. Därför krävs en effektiv tillsyn liksom en inriktning på investeringsregler som ger tjänstepensionsinstitutet det handlingsutrymme som behövs för att de ska kunna besluta om den säkraste och mest effektiva investeringspolicyn och som ålägger dem att agera på ett aktsamt sätt. Iakttagandet av aktsamhetsprincipen kräver därför en investeringspolicy som är anpassad till medlemsstrukturen i det enskilda tjänstepensionsinstitutet.
- (46) Genom att det fastställs att aktsamhetsprincipen (*the prudent person rule*) ska vara den grundläggande principen för kapitalinvesteringar och genom att det görs möjligt för tjänstepensionsinstitut att bedriva verksamhet över gränserna främjas en överflyttning av sparandet till tjänstepensionsområdet, vilket bidrar till ekonomiska och sociala framsteg.
- (47) Tillsynsmetoder och tillsynspraxis skiljer sig åt mellan medlemsstaterna. Dessa bör därför ges visst utrymme att efter eget skön i detalj utforma de investeringsregler som de önskar kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska följa. Dessa regler får dock inte inskränka den fria rörligheten för kapital, såvida det inte är motiverat av aktsamhetsskäl.
- (48) Detta direktiv bör säkerställa en lämplig investeringsfrihet för tjänstepensionsinstitut. Eftersom tjänstepensionsinstitutet är mycket långsiktiga investerare med låga likviditetsrisker, har de förutsättningar att inom aktsamma gränser investera i icke-likvida tillgångar, t.ex. aktier, och i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, multilaterala handelsplattformar (MTF-plattformar) eller organiserade handelsplattformar (OTF-plattformar). De kan också utnyttja fördelarna med en internationell diversifiering. Det bör därför inte, annat än av aktsamhetsskäl i linje med aktsamhetsprincipen för att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, finnas några begränsningar för investeringar i aktier i valutor andra än dem som åtagandena är uttryckta i eller i andra instrument som har en långsiktig ekonomisk profil och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar.
- (49) Tolkningen av vad som utgör instrument med en långsiktig ekonomisk profil är vid. Dessa instrument är ej överförbara värdepapper och har därför inte tillgång till likviditeten på andrahandsmarknader. De kräver ofta åtaganden med fast tidsfrist, vilket begränsar deras säljbarhet och bör tolkas så att de inbegriper andelar och skuldinstrument i och lån som tillhandahålls icke börsnoterade företag. Onoterade företag omfattar infrastrukturprojekt, icke-börsnoterade tillväxtföretag, fastigheter eller andra tillgångar som skulle kunna vara lämpliga för långsiktiga investeringsändamål. Koldioxidsnåla och klimattåliga infrastrukturprojekt är ofta onoterade tillgångar och är beroende av långfristiga krediter för finansiering av projekt.
- (50) Tjänstepensionsinstitutet bör ha rätt att investera i andra medlemsstater i enlighet med reglerna i deras hemmedlemsstat för att minska kostnaderna för gränsöverskridande verksamhet. Värmedlemsstaterna bör därför inte tillåtas ålägga tjänstepensionsinstitut belägna i andra medlemsstater ytterligare investeringskrav.
- (51) Enskilda måste kunna få en klar överblick över sina intjänade pensionsrättigheter enligt lagstadgade pensionsplaner och tjänstepensionsplaner, särskilt när sådana rättigheter har tjänats in i fler än en medlemsstat. Detta kan möjliggöras genom pensionsövervakningstjänster som omfattar hela unionen av det slag som redan har införts i vissa medlemsstater till följd av kommissionens vitbok av den 16 februari 2012 med en agenda för tillräckliga, trygga och långsiktigt bärkraftiga pensioner, som förespråkar utvecklingen av sådana tjänster.
- (52) Vissa risker kan inte minskas genom kvantitativa krav, återspeglade i tekniska avsättningar och skuldtäckningskrav, utan kan hanteras på rätt sätt endast genom att man ställer krav på företagsstyrningen. Att säkerställa ett effektivt företagsstyrningssystem är därför av central betydelse för en fullgod riskhantering och för skyddet av medlemmar och förmånstagare. Dessa system bör stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (53) En ersättningspolicy som uppmuntrar till ett överdrivet risktagande kan undergräva en sund och effektiv riskhantering i tjänstepensionsinstitut. Principer och krav på offentliggörande rörande ersättningspolicyn som är tillämpliga på andra finansiella institut i unionen bör göras tillämpliga även på tjänstepensionsinstitut, dock med hänsyn till tjänstepensionsinstitutets specifika företagsstyrningsstruktur jämfört med andra finansiella institut och behovet av att ta hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

- (54) En nyckelfunktion är kapaciteten att utföra vissa företagsstyrningsuppgifter. Tjänstepensionsinstitutet bör ha tillräcklig kapacitet för en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Fastställandet av en viss nyckelfunktion bör inte hindra ett tjänstepensionsinstitut från att fritt besluta hur det vill organisera denna nyckelfunktion i praktiken, om inte annat anges i detta direktiv. Detta bör inte leda till onödigt betungande krav eftersom hänsyn bör tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
- (55) De personer som i praktiken leder ett tjänstepensionsinstitut bör kollektivt vara lämpliga för sin uppgift och personer som utför nyckelfunktioner bör ha adekvata kunskaper och erfarenheter och, i tillämpliga fall, adekvata yrkeskvalifikationer. Dock bör endast personer som innehar nyckelfunktioner omfattas av kraven på anmälan till den behöriga myndigheten.
- (56) Med undantag av den interna revisionsfunktionen, bör det vara möjligt för en enda person eller organisatorisk enhet att utföra fler än en nyckelfunktion. Den person eller organisatoriska enheten som utövar en nyckelfunktion bör dock vara en annan än den som utövar en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna bör kunna ge tjänstepensionsinstitutet tillstånd att låta samma person eller organisatoriska enhet utföra nyckelfunktioner under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det undviker eller hanterar en intressekonflikt med det uppdragsgivande företaget.
- (57) Det är viktigt att tjänstepensionsinstitutet förbättrar sin riskhantering, med beaktande av målet att ha en rättvis spridning av risker och förmåner mellan generationerna i tjänstepensioner, så att potentiella sårbarheter med avseende på pensionsplanernas långsiktiga bärkraft kan förstås på rätt sätt och diskuteras med de berörda behöriga myndigheterna. Tjänstepensionsinstitutet bör som ett led i sina riskhanteringssystem göra en riskbedömning för sina verksamheter som rör pensioner. Den riskbedömningen bör också göras tillgänglig för de behöriga myndigheterna och bör, om så är relevant, bland annat inkludera risker i samband med klimatförändring, resursanvändning, miljön, sociala risker och risker som är relaterade till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar (strandade tillgångar).
- (58) Miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer enligt av Förenta nationerna stödda principer för ansvarsfulla investeringar är viktiga för tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy och riskhanteringssystem. Medlemsstaterna bör ålägga tjänstepensionsinstitutet att uttryckligen redovisa när dessa faktorer beaktas vid investeringsbeslut och hur de ingår i deras riskhanteringssystem. Uppgifter om hur relevanta och väsentliga miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer är för en pensionsplans investeringar och hur de beaktas bör ingå i den information som ett tjänstepensionsinstitut tillhandahåller enligt detta direktiv. Detta utesluter inte att ett tjänstepensionsinstitut fullgör kravet genom att i sådan information ange att miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer inte beaktas i dess investeringspolicy eller att kostnaderna för ett system för att övervaka relevansen och väsentligheten i sådana faktorer och hur de beaktas är oproportionella i förhållande till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos dess verksamhet.
- (59) Varje medlemsstat bör kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är beläget inom dess territorium upprättar årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsbokslut och förvaltningsberättelser som ger en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet hanterar, och som vederbörligen godkänts av en auktoriserad person, är en mycket betydelsefull informationskälla för planens medlemmar och förmånstagare samt för de behöriga myndigheterna. I synnerhet gör de det möjligt för de behöriga myndigheterna att övervaka tjänstepensionsinstitutets finansiella sundhet och att bedöma om det kan uppfylla alla sina avtalsmässiga förpliktelser. Årsbokslut och förvaltningsberättelser bör offentliggöras på en webbplats, om möjligt, eller på andra sätt såsom att tryckta exemplar tillhandahålls på begäran.
- (60) Ett tjänstepensionsinstitutets investeringspolicy är en avgörande faktor både vad avser tjänstepensionsplanernas säkerhet och ekonomiska hållbarhet på lång sikt. Tjänstepensionsinstitutet bör därför upprätta och minst vart tredje år se över riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer bör göras tillgängliga för de behöriga myndigheterna och på begäran även för varje pensionsplans medlemmar och förmånstagare.
- (61) Tjänstepensionsinstitutet bör ha rätt att helt eller delvis utkontraktera samtliga verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner, till tjänsteleverantörer som arbetar för deras räkning. Tjänstepensionsinstitutet bör fortfarande ha det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv när de utkontrakterar

nyckelfunktioner eller annan verksamhet. Tjänstepensionsinstitut bör ingå ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören när en verksamhet utkontrakteras. Vid tillämpningen av detta direktiv omfattas inte avtal för operativa tjänster, till exempel säkerhets- eller underhållspersonal.

- (62) Det bör vara möjligt för medlemsstater att kräva att förvaringsinstitut utses för förvaring av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar.
- (63) Med beaktande av pensionsplanens karaktär och den administrativa bördan bör tjänstepensionsinstitut ge tydlig och lämplig information till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare till stöd för deras beslut om sin pensionering och säkerställa en hög grad av transparens under de olika faserna i en pensionsplan, vilka omfattar tiden före anslutningen, medlemskapet (inbegripet tiden före pensioneringen) och tiden efter pensioneringen. Särskilt bör lämnas information om intjänade pensionsrättigheter, beräknad nivå på pensionsförmånerna, risker och garantier samt kostnader. När de beräknade pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier bör informationen också inkludera ett oförmånligt scenario som bör vara extremt men trovärdigt. Om medlemmarna står för en investeringsrisk är det också mycket viktigt med ytterligare information om investeringsprofilen, tillgängliga alternativ och historisk avkastning. Informationen bör motsvara användarens behov och bör beakta Förenta Nationernas konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, i synnerhet vad beträffar tillgänglighet och tillgång till information, i enlighet med artiklarna 3 respektive 21 i konventionen. Medlemsstater kan välja att närmare specificera vem som får lämna informationen till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare, inbegripet genom insamling av pensionsuppgifter (*pension tracking services*).
- (64) På grund av särdragen i de pensionsplaner som ger en viss förmånsnivå påverkas dessa förmåner inte av den historiska avkastningen eller av kostnadsstrukturen, förutom i extrema fall. Information om detta bör därför endast lämnas för pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut.
- (65) Innan presumtiva medlemmar ansluter sig till en pensionsplan bör de ges all den information de behöver för att kunna göra ett välgrundat val. Om presumtiva medlemmar inte har ett val utan automatiskt ansluts till en pensionsplan bör tjänstepensionsinstitutet förse dem med grundläggande relevant information om deras medlemskap direkt efter anslutningen.
- (66) Tjänstepensionsinstitut bör för medlemmar utarbeta ett pensionsbesked som innehåller viktig personlig och allmän information om pensionsplanen. Pensionsbeskedet bör vara tydligt och fullständigt och innehålla relevant och lämplig information för att underlätta förståelsen av pensionsrättigheter över tiden och inom olika pensionsplaner och för att främja arbetskraftens rörlighet.
- (67) Tjänstepensionsinstitutet bör underrätta sina medlemmar i tillräckligt god tid före pensioneringen om de utbetalningsalternativ de kan välja mellan. Om pensionen inte betalas ut som en livslång utbetalning, bör medlemmar som närmar sig pensionering underrättas om tillgängliga förmånsutbetalningsprodukter för att underlätta finansiell planering inför pensionen.
- (68) Under den fas när pensionsförmåner utbetalas bör förmånstagarna fortsätta att få information om sina förmåner och motsvarande utbetalningsalternativ. Detta är särskilt viktigt när förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen. Förmånstagare bör även informeras om eventuella sänkningar av förmånsnivåer innan någon sådan sänkning tillämpas, efter det att ett beslut som leder till en sänkning har fattats. I enlighet med god praxis rekommenderas tjänstepensionsinstitutet att samråda med förmånstagarna innan ett sådant beslut fattas.
- (69) Den behöriga myndigheten bör utöva sina befogenheter i de huvudsakliga syftena att skydda rättigheterna för medlemmar och förmånstagare och tjänstepensionsinstitutets stabilitet och sundhet.
- (70) Tillsynens omfattning varierar mellan medlemsstaterna. Detta kan orsaka problem om ett tjänstepensionsinstitut måste följa rörelsereglerna i sin hemmedlemsstat och samtidigt följa social- och arbetsmarknadslagstiftningen i sin värdmedlemsstat. Klargörandet av vilka områden som ska anses vara en del av tillsynen enligt detta direktiv minskar den rättsliga osäkerheten och tillhörande transaktionskostnader.
- (71) En inre marknad för tjänstepensionsinstitut kräver ett ömsesidigt erkännande av aktsamhetskraven. Ett tjänstepensionsinstituts efterlevnad av dessa krav bör övervakas av de behöriga myndigheterna i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Medlemsstaterna bör ge de behöriga myndigheterna nödvändiga befogenheter för att använda förebyggande eller korrigerande åtgärder om ett tjänstepensionsinstitut bryter mot något av kraven i detta direktiv.

- (72) För att säkerställa en effektiv tillsyn över verksamheter som utkontrakterats, inklusive all verksamhet som senare utkontrakteras på nytt, är det viktigt att de behöriga myndigheterna har tillgång till alla relevanta uppgifter som innehas av tjänsteleverantörer till vilka verksamheter har utkontrakterats, oavsett om den senare är en reglerad eller oreglerad enhet, och har rätt att genomföra inspektioner på plats. För att myndigheterna ska kunna ta hänsyn till marknadsutvecklingen och säkerställa att villkoren i uppdragsavtalet fortlöpande efterlevs bör behöriga myndigheter ha nödvändiga befogenheter att begära information från tjänstepensionsinstitutet och tjänsteleverantörer om utkontrakterade verksamheter.
- (73) Det bör införas bestämmelser om informationsutbyte mellan behöriga myndigheter, andra myndigheter och organ som arbetar med ansvar för att stärka den finansiella stabiliteten och uppsägning av pensionsplaner. Det är därför nödvändigt att närmare ange under vilka förhållanden sådant informationsutbyte bör vara möjligt. När information får offentliggöras endast med de behöriga myndigheternas uttryckliga samtycke bör dessa myndigheter, när så är lämpligt, få ställa stränga krav som villkor för samtycket.
- (74) Behandling av personuppgifter enligt detta direktiv, såsom de behöriga myndigheternas utbyte eller överföring av personuppgifter, bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 ⁽¹⁾, och de europeiska tillsynsmyndigheternas utbyte eller överföring av information enligt detta direktiv bör ske i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 ⁽²⁾.
- (75) För att säkerställa en väl fungerande inre marknad för tjänstepensioner som organiseras på unionsnivå bör kommissionen, efter samråd med Eiopa, se över och rapportera om tillämpningen av detta direktiv och bör lägga fram denna rapport för Europaparlamentet och rådet senast den 13 januari 2023.
- (76) För att säkerställa en sund konkurrens mellan instituten bör den övergångsperiod som ger försäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG möjlighet att bedriva sin tjänstepensionsverksamhet enligt de regler som avses i artikel 4 i det här direktivet förlängas till och med den 31 december 2022. Direktiv 2009/138/EG bör därför ändras i enlighet med detta.
- (77) Vidareutvecklingen på unionsnivå av solvensmodeller, exempelvis HBS-modeller (*holistic balance sheet*), är inte realistisk i praktiken och inte effektiv när det gäller kostnader och förmåner, särskilt med tanke på mångfalden hos tjänstepensionsinstitut inom och mellan medlemsstaterna. Inga kvantitativa kapitalkrav, såsom Solvens II eller HBS-modeller som anknyter till Solvens II, bör därför utvecklas på unionsnivå när det gäller tjänstepensionsinstitut, eftersom de potentiellt skulle kunna minska arbetsgivarnas beredvillighet att tillhandahålla tjänstepensionsplaner.
- (78) Eftersom målet för detta direktiv, nämligen att skapa en rättslig ram på unionsnivå som omfattar tjänstepensionsinstitut, inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna utan snarare, på grund av åtgärdens omfattning eller verkningar kan uppnås bättre på unionsnivå, kan unionen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget om Europeiska unionen. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går detta direktiv inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå detta mål.
- (79) I enlighet med medlemsstaternas och kommissionens gemensamma politiska förklaring av den 28 september 2011 om förklarande dokument har medlemsstaterna åtagit sig att, i de fall detta är berättigat, låta anmälan av införlivandeåtgärder åtföljas av ett eller flera dokument som förklarar förhållandet mellan de olika delarna i ett direktiv och motsvarande delar i de nationella instrumenten för införlivande. Med avseende på detta direktiv anser lagstiftaren att översändandet av sådana dokument är motiverat.
- (80) Skyldigheten att införliva detta direktiv med nationell rätt bör endast gälla de bestämmelser som utgör en innehållsmässig ändring i förhållande till de tidigare direktiven. Skyldigheten att införliva de oförändrade bestämmelserna följer av de tidigare direktiven.
- (81) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (EUT L 119, 4.5.2016, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 av den 18 december 2000 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (EGT L 8, 12.1.2001, s. 1).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

AVDELNING I

ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1

Syfte

I detta direktiv fastställs bestämmelser för inledande och utövande av verksamhet som bedrivs av tjänstepensionsinstitut.

Artikel 2

Tillämpningsområde

1. Detta direktiv ska tillämpas på tjänstepensionsinstitut. Om tjänstepensionsinstitut i enlighet med nationell rätt inte är juridiska personer ska medlemsstaterna tillämpa direktivet antingen på dessa tjänstepensionsinstitut eller, om inte annat föreskrivs i punkt 2, på de auktoriserade enheter som ansvarar för driften av dessa institut och agerar för deras räkning.
2. Detta direktiv ska inte tillämpas på
  - a) institut som förvaltar sociala trygghetssystem som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordningar (EG) nr 883/2004 ⁽¹⁾ och (EG) nr 987/2009 ⁽²⁾,
  - b) institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG ⁽³⁾, 2009/138/EG, 2011/61/EU ⁽⁴⁾, 2013/36/EU ⁽⁵⁾ och 2014/65/EU ⁽⁶⁾,
  - c) institut vars verksamhet bygger på fördelningsprincipen (*pay as you go*),
  - d) institut där det uppdragsgivande företags anställda inte har någon laglig rätt till förmåner och där det uppdragsgivande företaget när som helst kan lösa in tillgångarna och inte nödvändigtvis fullgöra sina skyldigheter att utbetala pensionsförmåner,
  - e) företag som gör bokföringsmässiga avsättningar för att kunna betala ut pensionsförmåner till sina anställda.

Artikel 3

Tillämpning på tjänstepensionsinstitut som förvaltar sociala trygghetssystem

Tjänstepensionsinstitut som också förvaltar obligatoriska anställningsrelaterade pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem som omfattas av förordningarna (EG) nr 883/2004 och (EG) nr 987/2009 ska omfattas av detta direktiv när det gäller den del av deras verksamheter som avser tillhandahållande av icke-obligatoriska tjänstepensioner. I sådana fall ska skulder och motsvarande tillgångar hållas fullständigt åtskilda och de ska inte kunna överlåtas till de obligatoriska pensionsplaner som betraktas som sociala trygghetssystem eller omvänt.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 883/2004 av den 29 april 2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 166, 30.4.2004, s. 1).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 987/2009 av den 16 september 2009 om tillämpningsbestämmelser till förordning (EG) nr 883/2004 om samordning av de sociala trygghetssystemen (EUT L 284, 30.10.2009, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG av den 13 juli 2009 om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (fondföretag) (EUT L 302, 17.11.2009, s. 32).

⁽⁴⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU av den 8 juni 2011 om förvaltare av alternativa investeringsfonder samt om ändring av direktiv 2003/41/EG och 2009/65/EG och förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010 (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1).

⁽⁵⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/36/EU av den 26 juni 2013 om behörighet att utöva verksamhet i kreditinstitut och om tillsyn av kreditinstitut och värdepappersföretag, om ändring av direktiv 2002/87/EG och om upphävande av direktiv 2006/48/EG och 2006/49/EG (EUT L 176, 27.6.2013, s. 338).

⁽⁶⁾ Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (EUT L 173, 12.6.2014, s. 349).

Artikel 4

Frivillig tillämpning på institut som omfattas av direktiv 2009/138/EG

Hemmedlemsstater får välja att tillämpa bestämmelserna i artiklarna 9–14, 19–22, 23.1, 23.2 och 24–58 i detta direktiv på tjänstepensionsverksamheten hos livförsäkringsföretag i enlighet med artikel 2.3 a i–iii och artikel 2.3 b ii–iv i direktiv 2009/138/EG. I sådana fall ska alla tillgångar och skulder som hänför sig till tjänstepensionsverksamheten hållas fullständigt åtskilda från, förvaltas och hanteras skilt från livförsäkringsföretagets övriga verksamheter, utan någon möjlighet till överlåtelse.

I fall som avses i första stycket i den här artikeln, och endast när det gäller deras tjänstepensionsverksamhet, ska livförsäkringsföretag inte omfattas av artiklarna 76–86, 132, 134.2, 173, 185.5, 185.7, 185.8 och 209 i direktiv 2009/138/EG.

Hemmedlemsstaten ska säkerställa att antingen de behöriga myndigheterna eller de myndigheter som ansvarar för tillsynen av livförsäkringsföretag som omfattas av direktiv 2009/138/EG, som en del av sin tillsynsverksamhet kontrollerar att den verksamhet som rör tjänstepensioner hålls strikt åtskild från övrig verksamhet.

Artikel 5

Små tjänstepensionsinstitut och pensionsplaner som följer av lag

Med undantag för vad som föreskrivs i artiklarna 32–35 får medlemsstaterna välja att helt eller delvis underlåta att tillämpa detta direktiv på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har färre än 100 medlemmar. Om inte annat föreskrivs i artikel 2.2 ska sådana tjänstepensionsinstitut dock ha rätt att tillämpa direktivet på frivillig grund. Artikel 11 får tillämpas endast om alla övriga bestämmelser i detta direktiv är tillämpliga. Medlemsstaterna ska tillämpa artiklarna 19.1, 21.1 och 21.2 på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium och som förvaltar pensionsplaner som sammanlagt har fler än 15 medlemmar.

Medlemsstaterna får välja att tillämpa någon av artiklarna 1–8, artikel 19 och artiklarna 32–35 på institut som tillhandahåller tjänstepensioner enligt lag, enligt nationell rätt, och vilka pensioner garanteras av en offentlig myndighet.

Artikel 6

Definitioner

I detta direktiv avses med

1. *tjänstepensionsinstitut*: ett institut som, oavsett sin rättsliga form, förvaltar fonderade medel och som är etablerat oberoende av uppdragsgivande företag eller branschorganisation utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner i samband med yrkesutövning på grundval av en överenskommelse eller ett avtal som slutits
  - a) enskilt eller kollektivt mellan arbetsgivare och arbetstagare eller deras respektive företrädare, eller
  - b) med egenföretagare, enskilt eller kollektivt, i enlighet med rätten i hem- och värdmedlemsstaten,och som bedriver verksamheter som direkt förädlas av dessa,
2. *pensionsplan*: ett avtal, en överenskommelse, en stiftandeurkund (*trust deed*) eller bestämmelser vari anges vilka pensionsförmåner som ska lämnas och på vilka villkor,
3. *uppdragsgivande företag*: varje företag eller annat organ, oavsett om det omfattar eller består av en eller flera juridiska eller fysiska personer, vilket handlar i egenskap av arbetsgivare eller egenföretagare eller en kombination av dessa, och som erbjuder en pensionsplan eller gör inbetalningar till ett tjänstepensionsinstitut,

4. *pensionsförmåner*: förmåner som betalas ut med anledning av uppnådd pensionsålder eller förväntat uppnående av pensionsålder eller, om de kompletteras dessa förmåner och tillhandahålls sekundärt, i form av utbetalningar vid dödsfall, invaliditet eller upphörande av anställning eller i form av bidrag eller tjänster som tillhandahålls vid sjukdom, medellöshet eller dödsfall. För att den ekonomiska tryggheten under pensionstiden ska stärkas får pensionsförmånerna betalas ut som en livslång utbetalning, under en viss tid, i form av ett engångsbelopp eller genom en kombination av dessa alternativ,
5. *medlem*: en person som inte är förmånstagare eller presumtiv medlem och vars tidigare eller nuvarande yrkesverksamhet ger, eller kommer att ge honom eller henne, rätt till pensionsförmåner enligt bestämmelserna i en pensionsplan,
6. *förmånstagare*: en person som uppbär pensionsförmåner,
7. *presumtiv medlem*: en person som har rätt att ansluta sig till en pensionsplan,
8. *behörig myndighet*: en nationell myndighet som har utsetts för att utföra de uppgifter som anges i detta direktiv,
9. *biometriska risker*: risker kopplade till dödsfall, invaliditet och lång levnad,
10. *hemmedlemsstat*: den medlemsstat där tjänstepensionsinstitutet har registrerats eller auktoriserats och där det har sin huvudsakliga förvaltningsort i enlighet med artikel 9,
11. *värmedlemsstat*: den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och medlemmarna eller förmånstagarna,
12. *överlåtande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som överlåter alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
13. *mottagande tjänstepensionsinstitut*: ett tjänstepensionsinstitut som tar emot alla eller delar av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat i en annan medlemsstat,
14. *reglerad marknad*: en reglerad marknad enligt definitionen i artikel 4.1.21 i direktiv 2014/65/EU,
15. *multilateral handelsplattform eller MTF-plattform*: en multilateral handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.22 i direktiv 2014/65/EU,
16. *organiserad handelsplattform eller OTF-plattform*: en organiserad handelsplattform enligt definitionen i artikel 4.1.23 i direktiv 2014/65/EU,
17. *varaktigt medium*: ett instrument som gör det möjligt för en medlem eller förmånstagare att lagra information som riktas till den medlemmen eller förmånstagaren personligen, på ett sätt som möjliggör framtida åtkomst och under en tid som är lämplig med hänsyn till vad som är avsikten med informationen och som tillåter oförändrad återgivning av den lagrade informationen,
18. *nyckelfunktion*: inom ett företagsstyrningssystem, en intern kapacitet att utföra praktiska uppgifter som omfattar riskhanteringsfunktionen, internrevisionsfunktionen och aktuariefunktionen,
19. *gränsöverskridande verksamhet*: förvaltning av en pensionsplan där förhållandet mellan det uppdragsgivande företaget och berörda medlemmar och förmånstagare styrs av social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner i en annan medlemsstat än hemmedlemsstaten.

Artikel 7

Ett tjänstepensionsinstituts verksamhet

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium begränsar sin verksamhet till sådan verksamhet som avser pensionsförmåner inbegripet verksamheter som föranleds av dessa.

Om ett livförsäkringsföretag, i enlighet med artikel 4, driver sin tjänstepensionsverksamhet genom att hålla tillgångarna och skulderna fullständigt åtskilda, ska de fullständigt åtskilda tillgångarna och skulderna hanteras endast inom ramen för sådan verksamhet som avser pensionsförmåner och därav direkt föranledd verksamhet.

Som allmän princip ska tjänstepensionsinstitut i sin verksamhet, där så är relevant, beakta målet att skapa en rättvis fördelning av risker och förmåner mellan generationerna.

Artikel 8

Juridisk åtskillnad mellan uppdragsgivande företag och tjänstepensionsinstitut

Medlemsstaterna ska säkerställa att uppdragsgivande företag är juridiskt åtskilda från ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, så att tjänstepensionsinstitutets tillgångar skyddas i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse om det uppdragsgivande företaget går i konkurs.

Artikel 9

Registrering eller auktorisering

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som har sin huvudsakliga förvaltningsort inom deras territorium, säkerställa att tjänstepensionsinstitutet registreras i ett nationellt register av den behöriga myndigheten eller är auktoriserat av denna.

Med huvudsaklig förvaltningsort avses den plats där tjänstepensionsinstitutet fattar sina viktigaste strategiska beslut.

2. Vid sådan gränsöverskridande verksamhet som bedrivs i enlighet med artikel 11 ska även de medlemsstater där tjänstepensionsinstitutet är verksamt framgå av registret.

3. Informationen från registret ska meddelas Eiopa, som ska offentliggöra den på sin webbplats.

Artikel 10

Operativa krav

1. Medlemsstaterna ska för varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium säkerställa att

- a) tjänstepensionsinstitutet har genomfört korrekt upprättade regler för förvaltningen av pensionsplaner,
- b) det uppdragsgivande företaget, om det garanterar pensionsförmånerna, är skyldigt att regelbundet finansiera detta åtagande.

2. I enlighet med subsidiaritetsprincipen och med vederbörligt beaktande av storleken på pensionsförmånerna från socialförsäkringssystemen får medlemsstaterna föreskriva att kompletterande förmåner såsom täckning av risker kopplade till lång levnad och invaliditet, efterlevandeskydd samt en garanti för återbetalning av inbetalade belopp erbjuds till medlemmarna om arbetsgivarna och arbetstagarna, eller deras respektive företrädare, kommer överens om detta.

Artikel 11

Gränsöverskridande verksamhet och förfaranden

1. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning avseende pensionssystemens uppbyggnad, inbegripet obligatoriskt medlemskap och utfallen av kollektivavtal, ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska också tillåta företag som är belägna inom deras territorier att stödja tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva eller faktiskt bedriver gränsöverskridande verksamhet.

2. Ett tjänstepensionsinstitut som erbjuder sig att bedriva gränsöverskridande verksamhet och att åta sig uppdrag för ett uppdragsgivande företag måste godkännas i förväg av den relevanta behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten.

3. Ett tjänstepensionsinstitut ska till den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten anmäla att det avser att bedriva gränsöverskridande verksamhet. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut lämnar följande uppgifter när de gör denna anmälan:

- a) Namnet på den eller de värdmedlemsstater, vilka i förekommande fall ska anges av det uppdragsgivande företaget.
- b) Det uppdragsgivande företags namn och huvudsakliga förvaltningsort.
- c) De viktigaste särdragen i den pensionsplan som ska förvaltas för det uppdragsgivande företags räkning.

4. När den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten mottar en anmälan enligt punkt 3 ska denna – under förutsättning att den inte har utfärdat ett motiverat beslut om att tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning eller dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området inte är förenliga med den föreslagna gränsöverskridande verksamheten – inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3 vidarebefordra dessa till den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten och informera tjänstepensionsinstitutet om detta.

Det motiverade beslut som avses i första stycket ska utfärdas inom tre månader från mottagandet av alla de uppgifter som anges i punkt 3.

5. Om den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inte översänder de uppgifter som anges i punkt 3 till värdmedlemsstatens behöriga myndighet ska den informera det berörda tjänstepensionsinstitutet om skälen för detta inom tre månader från det att den har mottagit uppgifterna. Underlåtenhet att översända uppgifter ska kunna överklagas till domstol i hemmedlemsstaten.

6. Tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet ska omfattas av de informationskrav som anges i avdelning IV och som värdmedlemsstaten uppställer med avseende på de presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare som berörs av den gränsöverskridande verksamheten.

7. Innan tjänstepensionsinstitutet börjar bedriva gränsöverskridande verksamhet, ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten inom sex veckor efter mottagandet av de uppgifter som avses i punkt 3 informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och som ska uppfyllas när pensionsplanen förvaltas på uppdrag av ett företag i värdmedlemsstaten och om värdmedlemsstatens informationskrav enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

8. Tjänstepensionsinstitutet får börja bedriva gränsöverskridande verksamhet i enlighet med de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7 så snart som det har mottagit den information som avses i punkt 7 eller, om ingen information från den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten inkommer, efter utgången av den tidsfrist som anges i punkt 7.

9. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten ska informera den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten om alla väsentliga ändringar av de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner som kan påverka pensionsplanens särdrag i den mån det gäller den gränsöverskridande verksamheten samt om alla väsentliga ändringar i värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska lämna denna information till tjänstepensionsinstitutet.

10. Tjänstepensionsinstitutet ska vara föremål för löpande tillsyn av den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten i fråga om verksamhetens förenlighet med de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftningen i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och med värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7. Om oriktigheter upptäcks vid denna tillsyn ska den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten omedelbart underrätta den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten. Den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten ska i samordning med den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten vidta de åtgärder som krävs för att säkerställa att tjänstepensionsinstitutet upphör med de upptäckta överträdelserna.

11. Om tjänstepensionsinstitutet, trots de åtgärder som vidtagits av den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten eller på grund av att lämpliga åtgärder saknas i hemmedlemsstaten, fortsätter att överträda de tillämpliga

bestämmelserna i de krav i värdmedlemsstatens social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner eller värdmedlemsstatens informationskrav enligt punkt 7, får den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten, efter att ha informerat den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten, vidta lämpliga åtgärder för att förhindra eller beivra ytterligare oriktigheter och, i den mån det är strikt nödvändigt, hindra tjänstepensionsinstitutet från att bedriva verksamhet i värdmedlemsstaten för det uppdragsgivande företags räkning.

Artikel 12

Gränsöverskridande överlåtelse

1. Medlemsstaterna ska godkänna att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium överläter alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar till ett mottagande tjänstepensionsinstitut.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att kostnaderna för överlåtelsen inte belastar de kvarvarande medlemmarna och förmånstagarna i det överlåtande tjänstepensionsinstitutet eller de befintliga medlemmarna och förmånstagarna i det mottagande tjänstepensionsinstitutet.
3. Överlåtelsen måste förhandsgodkännas
  - a) av en majoritet av berörda medlemmar och en majoritet av berörda förmånstagare eller, i förekommande fall, av en majoritet av deras företrädare. Vad som utgör en majoritet ska definieras i enlighet med nationell rätt. Informationen om villkoren för överlåtelsen ska göras tillgänglig för berörda medlemmar och förmånstagare och, i förekommande fall, för deras företrädare, av det överlåtande tjänstepensionsinstitutet i god tid innan den ansökan som avses i punkt 4 lämnas in, och
  - b) i förekommande fall, av det uppdragsgivande företaget.
4. Överlåtelsen av alla eller en del av en pensionsplans skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar mellan överlåtande och mottagande tjänstepensionsinstitut ska kräva godkännande från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, efter förhandsgodkännandet av den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat. Ansökan om godkännande av överlåtelsen ska lämnas in av det mottagande tjänstepensionsinstitutet. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska bevilja eller avslå ansökan om godkännande och meddela sitt beslut till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom tre månader från det att ansökan mottagits.
5. Ansökan om det godkännande av överlåtelsen som avses i punkt 4 ska innehålla följande upplysningar:
  - a) Det skriftliga avtalet mellan det överlåtande och det mottagande tjänstepensionsinstitutet, i vilket ska anges överlåtelsens villkor.
  - b) En beskrivning av pensionsplanens viktigaste särdrag.
  - c) En beskrivning av de skulder eller tekniska avsättningar som ska överlåtas och andra skyldigheter och rättigheter, samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar.
  - d) Det överlåtande och det mottagande pensionsinstitutets namn och huvudsakliga förvaltningsort, samt den medlemsstat i vilken vart och ett av tjänstepensionsinstituterna är registrerat eller auktoriserat.
  - e) Det uppdragsgivande företags huvudsakliga förvaltningsort och namn.
  - f) Belägg för förhandsgodkännandet i enlighet med punkt 3.
  - g) I förekommande fall, namnet på de medlemsstater vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på den berörda pensionsplanen.
6. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska utan dröjsmål efter mottagandet vidarebefordra ansökan enligt punkt 4 till den behöriga myndigheten för det överlåtande tjänstepensionsinstitutet.
7. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma om
  - a) all information enligt punkt 5 har lämnats av det mottagande tjänstepensionsinstitutet,

- b) det mottagande tjänstepensionsinstitutets administrativa uppbyggnad, dess finansiella ställning och dess lednings anseende eller yrkeskvalifikationer eller erfarenhet på området är förenliga med den föreslagna överlåtelsen,
- c) de långsiktiga intressena hos det mottagande tjänstepensionsinstitutets medlemmar och förmånstagare och den överlåtna delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade under och efter överlåtelsen,
- d) det mottagande tjänstepensionsinstitutets tekniska avsättningar är fullt skuldtäckta vid tidpunkten för överlåtelsen, när överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet, och
- e) tillgångarna som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

8. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska endast bedöma

- a) vid en partiell överlåtelse av till pensionsplanen hänförliga skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter samt motsvarande tillgångar eller likvärdiga likvida tillgångar, om medlemmarnas och förmånstagarnas långsiktiga intressen i den kvarvarande delen av pensionsplanen är tillräckligt skyddade,
- b) om medlemmarnas och förmånstagarnas individuella rättigheter försämras på grund av överlåtelsen,
- c) om de tillgångar som hör till pensionsplanen och som ska överlåtas är tillräckliga och lämpliga för att täcka de skulder, tekniska avsättningar och andra skyldigheter och rättigheter som ska överlåtas, i enlighet med tillämpliga regler i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

9. Den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända resultaten av bedömningen enligt punkt 8 inom åtta veckor från det att ansökan enligt punkt 6 erhållits så att den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat kan fatta ett beslut i enlighet med punkt 4.

10. Om ansökan om godkännande avslås ska den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ange skälen till ett sådant avslag inom den tremånadersperiod som anges i punkt 4. Det avslaget, eller underlåtenhet att handla från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, ska kunna överklagas till domstol i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

11. Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska informera den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om beslutet enligt punkt 4 inom två veckor efter att ha fattat det beslutet.

När överlåtelsen utmynnar i gränsöverskridande verksamhet ska den behöriga myndigheten i det överlåtande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat också informera den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat om de krav i social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner och i enlighet med vilka pensionsplanen måste förvaltas samt om de informationskrav i värdmedlemsstaten enligt avdelning IV som ska tillämpas på den gränsöverskridande verksamheten. Detta ska meddelas inom ytterligare fyra veckor.

Den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat ska översända denna information till det mottagande tjänstepensionsinstitutet inom en vecka efter mottagandet.

12. Efter att ha mottagit ett beslut om godkännande enligt punkt 4 eller, om ingen information om beslutet mottagits från den behöriga myndigheten i det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, vid utgången av den period som anges i punkt 11 tredje stycket, får det mottagande tjänstepensionsinstitutet börja förvalta pensionsplanen.

13. Om det råder oenighet om förfarandet eller innehållet i en åtgärd eller utebliven åtgärd från den behöriga myndigheten i det överlåtande eller det mottagande tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat, inbegripet ett beslut att godkänna eller avslå ansökan om en gränsöverskridande överlåtelse, får Eiopa genomföra icke-bindande medling i enlighet med artikel 31 andra stycket c i förordning (EU) nr 1094/2010 på begäran av någon av de behöriga myndigheterna eller på eget initiativ.

14. Om det mottagande tjänstepensionsinstitutet bedriver gränsöverskridande verksamhet ska artikel 11.9, 11.10 och 11.11 tillämpas.

AVDELNING II

KVANTITATIVA KRAV

Artikel 13

Tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner för samtliga pensionsplaner alltid innehar tillräckliga tekniska avsättningar motsvarande deras finansiella åtaganden till följd av gällande pensionsavtal.
2. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar tjänstepensionsplaner, där tjänstepensionsinstitutets åtagande täcker biometriska risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå, gör tekniska avsättningar som är tillräckliga i förhållande till samtliga åtaganden enligt dessa planer.
3. Dessa tekniska avsättningar ska beräknas varje år. Hemmedlemsstaten får dock tillåta att beräkningarna utförs vart tredje år, om tjänstepensionsinstitutet till medlemmarna eller de behöriga myndigheterna överlämnar ett intyg eller en rapport om justeringar avseende de mellanliggande åren. Intyget eller rapporten ska ge en klar bild av den justerade utvecklingen av de tekniska avsättningarna och av förändringarna av de risker som täcks.
4. Beräkningen av de tekniska avsättningarna ska utföras och bestyrkas av en aktuarie eller någon annan expert på det området, till exempel en revisor, när så är tillåtet enligt nationell rätt, på grundval av aktuariella metoder som erkänns av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten och enligt följande principer:
  - a) Minimibeloppet för de tekniska avsättningarna ska beräknas genom en tillräckligt aktsam aktuariell värdering, i vilken hänsyn tas till alla åtaganden avseende förmåner och inbetalningar, i enlighet med tjänstepensionsinstitutets pensionsarrangemang. Det ska vara tillräckligt både för den fortsatta utbetalningen av de pensioner och andra förmåner som redan är under betalning till förmånstagare och för att återspegla de åtaganden som följer av medlemmarnas intjänade pensionsrättigheter. De ekonomiska och aktuariella antaganden som valts för värderingen av åtagandena måste också väljas på ett aktsamt sätt, vid behov med beaktande av en tillräcklig säkerhetsmarginal.
  - b) Maximiräntesatserna ska väljas på ett aktsamt sätt och fastställas i enlighet med alla relevanta regler i hemmedlemsstaten. Dessa aktsamt valda räntesatser ska fastställas med beaktande av
    - i) avkastningen på de motsvarande tillgångar som tjänstepensionsinstitutet har och den förväntade avkastningen på framtida investeringar,
    - ii) den aktuella marknadsavkastningen på obligationer av hög kvalitet, statsobligationer, obligationer från Europeiska stabilitetsmekanismen, Europeiska investeringsbanken (EIB) eller Europeiska finansiella stabiliseringsfaciliteten, eller
    - iii) en kombination av leden i och ii.
  - c) De biometriska tabeller som används för att beräkna de tekniska avsättningarna ska grunda sig på aktsamma antaganden med beaktande av de viktigaste särdragen hos medlemsgruppen och pensionsplanerna, i synnerhet förväntade förändringar i de relevanta riskerna.
  - d) Metoden och underlaget för beräkningen av de tekniska avsättningarna ska i regel förbli desamma från ett räkenskapsår till ett annat. Ändringar kan dock vara motiverade till följd av förändringar i de rättsliga, demografiska eller ekonomiska förutsättningar som ligger till grund för antagandena.
5. Hemmedlemsstaten får, för att säkerställa att medlemmarnas och förmånstagarnas intressen skyddas på ett fullgott sätt, fastställa ytterligare, mer detaljerade krav för beräkningen av de tekniska avsättningarna.

Artikel 14

Skuldtäckning av tekniska avsättningar

1. Hemmedlemsstaten ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut alltid ska inneha tillräckliga och lämpliga tillgångar som täcker de tekniska avsättningarna för alla pensionsplaner som det förvaltar.

2. Hemmedlemsstaten får tillåta ett tjänstepensionsinstitut att under en begränsad tid inneha otillräckliga tillgångar för att täcka de tekniska avsättningarna. I detta fall ska de behöriga myndigheterna kräva att tjänstepensionsinstitutet antar en konkret och genomförbar återhämtningsplan med tidsangivelser så att kraven i punkt 1 blir uppfyllda igen. Planen ska vara förenad med följande villkor:

- a) Tjänstepensionsinstitutet ska upprätta en konkret och genomförbar plan för hur det inom rimlig tid ska kunna återställa tillgångarnas storlek till den nivå som krävs för att helt täcka de tekniska avsättningarna. Planen ska göras tillgänglig för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare och/eller godkännas av de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten.
- b) När planen upprättas ska hänsyn tas till tjänstepensionsinstitutets specifika situation, särskilt vad gäller dess matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability structure*), riskprofil, likviditetsplan, åldersprofilen hos de medlemmar som är berättigade till pensionsförmåner samt till om planerna befinner sig i uppbyggnadsskedet eller ska övergå till full fondering från att inte eller endast delvis ha varit fonderade.
- c) Om en tjänstepensionsplan avvecklas under den period som avses i första meningen i denna punkt ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten. Tjänstepensionsinstitutet ska inrätta ett förfarande för hur tillgångarna och motsvarande åtaganden i den planen ska överlåtas till ett annat tjänstepensionsinstitut, ett försäkringsbolag eller annat lämpligt organ. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska underrättas om detta förfarande, och förfarandets huvuddrag ska göras tillgängliga för medlemmarna eller, i förekommande fall, deras företrädare i enlighet med konfidentialitetsprincipen.

3. När det gäller gränsöverskridande verksamhet ska de tekniska avsättningarna alltid täckas av tillgångar som är tillräckliga i förhållande till samtliga planer som förvaltas. Om detta villkor inte är uppfyllt ska den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten direkt ingripa och kräva att tjänstepensionsinstitutet omedelbart utformar lämpliga åtgärder och genomför dem utan dröjsmål på ett sådant sätt att medlemmar och förmånstagare har ett adekvat skydd.

Artikel 15

Lagstadgat kapitalkrav

1. Hemmedlemsstaten ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner där tjänstepensionsinstitutet och inte det uppdragsgivande företaget står för åtagandet att täcka biometrisk risk eller garanterar en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ständigt, som en buffert, innehar kompletterande tillgångar utöver de tekniska avsättningarna. Dess storlek ska återspegla typen av risk och tillgångsportföljen avseende samtliga de pensionsplaner som förvaltas. Dessa tillgångar ska vara fria från alla förutsebara åtaganden och fungera som en buffert för att kompensera skillnader mellan förväntade och verkliga kostnader och intäkter.

2. För beräkning av den lägsta storleken på de kompletterande tillgångarna ska bestämmelserna i artiklarna 16, 17 och 18 tillämpas.

3. Punkt 1 ska dock inte hindra medlemsstaterna från att kräva att tjänstepensionsinstitut som är belägna inom deras territorium ska uppfylla lagstadgade kapitalkrav eller från att fastställa mer detaljerade regler, om sådana är berättigade av aktsamhetsskäl.

Artikel 16

Disponibel solvensmarginal

1. För att säkerställa att tjänstepensionerna är långsiktigt hållbara ska medlemsstaterna kräva att alla tjänstepensionsinstitut som avses i artikel 15.1 och som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium vid varje tidpunkt, i förhållande till sin samlade verksamhet, ska ha en tillräcklig disponibel solvensmarginal som åtminstone motsvaras av kraven i detta direktiv.

2. Den disponibla solvensmarginalen ska motsvaras av tillgångar i tjänstepensionsinstitutet som är fria från alla förutsebara förpliktelser, med avdrag för immateriella värden, inklusive följande:

- a) Det inbetalda aktiekapitalet eller, när det gäller ett tjänstepensionsinstitut i form av ett ömsesidigt bolag, det faktiska garantikapitalet med tillägg för eventuella medlemskonton, förutsatt att samtliga följande kriterier är uppfyllda:
  - i) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att betalningar från dessa konton till medlemmar endast får ske i den utsträckning detta inte medför att den disponibla solvensmarginalen understiger den föreskrivna nivån eller, efter det att företaget har upplösts, om samtliga andra skulder i företaget har lösts.

- ii) I stiftelseurkund och bolagsordning ska föreskrivas att, om sådana betalningar som avses i led i sker av annan anledning än att ett enskilt medlemskap i det ömsesidiga bolaget ska upphöra, de behöriga myndigheterna ska underrättas minst en månad i förväg och att de under denna period får förbjuda utbetalningen.
  - iii) De berörda bestämmelserna i stiftelseurkund och bolagsordning får endast ändras om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot ändringen, utan att det påverkar tillämpningen av de kriterier som anges i leden i och ii.
- b) Reserver (lagstadgade och fria) som inte motsvarar ingångna försäkringsförpliktelser.
  - c) Vinsten eller förlusten efter avdrag för utdelning.
  - d) I den utsträckning som detta medges i nationell rätt: de vinstreserver som redovisas i balansräkningen, om dessa kan användas för att täcka eventuella förluster och inte har avsatts för utdelning till medlemmar och förmånstagare.

Den disponibla solvensmarginalen ska minska med beloppet för de egna aktier som tjänstepensionsinstitutet självt innehar.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att den disponibla solvensmarginalen också får utgöras av:

- a) Kumulativt preferensaktiekapital och förlagslånekapital upp till högst 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen, varav högst 25 % får bestå av förlagslån med fast löptid eller kumulativa preferensaktier med fast löptid, förutsatt att det finns bindande avtal om att förlagslåne- eller preferensaktiekapitalet, i händelse av att tjänstepensionsinstitutet går i konkurs eller försätts i likvidation, ska ha prioritet efter alla övriga borgenärens fordringar och inte får betalas ut förrän alla andra vid tillfället utestående skulder har lösts.
- b) Värdepapper utan fast löptid samt andra instrument, inbegripet andra kumulativa preferensaktier än sådana som avses i led a, upp till högst 50 % av den disponibla solvensmarginalen eller den föreskrivna solvensmarginalen, beroende på vilken som är lägst, för det sammanlagda beloppet av de värdepapper och förlagslån som avses i led a, om de uppfyller följande villkor:
  - i) De får inte återbetalas på innehavarens initiativ eller utan den behöriga myndighetens förhandsgodkännande.
  - ii) Utställandeavtalet ska ge tjänstepensionsinstitutet möjlighet att uppskjuta räntebetalningar på lånet.
  - iii) Långgivarens fordran på tjänstepensionsinstitutet ska i sin helhet ha förmånsrätt efter samtliga icke-efterställda borgenärer.
  - iv) Handlingarna som reglerar utställandet av värdepapperen ska innehålla bestämmelser om att lånekapital och obetalda räntor får användas till förlusttäckning och möjliggöra för tjänstepensionsinstitutet att fortsätta sin verksamhet.
  - v) Endast till fullo inbetalda belopp ska beaktas.

Vid tillämpning av led a ska förlagslånekapital även uppfylla följande villkor:

- i) Endast till fullo inbetalda medel ska beaktas.
- ii) För lån med fast löptid ska den ursprungliga löptiden vara minst fem år. Senast ett år före förfalldatum ska tjänstepensionsinstitutet till de behöriga myndigheterna för godkännande lämna en plan för hur den disponibla solvensmarginalen ska kunna behållas på, eller ökas till, den föreskrivna nivån då lånet löper ut, såvida inte den andel av den disponibla solvensmarginalen som motsvaras av lånet gradvis har minskat under minst de senaste fem åren före förfalldatum. De behöriga myndigheterna får tillåta förtidsinlösen av sådana lån, om det utfärdande tjänstepensionsinstitutet ansöker om detta och förutsatt att dess disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.
- iii) Lån utan fast löptid ska ha minst fem års uppsägningstid, med undantag av de fall då de inte längre kan anses ingå i den disponibla solvensmarginalen eller då ett förhandsgodkännande från de behöriga myndigheterna särskilt krävs för förtidsinlösen. I det senare fallet ska tjänstepensionsinstitutet underrätta de behöriga myndigheterna senast sex månader före det datum då det avser att göra förtidsinlösen, och ska därvid ange den disponibla solvensmarginalen och den föreskrivna solvensmarginalen, såväl före som efter återbetalningen. De behöriga myndigheterna ska endast godkänna återbetalningen om tjänstepensionsinstitutets disponibla solvensmarginal inte därigenom faller under den föreskrivna nivån.

- iv) I låneavtalet får det inte ingå någon klausul om att skulden, under vissa särskilt angivna omständigheter, utöver likvidation av tjänstepensionsinstitutet, ska förfalla till betalning före de avtalade förfalldagarna.
  - v) Låneavtalet får ändras endast om de behöriga myndigheterna har förklarat sig inte ha några invändningar mot den föreslagna ändringen.
4. På tjänstepensionsinstitutets ansökan, med åtföljande bevis, hos den behöriga myndigheten i hemmedlemsstaten och med den myndighetens godkännande får den disponibla solvensmarginalen också utgöras av:
- a) Om zillmering inte tillämpas eller, om zillmering tillämpas och denna inte uppgår till de tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien: skillnaden mellan en ej zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsmatematisk avsättning och en försäkringsmatematisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien.
  - b) Dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar, i den mån sådana dolda nettoreserver inte är av exceptionell natur.
  - c) Hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, så snart den inbetalda delen uppgår till 25 % av nämnda kapital, upp till 50 % av den lägsta av den disponibla och den föreskrivna solvensmarginalen.

Beloppet som avses i led a får inte överstiga 3,5 % av summan av skillnaderna mellan kapitalbeloppen för livförsäkringar och tjänstepensioner och de försäkringsmatematiska avsättningarna för samtliga försäkringsavtal där zillmering är möjlig. Denna skillnad ska minska med beloppet för varje ej avskriven anskaffningskostnad som redovisas som tillägg.

Artikel 17

Föreskriven solvensmarginal

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas så som anges i punkterna 2–6 beroende på ingångna försäkringsavtal.
2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med summan av följande resultat:
  - a) Första resultatet:

Ett tal som motsvarar 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna avseende mottagen återförsäkring utan avdrag för retrocession ska multipliceras med ett procenttal, som inte får vara mindre än 85 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan de totala försäkringsmatematiska avsättningarna, beräknade efter avdrag för retrocession, och de försäkringsmatematiska avsättningarna brutto.
  - b) Andra resultatet:

För försäkringsavtal där risksumman inte är negativ multipliceras ett tal motsvarande 0,3 % av det totala beloppet för sådan risksumma, som tjänstepensionsinstitutet iklätt sig ansvar för, med ett procenttal, som inte får vara mindre än 50 %, som för närmast föregående räkenskapsår motsvarar förhållandet mellan det totala beloppet för den risksumma som tjänstepensionsinstitutet förblir ansvarigt för efter avgiven återförsäkring och retrocession, och det totala beloppet för risksumman för återförsäkring.

När det gäller temporär dödsfallsförsäkring med en längsta löptid av tre år ska denna multiplikationsfaktor vara 0,1 %. För sådana försäkringar med en löptid på mer än tre år men högst fem år ska denna faktor vara 0,15 %.
3. När det gäller sådan tilläggsförsäkring som avses i artikel 2.3 a iii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för tjänstepensionsinstitut enligt artikel 18.
4. När det gäller sådan verksamhet avseende inlösning som avses i artikel 2.3 b ii i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 4 % av de försäkringsmatematiska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a.
5. När det gäller sådan verksamhet som avses i artikel 2.3 b i i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med 1 % av tillgångarna.

6. När det gäller försäkringar som är kopplade till investeringsfonder och omfattas av artikel 2.3 a i och ii i direktiv 2009/138/EG och när det gäller de verksamheter som avses i artikel 2.3 b iii–v i direktiv 2009/138/EG ska den föreskrivna solvensmarginalen vara lika med summan av följande:

- a) 4 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet står för en investeringsrisk.
- b) 1 % av de tekniska avsättningarna beräknade enligt punkt 2 a, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, men det belopp som avsatts till täckande av driftskostnaderna fastställts för en period som överstiger fem år.
- c) 25 % av de administrationskostnader som netto kan hänföras till sådana försäkringar och sådan verksamhet för det senaste räkenskapsåret, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet inte står för någon investeringsrisk, och det belopp som avsatts till täckande av administrationskostnaderna inte fastställts för en period som överstiger fem år.
- d) 0,3 % av risksumman beräknad enligt punkt 2 b, i den utsträckning tjänstepensionsinstitutet försäkrar dödsfallsrisk.

Artikel 18

Föreskriven solvensmarginal i artikel 17.3

1. Den föreskrivna solvensmarginalen ska fastställas på grundval av antingen det årliga premie- eller bidragsbeloppet eller genomsnittet av försäkringsersättningarna för de tre senaste räkenskapsåren.
2. Den föreskrivna solvensmarginalen ska vara lika med det högsta av de två resultaten enligt punkterna 3 och 4.
3. Premiebasen ska beräknas på grundval av det högsta av följande värden: bruttovärdet av de tecknade premierna eller bidragen beräknat enligt nedan och bruttovärdet av de intjänade premierna eller bidragen.

De premier eller bidrag (tilläggsavgifter inräknade) som hänför sig till direkt försäkringsverksamhet under det närmast föregående räkenskapsåret ska läggas ihop.

Till denna summa läggs premierna för all mottagen återförsäkring under närmast föregående räkenskapsår.

Från detta belopp ska dras det totala beloppet för under det senaste räkenskapsåret annullerade premier eller bidrag, liksom det sammanlagda beloppet för skatter och avgifter på premier eller bidrag som ingår i totalbeloppet.

Det sålunda erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 50 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 18 % av den första beloppssandelen och 16 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammantagna motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningarna. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

4. Ersättningsbasen ska beräknas enligt följande:

De ersättningar som utbetalats från direkt försäkring (utan avdrag för anspråk för vilka återförsäkrare och retrocessionärer svarar) som betalats ut under de i punkt 1 angivna perioderna läggs ihop.

Till denna summa läggs summan av ersättningar som utbetalats för förpliktelser som under samma tidsperioder övertagits genom återförsäkring eller retrocession och beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid utgången av närmast föregående räkenskapsår, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

Detta belopp ska minskas med summan av de belopp som återvunnits under de perioder som anges i punkt 1.

Från återstående belopp dras beloppet för avsättningar som gjorts för oreglerade försäkringsfall som fastställts vid början av det räkenskapsår som infaller två år före det senaste räkenskapsår för vilket räkenskaper föreligger, både med avseende på direkt försäkring och återförsäkring.

En tredjedel av det på detta sätt erhållna beloppet ska delas i två delar, av vilka den första ska uppgå till högst 35 000 000 EUR medan den andra ska utgöra restbeloppet; 26 % av den första beloppsandelen och 23 % av den andra ska läggas ihop.

Denna summa ska multipliceras med ett procenttal som för de tre närmast föregående räkenskapsåren sammantagna motsvarar förhållandet mellan beloppet för försäkringsersättningar som tjänstepensionsinstitutet fortfarande har att svara för, beräknade efter avdrag för belopp som täcks genom återförsäkring, och det totala bruttobeloppet för försäkringsersättningarna. Detta procenttal får inte vara lägre än 50 %.

5. Om den föreskrivna solvensmarginal som räknats fram enligt punkterna 2–4 är lägre än den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, ska den föreskrivna solvensmarginalen minst vara lika med den föreskrivna solvensmarginalen för det föregående året, multiplicerad med förhållandet mellan de tekniska avsättningarna för oreglerade skadeersättningar i slutet respektive i början av det senaste räkenskapsåret. I dessa beräkningar ska återförsäkring inte ingå i de tekniska avsättningarna, men kvoten får aldrig vara större än 1.

Artikel 19

Investeringsregler

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium ska investera sina tillgångar i enlighet med akksamhetsprincipen och särskilt i enlighet med följande regler:

- a) Tillgångarna ska investeras på det sätt som på lång sikt bäst gagnar medlemmarnas och förmånstagarnas intressen som helhet. Vid en eventuell intressekonflikt ska tjänstepensionsinstitutet eller den enhet som förvaltar dess portfölj säkerställa att investeringen görs uteslutande i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
- b) Inom ramen för akksamhetsprincipen ska medlemsstaterna tillåta tjänstepensionsinstitutet att ta hänsyn till investeringsbeslutens möjliga långsiktiga konsekvenser när det gäller miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer.
- c) Tillgångarna ska investeras på ett sätt som tillförsäkrar säkerhet, kvalitet, likviditet och lönsamhet för den samlade portföljen.
- d) Tillgångarna ska till övervägande del investeras på reglerade marknader. Investeringar i tillgångar som inte är föremål för handel på reglerade finansmarknader måste under alla förhållanden hållas på aktsamma nivåer.
- e) Det ska vara möjligt att investera i derivatinstrument, förutsatt att sådana instrument bidrar till att minska investeringsriskerna eller underlättar effektiv förvaltning av portföljen. De måste värderas enligt akksamhetsprincipen med beaktande av den underliggande tillgången och tas med vid värderingen av ett tjänstepensionsinstituts tillgångar. Tjänstepensionsinstitut ska även undvika överdriven riskexponering gentemot en och samma motpart och gentemot annan derivatverksamhet.
- f) Tillgångarna ska vara diversifierade på ett lämpligt sätt för att undvika dels överdrivet beroende av någon särskild tillgång, emittent eller företagsgrupp, dels ackumulation av risker i den samlade portföljen.

Investeringar i tillgångar som emitterats av samma emittent eller av emittenter som tillhör samma grupp får inte innebära överdriven riskkoncentration för ett tjänstepensionsinstitut.

- g) Investeringar i det uppdragsgivande företaget får inte överstiga 5 % av den samlade portföljen, och när det uppdragsgivande företaget ingår i en grupp får investeringar i företag som ingår i samma grupp som det uppdragsgivande företaget inte överstiga 10 % av portföljen.

Om ett tjänstepensionsinstitut har fått sitt uppdrag av flera företag ska investeringar i dessa uppdragsgivande företag göras på ett aktsamt sätt och med hänsyn till behovet av lämplig diversifiering.

Medlemsstaterna får besluta att inte tillämpa de krav som avses i leden f och g på investeringar i statsobligationer.

2. Med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos verksamheten i de tjänstepensionsinstitut som står under tillsyn, ska medlemsstaterna säkerställa att de behöriga myndigheterna övervakar lämpligheten i tjänstepensionsinstitutens kreditvärderingsförfaranden, utvärderar användningen av hänvisningar till kreditbetyg utfärdade av kreditvärderingsinstitut enligt definitionen i artikel 3.1 b i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009⁽¹⁾ i deras investeringspolicy och, om så är lämpligt, verkar för minskade effekter av sådana hänvisningar, i syfte att minska ensidig och mekanisk förlitan på sådana kreditbetyg.

3. Hemmedlemsstaten ska förbjuda tjänstepensionsinstitut att ta upp lån eller ställa säkerhet på tredje parts vägnar. Medlemsstaterna får dock tillåta tjänstepensionsinstituten att för en begränsad period ta upp vissa lån som endast syftar till att tillgodose likviditetsbehov.

4. Medlemsstaterna får inte kräva att de tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium investerar i särskilda typer av tillgångar.

5. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 30 får medlemsstaterna inte kräva att investeringsbeslut som fattas av ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom dess territorium eller av dess kapitalförvaltare ska vara villkorat av något godkännande i förväg eller någon systematisk anmälan.

6. Medlemsstaterna får i enlighet med bestämmelserna i punkterna 1–5 fastställa mer detaljerade föreskrifter, inbegripet kvantitativa regler, för tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, om föreskrifterna är berättigade av aktsamhetsskäl, för att ta hänsyn till samtliga planer som dessa tjänstepensionsinstitut förvaltar.

Medlemsstaterna får dock inte hindra tjänstepensionsinstituten från att

a) investera upp till 70 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna – eller när det gäller planer där medlemmarna står för investeringsrisken, 70 % av hela portföljen – i aktier, överlåtbara värdepapper som kan jämföras med aktier och företagsobligationer som är föremål för handel på reglerade marknader eller genom MTF-plattformar eller OTF-plattformar och att besluta om dessa tillgångars relativa vikt i investeringsportföljen. Om det är motiverat av aktsamhetsskäl får medlemsstaterna dock tillämpa en lägre gräns, som inte får understiga 35 %, för tjänstepensionsinstitut som förvaltar pensionsplaner med en långsiktig lägsta garanterad räntesats, står för investeringsrisken och själva står för garantin,

b) investera upp till 30 % av de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna i tillgångar denominerade i andra valutor än dem som åtagandena är uttryckta i,

c) investera i instrument som har en långsiktig investeringshorisont och inte är föremål för handel på reglerade marknader, MTF-plattformar eller OTF-plattformar,

d) investera i instrument som är utfärdade eller garanterade av EIB inom ramen för Europeiska fonden för strategiska investeringar, Europeiska långsiktiga investeringsfonder, Europeiska fonder för socialt företagande och Europeiska riskkapitalfonder.

7. Punkt 6 hindrar inte medlemsstaterna från att, även i enskilda fall, kräva att striktare investeringsregler tillämpas på tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium, särskilt med tanke på tjänstepensionsinstitutets åtaganden, om det är motiverat av aktsamhetsskäl.

8. Den behöriga myndigheten i värdmedlemsstaten för ett tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 11 får inte fastställa investeringsregler utöver dem som anges i punkterna 1–6 för den del av tillgångarna som täcker tekniska avsättningar för gränsöverskridande verksamhet.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1060/2009 av den 16 september 2009 om kreditvärderingsinstitut (EUT L 302, 17.11.2009, s. 1).

AVDELNING III

VILLKOR FÖR UTÖVANDET AV VERKSAMHETEN

KAPITEL 1

Företagsstyrningssystem

Avsnitt 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 20

Lednings- eller tillsynsorganets ansvar

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett tjänstepensionsinstituts lednings- eller tillsynsorgan har det yttersta ansvaret enligt nationell rätt för att det berörda tjänstepensionsinstitutet följer de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv.
2. Detta direktiv påverkar inte den roll som arbetsmarknadens parter spelar i förvaltningen av tjänstepensionsinstituten.

Artikel 21

Allmänna krav på företagsstyrning

1. Medlemsstaterna ska kräva att samtliga tjänstepensionsinstitut har upprättat ett effektivt företagsstyrningssystem som ger en sund och ansvarsfull ledning av deras verksamhet. Systemet ska omfatta en tillfredsställande och transparent organisationsstruktur med en tydlig ansvarsfördelning med lämplig grad av uppdelning av uppgifterna och ett effektivt system för att säkerställa att information förs vidare. Företagsstyrningssystemet ska beakta miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer i samband med investeringstillgångar vid investeringsbeslut, och systemet ska regelbundet ses över internt.
2. Det företagsstyrningssystem som avses i punkt 1 ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten upprättar och tillämpar skriftliga riktlinjer för riskhantering, internrevision och, i tillämpliga fall, aktuariell och utkontrakterad verksamhet. Dessa skriftliga riktlinjer ska först godkännas av tjänstepensionsinstitutets lednings- eller tillsynsorgan och ska ses över minst vart tredje år, samt anpassas med hänsyn till väsentliga förändringar inom det berörda systemet eller området.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten har upprättat ett effektivt system för internkontroll. Detta system ska omfatta administrativa förfaranden och redovisningsförfaranden, ramar för internkontrollen och lämpliga rapporteringsrutiner på tjänstepensionsinstitutets samtliga nivåer.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstituten vidtar rimliga åtgärder för att säkerställa att deras verksamhet bedrivs med kontinuitet och på ett korrekt sätt, inklusive utarbetandet av beredskapsplaner. Tjänstepensionsinstitutet ska i detta syfte använda lämpliga och proportionella system, resurser och förfaranden.
6. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstituten har minst två personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet. Medlemsstaterna får tillåta att endast en person i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, på grundval av en motiverad bedömning genomförd av de behöriga myndigheterna. Den bedömningen ska ta hänsyn till arbetsmarknadsparternas roll i den samlade ledningen av tjänstepensionsinstitutet samt storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Artikel 22

Krav på ledningens lämplighet och redbarhet

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet, personer som utför nyckelfunktioner och, i förekommande fall, personer eller enheter som anlitas för att utföra funktioner i enlighet med artikel 31 uppfyller följande krav i sitt arbete:

a) Krav på lämplighet:

- i) För personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är kollektivt tillräckliga för att de ska kunna säkerställa en sund och ansvarsfull ledning av tjänstepensionsinstitutet.
- ii) För personer som utför nyckelfunktioner i form av aktuariefunktioner eller internrevisionsfunktioner innebär detta att deras yrkeskvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.
- iii) För personer som utför andra nyckelfunktioner innebär detta att deras kvalifikationer, kunskaper och erfarenheter är tillräckliga för att de ska kunna utföra sina nyckelfunktioner på ett tillfredsställande sätt.

b) Krav på redbarhet. Deras anseende och integritet motsvarar högt ställda krav.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna kan bedöma om de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner uppfyller de krav som fastställs i punkt 1.

3. Om en hemmedlemsstat från de personer som avses i punkt 1 kräver bevis om gott anseende, bevis om konkursfrihet eller bådadera, ska den medlemsstaten, när det gäller medborgare från andra medlemsstater, som tillräckligt bevis godta ett utdrag ur belastningsregistret från den andra medlemsstaten eller, i avsaknad av ett belastningsregister i den andra medlemsstaten, en motsvarande handling utfärdad av en behörig rättslig eller administrativ myndighet, antingen i den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten, som visar att dessa krav är uppfyllda.

4. Om inte någon behörig rättslig eller administrativ myndighet i antingen den medlemsstat där personen är medborgare eller i hemmedlemsstaten utfärdar en motsvarande handling enligt punkt 3, ska den personen i stället få avlägga försäkran under ed.

I hemmedlemsstater där det inte finns någon bestämmelse om att försäkran under ed får avläggas ska dock medborgarna från andra berörda medlemsstater få avlägga en försäkran på heder och samvete inför en behörig rättslig eller administrativ myndighet i hemmedlemsstaten eller i den medlemsstat där de är medborgare, eller inför en notarie i en av dessa medlemsstater. Myndigheten eller notarien ska utfärda ett intyg om edgång eller avgiven försäkran.

5. Det bevis om konkursfrihet som avses i punkt 3 kan även läggas fram i form av en försäkran som medborgaren från den andra berörda medlemsstaten avgett inför ett behörigt rättsligt organ en behörig yrkes- eller branschorganisation i den andra medlemsstaten.

6. De handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska visas upp inom tre månader från utfärdandet.

7. Medlemsstaterna ska utse de myndigheter och organ som ska ha behörighet att utfärda de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 och ska omedelbart underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om detta.

Medlemsstaterna ska även underrätta övriga medlemsstater och kommissionen om de myndigheter eller organ till vilka de handlingar som avses i punkterna 3, 4 och 5 ska lämnas till stöd för en ansökan om att få bedriva sådan verksamhet som avses i artikel 11 på ifrågakvarande medlemsstats territorium.

Artikel 23

Ersättningspolicy

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet upprättar och tillämpar en sund ersättningspolicy för alla personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet och för personer som utövar nyckelfunktioner samt för andra personalkategorier vars yrkesutövning har en väsentlig inverkan på tjänstepensionsinstitutets riskprofil på ett sätt som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet.

2. Om inte annat föreskrivs i förordning (EU) 2016/679 ska tjänstepensionsinstitutet regelbundet offentliggöra relevant information om ersättningspolicy.
3. Tjänstepensionsinstitut ska följa följande principer när de upprättar och tillämpar den ersättningspolicy som avses i punkt 1:
  - a) Ersättningspolicy ska upprättas, genomföras och upprätthållas i enlighet med tjänstepensionsinstitutets verksamheter, riskprofil, mål, långsiktiga intressen, finansiella stabilitet och resultat som helhet, samt bidra till en sund, aktsam och effektiv ledning av tjänstepensionsinstitutet.
  - b) Ersättningspolicy ska vara förenlig med de långsiktiga intressena hos medlemmar och förmånstagare i pensionsplaner som förvaltas av tjänstepensionsinstitutet.
  - c) Ersättningspolicy ska inkludera åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter.
  - d) Ersättningspolicy ska vara förenlig med en sund och effektiv riskhantering och får inte skapa incitament till risktagande som är oförenligt med tjänstepensionsinstitutets riskprofiler och regler.
  - e) Ersättningspolicy ska gälla för tjänstepensionsinstitutet och de tjänsteleverantörer som avses i artikel 31.1 såvida inte dessa tjänsteleverantörer omfattas av de direktiv som anges i artikel 2.2 b.
  - f) Tjänstepensionsinstitutet ska fastställa allmänna principer för ersättningspolicy, se över och uppdatera policyn åtminstone vart tredje år och ansvara för dess genomförande.
  - g) Företagsstyrningen av ersättningar och deras övervakning ska vara tydlig, transparent och effektiv.

Avsnitt 2

Nyckelfunktioner

Artikel 24

Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut inrättar följande nyckelfunktioner: en riskhanteringsfunktion, en internrevisionsfunktion samt, i tillämpliga fall, en aktuariefunktion. Tjänstepensionsinstitut ska göra det möjligt för personer som innehar nyckelfunktioner att utföra sina uppgifter effektivt på ett objektivt, korrekt och oberoende sätt.
2. Tjänstepensionsinstitut får låta en enda person eller organisatorisk enhet utöva flera nyckelfunktioner, med undantag för internrevisionsfunktionen enligt artikel 26, som ska vara oberoende från andra nyckelfunktioner.
3. Den enda person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen ska vara en annan än den som utför en liknande nyckelfunktion i det uppdragsgivande företaget. Medlemsstaterna får, med beaktande av storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, tillåta tjänstepensionsinstitutet att utföra nyckelfunktioner genom samma person eller organisatoriska enhet som i det uppdragsgivande företaget, under förutsättning att tjänstepensionsinstitutet förklarar hur det förhindrar eller hanterar intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget.
4. Personer med nyckelfunktioner ska rapportera alla väsentliga resultat och rekommendationer inom sina ansvarsområden till det förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inom tjänstepensionsinstitutet som ska besluta om vilka åtgärder som ska vidtas.
5. Utan att det påverkar rätten att inte tvingas vittna mot sig själv, ska personer med nyckelfunktioner underrätta den behöriga myndigheten för tjänstepensionsinstitutet, om tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan inte i vederbörlig tid vidtar lämpliga korrigerande åtgärder,
  - a) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har upptäckt en betydande risk för att tjänstepensionsinstitutet inte kommer att uppfylla ett materiellt väsentligt lagstadgat krav och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan, om detta skulle kunna få en väsentlig inverkan på medlemmarnas och förmånstagarnas intressen, eller

- b) när den person eller organisatoriska enhet som utför nyckelfunktionen har konstaterat en väsentlig materiell överträdelse av lagar eller andra författningar som är tillämpliga på tjänstepensionsinstitutet och dess verksamhet i samband med personens eller den organisatoriska enhetens nyckelfunktion och rapporterat detta till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa det rättsliga skyddet för personer som underrättar den behöriga myndigheten i enlighet med punkt 5.

Artikel 25

Riskhantering

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet har en effektiv riskhanteringsfunktion som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Den funktionen ska struktureras på ett sådant sätt att den underlättar hanteringen av ett riskhanteringssystem med avseende på vilket tjänstepensionsinstitutet ska anta de strategier, processer och rapporteringsrutiner som är nödvändiga för att spåra, mäta, hantera och till tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan regelbundet rapportera de risker, på enskild och sammantagen nivå, som tjänstepensionsinstitutet och de pensionsplaner det förvaltar är, eller kan komma att bli, exponerade för och det inbördes beroendet mellan dessa.

Riskhanteringssystemet ska vara effektivt och väl integrerat i tjänstepensionsinstitutets organisationsstruktur och beslutsprocesser.

2. Riskhanteringssystemet ska, i proportion till tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation liksom deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet, täcka risker som kan uppstå inom tjänstepensionsinstitutet, eller i företag till vilka ett tjänstepensionsinstituts uppgifter eller verksamheter har utkontrakterats, åtminstone inom följande områden, i tillämpliga fall:

- a) Teckning av försäkringar och avsättningar.
  - b) Asset-liability management.
  - c) Investeringar, särskilt i derivatinstrument, värdepapperiseringar och liknande åtaganden.
  - d) Hantering av likviditets- och koncentrationsrisker.
  - e) Hantering av operativ risk.
  - f) Återförsäkring och andra riskreduceringstekniker.
  - g) Miljörisker, sociala risker och företagsstyrningsrisker hänförliga till investeringsportföljen och dess förvaltning.
3. Om medlemmar och förmånstagare, i enlighet med pensionsplanens villkor, står för risker ska riskhanteringssystemet även ta hänsyn till de riskerna ur medlemmarnas och förmånstagarnas synvinkel.

Artikel 26

Internrevisionsfunktion

Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en effektiv internrevisionsfunktion som står i proportion till dess storlek och interna organisation samt till deras verksamheters storlek, art, omfattning och komplexitet. Internrevisionsfunktionen ska omfatta en utvärdering av hur lämpligt och effektivt systemet för internkontroll är samt andra aspekter av företagsstyrningssystemet, inklusive, i förekommande fall, verksamheter som utkontrakterats.

Artikel 27

Aktuariefunktion

1. Om ett tjänstepensionsinstitut självt erbjuder täckning för biometriska risker eller garanterar antingen en viss avkastning eller en viss förmånsnivå ska medlemsstaterna kräva att tjänstepensionsinstitutet inrättar en ändamålsenlig aktuariefunktion som ska
- a) samordna och övervaka beräkningen av de tekniska avsättningarna,

- b) bedöma lämpligheten av de metoder och underliggande modeller som används vid beräkningen av tekniska avsättningar och de antaganden som ligger till grund för denna beräkning,
  - c) bedöma om de data som används vid beräkningen av de tekniska avsättningarna är tillräckliga, samt bedöma deras kvalitet,
  - d) jämföra de antaganden som ligger till grund för beräkningen av tekniska avsättningar med den faktiska utvecklingen,
  - e) informera tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan om hur tillförlitliga och lämpliga beräkningarna av tekniska avsättningar är,
  - f) yttra sig om den övergripande policyn för teckning av försäkring om tjänstepensionsinstitutet har en sådan policy,
  - g) yttra sig om försäkringsarrangemangens lämplighet om tjänstepensionsinstitutet har sådana arrangemang, och
  - h) bidra till ett effektivt genomförande av riskhanteringssystemet.
2. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet utser minst en oberoende person, inom eller utanför tjänstepensionsinstitutet, som ansvarar för aktuariefunktionen.

Avsnitt 3

Handlingar som gäller företagsstyrning

Artikel 28

Egen riskbedömning

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet på ett sätt som står i proportion till deras storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet, vidtar en egen riskbedömning och dokumenterar denna bedömning.

Riskbedömningen ska genomföras åtminstone vart tredje år, eller utan dröjsmål vid en betydande förändring av tjänstepensionsinstitutets eller dess pensionsplaners riskprofil. Om det sker en betydande förändring av en viss pensionsplans riskprofil kan riskbedömningen begränsas till just den pensionsplanen.

2. Medlemsstaterna ska säkerställa att riskbedömningen enligt punkt 1, med beaktande av tjänstepensionsinstitutets storlek och interna organisation samt till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet, inkluderar följande:

- a) En beskrivning av hur den egna riskbedömningen är integrerad i tjänstepensionsinstitutets ledningsprocess och beslutsprocesser.
- b) En bedömning av riskhanteringssystemets effektivitet.
- c) En beskrivning av hur tjänstepensionsinstitutet förebygger intressekonflikter med det uppdragsgivande företaget, när tjänstepensionsinstitutet utkontrakterar nyckelfunktioner till det uppdragsgivande företaget i enlighet med artikel 24.3.
- d) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets totala finansieringsbehov, i förekommande fall inbegripet en beskrivning av återhämtningsplanen.
- e) En bedömning av riskerna för medlemmar och förmånstagare avseende utbetalningen av deras pensionsförmåner och effektiviteten i eventuella korrigerande åtgärder, med beaktande av, i förekommande fall:
  - i) indexeringsmekanismer,
  - ii) mekanismer för reducering av förmåner, inbegripet i vilken omfattning intjänade pensionsförmåner kan reduceras, på vilka villkor och av vem.
- f) En kvalitativ bedömning av mekanismerna för att skydda pensionsförmåner, inklusive, beroende på vad som är tillämpligt, garantier, överenskommelser eller andra typer av finansiellt stöd från det uppdragsgivande företaget, försäkring eller återförsäkring från ett företag som omfattas av direktiv 2009/138/EG eller täckning genom ett pensionsgarantisystem till förmån för tjänstepensionsinstitutet eller medlemmarna och förmånstagarna.

- g) En kvalitativ bedömning av de operativa riskerna.
- h) Om miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas vid investeringsbeslut, en bedömning av nya eller framväxande risker, inbegripet risker med anknytning till klimatförändring, resursanvändning och miljön, sociala risker och risker med anknytning till avskrivningar av tillgångar till följd av regleringsändringar.
3. Med avseende på tillämpningen av punkt 2 ska tjänstepensionsinstitutet ha metoder för att kartlägga och bedöma de risker de är utsatta för eller kan utsättas för på kort och på lång sikt och som kan inverka på tjänstepensionsinstitutets förmåga att fullgöra sina skyldigheter. Dessa metoder ska stå i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos de inneboende riskerna i tjänstepensionsinstitutets verksamhet. Metoderna ska beskrivas i den egna riskbedömningen.
4. Den egna riskbedömningen ska beaktas vid tjänstepensionsinstitutets strategiska beslut.

Artikel 29

Årsbokslut och förvaltningsberättelser

Medlemsstaterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium upprättar och offentliggör årsbokslut och förvaltningsberättelser i vilka hänsyn tas till varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar och, vid behov, årsbokslut och förvaltningsberättelser för varje pensionsplan. Årsboksluten och förvaltningsberättelserna ska ge en rättvisande och korrekt bild av tjänstepensionsinstitutets tillgångar, skulder och finansiella ställning, och redovisa betydande investeringsinnehav. Årsboksluten och uppgifterna i förvaltningsberättelserna ska vara konsekventa, uttömmande, sakligt presenterade samt i vederbörlig ordning godkända av auktoriserade personer, i enlighet med nationell rätt.

Artikel 30

Riktlinjer för investeringsverksamheten

Medlemsstaterna ska säkerställa att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium utarbetar och minst vart tredje år ser över skriftliga riktlinjer för investeringsverksamheten. Dessa riktlinjer ska ofördröjligen ses över efter varje väsentlig förändring av investeringspolicyn. Medlemsstaterna ska föreskriva att riktlinjerna ska innehålla i vart fall sådana uppgifter som metoder för att mäta investeringsrisker, införda processer för riskhantering och den strategiska allokeringen av tillgångar i förhållande till pensionsåtagandenas art och varaktighet samt hur hänsyn tas i investeringspolicyn till miljöfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer. Riktlinjerna ska offentliggöras.

KAPITEL 2

Utkontraktering och kapitalförvaltning

Artikel 31

Utkontraktering

1. Medlemsstaterna får tillåta eller kräva att tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium helt eller delvis överläter verksamheter, inbegripet nyckelfunktioner och ledningen av dessa tjänstepensionsinstitut, till tjänsteleverantörer som arbetar för dessa tjänstepensionsinstituts räkning.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner eller andra verksamheter behåller det fulla ansvaret för att uppfylla alla sina förpliktelser enligt detta direktiv.
3. Nyckelfunktioner eller andra verksamheter får inte utkontrakteras på ett sådant sätt att det leder till något av följande:
  - a) Kvaliteten på det berörda tjänstepensionsinstitutets företagsstyrningssystem försämras.
  - b) Den operativa risken ökas i otillbörlig utsträckning.

- c) De behöriga myndigheterna får försämrade möjligheter att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller sina förpliktelser.
- d) Möjligheten till ett oavbrutet och tillfredsställande tillhandahållande av tjänster till medlemmar och förmånstagare undergrävs.
4. Tjänstepensionsinstituterna ska säkerställa att de utkontrakterade verksamheterna fungerar väl genom valet av tjänsteleverantör och genom den löpande övervakningen av den tjänsteleverantörens verksamheter.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut som utkontrakterar nyckelfunktioner, förvaltningen av dessa tjänstepensionsinstitut eller andra verksamheter som omfattas av detta direktiv, ingår ett skriftligt avtal med tjänsteleverantören. Ett sådant avtal ska vara rättsligt bindande och tydligt ange tjänstepensionsinstitutets och tjänsteleverantörens rättigheter och skyldigheter.
6. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitut underrättar behöriga myndigheter i god tid om all utkontraktering av verksamheter som omfattas av detta direktiv. Om utkontrakteringen avser nyckelfunktioner eller förvaltning av tjänstepensionsinstitut ska detta anmälas till behöriga myndigheter innan avtalet om en sådan utkontraktering träder i kraft. Medlemsstaterna ska också säkerställa att tjänstepensionsinstitut till sina behöriga myndigheter anmäler alla senare viktiga förändringar med avseende på de utkontrakterade verksamheterna.
7. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter som krävs för att när som helst begära information från tjänstepensionsinstituterna och tjänsteleverantörerna om utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter.

Artikel 32

Kapitalförvaltning

Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutens rätt att, för förvaltningen av investeringsportföljen, utse kapitalförvaltare som är etablerade i en annan medlemsstat och som där är vederbörligen auktoriserade för sådan verksamhet i enlighet med direktiven 2009/65/EG, 2009/138/EG, 2011/61/EU, 2013/36/EU och 2014/65/EU samt de auktoriserade enheter som avses i artikel 2.1 i det här direktivet.

KAPITEL 3

Förvaringsinstitut

Artikel 33

Utseende av ett förvaringsinstitut

1. När det är fråga om en tjänstepensionsplan där medlemmar och förmånstagare står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35. Värmedlemsstaten får kräva att dessa tjänstepensionsinstitut utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35 när de bedriver gränsöverskridande verksamhet i enlighet med artikel 11, under förutsättning att dess nationella rätt kräver att ett förvaringsinstitut utses.
2. För tjänstepensionsplaner i vilka medlemmar och förmånstagare inte står för hela investeringsrisken, får hemmedlemsstaten kräva att tjänstepensionsinstitutet utser ett eller flera förvaringsinstitut för förvaring av tillgångar eller för förvaring av tillgångar och för tillsynsuppgifter i enlighet med artiklarna 34 och 35.
3. Medlemsstaterna får inte begränsa tjänstepensionsinstitutens rätt att utse förvaringsinstitut som är etablerade i en annan medlemsstat och som är vederbörligen auktoriserade i enlighet med direktiv 2013/36/EU eller direktiv 2014/65/EU eller som är godkända som förvaringsinstitut enligt direktiv 2009/65/EG eller direktiv 2011/61/EU.
4. Medlemsstaterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för behöriga myndigheter att enligt deras nationella rätt, i enlighet med artikel 48, förbjuda förvaringsinstitut som är belägna inom deras territorium att fritt förfoga över förvarade tillgångar om detta begärs av den behöriga myndigheten i tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat.

5. Förvaringsinstitutet ska utses genom ett skriftligt avtal. Avtalet ska föreskriva översändande av information som förvaringsinstitutet behöver för att kunna utföra sina uppgifter i enlighet med detta direktiv samt andra relevanta lagar eller författningar.
6. När tjänstepensionsinstitutet och förvaringsinstitutet utför de uppgifter som föreskrivs i artiklarna 34 och 35 ska de agera hederligt, korrekt, professionellt, oberoende och i medlemmarnas och förmånstagarnas intresse.
7. Ett förvaringsinstitut får inte utföra verksamhet avseende tjänstepensionsinstitutet som kan skapa intressekonflikter mellan tjänstepensionsinstitutet, pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och sig självt, såvida inte förvaringsinstitutet håller utförandet av sina förvaringsinstitutsuppgifter funktionellt och hierarkiskt åtskilda från andra eventuellt oförenliga uppgifter samtidigt som eventuella intressekonflikter korrekt identifieras, hanteras, övervakas och redovisas för pensionsplanens medlemmar och förmånstagare och för tjänstepensionsinstitutets förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan.
8. Om inget förvaringsinstitut utses ska tjänstepensionsinstitutet vidta åtgärder för att förebygga och lösa eventuella intressekonflikter i samband med uppgifter som annars utförs av ett förvaringsinstitut och en kapitalförvaltare.

Artikel 34

Förvaring av tillgångar och förvaringsinstitutets ansvar

1. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan som består av finansiella instrument som kan depåförvaras anförtros ett förvaringsinstitut för förvaring, ska förvaringsinstitutet förvara alla finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet och alla finansiella instrument som kan levereras fysiskt till förvaringsinstitutet.

Förvaringsinstitutet ska för detta ändamål säkerställa att de finansiella instrument som kan registreras på ett konto för finansiella instrument som öppnats hos förvaringsinstitutet, registreras på separata konton på förvaringsinstitutet i enlighet med reglerna i direktiv 2014/65/EU, öppnade i tjänstepensionsinstitutets namn, så att de alltid tydligt kan identifieras som tillhörande tjänstepensionsinstitutet eller pensionsplanens medlemmar och förmånstagare.

2. Om ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan består av andra tillgångar än de som avses i punkt 1, ska förvaringsinstitutet kontrollera att tjänstepensionsinstitutet är tillgångarnas ägare och föra ett register över dessa tillgångar. Kontrollen ska göras på grundval av uppgifter eller handlingar från tjänstepensionsinstitutet och, om sådan finns tillgänglig, på grundval av extern information. Förvaringsinstitutet ska hålla sitt register uppdaterat.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstitut är ansvarigt inför tjänstepensionsinstitutet och medlemmarna och förmånstagarna för eventuella förluster som drabbat dem som en följd av att förvaringsinstitutet utan godtagbara skäl underlåtit att fullgöra sina förpliktelser eller fullgjort dem på ett oriktigt sätt.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att ett förvaringsinstituts ansvar enligt punkt 3 inte påverkas av att det har anförtrott en tredje part förvaringen av samtliga eller vissa tillgångar som det förvarar.
5. Om inget förvaringsinstitut utses för förvaring av tillgångar ska tjänstepensionsinstitutet vara skyldiga att minst
  - a) säkerställa att finansiella instrument är föremål för vederbörlig omsorg och skydd,
  - b) föra register som gör det möjligt för tjänstepensionsinstitutet att alltid och utan dröjsmål identifiera alla tillgångar,
  - c) vidta de åtgärder som är nödvändiga för att undvika intressekonflikter när det gäller förvaringen av tillgångar,
  - d) på begäran underrätta de behöriga myndigheterna om det sätt på vilket tillgångar förvaras.

Artikel 35

Tillsynsuppgifter

1. Utöver de uppgifter som avses i artikel 34.1 och 34.2 ska det förvaringsinstitut som utsetts för tillsynsuppgifter
  - a) följa tjänstepensionsinstitutets anvisningar, såvida inte dessa strider mot nationell rätt eller tjänstepensionsinstitutets regler,

- b) säkerställa att ersättningar för transaktioner som omfattar ett tjänstepensionsinstituts tillgångar med anknytning till en pensionsplan inbetalas till tjänstepensionsinstitutet inom sedvanliga tidsfrister, och
  - c) säkerställa att inkomster från tillgångar används i enlighet med tjänstepensionsinstitutets regler.
2. Utan hinder av punkt 1 får tjänstepensionsinstitutets hemmedlemsstat fastställa andra tillsynsuppgifter som förvaringsinstitutet ska utföra.
3. Om inget förvaringsinstitut utses för tillsynsuppgifter ska tjänstepensionsinstitutet genomföra förfaranden som säkerställer att uppgifterna, som i annat fall står under förvaringsinstituts tillsyn, utförs på ett korrekt sätt inom tjänstepensionsinstitutet.

AVDELNING IV

INFORMATION SOM SKA LÄMNAS TILL PRESUMTIVA MEDLEMMAR, MEDLEMMAR OCH FÖRMÅNSTAGARE

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 36

Principer

1. Med beaktande av pensionsplanens karaktär ska medlemsstaterna säkerställa att alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium tillhandahåller
- a) presumtiva medlemmar, åtminstone den information som anges i artikel 41,
  - b) medlemmar, åtminstone den information som anges i artiklarna 37–40, 42 och 44, och
  - c) förmånstagare, åtminstone den information som anges i artiklarna 37, 43 och 44.
2. Den information som avses i punkt 1
- a) ska uppdateras regelbundet,
  - b) ska avfattas på ett tydligt sätt, med användning av ett klart, koncist och begripligt språk; fackspråk ska undvikas och även tekniska termer ska undvikas om vardagliga uttryck kan användas i stället,
  - c) får inte vara vilseledande, och konsekvens ska råda när det gäller ordförråd och innehåll,
  - d) ska presenteras på ett lättläst sätt,
  - e) ska vara tillgänglig på ett språk som är officiellt språk i den medlemsstat vars social- och arbetsmarknadslagstiftning som är relevant på området för tjänstepensionsplaner är tillämplig på pensionsplanen i fråga, och
  - f) ska kostnadsfritt göras tillgänglig för presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare i elektronisk form, inbegripet på varaktiga medier eller via en webbplats, eller i pappersform.
3. Medlemsstaterna får anta eller behålla ytterligare bestämmelser om information som ska lämnas till presumtiva medlemmar, medlemmar och förmånstagare.

Artikel 37

Allmän information om pensionsplanen

1. Medlemsstaterna ska med avseende på alla tjänstepensionsinstitut som är registrerade eller auktoriserade inom deras territorium säkerställa att medlemmar och förmånstagare hålls tillräckligt informerade om varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar, särskilt vad gäller
- a) tjänstepensionsinstitutets namn samt i vilken medlemsstat tjänstepensionsinstitutet är registrerat eller auktoriserat och namnet på dess behöriga myndighet,

- b) de rättigheter och skyldigheter som parterna i pensionsplanen har,
  - c) information om investeringsprofilen,
  - d) vilken typ av finansiella risker som medlemmarna och förmånstagarna står för,
  - e) villkoren för fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen eller avseende en viss förmånsnivå eller, när ingen garanti erbjuds i pensionsplanen, en förklaring om detta,
  - f) de mekanismer som skyddar intjänade rättigheter eller mekanismer för reducering av förmåner, om sådana finns,
  - g) när medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvaltats om denna period understiger fem år,
  - h) strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare, för pensionsplaner som inte erbjuder en viss förmånsnivå,
  - i) de valmöjligheter som medlemmar och förmånstagare har för att erhålla sina pensionsförmåner,
  - j) om en medlem har rätt att överlåta pensionsrättigheter, ytterligare information om arrangemangen för en sådan överlåtelse.
2. För pensionsplaner där medlemmarna står för en investeringsrisk och som föreskriver fler än ett alternativ med olika investeringsprofiler ska medlemmarna informeras om villkoren för tillgängliga investeringsalternativ och, i tillämpliga fall, ickevalsalternativet för investeringar och pensionsplanens regel om att en viss medlem anvisas ett visst investeringsalternativ.
3. Medlemmar och förmånstagare eller deras företrädare ska inom skälig tid erhålla all relevant information om ändringar av reglerna för pensionsplanen. Dessutom ska tjänstepensionsinstitutet tillhandahålla medlemmar och förmånstagare en förklaring om hur väsentliga förändringar av de tekniska avsättningarna påverkar medlemmarna och förmånstagarna.
4. Tjänstepensionsinstitutet ska tillhandahålla den allmänna information om pensionsplanen som anges i denna artikel.

KAPITEL 2

Pensionsbesked och kompletterande information

Artikel 38

Allmänna bestämmelser

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet upprättar ett kortfattat dokument med basfakta för varje medlem, med hänsyn till den särskilda karaktären hos nationella pensionssystem och relevant nationell social-, arbetsmarknads- och skattelagstiftning (nedan kallat *pensionsbesked*). Dokumentets titel ska innehålla ordet "pensionsbesked".
2. Den exakta dag som informationen i pensionsbeskedet avser ska anges tydligt.
3. Medlemsstaterna ska kräva att informationen i pensionsbeskedet är korrekt, uppdaterad, och att den görs tillgänglig kostnadsfritt för alla medlemmar minst varje år i elektronisk form, inbegripet på ett varaktigt medium eller via en webbplats, eller i pappersform. En papperskopia ska på begäran lämnas till medlemmar, utöver informationen i elektronisk form.
4. Alla betydande förändringar av informationen i pensionsbeskedet i förhållande till föregående år ska tydligt anges.
5. Medlemsstaterna ska fastställa regler för att fastställa antaganden för de prognoser som avses i artikel 39.1 d. Dessa regler ska tillämpas av tjänstepensionsinstitutet för att i relevanta fall fastställa den årliga nominella avkastningen på investeringarna, den årliga inflationen och trenden för framtida löner.

*Artikel 39***Pensionsbesked**

1. Pensionsbeskedet ska åtminstone innehålla följande basfakta för medlemmarna:
  - a) Personuppgifter om medlemmen, inbegripet en tydlig angivelse av den lagstadgade pensionsåldern, den pensionsålder som fastställts i pensionsplanen eller uppskattats av tjänstepensionsinstitutet eller den pensionsålder som medlemmen satt, beroende på vad som är tillämpligt.
  - b) Tjänstepensionsinstitutets namn och dess kontaktadress och angivelse av medlemmens pensionsplan.
  - c) I tillämpliga fall, information om fulla eller partiella garantier enligt pensionsplanen och om så är relevant, var ytterligare information finns.
  - d) Information om prognoser för pensionsförmåner grundade på den pensionsålder som anges i led a och en varning om att dessa prognoser kan avvika från det slutliga värdet av mottagna förmåner. Om prognosen för pensionsförmånerna grundas på ekonomiska scenarier ska den informationen också innehålla ett bästa scenario och ett oförmånligt scenario, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
  - e) Information om intjänade rättigheter eller ackumulerat kapital med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
  - f) Information om de bidrag som det uppdragsgivande företaget och medlemmen betalat in till pensionsplanen, åtminstone under de senaste tolv månaderna, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär.
  - g) En specificering av de kostnader som tjänstepensionsinstitutet dragit av åtminstone under de senaste tolv månaderna.
  - h) Information om finansieringsnivån för pensionsplanen som helhet.
2. Medlemsstaterna ska i enlighet med artikel 60 utbyta bästa praxis om pensionsbeskedets format och innehåll.

*Artikel 40***Kompletterande information**

1. Pensionsbeskedet ska ange var och hur kompletterande information kan erhållas, inbegripet följande:
  - a) Ytterligare praktisk information om de valmöjligheter som medlemmen har enligt pensionsplanen.
  - b) Den information som specificeras i artiklarna 29 och 30.
  - c) I tillämpliga fall, information om de antaganden som används för livräntebelopp, särskilt med avseende på annuitetsränta, typen av leverantör och livräntans varaktighet.
  - d) Information om förmånsnivån för det fall att anställningen upphör.
2. För pensionsplaner där medlemmarna står för investeringsrisk och där ett investeringsalternativ åläggs medlemmen genom en särskild bestämmelse som anges i pensionsplanen ska pensionsbeskedet ange var ytterligare information finns tillgänglig.

*KAPITEL 3****Annan information och handlingar som ska tillhandahållas****Artikel 41***Information som ska lämnas till presumtiva medlemmar**

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet säkerställer att presumtiva medlemmar som inte automatiskt ansluts till en pensionsplan informeras om följande innan de ansluter sig till den pensionsplanen:
  - a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.

- b) Relevanta inslag i pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
- c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
- d) Var ytterligare information finns tillgänglig.

2. När medlemmarna står för investeringsrisk eller kan fatta investeringsbeslut, ska presumtiva medlemmar ges information om den historiska avkastningen från investeringar relaterade till pensionsplanen under minst fem år eller för alla år som pensionsplanen förvaltats om denna period understiger fem år, samt information om strukturen på kostnader som bärs av medlemmar och förmånstagare.

3. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitut säkerställer att presumtiva medlemmar som automatiskt ansluts till en pensionsplan direkt efter sin anslutning informeras om följande:

- a) Alla relevanta alternativ som de har, inbegripet investeringsalternativ.
- b) Relevanta egenskaper hos pensionsplanen, inbegripet typen av förmåner.
- c) Information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt.
- d) Var ytterligare information finns tillgänglig.

Artikel 42

Information som ska lämnas till medlemmar före pensionering

Förutom pensionsbeskedet ska tjänstepensionsinstitutet i god tid före den pensionsålder som specificeras i artikel 39.1 a, eller på medlemmens begäran, tillhandahålla varje medlem information om de alternativ för utbetalning av förmåner som de har för att erhålla sina pensionsförmåner.

Artikel 43

Information som ska lämnas till förmånstagare under utbetalningsfasen

1. Medlemsstaterna ska kräva att tjänstepensionsinstitutet regelbundet ger förmånstagare information om de förmåner som ska utbetalas och om motsvarande utbetalningsalternativ.
2. Tjänstepensionsinstitutet ska utan dröjsmål informera förmånstagarna efter det att ett slutgiltigt beslut fattats som leder till att förmånsnivåerna reduceras, och tre månader innan detta beslut genomförs.
3. Om förmånstagare står för en betydande del av investeringsrisken under utbetalningsfasen ska medlemsstaterna säkerställa att förmånstagarna regelbundet får den information de behöver.

Artikel 44

Kompletterande information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare på begäran

På begäran av en medlem eller förmånstagare eller deras företrädare ska tjänstepensionsinstitutet lämna följande kompletterande information:

- a) Det årsbokslut och den förvaltningsberättelse som avses i artikel 29 eller, om ett tjänstepensionsinstitut ansvarar för mer än en pensionsplan, de årsbokslut och förvaltningsberättelser som avser just deras pensionsplan.

- b) De riktlinjer för investeringsverksamheten som avses i artikel 30.
- c) Eventuell övrig information om de antaganden som använts som underlag för de prognoser som avses i artikel 39.1 d.

AVDELNING V

TILLSYN

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser om tillsyn

Artikel 45

Tillsynens huvudsyfte

1. Tillsynens huvudsyfte är att skydda medlemmars och förmånstagares rättigheter och att säkerställa tjänstepensionsinstitutens stabilitet och sundhet.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna ges de medel och har den expertis, den kapacitet och det mandat som är nödvändigt för att uppnå det huvudsyfte med tillsynen som avses i punkt 1.

Artikel 46

Tillsynens omfattning

Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsyn utövas över tjänstepensionsinstituten, i tillämpliga fall inbegripet tillsyn över

- a) villkor för att få bedriva verksamhet,
- b) tekniska avsättningar,
- c) finansiering av tekniska avsättningar,
- d) lagstadgat kapitalkrav,
- e) disponibel solvensmarginal,
- f) föreskriven solvensmarginal,
- g) investeringsregler,
- h) kapitalförvaltning,
- i) företagsstyrningssystem,
- j) information som ska lämnas till medlemmar och förmånstagare.

Artikel 47

Allmänna principer för tillsyn

1. De behöriga myndigheterna i hemmedlemsstaten ska ansvara för tillsynen över tjänstepensionsinstitut.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att tillsynen baseras på en framåtblickande och riskbaserad metod.
3. Tillsynen över tjänstepensionsinstitut ska omfatta en lämplig kombination av åtgärder på distans och inspektioner på plats.

4. Tillsynsbefogenheter ska utövas på ett sätt som är lämpligt och står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.
5. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna tar vederbörlig hänsyn till den potentiella effekten av deras åtgärder på de finansiella systemens stabilitet i unionen, särskilt i krissituationer.

Artikel 48

De behöriga myndigheternas befogenheter att ingripa samt deras förpliktelser

1. De behöriga myndigheterna ska kräva att varje tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium har sunda förvaltnings- och redovisningsmetoder samt tillfredsställande mekanismer för intern kontroll.
2. Utan att det påverkar de behöriga myndigheternas tillsynsbefogenheter och medlemsstaternas rätt att föreskriva och påföra straffrättsliga påföljder, ska medlemsstaterna säkerställa att deras behöriga myndigheter får påföra administrativa sanktioner och andra åtgärder som är tillämpliga på alla överträdelse av de nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, och de ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras administrativa sanktioner och andra åtgärder är effektiva, proportionella och avskräckande.
3. Medlemsstaterna får besluta att inte fastställa några regler om administrativa sanktioner enligt detta direktiv för överträdelse som är föremål för straffrättsliga påföljder enligt deras nationella lagstiftning. Medlemsstaterna ska i så fall underrätta kommissionen om de relevanta straffrättsliga bestämmelserna.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utan oskäligt dröjsmål offentliggör alla administrativa sanktioner eller andra åtgärder som påförts – och inte överklagats i tid – till följd av överträdelse av nationella bestämmelser som genomför detta direktiv, däribland information om överträdelsens typ och art och de ansvariga personernas identitet. Om den behöriga myndigheten anser, efter en bedömning från fall till fall av proportionaliteten i att offentliggöra de juridiska personernas identitet eller de fysiska personernas identitet eller personuppgifter, att det vore oproportionellt att offentliggöra sådana uppgifter, eller om ett offentliggörande äventyrar finansmarknadernas stabilitet eller en pågående utredning, får den behöriga myndigheten emellertid besluta att skjuta upp offentliggörandet, att avstå från offentliggörande eller att offentliggöra sanktionerna på anonym grund.
5. Varje beslut om att förbjuda eller begränsa ett tjänstepensionsinstitutets verksamhet ska omfatta utförliga skäl och delges tjänstepensionsinstitutet. Beslutet ska också anmälas till Eiopa, som ska vidarebefordra det till alla behöriga myndigheter i fall med gränsöverskridande verksamhet enligt artikel 11.
6. Behöriga myndigheter får även begränsa eller förbjuda tjänstepensionsinstitutets rätt att fritt förfoga över sina tillgångar, särskilt om
  - a) tjänstepensionsinstitutet inte har gjort tillräckliga tekniska avsättningar i förhållande till hela sin verksamhet eller om de tillgångar som motsvarar de tekniska avsättningarna är otillräckliga,
  - b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller lagstadgat kapitalkrav.
7. För att skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen får de behöriga myndigheterna helt eller delvis överföra de befogenheter som enligt rätten i hemmedlemsstaten innehas av de personer som driver ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, till en särskild företrädare som är lämpad för att utöva dessa befogenheter.
8. De behöriga myndigheterna får förbjuda eller begränsa verksamheten i ett tjänstepensionsinstitut som är registrerat eller auktoriserat inom deras territorium, särskilt om
  - a) tjänstepensionsinstitutet inte på ett tillfredsställande sätt kan skydda medlemmarnas och förmånstagarnas intressen,
  - b) tjänstepensionsinstitutet inte längre uppfyller villkoren för att få bedriva sin verksamhet,
  - c) tjänstepensionsinstitutet allvarligt har åsidosatt sina skyldigheter enligt de regler det omfattas av,

- d) tjänstepensionsinstitutet, vid gränsöverskridande verksamhet, inte följer kraven i den social- och arbetsmarknadslagstiftning i värdlandet som är relevanta på området för tjänstepensionsplaner.
9. Medlemsstaterna ska säkerställa att beslut avseende tjänstepensionsinstitut som fattats i enlighet med lagar och andra författningar som antagits i enlighet med detta direktiv kan överklagas till domstol.

Artikel 49

Tillsynens granskningsprocess

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har nödvändiga befogenheter för att granska de strategier, processer och rapporteringsrutiner som tjänstepensionsinstitutet har infört för att följa de lagar och andra författningar som antas enligt detta direktiv, varvid hänsyn ska tas till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Vid granskningen ska hänsyn tas till de omständigheter under vilka tjänstepensionsinstitutet bedriver sin verksamhet, och, i förekommande fall, till de parter som utför utkontrakterade nyckelfunktioner eller andra verksamheter för deras räkning. Granskningen ska omfatta följande aspekter:

- a) En bedömning av de kvalitativa krav som avser företagsstyrningssystemet.
  - b) En bedömning av de risker som tjänstepensionsinstitutet står inför.
  - c) En bedömning av tjänstepensionsinstitutets förmåga att bedöma och hantera dessa risker.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har övervakningsinstrument, däribland stresstester, som ger dem möjlighet att identifiera försämringar av ett tjänstepensionsinstituts finansiella ställning och att övervaka hur en försämring åtgärdas.
3. De behöriga myndigheterna ska ha nödvändiga befogenheter för att kräva att tjänstepensionsinstitut åtgärdar svagheter eller brister som identifierats i samband med tillsynens granskningsprocess.
4. De behöriga myndigheterna ska fastställa hur ofta granskningar enligt punkt 1 minst ska göras och vilken omfattning de ska ha, med hänsyn tagen till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten hos det berörda tjänstepensionsinstitutets verksamhet.

Artikel 50

Uppgifter som ska lämnas till de behöriga myndigheterna

Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och de medel med avseende på alla tjänstepensionsinstitut registrerade eller auktoriserade inom deras territorium som är nödvändiga för att

- a) kräva att tjänstepensionsinstitutet, dess förvaltnings-, lednings- eller tillsynsorgan eller de personer som i praktiken leder tjänstepensionsinstitutet eller utför nyckelfunktioner när som helst ska lämna information om alla affärsangelägenheter eller överlämna alla affärshandlingar,
- b) utöva tillsyn över affärsförbindelser mellan tjänstepensionsinstitutet och andra företag eller mellan tjänstepensionsinstitut, när tjänstepensionsinstitut utkontrakterar nyckelfunktioner eller annan verksamhet till dessa andra företag eller tjänstepensionsinstitut och all utkontraktering i senare led, som påverkar tjänstepensionsinstitutets finansiella ställning eller som är av avgörande betydelse för vad som krävs för effektiv tillsyn,
- c) få tillgång till följande handlingar: den egna riskbedömningen, riktlinjerna för investeringsverksamheten, årsbokslutet och förvaltningsberättelsen och alla handlingar som krävs för tillsynen,
- d) fastställa vilka handlingar som behövs för tillsynen, inbegripet följande:
  - i) interna delårsrapporter,
  - ii) aktuariella värderingar och detaljerade antaganden,

- iii) analyser beträffande matchning av tillgångar och skulder (*asset-liability studies*),
  - iv) dokumentation som visar att riktlinjerna för investeringsverksamheten följs,
  - v) dokumentation som visar att inbetalningar skett planenligt,
  - vi) rapporter från de personer som tilldelats ansvaret för revisionen av de årsbokslut som avses i artikel 29,
- e) utföra inspektioner på plats i tjänstepensionsinstitutens lokaler och, när så är lämpligt, på platser där utkontrakterade och i senare led på nytt utkontrakterade verksamheter utförs för att kontrollera huruvida verksamheten bedrivs i enlighet med tillsynsreglerna,
- f) när som helst begära information från tjänstepensionsinstitut om utkontrakterade verksamheter och om alla i senare led utkontrakterade verksamheter.

Artikel 51

Transparens och ansvarighet

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna utför de uppgifter som fastställs i detta direktiv på ett transparent, oberoende och ansvarsfullt sätt och med vederbörlig hänsyn till skyddet av konfidentiella uppgifter.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att följande information offentliggörs:
  - a) Texterna till lagar och andra författningar samt allmän vägledning om tjänstepensionsplaner, samt information om huruvida medlemsstaten väljer att tillämpa detta direktiv i enlighet med artiklarna 4 och 5.
  - b) Information om tillsynens granskningsprocess enligt artikel 49.
  - c) Aggregerade statistiska uppgifter om centrala aspekter av tillämpningen av tillsynsregelverket.
  - d) Huvudsyftet med tillsynen och information om de behöriga myndigheternas huvudsakliga funktioner och verksamhet.
  - e) Reglerna om administrativa sanktioner och andra åtgärder tillämpliga på överträdelse av nationella bestämmelser som antagits enligt detta direktiv.
3. Medlemsstaterna ska säkerställa att tjänstepensionsinstitutet har och tillämpar transparenta rutiner för utnämning och entledigande av ledamöter i de behöriga myndigheternas styrelser och verkställande organ.

KAPITEL 2

Tystnadsplikt och informationsutbyte

Artikel 52

Tystnadsplikt

1. Medlemsstaterna ska fastställa regler som säkerställer att samtliga personer som tjänstgör eller har tjänstgjort hos de behöriga myndigheterna, liksom revisorer och sakkunniga som agerar för dessa myndigheters räkning, är bundna av tystnadsplikt. Utan att det påverkar fall som omfattas av straffrätt, får dessa personer inte röja konfidentiella uppgifter som de mottagit i tjänsten för någon person eller myndighet, utom i sammanfattad eller aggregerad form som säkerställer att enskilda tjänstepensionsinstitut inte kan identifieras.
2. Genom undantag från punkt 1 får medlemsstaterna, om en pensionsplan håller på att avvecklas, tillåta att konfidentiella uppgifter lämnas ut i civilrättsliga eller kommersiella förfaranden.

*Artikel 53***Användning av konfidentiella uppgifter**

Medlemsstaterna ska säkerställa att behöriga myndigheter som erhåller konfidentiella uppgifter enligt detta direktiv använder dem endast i tjänsten och då endast för följande ändamål:

- a) För att kontrollera att tjänstepensionsinstitutet uppfyller villkoren för att få bedriva tjänstepensionsverksamhet innan de inleder sin verksamhet.
- b) För att underlätta övervakningen av tjänstepensionsinstitutets verksamhet, inklusive kontrollen av de tekniska avsättningarna, solvensen, företagsstyrningssystemet och den information som lämnas till medlemmar och förmånstagare.
- c) För att införa korrigerande åtgärder, bland annat administrativa sanktioner.
- d) För att offentliggöra, om det är tillåtet enligt den nationella rätten, nyckeltal för verksamheten för alla enskilda tjänstepensionsinstitut, som kan hjälpa medlemmar och förmånstagare att fatta finansiella beslut om sina pensioner.
- e) I överklaganden av beslut som de behöriga myndigheterna fattar i enlighet med bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.
- f) Vid domstolsförfaranden avseende bestämmelserna om införlivande av detta direktiv.

*Artikel 54***Europaparlamentets utredningsbefogenheter**

Artiklarna 52 och 53 ska inte påverka de utredningsbefogenheter som tilldelats Europaparlamentet enligt artikel 226 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt.

*Artikel 55***Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter**

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte utgöra hinder för något av följande:
  - a) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter inom samma medlemsstat vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
  - b) Informationsutbyte mellan behöriga myndigheter i olika medlemsstater vid utövandet av deras tillsynsfunktioner.
  - c) Informationsutbyte, vid utövandet av deras tillsynsfunktioner, mellan behöriga myndigheter och någon av följande inom samma medlemsstat:
    - i) Myndigheter som ansvarar för tillsynen över enheter inom den finansiella sektorn och andra finansiella organisationer samt myndigheter med ansvar för tillsyn över finansiella marknader.
    - ii) Myndigheter eller organ med uppdrag att upprätthålla stabiliteten i det finansiella systemet i medlemsstaterna genom makrotillsynsregler.
    - iii) Organ som deltar i avvecklingen av en pensionsplan och i andra liknande förfaranden.
    - iv) Myndigheter eller organ med omstruktureringsuppgifter i syfte att bevara stabiliteten i det finansiella systemet.
    - v) Personer med ansvar för lagstadgad revision av räkenskaperna för tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretag och andra finansiella institut.
  - d) Utlämnande, till organ som administrerar avvecklingen av en pensionsplan, av sådan information som är nödvändig för att dessa ska kunna fullgöra sina uppgifter.

2. Information som mottas av de myndigheter, organ och personer som avses i punkt 1 ska omfattas av bestämmelserna om tystnadsplikt enligt artikel 52.
3. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och någon av följande:
  - a) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de organ som deltar i avvecklingen av pensionsplaner och liknande förfaranden.
  - b) Myndigheter som ansvarar för att övervaka de personer som ansvarar för lagstadgad revision av tjänstepensionsinstitut, försäkringsföretags och andra finansiella instituts räkenskaper.
  - c) Oberoende aktuarier för tjänstepensionsinstitut som utövar tillsyn över dessa tjänstepensionsinstitut samt de organ som ansvarar för att övervaka sådana aktuarier.

Artikel 56

Överföring av information till centralbanker, monetära myndigheter, de europeiska tillsynsmyndigheterna och Europeiska systemriskrådet

1. Artiklarna 52 och 53 ska inte hindra en behörig myndighet att överföra information till följande myndigheter eller organ för att de ska kunna utföra sina respektive uppgifter:
  - a) Centralbanker och andra organ med liknande funktion, i egenskap av monetära myndigheter.
  - b) Andra offentliga myndigheter som ansvarar för övervakningen av betalningssystem i förekommande fall.
  - c) Europeiska systemrisknämnden, Eiopa, den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska bankmyndigheten), inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 ⁽¹⁾ och den europeiska tillsynsmyndigheten (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) inrättad genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 ⁽²⁾.
2. Artiklarna 55–58 ska inte hindra de myndigheter eller organ som avses i punkt 1 a, b och c i den här artikeln från att till de behöriga myndigheterna vidarebefordra sådan information som de behöriga myndigheterna kan behöva vid tillämpningen av artikel 53.
3. Den information som tas emot i enlighet med punkterna 1 och 2 ska omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.

Artikel 57

Utlämnning av information till den centrala förvaltning som ansvarar för finansiell lagstiftning

1. Artiklarna 52.1, 53 och 58.1 ska inte hindra medlemsstaterna från att tillåta att konfidentiell information lämnas ut av behöriga myndigheter till andra avdelningar inom deras centrala förvaltning som ansvarar för tillämpningen av lagstiftning om tillsyn över tjänstepensionsinstitut, kreditinstitut, finansiella institut, investeringstjänster och försäkringsföretag eller till inspektörer som agerar för sådana avdelningars räkning.

Informationen får endast lämnas ut då det är nödvändigt för att utövande av tillsyn, samt för förebyggande av konkurser och resolution av konkurshotade tjänstepensionsinstitut. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 2 i denna artikel ska personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv. Medlemsstaterna ska dock föreskriva att sådan information som har erhållits med stöd av artikel 55, och information som erhållits vid kontroll på plats får lämnas ut endast med uttryckligt godkännande av den behöriga myndighet från vilken informationen härrör eller av den behöriga myndigheten i den medlemsstat där kontrollen på plats utfördes.

⁽¹⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1093/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska bankmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/78/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 12).

⁽²⁾ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1095/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/77/EG (EUT L 331, 15.12.2010, s. 84).

2. Medlemsstaterna får tillåta att konfidentiell information om tillsynen över tjänstepensionsinstitut lämnas ut till parlamentariska undersökningskommittéer eller revisionsrätter i den egna medlemsstaten och andra enheter med ansvar för undersökningar i den egna medlemsstaten, om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- a) Enheterna har befogenhet enligt nationell rätt att utreda eller granska agerandet hos myndigheter med ansvar för tillsyn över tjänstepensionsinstitut eller för lagar och föreskrifter om en sådan tillsyn.
- b) Informationen är strikt nödvändig för utövandet av den befogenhet som avses i led a.
- c) De personer som har tillgång till informationen omfattas av krav på tystnadsplikt enligt nationell rätt som är minst lika stränga som de som föreskrivs i detta direktiv.
- d) Om informationen härrör från en annan medlemsstat, att den endast lämnas ut med uttryckligt samtycke av de behöriga myndigheter från vilka den härrör, och endast för de ändamål för vilka de myndigheterna har givit sitt samtycke.

Artikel 58

Villkor för informationsutbyte

1. För informationsutbyte enligt artikel 55, överföring av information enligt artikel 56 och utlämnande av information enligt artikel 57 ska medlemsstaterna kräva att åtminstone följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen ska bytas ut, föras över eller lämnas ut för utförande av övervakning eller tillsyn.
- b) Den information som mottas ska omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
- c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, när så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.

2. Artikel 53 ska inte hindra medlemsstaterna från att, i syfte att stärka stabiliteten och integriteten i det finansiella systemet, tillåta informationsutbyte mellan de behöriga myndigheterna och de myndigheter eller organ som är ansvariga för att avslöja och utreda överträdelse av bolagsrätt som är tillämplig på uppdragsgivande företag.

Medlemsstater som tillämpar första stycket ska kräva att minst följande villkor är uppfyllda:

- a) Informationen måste vara avsedd att användas för avslöjande och för utredning och granskning enligt artikel 57.2 a.
  - b) Den information som tas emot måste omfattas av tystnadsplikt enligt artikel 52.
  - c) När informationen härrör från en annan medlemsstat får den inte lämnas ut utan uttryckligt samtycke från den behöriga myndighet från vilken den härrör och, om så är lämpligt, endast för de ändamål för vilka myndigheten har givit sitt samtycke.
3. Om en medlemsstats myndigheter eller organ som avses i punkt 2 första stycket utför sin uppgift att avslöja eller utreda överträdelse med hjälp av personer som genom sin särskilda kompetens är utsedda till detta och som inte är anställda inom den offentliga förvaltningen, ska den möjlighet till informationsutbyte som föreskrivs i artikel 57.2 gälla.

Artikel 59

Nationella bestämmelser av tillsynskaraktär

1. Medlemsstaterna ska underrätta Eiopa om sina nationella bestämmelser av tillsynskaraktär som är relevanta när det gäller tjänstepensionsplaner och som inte omfattas av hänvisningen till nationell social- och arbetsmarknadslagstiftning om hur pensionssystem ska vara uppbyggda i artikel 11.1.

2. Medlemsstaterna ska regelbundet och minst vartannat år uppdatera dessa uppgifter och Eiopa ska offentliggöra dem på sin webbplats.

AVDELNING VI

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 60

Samarbete mellan medlemsstaterna, kommissionen och Eiopa

1. Medlemsstaterna ska på lämpligt sätt säkerställa att detta direktiv tillämpas enhetligt genom regelbundet utbyte av information och erfarenheter i syfte att utveckla bästa praxis på detta område och ett närmare samarbete med deltagande av arbetsmarknadens parter i tillämpliga fall och därigenom förhindra snedvridning av konkurrensen och skapa de nödvändiga förutsättningarna för oproblematiskt gränsöverskridande medlemskap.
2. Kommissionen och medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha ett nära samarbete för att underlätta tillsynen över tjänstepensionsinstitutens verksamhet.
3. De behöriga myndigheterna i medlemsstaterna ska samarbeta med Eiopa vid tillämpning av detta direktiv, i enlighet med förordning (EU) nr 1094/2010, och ska utan dröjsmål förse Eiopa med all information den behöver för att utföra sina uppgifter enligt detta direktiv och enligt förordning (EU) nr 1094/2010, i enlighet med artikel 35 i den förordningen.
4. Varje medlemsstat ska informera kommissionen och Eiopa om allvarigare problem som tillämpningen av detta direktiv ger upphov till. Kommissionen, Eiopa och berörda medlemsstaters behöriga myndigheter ska undersöka sådana problem så snart som möjligt för att finna en lämplig lösning.

Artikel 61

Behandling av personuppgifter

När det gäller behandling av personuppgifter inom ramen för detta direktiv ska tjänstepensionsinstitut och behöriga myndigheter utföra sina uppgifter inom ramen för detta direktiv i enlighet med förordning (EU) 2016/679. Vad gäller Eiopas behandling av personuppgifter inom ramen för denna förordning ska Eiopa följa förordning (EG) nr 45/2001.

Artikel 62

Utvärdering och översyn

1. Senast den 13 januari 2023 ska kommissionen göra en översyn av detta direktiv och rapportera om dess tillämpning och verkan till Europaparlamentet och rådet.
2. Den översyn som avses i punkt 1 ska särskilt avse
  - a) detta direktivs lämplighet när det gäller tillsyn och företagsstyrning,
  - b) gränsöverskridande verksamhet,
  - c) erfarenheterna i samband med tillämpningen av detta direktiv och dess effekter för tjänstepensionsinstituts stabilitet,
  - d) pensionsbeskedet.

Artikel 63

Ändringar av direktiv 2009/138/EG

Direktiv 2009/138/EG ska ändras på följande sätt:

1. I artikel 13 ska led 7 ersättas med följande:

”7. återförsäkring: något av följande:

- a) Den verksamhet som består i att överta risker som överläts av ett försäkringsföretag eller ett försäkringsföretag i tredjeland eller ett annat återförsäkringsföretag eller ett återförsäkringsföretag i tredjeland.
- b) När det gäller den grupp av samverkande försäkringsgivare som uppträder under namnet Lloyd's: verksamhet som består i att ett annat försäkrings- eller återförsäkringsföretag än Lloyd's övertar risker som överläts av en medlem av Lloyd's.
- c) Ett återförsäkringsföretags tillhandahållande av säkerheter för ett institut som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 (*).

(*) Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (EUT L 354, 23.12.2016, s. 37).”

2. I artikel 308b ska punkt 15 ersättas med följande:

”15. Om hemmedlemsstater, när detta direktiv trädde i kraft, tillämpade bestämmelser som avses i artikel 4 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 får de hemmedlemsstaterna fortsätta att tillämpa de lagar och andra författningar som hade antagits av dem i syfte att följa artiklarna 1–19, 27–30, 32–35 och 37–67 i direktiv 2002/83/EG i deras lydelse den 31 december 2015 under en övergångsperiod som löper ut den 31 december 2022.

Om en hemmedlemsstat fortsätter att tillämpa dessa lagar och andra författningar, ska försäkringsföretag i den hemmedlemsstaten beräkna sitt solvenskapitalkrav som summan av följande:

- a) Ett teoretiskt solvenskapitalkrav med avseende på deras försäkringsverksamhet, beräknat utan den tjänstepensionsverksamhet som avses i artikel 4 i direktiv (EU) 2016/2341.
- b) Solvensmarginalen med avseende på tjänstepensionsverksamheten, beräknad i enlighet med de lagar och andra författningar som har antagits för att följa artikel 28 i direktiv 2002/83/EG.

Senast den 31 december 2017 ska kommissionen lämna en rapport till Europaparlamentet och rådet om huruvida den period som avses i första stycket bör förlängas, med beaktande av utvecklingen av unionsrätten eller nationell rätt till följd av detta direktiv.”

Artikel 64

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den 13 januari 2019 sätta i kraft de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. De ska även innehålla en uppgift om att hänvisningar i befintliga lagar och andra författningar till de direktiv som upphävs genom detta direktiv ska anses som hänvisningar till det här direktivet. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras och om hur uppgiften ska formuleras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska till kommissionen överlämna texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 65

Upphävande

Direktiv 2003/41/EG, i dess lydelse enligt de direktiv som anges i del A i bilaga I, ska upphöra att gälla med verkan från och med den 13 januari 2019, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter när det gäller de tidsfrister för införlivande med nationell rätt av och datum för tillämpning av direktiven som anges i del B i bilaga I.

Hänvisningar till det upphävda direktivet 2003/41/EG ska anses som hänvisningar till det här direktivet och ska läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 66

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 67

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 14 december 2016.

På Europaparlamentets vägnar
M. SCHULZ
Ordförande

På rådets vägnar
I. KORČOK
Ordförande

_____

BILAGA I

DEL A

Upphävt direktiv och en förteckning över ändringar av detta

(som det hänvisas till i artikel 65)

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG (EUT L 235, 23.9.2003, s. 10)	
Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG (EUT L 335, 17.12.2009, s. 1)	Endast artikel 303
Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/78/EU (EUT L 331, 15.12.2010, s. 120)	Endast artikel 4
Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU (EUT L 174, 1.7.2011, s. 1)	Endast artikel 62
Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/14/EU (EUT L 145, 31.5.2013, s. 1)	Endast artikel 1

DEL B

Tidsfrister för införlivande med nationell rätt och tillämpning

(som det hänvisas till i artikel 65)

Direktiv	Frist för införlivande	Datum för tillämpning
2003/41/EG	23.9.2005	23.9.2005
2009/138/EG	31.3.2015	1.1.2016
2010/78/EU	31.12.2011	31.12.2011
2011/61/EU	22.7.2013	22.7.2013
2013/14/EU	21.12.2014	21.12.2014

BILAGA II

Jämförelsetabell

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 1	Artikel 1
Artikel 2	Artikel 2
Artikel 3	Artikel 3
Artikel 4	Artikel 4
Artikel 5	Artikel 5
Artikel 6 a	Artikel 6.1
Artikel 6 b	Artikel 6.2
Artikel 6 c	Artikel 6.3
Artikel 6 d	Artikel 6.4
Artikel 6 e	Artikel 6.5
Artikel 6 f	Artikel 6.6 Artikel 6.7
Artikel 6 g	Artikel 6.8
Artikel 6 h	Artikel 6.9
Artikel 6 i	Artikel 6.10
Artikel 6 j	Artikel 6.11 Artikel 6.12–6.19
Artikel 7	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9.1 a	Artikel 9
Artikel 9.1 c	Artikel 10.1 a
Artikel 9.1 e	Artikel 10.1 b
Artikel 9.2	Artikel 10.2
Artiklarna 20, 9.5	Artikel 11 Artikel 12
Artikel 15.1–15.5	Artikel 13.1–13.5
Artikel 15.6	
Artikel 16	Artikel 14
Artikel 17	Artikel 15

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 17a.1–17a.4	Artikel 16.1–16.4
Artikel 17a.5	
Artikel 17b	Artikel 17
Artikel 17c	
Artikel 17d	Artikel 18
Artikel 18	Artikel 19
	Artikel 20
	Artikel 21
Artikel 9.1 b	Artikel 22.1
	Artikel 22.2–22.7
	Artikel 23
	Artikel 24
	Artikel 25
	Artikel 26
	Artikel 27
	Artikel 28
Artikel 10	Artikel 29
Artikel 12	Artikel 30
Artikel 9.4	Artikel 31.1
	Artikel 31.2–31.7
Artikel 19.1	Artikel 32
Artikel 19.2 andra stycket	Artikel 33.1
	Artikel 33.2
Artikel 19.2 första stycket	Artikel 33.3
Artikel 19.3	Artikel 33.4
	Artikel 33.5–33.8
	Artikel 34
	Artikel 35
	Artikel 36
Artikel 9.1 f	Artikel 37.1
Artikel 11.4 c	Artikel 37.2
Artikel 11.2 b	Artikel 37.3
	Artikel 37.4
	Artikel 38
	Artikel 39
	Artikel 40.1 a–c

Direktiv 2003/41/EG	Detta direktiv
Artikel 11.4 b	Artikel 40.1 d Artikel 40.2 Artikel 41 Artikel 42
Artikel 11.5	Artikel 43
Artikel 11.2 a	Artikel 44 a
Artikel 11.3	Artikel 44 b Artikel 44 c Artikel 45 Artikel 46 Artikel 47
Artikel 14.1	Artikel 48.1
Artikel 14.2 första stycket	Artikel 48.2 Artikel 48.3–48.5
Artikel 14.2 andra stycket	Artikel 48.6
Artikel 14.3–14.5	Artikel 48.7–48.9 Artikel 49
Artikel 13.1	Artikel 50
Artikel 13.2	Artikel 51 Artikel 52 Artikel 53 Artikel 54 Artikel 55 Artikel 56 Artikel 57 Artikel 58
Artikel 20.11 första stycket	Artikel 59.1
Artikel 20.11 andra stycket	Artikel 59.2
Artikel 20.11 tredje och fjärde styckena	
Artikel 21	Artikel 60 Artikel 61 Artikel 62 Artikel 63
Artikel 22	Artikel 64 Artikel 65 Artikel 66 Artikel 67